ג' כסלו תשמ"ד, 9.11.83 | מיספר 2410 | שנה 48 | המחיר 130 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

תמות בצור

קפה האג

קפה האג. לאנשים שאוהבים הרבה
קפה ביום וגם בלילה.

חדש!

קפה טורקי נטול קפאין
באריזת וואקום.

עלית
קפה האג.
ליהנות בעיניים עצומות.

מכתבים

איכפת לי

אחרי השם שהוציאה לה רחל המרחלת, פוקדים את הקוראה־השדכנית סוטים למיניהם.

בתגובה לשמועה שהפיצה רחל המרחלת (העולם הזה, 18 באוקטובר — „אין לזכות בשטיפת־דיצפה") ברצוני להבהיר: איכפת לי מאוד!

איכפת לי מיהם הפונים למישרדי. אני אומנם מטפלת בנאשים נשואים, בבעיות ובסיכסוכים — אך אף לא סאדיסט אחד, או מאזוכיסט אחד רשומים במישרדי!

כמובן שלא הצעתי לכתבת שתצליף במישהו תמורת שטיפת־דיצפה. זוהי תוספת פיקנטית של רחל המרחלת, פרי דימיונה חסר־הגבולות.

אבקש לפרסם את תוכן מיכתבי, כי מאז שהופיעו הדברים, פונים אלי סוטים למיניהם ומטרידים אותי.

רוויטל נדב, תל־אביב

● ● ●

ברוריה ללא סכין

בתוכן־העניינים נפל שיבוש.

„הבאתי רק סכין, לא בקבוק חומצה" — נכתב מפיה של ברוריה צוורן בתוכן העניינים (העולם הזה 2 בנובמבר). בכתבה עצמה, בעמוד 54, היא צוטטה: „לא היה לי סכין ולא בקבוק חומצה. זה הכל סיפורים."

אז מה הנכון?

יעל בן־יצחק תל־אביב

● *הנכונה היא הגירסה השניה, כפי שסופרה לרחל המרחלת. המערכת מתנצלת על השיבוש שנפל בתוכן־העניינים.*

● ● ●

על כלבים ואשכנזים

אם נשמיט את הביטויים ספרדי ואשכנזי, יוותרו רק ישראלים – מסביר הקורא מיפאן.

רוב הדברים בעולם קיימים בתודעתנו רק מפני שהצמדנו להם שמות — פרחים וכלבים, רחובות ומדינות, ספרדים ואשכנזים.

ברגע שנפסיק לקרוא לפרח איריס, הוא יהפוך לסתם פרח יפה; הכלב יפסיק להיות ברק, יתחיל להיות כלבלב חמוד; רחוב ארלוזורוב יהיה רחוב ראשי; מצריים תהיה מדינה שכנה; ספרדי יהפוך לישראלי, וכמוהו גם האשכנזי.

גבי טוקטלי, סוקה יפאן

● ● ●

אור־גד ובישגד

על שר־האוצר ועל ניסים.

מישהו הישווה פעם את הכלכלה הישראלית לקפה מסוג מסויים: היא הפוכה, קצת שחורה ורק נס יציל אותה.

מי מצפה כי השר יגאל כהן־אורגד יביא מזל לכלכלתנו האבודה, חוששני כי יזדקק בעתיד לנס אחר. לאור האירועים האחרונים (כמו יום השבתון לבחירות המוניציפליות) והכרזותיו האחרונות („נאכל סטייקים, אך יותר דקים") — לא מתעורר הרושם כי השר יגאל אותנו.

אכן, לא נס יציל אותנו ואף לא שר של נסים, כי אם תפיסה כלכלית שונה. תפיסה הנוקטת בהפרדה מכסימלית של הכלכלה מן הפוליטיקה, ובמיוחד מפוליטיקה של בחירות. אחרת, יוכלו המאמינים בניסים לאמר באכזבה: אור־גד אינו אלא בישגד.

סמי ארגון, רמת־פולג, נתניה

● ● ●

שאלת השבוע

מדוע הזדרז שגריר ישראל בוושינגטון לתמוך בפלישה לגרנאדה?

כדי להוכיח לארצות־הברית בפעם המי יודע כמה, שבאיזור הקאריבי יש לה רק ידיד אחד שעליו היא יכולה לסמוך: ישראל.

ענת ירושלמי, חיפה

● ● ●

נהגי־אמבולנס מסוכנים

הקוראים שנפצעו בתאונת־דרכים, כותבים:

בשבוע שבין ה־23 ו־28 באוקטובר אירעו בכבישי הדרום שלוש תאונות־דרכים שבהן היו מעורבים אמבולנסים.

ב־28 ביום השישי, אירעה התאונה השלישית, אשר בה נפצענו קל.

כתבות השערים הקידמי והאחורי:

מי אחראי? 7
הפעם היתה ידיעה ברורה מראש. שכבת־המתאבדים מתבוננת לפעולה. מדוע לא התפטר איש מנושאי התפקידים הבכירים בפיקוד הצבאי אחרי המחדל?

גוויות בהריסות 9
מתחת לבל אבן שהורמה בחורבות הבניין בצור נתגלה עוד פצוע או עוד הרוג. דיווח מצולם על יום השישי השחור.

הקוביה החסרה 12
דויד אילוז, האיש שהרג את המתאבד, טוען כי קוביית־בטון נוספת היתה מצילה את חבריו ומונעת את האסון הכבד.

ההלוויות 14
יהודים ודרוזים, אנשי מישמר־הגבול ושירות הביטחון הכללי נהרגו באותה השניה. בני מישפחותיהם נפגשו בבתי־הקברות, כשכולם המומים ודואבים.

בור בחלקת הקבר 18
ימים אחדים לפני מועד האזכרה לעליזה בגין נמצאה החלקה הצמודה לקיברה, כשעפרה תחוח. נראה כאילו טרח מישהו והכשיר את החלקה מראש לקבורת בעליה, חתי עדיין.

מצדה בטריפולי 16
יאסר ערפאת יכול היה להישאר בתוניס, אך הוא העדיף לחזור לטריפולי, תוך שהוא חומק דרך המצור הסורי־ישראלי על העיר – כי החליט שברגע המכריע מקומו עם אנשיו. על כך־המאזניים היה מונח השבוע לא רק גורלו האישי של מנהיג אש"ף, אלא גם גורל דרכו העצמאית של ה־ אירגון, המחפש דרכים לשלום עם מדינת ישראל.

מוות בעריסה 60
נעמה דלל בת השנתיים מאשקלון מתה בבית־ החולים. הרופאים קבעו: היא הוכתה עד מוות. החשודים שנעצרו: ההורים.

הברוך של הברוקר 62
הברוקר הצעיר יוסי שטרוזמן חשב שנפלה לידיו עיסקת־חייו, כאשר הציעו לו שלום־אהרון גניש ומוניה שפירא שותפות במניות. אך תוך זמן קצר מצא את עצמו כשבידיו מניות ששילם עבורן הון־עתק ואילו עתה ערכן יורד והולך. משחיסש את שני שותפיו, שמהם קנה את המניות, כבר היו השניים במרחק רב. אי־שם במונטה־קרלו.

חסמבה בבית 64
רונן בת ה־6 וגיל־גיל בן ה־5 אינם יודעים שיש להם עוד אחים. המבוגרים מהם ב־40 שנה. כי אביהם, יגאל מוסינזון, מסתיר זאת מהם. אך להעולם הזה הוא מוכן לספר על יחסיו עם מרילין מונרו. יום בחייו של מחבר חסמבה.

מילחמת הלסביות 61
למוקד המישטרה טילפנה אלמונית ומסרה, כי גופתה של בת־שבע חזן נמצאת בתחנה המרכזית החדשה בתל־אביב. על־פי טענת הפרקליטות, היא נרצחה כמה ימים קודם לכן על־ידי מיכל אלקיים, כנראה על רקע מילחמת־שליטה ב־ חוג הלסביות בתל־ אביב.

שני העולמות של הרב הראשי 28
סקופ
על פי גירסה אחת, הרב הראשי לישראל אברהם־אלקנה שפירא הוא בן 72. על־פי הגירסה השניה הוא בן 69. במיקרה הראשון לא יכול היה להיבחר למישרתו, במיקרה השני היה עליו לשלם דמי ביטוח לאומי – אבל הרב נהנה משני העולמות.

איש־הפרשיות 55
„הפרשיות תמיד רודפות אותי," אומר בראיון מיוחד אלי לנדאו, שחולל מהפך בעיריית הרצליה. הוא מספר על הסתב־כויותיו, על ליכלוכים בפולי־טיקה, על יחסיו עם אריאל שרון ואומר: „עכשיו הזמן לר־ בר ולעזור למי־ היג אש"ף יא־ סר ערפאת?"

לא מלשין! 47
סלומון משהראווי, שנדון לשבע וחצי שנות מאסר על נסיונות־רצח שונים, פנה להעולם הזה והכריז: „אני לא הייתי מלשין, אלא מודיע מישטרתי. המישטרה וה־ פושעים תפרו לי חליפה – ובית־המישפט כיפתר לי את הכפתורים!"

מי היכה את עידית? 59
בשלא הצליח יעקב טובול לפגוע בחברו לשעבר, השחקן שרגא הרפז, הוא פרץ את זעמו על אשת חברו, עידית הרפז, תקף אותה באכזריות בסכין־גילוח — כך מוענת התביעה. טובול מכחיש מכל וכל, מנסה להטיל את אשמת־החבלות על שרגא המסוכסך עם עידית.

פרצופים במקום קוסמטיקה 45
התעמלות טובה לא רק לגוף אלא גם לפנים, כך טוענת מאיה היימן, הממליצה על 16 תרגילי התעמלות לשרירי־הפנים. לדבריה, הפעלה יומיומית של שרירים אלה עשויה להאט את קצב ההזדקנות ולסייע בשמירה על המראה הרענן – כמו שעו־ שה דוגמנית זו.

דמויות מן העבר 23
מי ניסה להקים ב־1891 יישוב יהודי בג'נין דווקא? מי היה האדם האירופי הראשון שביקר במערת־המכפלה בחברון? מי היה המורה הראשון לשפה התורכית בגימנסיה העברית הרצליה בעת השילטון העות'מאני, ואיך הגיע הגנרל הבריטי אלנבי לירושלים? על שאלות אלו ועל שאלות אחרות, לא פחות מוזרות ומרתקות, עונה עכשיו לקסיקון האישים של ארץ־ישראל מן השנים 1799-1948 בהוצאת עם עובד.

המסלול היהודי 34
לא בגלל נישואין, לא בגלל אהבה ולא בגלל מזג־האוויר בארץ – הדוגמנית ברנדה סטיבנס נמצאת בישראל בגלל היהדות. והיא אף רוצה להתגייר בשהותה כאן.

המדורים הקבועים:

מיכתבים 3
קורא יקר 4
תשקיף 6
הנדון – מי אחראי? 7
במדינה 8
יומן אישי –
מילחמת האזרחים בספרד 21
אנשים – הזקן של מנחם בגין 22
בלונים 24
מה הם אומרים –
אורי עמית, עוזי אילת, אורי יפה, אליהו בן־אלישר, נחום ורבין ואבשלום רובין 26
הווי 29
שידור – סיירת קרפין 32
תמליץ שידורים 33
לילות ישראל – דיפלומטים חוגגים 36
רחל המרחלת –
המיכנסיים של מנשה קדישמן 38
זה וגם זה 40
נמר של נייר – דב קימחי, מרדכי גלדמן וחיים טופול 42
תשבץ 44
תמרורים 44
קולנוע – ארגנטינה 48
אנשים בעולם –
לך ואלנסה והנסיך אדוארד 50
עולם קטן –
ארגנטינה, גרנאדה וניקראגווה 52
במרחב –
מדור חדש לענייני העולם הערבי 63
אתה והשקל 67
ספורט 68
הורוסקופ – מזל עקרב 69
זה היה העולם הזה שהיה 70

קו יקי

לפני שבועיים פירסם העולם הזה (2408), בגליון שנשא את התאריך 26.10.83, כתבה תחת הכותרת „מתחת להריסות". זה היה למחרת הפיגוע במיפקדות האמריקאים וה־צרפתים בביירות.

אחרי שניתח את תולדות כת החאשישין, שהמציאה לפני 800 שנים את שיטת הרצח הפוליטי לקידום הצרכים הדתיים של השיעים, גילה המאמר:

> בשיא מילחמת־הלבנון שלח חר־מיניי ללבנון קבוצה קטנה של „מתנדבים". היו אלה אנשי מטיפים דתיים מובחרים, חסידי האייתולה, המפיצים את תורתו בין השאר: שהמוות בביצוע משימת־פיגוע מוביל ישר לגן־עדן.
>
> **הם קבעו את מרכזם בב־עלבק, תחת חסות הסורים, בעלי־בריתו של חומייני. משם הם החלו משטיעים על השיעים ברחבי לבנון.**
>
> לדעת המומחים בביירות, זהו מקור הפיגועים הראוותניים, שבוצעו בעיר כתנאי־התאברות, והמעמידים בצל את

אולם מטרת הכתבה לא היתה רק לנתח מה קרה לאמריקאים ולצרפתים, ומדוע. עיקרה היה אזהרה מפני מה שעלול להתרחש בכל רגע לצה"ל בדרום־לבנון. אחרי ניתוח השגיאות שנעשו שם לאחרונה בהתנהגות כלפי השיעים, נאמר:

> **קשה להעלות על הדעת איזולת גדולה יותר מאשר התגרות בעדה השיעית בדרום־לבנון כשעה זו.**
>
> ערב עליית חומייני לשילטון באיראן, אמר עיתונאי ערבי בכיר, שריאיין אותו בפאריס, לעורך העולם הזה: „תגיד למנהיגי ישראל שימהרו לעשות שלום עם אש"ף. עם ראשי אש"ף אפשר לדבר. הם אנשים רציונאליים. אבל אם חס־וחלילה יבואו במקומם אנשים כמו חומייני, זה יהיה הסוף. הם קנאים מטורפים. אי־אפשר לדבר עימם. הם יילחמו עד להשמדת־כם".
>
> עכשיו עלול לקרות דבר כזה. בדרום לבנון. אם יצליחו שליחי־חומייני להשתלט על העדה השיעית שם. תקום שם מדינת־טרור שישראל לא ראתה עדיין כדוגמתה.

מילים אלה נכתבו כשבועיים לפני הפיגוע המחריד בצור, שבו נהרגו עשרות אנשי־ביטחון ישראליים, נוסף על הקורבנות הפלסטיניים והלבנוניים.

אילו קראו המפקדים המקומיים והגבוהים את הדברים האלה בעיון רב יותר, יתכן שהיו נוקטים אמצעים יעילים למניעת הפיגוע.

שיחה בז'נבה

אתה יכול לשאול: מניין ידעתם? מה היה מקור המידע? האם המידע הזה עמד גם לרשות מערכת־הביטחון וקהילת־המודיעין של ישראל?

אפשר להשיב על כך, לפחות באופן חלקי.

לפני חודשיים השתתפתי בוועידת האו"ם לעניין פלסטין, שהתקיימה בז'נבה. גרתי באותו בית־המלון שבו נערכה, השבוע, הוועידה של ראשי הערות הלבנוניות.

אותה ועידה משכה אליה מומחים מכל העולם. המדינות השונות, ששיגרו אליה משלחות או „משקיפים", צירפו אליהם את מיטב המומחים שלהם לענייני המרחב. היה זה, בין השאר, מיפגש אדיר של מומחים. מיקבץ של מיטב המוחות המטפלים בענייני המרחב שלנו.

בימי הוועידה קיימתי, כמובן, עשרות שיחות. אומנם, הוזמנתי לוועידה על־ידי מזכירות האו"ם באופן אישי וכאדם פוליטי, המייצג השקפות מסויימות בישראל. אך לא שכחתי לרגע שאני גם עיתונאי. ניצלתי את המעמד כדי לאגור ידע רב ככל האפשר — חלקו לפירסום מיידי ועיקרו כחומר־רקע, לשיכלול מערכת־ההיערכות שלנו.

בין שאר האנשים המרתקים שהזדמן לי להיפגש עימם, היה מומחה מסויים לענייני השיעים בלבנון. איני יכול לגלות כאן את זהות האיש, אך מסופקני אם יש בעולם מומחים רבים המצויים כמוהו בסודי־הסודות של האירגונים השיעיים השונים בלבנון. הוא לא למד זאת מספרים באוניברסיטה, אלא תוך עבודתו היומיומית.

אכלתי איתו ארוחת־ערב, ובמשך כשלוש שעות קיבלתי תיאור מפורט של המערך השיעי בלבנון, זהות מנהיגיו השונים ונטיותיהם. בין השאר סיפר לי על מעשיה של הקבוצה האיראנית בבעלבי־ק, על קשריה עם אירגון אל־אמל והקרנת השפעתה בשטח־הכיבוש הישראלי בדרום. הוא גם סיפר לי על הדי מעשיה של ישראל בדרום־לבנון בקרב העדה השיעית.

מה שלמדתי בשיחה זו התבטא בריבוי־ פרשנות רבים שפורסמו בשבועות האחרונים מעל עמודי העולם הזה. אני מעז לאמר כי שום עיתון ישראלי אחר אף לא התקרב לדיוק ההערכות שלנו. (רוב דיברי הפרשנות בעיתונים האמריקאיים מצחיקים ממש באיוולם ובבורותם.)

לא היה לי שמץ של ספק כי נשקי ההתאברות השיעי יופנה במהרה נגד ישראל, ועל כך הזהרתי לפני שבועיים. חבל מאוד שחומרת האזהרה הזאת לא חדרה לתודעת האחראים לביטחון חייליו צה"ל בדרום־לבנון.

אפשר לשאול: האם אין זרועות־הביון של ישראל יודעים מה שיודע העולם הזה? אני בטוח שכן. בוודאי יש למוסדות־הביון השונים מערך מסועף מאוד של השגת מידע. גם על נושא זה. אך בכל מערכת־ביון, הקושי העיקרי אינו בהשגת המידע, אלא בהערכתו הנכונה, ובתירגום ההערכה הזאת לשפה של מסקנות יעילות.

למרבה הצער, אנחנו, אנשי העולם הזה, יכולים רק להזהיר ולהתריע. איננו יכולים לכפות על איש לשעות לאזהרותינו ולפעול על פיהן. אפשר למלא ספרים באזהרות שפורסמו במרוצת השנים מעל עמודי העולם הזה, שלא פעלו על פיהן — ושהתגשמו במלואן.

מגעים סודיים

צבירת מידע באמצעות מגעים אישיים היא שיטה ישנה אצלנו. בשבוע שעבר סיפרתי במדור זה על פגישות שקיימתי במחתרת לפני 16 שנה עם פקידים מצריים בכירים ושהתגלו עתה על־ידי המצרים עצמם. גם אלה לא היו הראשונים. מאז שנפגשתי עם שר־החוץ העיראקי בסוף שנות ה־50, קיימתי מאות רבות של פגישות עם אישים ערביים שונים בעולם. פגישות אלה תרמו, בין השאר, תרומה חשובה ביותר ליכולת העולם הזה לנתח מצבים, לפרש מאורעות — ואף לחזות אותם מראש.

חזינו מראש את מילחמת יום־הכיפורים את מילחמת־הלבנון (על כל פרטיה) ומאות מאורעות אחרים במרחב. למרבה הצער, חזינו מראש גם את האסון בצור, ולא היה בידינו למנוע.

עם שלום

16 הגדולים

פירסמתם פוטומונטאז' נחמד של גדולי־עולם, אבל שכחתם לציין את שמם של האנשים.

אני נאלץ, בלית ברירה, לעשות זאת במקומכם.

מימין לשמאל, יושבות: מריה קאלאס, אדית פיאף, סימון וייל וגולדה מאיר.

עומדים. בשורה שמאחורי הנשים: מאו צה־דון, פאבלו פיקאסו, אלברט איינשטיין, פאולוס השישי ופייר מנדס־פראנס.

הגבוהים, בשורה השלישית: ג'ון קנדי, זאק שיראק, גמאל עבד אל־נאצר, שארל דה־גול, ז'ורז' פומפידו, ולרי ויסקאר־ד'אסטאן ווינסטון צ'רצ'יל.

משה זילברבוים, חיפה

(המשך מעמוד 3)

שלושה אחרים נפצעו קשה, והם עדיין מאושפזים בבית־החולים סורוקה, אדם נוסף שוחרר, אך עדיין זקוק לטיפול.

אחרי התאונה בירדנו, והסתברה עובדה מדהימה: נהג אמבולנס בישראל אינו נדרש לעבור כל קורס לנהיגה מונעת?

התפקיד של נהג־אמבולנס מחייב את הנהג לנסוע במהירות גבוהה ובתנאי־לחץ. לפיכך יש לוודא שהוא יהיה נהג מיקצועי עד כמה שאפשר, וזאת ניתן להשיג באמצעות הכשרה מיוחדת.

ההכשרה עד היום לא היתה מספקת, והשבוע האחרון יוכיח זאת.

בתיקווה לתגובה, שתמנע קורבנות נוספים.

הורית יערי, נרב ספר, תל־אביב

ליבנו למשתתף הערבי, שכל השכלתו האקדמית לא עמדה לו מול גסותו, גזענותו ובהמיותו של שכנו, המתבונן לגרשו מהארץ.

יפה ומשה כהן, תל־אביב

● ● ●

הפיתרון: הסתדרות עובדים אחרת

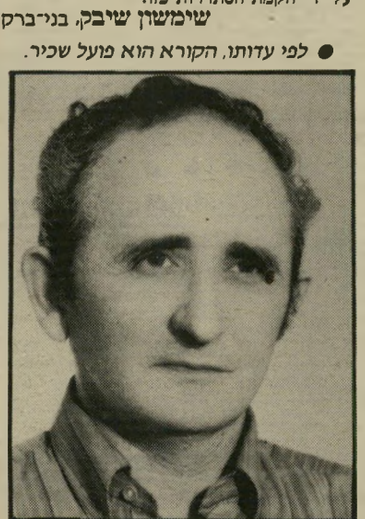
הקורא מציע... להילחם בהעלאת השכר.

צו־השעה הוא להקים הסתדרות־עובדים אחרת: הסתדרות שתפעל נגד העלאות־שכר, שתילחם למען הקטנת השכר־במיוחד להקטנת שכרם של הנבחרים והמיוחסים למיניהם. השוודים את קופת־המדינה; הסתדרות שתהיה מוכנה להילחם נגד העלייה בשכרם של העובדים.

הסתדרות חדשה כזו תשפיע, בלי ושם ספק, על צימצום וריסון של רווחים. אין שום סיכוי לעצור את ההידרדרות במשק העני שלנו, אלא על־ידי הקמת הסתדרות כזו.

שימשון שיבק, בני־ברק

● *לפי עדותו, הקורא הוא פועל שכיר.*

קורא שיבק
הסתדרות־נגד־שכר

חזיר תמורת דגל

מנפלאות ההסכם הקואליציוני בתל־אביב.

כעת כבר אפשר לדעת בדיוק מה ערכו של דגל הלאום. הסיעות הגדולות בעיריית תל־אביב השיגו את הבטחת הדתיים להניף דגלים על מוסדות החינוך שלהם ביום־העצמאות, תמורת איסור על מכירת בשר־חזיר.

כך אנו גם יודעים מה ערכו של חזיר בשוק הפוליטי של תל־אביב.

שימשון וייזר, תל־אביב

● ● ●

פינקלשטייניזם

בתוכנית הטלוויזיונית „כותרת לילה" משתקפות פניה של החברה הישראלית ללא איפור.

לפעמים משתתפים בעימות פרצופים מוכרים, המשמיעים דיעות שחוקות ושיגרתיות. לפעמים אנחנו מזדהים עם אחד הצדדים, לפעמים שני המתדיינים משרים עלינו שיעמום. אבל התוכנית שבהנחייתו של דן רביב משרתת היטב את מטרתה: היא משקפת את פניה של החברה הישראלית, הניבטת בנו מעל המירקע ללא האיפור הסטריליי שכופים עליה עורכי־החדשות ועורכי־העברית בראשות השידור.

השבוע, כשראינו את המטיף הנצרתי אלכס פינקלשטיין מול הפסיכולוג מרוואן דוואירי, הבנו שהתוכנית משולה גם לתופעה גופנית אחרת: גיהוק. עולים בה עצמים קשים לעיכול, שנתקעו בקיבה הישראלית וגורמים לה מחלות־מעיים.

בנק, סרי מיבחולה של רחל טימור (שמן)
באו לגדול, יצאו מצומקים

אנשים קטנים בדרך לבנק

הקוראה שמחה לגלות שיש שותפים לסלידתה.

לפני שבועיים פורסם מיכתבי במדור זה, תחת הכותרת „גמדים בישראל". התלוננתי בו על הנוהג המסליד שפשה בכלי־התיקשורת לכנות אנשים בשם־התואר קטנים: „משקיעים קטנים", „חוסכים קטנים" ו„אנשים קטנים".

שמחתי כשגיליתי שותפים לדעתי, כשמצאתי יומיים אחר־כך קריקטורה באותו עניין בדיוק, שפורסמה במקומון התל־אביבי העיר. אני מצרפת אותה, בתיקווה שתפרסמו.

אני גם מצרפת תמונת־שמן של רחל טימור, שמציגה את הסניף התל־אביבי הראשון (שנת 1921) של הבנק שהטיח ללקוחותיו „לגדול איתו".

מירי סלדמן, תל־אביב

• • •

קובוץ נודד

כיצד כותבים את שמו של המנהיג הלבנוני?

יש עיתונים הכותבים ואליד ג'ונבלאט, יש עיתונים הכותבים כמאל ג'ומבלאט. אז איך נכון לכתוב את שם המישפחה? דיפרדתי באנציקלופדיה ביידיות אלמונג'יד וגיליתי את הפרטים הבאים:

כמאל ואליד
עיצורים קשים

בני המישפחה הם צאצאיו של ג'אן בולאד (מכונה גם „אמיר אינן ערבי"), פיאודל כורדי מאיזור חאלב, שמת ב־1572. בני מישפחתו עברו ללבנון ב־1630, על־פי הזמנתו של השליט פח'ר אלדין השני („מעני"). כאן הם המירו את דתם לדרוזית וקראו לעצמם על שם מייסד השושלת, אך בשינוי קל: ג'נבלאט הוא מבטא: ג'ומבלאט.

יאיר חליפא, חולון

• • •

הוונדאלים והקסוקרים של תל־אביב

קורא עונה לקוראה

התפלאתי מה מצא העורך להדגיש במיסגרת את מיכתבה של הגברת אביבה ליבנה בעניין שילוט שמות הרחובות בתל־אביב (העולם הזה 12 באוקטובר). כותבת אביבה ליבנה על תייר ששאל אותה מי האיש „שמור" מהסיסמה „שמור עירך נקיה", המופיעה על שילטי הרחוב המוארים (עמודורים) בעיר.

ראוי היה שהכותבת הנכבדה תדע, כי חלק מיזערי ובטל בשישים מתושבי העיר ומבקריה נתברכו בתכונה המכונה ונדאליזם — לשון אחר, יצירת הרס לשמו. ואותם עמודורים חביבים במיוחד על מיודענו הוונדאלים.

משום כך מוחלפים השלטים הפגומים — חדשות לבקרים — בשלטים המפנים בקשה לאזרח לשמור עירו נקיה קשה לי לראות בכך — כפי שהעורך הכתיר המיכתב — „דברי הטפה ותוכחות מוסר". מה רע בנקיון?

תהליך הייצור של שלט חדש הוא ארוך יח־

קריקטורה ב„העיר"
קלקלת הלשון

סית — כיפוף החומר בטמפרטורה מסויימת, גראפיקה, הדפסה והתקנה. עד שיוכן השלט, מותקן במקומו שלט הנושא את שמו של הגאון וצ"ל מאור הגולה, מורנו ורבנו „שמור", שזכה עוד בחייו ששמו התנוסס בראש חוצות.

כראי גם להזכיר, כי במיקרים רבים קיימים בצומת אחת שני עמודורים, ואם האיש המחפש את שם הרחוב איננו מה שקוראים קסוקר, הוא עשוי לקרוא שם הרחוב בעמודור השני.

מנכ"ל תלרוף, תל־אביב

• • •

כסף קטן למאנדי

הקורא כבר אינו שותפו של רפי שאולי.

בגיליון העולם הזה (בנובמבר) חל שיבוש בכתבה העוסקת בעיסקי המיסעדות והמועדונים של רפי שאולי. אודה לכם, אם המידע שנמסר במאמר יתוקן.

את המיסעדה טייסט אוף סצואן בכפר־שמריהו אומנם הקים עבורי שאולי, אולם אחרי זמן קצר נשארתי אני בעלה היחידי של המיסעדה. היום מקבלת חברתו של שאולי סכום קטן בלבד כשכר, תמורת השם שניתן לה בהתחלה — מאנדיס.

גם היום אנו ממשיכים, רפי שאולי ואנוכי, בקשרים מיסחריים וידידותיים, כמו בתחילת דרכי בענף זה.

משה צור, תל־אביב

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת הבותב. מיכתבים בעיר לוס־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

אלטרנטיבה

בעיקבות כינוס־החירום שנערך לפני שבוע, ושבו הוחלט ליזום את הקמת המיפלגה החדשה, ייערך כינוס פעילים

ביום חמישי זה, 10 באוקטובר, בשעה7.30 בערב, בבית ציוני אמריקה, רח' קפלן פינת המאספים, תל־אביב.

כל מי שמוכנים להשתתף ביוזמה החדשה מוזמנים.

הנושא: דרכי הפעולה

ליצרנים ויבואנים

בעל זכויות הפצה של מוצרים שונים ברשת של 12 חנויות הלבשה בערי השדה הראשיות בארץ, מעוניין במוצרים מעניינים להפצה חד פעמית, במיבצעי מכירות.

יבואו בחשבון מוצרים שונים שאינם מוצרי הלבשה ממש. כגון תמרוקים, אביזרי בית, מטריות, כפפות, מגבות וכדומה.

רק מוצרים באיכות גבוהה ובמחירי תחרות באים בחשבון.

טלפון: 03־286189 בשעות הבוקר המוקדמות או בשעות הערב המוקדמות.

הופיעו במהדורת כיס

1) רוחות מלחמה
מוקרן עתה בטלביזיה
מאת: **הרמן ווק**
בהוצאת **„זמורה ביתן"**

2) איך לנהל משא ומתן
מאת: **רב' א. כהן**
בהוצאת **„מוניטין"**

להשיג בכל החנויות

הפצה בלעדית **„גד"** חברה להפצה בע"מ
טלפון: 337056, 333680

תשקיף

חזית שמיר־ארנס

ראש־הממשלה, יצחק שמיר, ושר־הביטחון, משה ארנס, הגיעו לידי הסכם, שארנס יתמוך במועמדות שמיר לראשות־הממשלה גם לקראת הבחירות לכנסת ואחריהן, ומקומו כשר־הביטחון יוצבה לו. לחזית יצורף גם שר־האוצר החדש, יגאל כהן־אורגד, אם לא ייכשל.

החזית מכוונת נגד סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי, שיציג שוב את מועמדותו.

נמשכים קשרי מודעי עם המערך

בעוד שהמגעים בין „בנויית הארבעה" של הליברלים ובין המערך אינם נמשכים, ממשיך שר־האנרגיה־התשתית, יצחק מודעי, לקיים שיחות קבועות עם ראשי המערך, במגמה לשמור על אופציות פתוחות.

מגעים מפר"ל־דרוקמן

המגמה האחרונה בשיחות שמנהלים צעירי־המפד"ל היא להסתפק בהחזרתו של הח"כ חיים דרוקמן. צעירי המפד"ל, באמצעות סגן שר־החוץ יהודה בן־מאיר, ניהלו שיחות עם הליכוד, התחייה ותמ"ל, אך כל השיחות האלה נגמרו בלא־כלום.

במפר"ל עצמה שורר קיפאון ביחסים בין סיעת הצעירים וסיעת למיפנה, ואחד הביטויים לכך הוא שאין כל הכנות לבחירת מוכ"ל למיפלגה, שיבוא במקום דני ורמוס.

גור יתחזק

במערך סבורים כי הצלחתו של הח"כ מרדכי („מוטה") גור בתפקידו כיו"ר מטה הבחירות המוניציפאליות תביא לו את תפקיד יו"ר מטה־הבחירות של המערך בבחירות לכנסת.

בנימין־זאב מסרב

כמה מוותיקי „המישפחה הלוחמת" בחרות, שסנו אל בנו של מנחם בגין, בנימין־זאב, בבקשה שיצטרף לפעילות קבועה בתנועה, נענו בסירוב מוחלט. בנימין זאב בגין התבטא בחריפות נגד האפשרות שיפעל בתחום הפוליטי.

כהן־אורגד פנה לכלכלני המערך

שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, הציע תפקידים במישרדו לפרופסור מיכאל ברונו, מי שהיה יועצו של שר־האוצר יהושע רבינוביץ, ולבלבלן עמוס מר־חיים, שהיה ראש מטה־הבחירות של מדי קולק. השניים דחו את הפניות.

פניותיו של כהן־אורגד לאנשי המערך נובעות ממחסור בכלכלנים בעלי שיעור־קומה בקרב חבריו למיפלגה.

תוכנן פיחות נוסף?

בכל הנראה תיכנן שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, פיחות גדול נוסף של השקל לעזמת הדולר, אך הביצוע נדחה בגלל הפיגוע בבניין המימשל בצור.

האמריקאים מנסים להפגיש

משקיפים ישראליים בוועידת־הפיוס הלבנונית בזנבה הבחינו במגעים בין נציגים לאי־ישמויים של מצריים וסוריה. אחת ההשערות היא, שגורמים אמריקאיים ניסו לארגן „פגישה מיקרית" בין נציגים בכירים משתי המדינות, שתיערך בארץ אירופית.

לואיס - שנה נוספת

שגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לואיס, ימשיך בתפקידו במשך שנה נוספת. לואיס הסכים להמשיך במשך שנה אחת בלבד, אחרי שהגיעה אליו סניה מדושינגטון.

העלייה מארגנטינה הוקפאה

התוצאה המיידית של הבחירות, שהתקיימו בשבוע שעבר בארגנטינה, אחרי שבע שנים של מישטר צבאי: קבוצה של יהודים, שעמדו לעלות לארץ, ביטלה את יציאתה מארגנטינה.

ישראלים שחזרו מביקור בבואנוס־איירס טוענים, שאחרי הבחירות ישקלו רבים את תוכניות העלייה שלהם, בתיקווה שהמצב הכלכלי ישתפר.

המישפחה מתנגדת לטיפול פסיכיאטרי

מישפחתו של מנחם בגין מתנגדת בתוקף להצעה לאפשר למרפאה מוסמך לבדוק את מצבו הנפשי של מנחם בגין, דבר שהיה מאפשר לטפל בו באמצעות תרופות למצבי־דיכאון.

המישפחה סבורה שאם ייוודע דבר טיפול בזה, יעיב הדבר על שמו של המנהיג.

עוד בכירים שמכרו בנקאיות

בצמרת חברת העובדים של ההסתדרות ידוע על שניים מבכירי המנהלים, שאינם קשורים בבנק הפועלים, אך שקיבלו מידע פנימי ומכרו בזמן את המניות הבנקאיות שברשותם.

העיסקה, על־פי הידיעות האלה, בוצעה באמצעות סניף „בנק הפועלים" שברחוב אלנבי, הסמוך למישרדים הראשיים של החברות אשר בראשן עומדים המנהלים הבכירים.

הבנקאים מתגוננים

בתגובה על סניית הרשות לניירות־ערך, כי הבנקים יגלו מי ממנהליהם, או מקרובי המנהלים, מכר מניות בנקאיות לפני המפולת בבורסה, עומדים הבנקים לתבוע כי סניות דומות יוסנו לאנשי „בנק ישראל", לחברי ועדת־הכספים של הכנסת ולחברי ועדת־השירים לענייני־כלכלה, שגם להם היה מידע מוקדם על ההתרחשויות בתחום הכלכלה.

חקירה באוניברסיטת תל־אביב

סגן מנהל אוניברסיטת תל־אביב נחקר במישטרה. הוא חשוד בעבירות מירמה שנעשו בעת שמילא את תפקידו.

פיטורים בעיתונים

בצהרונים מפטרים עיתונאים.

בצהרון מעריב פיטרו עשרה עיתונאים, רובם זמניים. אחד המפוטרים הוא יהושע („שוקי") כהנא, מי שהיה כתב לענייני תיירות. יתכן שיהיו במעריב פיטורין נוספים.

גם בידיעות אחרונות יש חשש מפיטורים רחבים, וכבר התחילו בצימצומים במצבת כוח־האדם. חשש מפיטורים הובע גם בישיבת ועד־העובדים של הארץ.

הסיבה לפיטורים: ירידה חמורה במכות המודעות.

הבנקים הקפיאו תקציבי הפירסום

במחלקות לרוברות וליחסי־ציבור־ופירסום של הבנקים שוררת בימים אלה מבוכה קשה. הבנקים לא הצליחו להגיע לקו־הסברה שיוכל להצלית, ולרכך את התחושה הקשה בציבור נגד הבנקים.

בינתיים הוחלט לשמור על טון נמוך, ובעיקבות זה הוקפאו תקציבי־הסירסום של הבנקים. מערכות־סירסום שכבר התחילו בהן — הוספקו.

כתבי־אישום תקדימיים

התובעת רות סרידמן, מפרקליטות־מחוז תל־אביב, הגישה לאחרונה שני כתבי־אישום, העומדים לקבוע עבירות חדשות.

האחד הוגש נגד דן כרמון, שאירגן חוגים לדיונמיקה קבוצתית. הוא נאשם בעיסוק בפסיכולוגיה ללא רשיון, עבירה לפי חוק הפסיכולוגים.

כתב האישום השני הוגש נגד אמנון גור ועוד דייל, שהביאו מחו"ל מכשיר מיוחד המוחק שיחות טלפון נכנסות, וכך מזכה את המטלפן בשיחות חינם. הם נאשמו בקבלת דבר במירמה.

פסקי־הדין במיקרים אלה יקבעו נורמות חדשות בחוק העונשין.

עיתונאים הושעו

שלושה עיתונאים בכירים הושעו לשלושה חודשים מחבו־תם באגודת־העיתונאים, בגלל השתתפותם בבינוס של „בנסיית־האיחוד" של הבומר הקוריאני מון.

השלושה הם שמואל שגב, תמר מירוז ושרה ריפין. עיתונאים אחרים, שנסעו גם הם לכינוס של הכומר מון, קיבלו גיבוי מטעם עיתוניהם, ולא הושעו. את ההחלטה קיבלה ועדת־האתיקה של אגודת־העיתונאים.

ז'ק ירד מרשימת מעריב

השבוע הוצא שמו של העיתונאי הוותיק משה ז'ק מרשימת בעלי־התפקידים, המתפרסמת מדי־יום ביומון.

ז'ק היה עד לאחרונה עורך עמודי־החדשות של הצהרון, והוא אולץ לפרוש בגלל גילו.

אי־סדרים בהתנחלויות

דאגה רבה שוררת בצמרת תנועת־החרות ממידע על חשדות, כביכול, לאי־סדרים חמורים בקרב הגורמים האחראים על ענייני ההתנחלויות.

בראש שני המישרדים המטפלים בכך, חקלאות ושיכון, עומדים אנשי־חרות. לא ברור אם הם ידעו או דווחו על הפגמים בדרך עבודת מישרדיהם.

החשש הוא שאם יתאמתו החשדות, לא יהיה מנוס מהעברת המידע לטיפול מישטרתי.

רונן ישאר בתפקידו

הכתב המדיני של הטלוויזיה, יורם רונן, ישאר ככל הנראה בתפקידו, ולא יוחלף על־ידי יעקב אחימאיר. הוועד המנהל של הרשות ימנע את השינויים.

אין מיתון בתיספורות לכלבים

במיספרה לכלבים במרכז תל־אביב גובים עבור תיספורת לכלב 3000 שקל. הטיפול נמשך שעה וחצי, ויש להזמין מקום יומיים מראש, בגלל עומס הלקוחות הנובחים.

הנדון:

ושוב: אף אחד איננו אחראי!

מתאבדים

בכל תולדות ישראל לא היה עוד פיגוע כל־כך צפוי מראש, כמו זה.

לפחות מאז הפיגועים במיפקדות של האמריקאים והצרפתים בביירות היה ברור לחלוטין כי בלבנון מתפקדת ביתת־מתאבדים שיעית. הסוללת ב־אמצעות מכוניות־תופת הפורצות אל היעד.

כולם חכמים לאחר־מעשה. אך הפעם היו אזהרות מפורשות לפני־מעשה — בין השאר מעל עמודי שבועון זה (ראה איגרת העורך בעמוד 4).

קשה להגן על כל חייל בכל מקום מפני כל פיגוע. אך ניתן להגן — להגן בביטחון של כל מאה האחוזים — על מיתקן אחד מפני פיגוע ששיטתו ידועה מראש. זה היה פשוט, זה היה קל, וזה לא נעשה.

אין צורך בשום ועדת־חקירה בדי לקבוע: היתה כאן הזנחה פושעת.

■ ■ ■

הזנחה של מי? מי אחראי?

מי אחראי לכך שהמיתקן לא הוקף מכל העברים במיתקני־מגן המונעים כל גישה לרכב? ואם הוחלט להשאיר דרך־גישה אחת לרכב — מי אחראי לכך שדרך זו לא אובטחה בצורה המונעת לחלוטין מרכב־פיגוע כל אפשרות לפרוץ בכוח? ושבקירבת המיתקן שבו שהו וישנו אנשי הביטחון ועצירים כה רבים בסכנה מתמדת היו מצויים מחסני־תחמושת?

אפשר להוסיף שאלות כהנה וכהנה. אך די באלה. הגלויות ביותר.

ברוב ניתן למצוא רב־סמל או סגן־ מישנה, ולהטיל עליו את האחריות, על פי השיטות הברוקות והמוכרות.

א נ י איני מסתפק בכך.

ראיתי במקום את אמיר דרורי, אלוף פיקוד הצפון. בארוח פלא צץ ראשו של דרורי בכל אסון, בכישלונות הצבאיים של מילחמת־הלבנון, באסון של צברה ושאתילא. באסון של צור לפני שנה. באסון של צור הפעם.

האיש הזה צובר אסונות בקצב מסחרר. אולי הגיעה השעה להסיק מכך את המסקנה שאין מקומו בתפקיד אחראי, הקובע לגבי חייהם של בני־ אדם?

הרמטכ"ל הוא חדש. נכון.

אך מה קרה לעיקרון האחריות הפיקודית?

אם אחרי כל מה שקרה בדרום־לבנון לא שררה בדרגים הקובעים מידה מספקת של דריכות, כדי למגן את המיתקנים הנייחים החשופים לפיגוע — האם אין האחריות הראשונה לכך רובצת על הרמטכ"ל?

ומעל לרמטכ"ל — שר־הביטחון.

שר־הביטחון יודע לחייך יפה. לדבר יפה. להצהיר יפה. אך האם תפקידו של שר־הביטחון הוא לחייך, לדבר, להצהיר יפה? האם אין רובצת עליו שום אחריות למה שקורה בתחום „אחריותו"?

כמה ימים לפני האסון הצטלם השר יפה בטלוויזיה, לא הרחק מצור. הוא דיבר יפה, ובהגיון. חבל שלא הביט במיתקני צה"ל במקום.

אין צורך להיות מ"כ בצה"ל בדי לראות שמיתקן מרכזי אינו מוגן ומגוון מפני פיגוע־התאבדות באמ־ צעות מכונית־תופת פורצת. סגן־ טוראי יכול לראות זאת.

מה היתה צריכה להיות המסקנה של שר־הביטחון אחרי כישלון מחריד זה? להורות לרמטכ"ל למנות עוד ועדת־חקירה של קציני צה"ל, כדי שצה"ל יוכל שוב לחקור את עצמו?

או — שמא — להתפטר?

■ ■ ■

זאת לא היתה, כמובן, התגובה היחידה של שר־הביטחון ועמיתיו.

כפוליטיקאים משופשפים הם הבינו שאחרי כישלון מחריד שכזה יש לתת להמון פורקן מיידי לרגשותיו — אחרת הוא עלול להפנות את זעמו כלפי האחראים ולשאול שאלות בלתי־ נעימות.

מוכרחים לפעול מהר ובחוזקה — ולא חשוב נגד מי ולשם מה.

עין תחת עין — ולא חשוב עינו של מי. העיקר שתהיה עין.

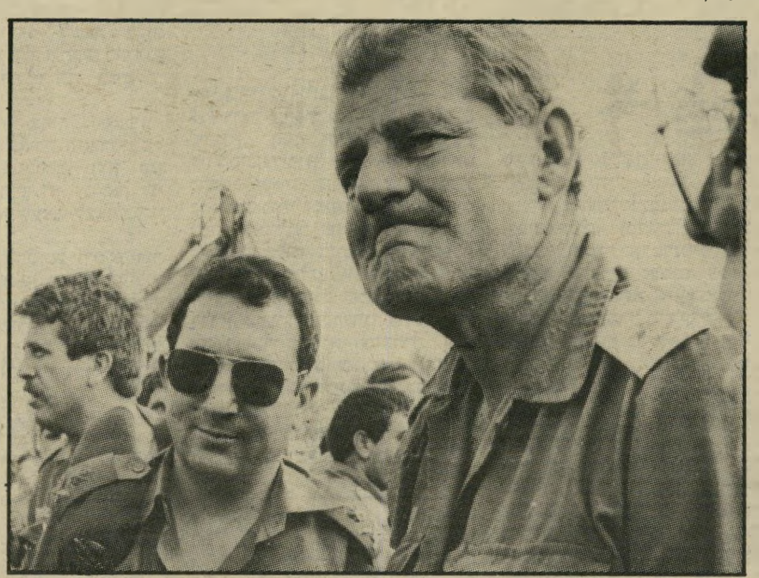
הפרופסור משה ארנס הכריז: „ נכה בחזרה בעוצמה." מילים כדורבנות. העם אוהב לשמוע מילים כאלה.

„בחזרה"? בחזרה נגד מ י ?

ההגיון אומר שפעולת־נקמה, גם כשהיא באה רק כדי לתת פורקן לרגשות, צריכה להיות מבוונת נגד מבצעי המעשה שעליו מבקשים נקמה.

אך לארנס ולעמיתיו לא היה זמן לדקדק דיקדוקי־עניות. הם ידעו שבעיני ההמונים אין הבדל. כולם „מחבלים". העיקר „להכות בחזרה בעוצמה" מייד, לפני שיתחילו לשאול שאלות.

וכך בוצעה פעולת־תגמול נגד המיתקנים בעיירה בחמדון, שלא היה להם שום קשר לעניין.

אלוף־פיקוד־הצפון אמיר דרורי במקום הפיגוע*: יותר מדי

זה קצת מזכיר אדם שספג מכות מבריון אימתני, והמתנקם בילד ה' ראשון שהוא נתקל בו ברחוב.

אין צורך לרחם על יושבי המיפקדה בבחמדון. יושבים שם אנשי חזית־הסירוב. הפלסטינים שבגדו באש"ף ושהשכירו את עצמם כשכירי־חרב לסורים וללובים. הם מטיפים למילחמת־נצח בישראל ולרצח יאסר ערפאת ושאר „הבוגדים", הזוממים לעשות שלום עם ישראל.

לא, אין צורך לרחם. אבל יש כאן עניין של הגיון.

קודם כל, כאשר מפציצים יעדים השוכנים בקרב אוכלוסיה אזרחית, אין מנוס מפגיעה באוכלוסיה. זוהי אוכלוסיה דרוזית. הנאמנה לוואליד ג'ונבלאט — ודווקא אותה מבקשת ישראל לאחרונה לפייס ולמשוך לצידה. הדרוזים בלבנון הם גם קרובי־משפחה של הדרוזים הישראליים,שנהרגו בצור.

איזה הגיון יש בפעולה המכוונת לקומם אוכלוסיה זו נגד ישראל — ובצדק, שהרי אין כל קשר בין הדרוזים בהרי־השוף ובין השיעים הקנאים, חסידי חומייני?

■ ■ ■

אך לא זה העיקר. העניין משוגע עוד הרבה יותר.

לפי דברי יאסר ערפאת, מקיימת ישראל מזה כמה זמן מצור ימי הדוק על נמל טריפולי בצפון לבנון, שבו התבצרו הכוחות הנאמנים לאש"ף.

בראיון ששודר גם בטלוויזיה הישראלית קבע ערפאת כי 39 קצינים־פת"ח נעצרו על־ידי חיל־הים הישראלי.

מצור ישראלי זה, המנתק את כוחות־אש"ף מנתיב־האספקה היחידה שבו יכולים להגיע אליהם תגבורת, אספקה ותחמושת — את מי הוא משרת?

התשובה נתונה מראש: הוא מסייע לאותה חבורה של סוכני סוריה ולוב, שכלי־התיקשורת בישראל מתעקשים לקרוא לה „מורדי אש"ף". אלה הן יחידות של הצבא הסורי (ובכללן חטיבת „צבא־השיחרור הפלסטיני", שאיננה אלא יחידה של צבא־סוריה) ושכירי־חרב פלסטיניים של סוריה, כמו אחמד ג'בריל, אבו־מוסה ועוד.

כל אלה הטילו מזמן מצור על כוחות־אש"ף בטריפולי, שעליהם מפקד יאסר ערפאת.

המצור הסורי משלושה עברים, והמצור הישראלי מן העבר הרביעי, משלימים זה את זה.

למעשה, קיים בין כל אלה שיתוף־פעולה הדוק, שמטרתו היא להשמיד את אש"ף של ערפאת. כלומר: את אש"ף שהצהיר בעשרות הצהרות ומיסמכים בינלאומיים על נכונותו להגיע להסדר מדיני. סוריה ו„המורדים" הכריזו בפה מלא מילחמה על ערפאת מפני שהוא „חותר לשלום עם ישראל", וממשלת־ישראל עוזרת בפועל לכוחות המטיפים למילחמת־נצח בישראל.

לדעתי זוהי מדיניות מטורפת, בזויה, אווילית מאין כמוה. אני סבור שהיא מהווה פשע כלפי עתידה וביטחונה של מדינת־ישראל.

אבל זוהי המדיניות של הממשלה. ואם זוהי המדיניות — מה, למען השם, ההגיון בהפצצות מיפקדה של אחמד ג'ברייל בבחמדון, כאשר מסייעים לאותו אחמד ג'בריל בטריפולי?

מה ההגיון בשיתוף־פעולה בפועל עם סוכני־סוריה בצפון לבנון, ובהפצצת מיתקניהם במרכז־לבנון?

מטורף, מטורף, מטורף העולם — העולם של שמיר, ארנס ושות'.

■ ■ ■

מצפון לבנון — לדרומה.

אחרי שבוצעה, למעשה, חלוקת לבנון בין סוריה וישראל, בהסכמה אילמת הדדית — האוכלוסיה באיזור־הכיבוש הישראלי היא ברובה שיעית.

* *לידו: ראש אמ"ן, אהוד ברק.*

השיעים אינם עשויים מעור אחד. חסידי חומייני, המבצעים את פיגועי־ההתאבדות, הם מיעוט קטן בקרב הציבור השיעי בלבנון. נביה ברי, מנהיג אל־אמל, המנהיג השיעי העולה בביירות, שולט על ציבור גדול יותר. השיעים ברדום התייחסו במשך זמן רב לצה"ל בניטרליות, ואף באהדה. אבל כולם שיעים, והם מאוחדים מאור.

מזה זמן נעשה הכל כדי להסוך את האוכלוסיה הזאת לגורם עוין לישראל.

עצם ההכנות הגלויות לשחרור־נצח של ישראל באיזור זה יוצרות רקע לשינוי עמוק ביחסם של השיעים.

אחר־כך באה התקרית בנבטיה. לולא ההתי־ נשאות הישראלית המטופשת, ולולא הרשלנות של שילטונות־צה"ל, היתה נמנעת התגובה של חיילי צה"ל בליבה של עיירה שיעית זו ביום המקודש לה ביותר („יום־כיפור השיעי"). תחת זאת נכנסה שיירה של צה"ל ישר אל תוך המון המתפללים, שנהר מתוך המיסגדים, ונשפך דם.

לאחר מכן אירעה התקרית בסרפנד, מצפון לצור. קשה להבין איזו רוח־שטות נכנסה בשורות־הביטחון שהחליטו לפלוש לבית בכפר שיעי ולהחרים שם נשק, שכל הציבור השיעי רואה בו נשק־הגנה חיוני למניעת מעשי־טבח בו בבוא העת.

תקרית זו הסתיימה בשלושה הרוגים שיעים, בהפגנות בכל רחבי האיזור ובהעמקת האיבה בין שילטון־הכיבוש ובין האוכלוסיה.

כל התקריות האלה נובעות מ־ הגישות הנפשיות שנרכשו בשטחים הכבושים של הגדה ורצועת־עזה.

היחס אל האוכלוסיה הכבושה כאל אבק־אדם, הזילזול הטוטאלי ברגשותיה, השחצנות של הכובש, המהולה בבורות — כל אלה עלולים להצמיח בדרום־לבנון פירות־באושים מורעלים.

האוכלוסיה השיעית אינה דומה לתושבי הגדה המערבית, ומיבנה־ הקרקע באיזור זה אינו דומה לנוף של עזה. זוהי ארץ אידיאלית למילחמת־ גרילה.

הימצאותם של כמה אנשים אינטליגנטיים במוסדות־הכיבוש אינה משנה דבר. ההידרדרות המהירה והתלולה של המצב מובטחת.

■ ■ ■

עכשיו ציין הרעיון הגאוני לסגור את גישרי־האוולי.

זהו רעיון המשבנע אוטומטית בורים וכסילים, ועל כן רכש לו במהרה חסידים נלהבים בממשלת־ישראל.

קשה להעלות על הדעת רעיון מסוכן יותר. הוא לא ישנה דבר לגבי יכולתם של אירגוני־ המחתרת, המאויישים על־ידי מתאבדים הששים אל המוות כאל מיצווה רתית עליונה. הקו הוא ארוך ומתפתל, ואמצעי־לחימה יגיעו למי שיגיעו גם כאשר הגשרים יהיו סגורים הרמטית.

אך סגירת הגשרים תכביד לאין־שיעור את עול הכיבוש על האוכלוסיה ברדום בכלל, ועל השיעים בפרט. אב יינתק מבן, אח מאחות. השלישה הפורמלית של שילטונות־ביירות תסתיים גם להלכה. הכיבוש הישראלי, שהתעטף על כה בתחפושת של זמניות ובהסוואה של „סיוע לאוכלוסיה", ייחשף בכל מערומיו.

זה יהיה האות לפתיחת מילחמת־ גרילה כללית. אלוהים ירחם על חיילי צה"ל שישרתו בלבנון בתנאים אלה.

■ ■ ■

אולם גם אם הגשרים יישארו פתוחים, אם יימנעו מעשים של טימטום ויהירות, מוכרח המצב להידרדר. רק קצב ההידרדרות יהיה שונה.

מיספר הקורבנות של ההרפתקה האומללה בלבנון עלה עתה על 550.

עד מתי יימשך הטירוף הזה?

המילחמה נועדה, כביכול, להגן על שלום התושבים בגליל. אך מעולם לא נהרגו בגליל, ובישראל כולה, כל־כך הרבה ישראלים כפי שנהרגו ונהרגים עתה בלבנון.

נאמר לנו שזוהי תרופה לנזלת, ולקינו בדלקת־ריאות קטלנית. עתה יש המייעצים לנו להירפא ממנה על־ידי כך שנלקה בסרטן המילחמה בסוריה.

עד מתי נישאר בארץ המקוללת?

מאת אורי אבנרי

ואסון לאסון גובר כוחו של ראש־הממשלה החדש

ש מ י ר

לא ישלם את המחיר

תכן שבסלונים המהודרים של „הישראלי הממוצע" בצפון תל־אביב בורים רבים שישראל נקלעה לאחד משברים הקשים בתולדותיה, ויש לי המקשים ברצינות על הדרך מדינית־חברתית־כלכלית של הממ־לה, אבל מקורביו של יצחק שמיר הלכים כיום וחוחר־דעת, ומספרים כל מי שמוכן לשמוע שראש־ממשלה החדש מבצר היטב את עמדו הפוליטי.

יש בכך הרבה מהאמת. שמיר מנהיג ר בקאבינט שלו. השרים פשוט ששים מפני ראש־הממשלה התקיף, אינם מעזים להשתולל, כפי שעשו מנו של מנחם בגין.

יועצים ויתרנאי־צמרת, ה־רובים לנעשה בקוריית בן־ריון בירושלים, יודעים לספר בהאגדות על מעמדו הרם של בין בן חבריו היו בעצם יותם.

שרים רבים נהגו לנצל את רכ־וכיותו (טוב ליבו?) של בגין, להגשים נדים פוליטיים ואישיים, שעמדו בניגוד בוטה למדיניות הממשלה ברצון ראשה.

כיום אין איש חולם להמרות את צונו של שמיר. פרשת מינויו של גאל כהן־אורגד היתה מעין מיבחן ראש־הממשלה. הצלחתו להעביר את

עצמו כדי להגיע למעמדם של שני חבריו), סועלים בהרמוניה רבה, שאינה מיקרית ואינה חיצונית.

היא נובעת מהעובדה הפשוטה שהם באמת בראש אחד מכל הבחינות. הקנאות המוחלטת לארץ־ישראל השלמה, הנחישות לרתום לצורך זה את כל המשאבים האנושיים והחומריים, השמרנות הבסיסית, הגובלת בפוריטאניות, והמתבטאת במדיניות הדורשת מהאזרחים לשאת בעול הגשמתה — כל אלה הופכים בהדרגה לסימני־היכר ברורים של ממשלת־שמיר.

השר היחידי בתוך הקאבינט, המאיים, לפחות באורח תיאורטי, על מעמדם של השלושה, הוא סגן ראש־הממשלה, דויד לוי. עם זאת, לוי אינו יכול להרשות לעצמו לצאת בגלוי נגד שמיר.

כישלון הפופוליזם של יורם אריזור משפיע, כמובן, גם על מעמדו של לוי. מדובר על תבוסתה של אסכולה שלמה, ולא רק על כישלון אישי של שר בלתי־מוצלח. דויד לוי נאלץ להוריד פרופיל, להשלים עם מדיניות כלכלית המנוגדת לאינטרסים של ציבור־התומכים הטיבעי שלו.

הציבור הרחב בכללו מוכן לגזירות קשות, והחלק החזק שבו מבוצר היטב מאחורי ערימות הדולרים שצבר. פקידים באוצר, המקורבים לכהן־אורגד, אמרו השבוע להעולם הזה שבישראל שורר כיום מעין מאוכזיום קולקטיבי.

„הציבור ממש מת להידפק, ולהרגיש שיש מלך בישראל", סבורים הבכירים.

דווקא ערימות הגוויות בצור מסייעות לממשלה להדק את החגורה, למינוי, למרות הקשיים הפרסונלים והקואליציוניים, היתה מעין סימן־דרך, וציון לבאות.

הממשלה נשלטת כיום על־ידי שלושה אנשים חזקים וקנאיים, בעלי אידיאולוגיה קי־צונית ודרך הגשמה בי־צועיסטית. יצחק שמיר, משה ארנס, וגם יגאל כהן־אורגד (למרות שעליו עוד להזכיח את

מפקד הגיזרה המערבית בלבנון בראיון ל„במחנה":

צה"ל נקט אמצעים נגד מכוניות חופת בעקבות הפיגועים בביירות

הכותרת בשבועון „במחנה"
לא ברגע הנכון

ערפאת היא עבורם מזמת ברזל להצלחת מדיניותם. שמיר היה הראשון שהצביע, עוד לפני חודשים אחדים, על מילחמת־האחים הפלסטינית כעל הישג מרשים של הפלישה ללבנון.

הוויכוח הפנימי על דרום־לבנון הוא שולי בעיני שמיר, ומכאן גם חוסר־רצונו לרון כבר בשלב הזה בסגירת גשרי־האוולי באורח סופי.

שמיר מעוניין עדיין ב„סדר חדש" בלבנון כולה, שיושג בשלבים. תחילה וליצור אווירה של שעת־חירום לאו־מית. שרי הליברלים עוסקים, אומנם, במילחמת־מעמדות, ומנסים להכשיל את העלאת המס השולי ל־70 אחוז, אולם אין להעלות על הדעת שהם יתמידו במאבקם לטווח ארוך. לא רק השרים הפופוליסטיים, כמו אהרון אוזן ודויד לוי, תומכים במס הזה, אלא גם שמיר ואנשיו.

יכולת התימרון וההתנגדות של הליברלים אומנם קיימת, והיא גם תנוצל, אבל יש לה מיגבלות ברורות. שמיר יודע היטב לנצל את המצב המדיני־ביטחוני בלבנון, כדי להשיג את מבוקשו בזירה הפנימית, ויש להניח שהוא יצליח גם הפעם.

ניצחון בטריפולי

דטריומווירט החדש אינו רואה בהסתבכות בלבנון משום כישלון, ואין לראות בו מעין קורקטיבה לשרון. שמיר איים על העם הלבנוני בנאום דמגוגי בקריית־שמונה, בטון מלאכותי במקצת, שנועד לחקות במידה מסויימת את בגין, והוא מבין היטב שהשלום, כביכול, עם ממשלת אמין אל־ג'מייל מתמוטט סופית.

עם זאת, סבור שמיר, ועימו גם חבריו, שהמילחמה השיגה את מטרתה. לא מדובר במטרה המוצהרת, אלא במטרה האמיתית. הממשלה לא יצאה למילחמה כדי למגר את „הטרור", מכיוון שלא היה שמץ של מילחמה זעירה בשטח עצמו ב־11 החודשים שקדמו לפלישה ללבנון. בגין־שרון־מכה צבאית לסורים ובעלי־בריתם בביצוע אמריקאי (אולי בסיוע ישראלי ניכר), ואחר־כך הסדר חשאי עם הנשיא חאפט־אל־אסד, שינציח את חלוקת לבנון.

לא האמלט

שמיר נהנה מאוד מ„שקט תעשייתי" שגוזר על עצמו המערך, בהעדר אינסטינקט לפעילות אופוזיציונית, ומחמת חוסר־יכולתו לעצב מדיניות אלטרנטיבית. ראשי המערך מדברים אומנם על נסיגה מלבנון (וכך עשה השבוע בטלוויזיה גם ח"כ אהוד אולמרט מהליכוד), אך ללא תחושת דחיפות כלשהי.

אסילו האסון בלבנון לא גרם למערך לנצל את המאגרים האנושיים העצומים שלו, להוציא את הציבור לרחוב, ולדרוש את התפטרות הממ־שלה. הכל יודעים שהמערך שותף לשיקולים האסטרא־טגיים העיקריים של שמיר, רוצה אף הוא במיגור ערפאת וברית־מועצות ארצות־הברית למ־ערבות אלימה במרחב.

נאומים, אפילו מוצלחים, במליאת הכנסת, אינם תחליף לפעילות אופוזיציונית של ממש, בתקופה של מפלות מדיניות־ביטחוניות והתמ־טטות כלכלית. החמצת ההזדמנות על־ידי המערך, בעצם ימים אלה, היא מחדל היסטורי מבחינתו.

הציבור לא רק שהתרגל לשמיר בראש־ממשלה, אלא רואה בצוות שמיר־ארנס־כהן אוריגד מעין מטאטא חדש, שאינו אחראי למחדלי קודמיו.

בלישכת ראש־הממשלה אמרו השבוע להעולם הזה שיצחק שמיר מתקבל בכל מקום באהדה רבה, ואיש איננו חולם לראות בו אשם לטרגדיות בלבנון, או למפולת מניות־הבנקים.

שמיר אינו שייך לסוג האי־נשים הנשברים מכמה עשרות הרוגים.

המיבנה הפסיכולוגי שלו שונה לחלוטין מזה של בגין, והוא רחוק מרחק שנות־אור מנפשו המיוסרת והתלבטויותיו ההאמלטיות של קודמו.

צופי הטלוויזיה נדהמו אולי לראות את אנשי לישכתו של ראש־הממשלה מחייכים ומדושני־עונג, כששמיר ביקר את פצועי צור בבית־החולים רמב"ם בחיפה. אין כל סיבה לתדהמה. מצב־הרוח שם מצויין, בגין החולה הולך ונשכח. שמיר הפך לעובדה, ומדיניותו — לטוב או לרע — תבוצע עד תום.

חיים ברעם ■

שמיר ביקשו לחסל את אש"ף, כאירגון מדיני מתון ואמין, כדי שיוכלו לשתק את ההתנגדות לכיבוש ולהתנחלויות בגדה המערבית וברצועת עזה. מנקודת־מבט זאת הם שאפו, כמובן, לחזוק את אש"ף לזרועות הסורים, כדי שיאמץ לו עמדות־סירוב, יקבל צבע „פרו־סובייטי", ויציג עמדות בלתי־קבילות בעיני כל הציבור הישראלי.

מצוקתו הקשה של יאסר ערפאת היא עבורם מזמת ברזל להצלחת מדיניותם. שמיר היה הראשון שהצביע, עוד לפני חודשים אחדים, על מילחמת־האחים הפלסטינית כעל הישג מרשים של הפלישה ללבנון.

הוויכוח הפנימי על דרום־לבנון הוא שולי בעיני שמיר, ומכאן גם חוסר־רצונו לרון כבר בשלב הזה בסגירת גשרי־האוולי באורח סופי.

שמיר מעוניין עדיין ב„סדר חדש" בלבנון כולה, שיושג בשלבים. תחילה

בריטי גדול, כשבמרכזו מאמר־ביקורת חריף על הוד מלכותו. בשל ביקור שעמד לערוך באפריקה הדרומית הגזענית.

השבוע צירף השבועון במחנה פרק לפולקלור זה.

במחנה הוא עיתון־תעמולה של צמרת צה"ל, ולאחרונה הפך גם עלון־תעמולה של ממשלת־הליכוד. משום־כך תפקידו נתון מראש: לתרץ, להצדיק, להרגיע.

עורכי במחנה חששו שמא פיצוץ מכוניות־התופת בביירות עלול לעורר ראגה בלב החיילים ומישפחותיהם, על כן הביא ידיעה מרגיעה, שנשאה את הכותרת: „צה"ל נקט באמצעים נגד מכוניות־תופת בעיקבות הפיגועים בביירות."

כותרת זאת הופיעה בגליון האחרון — ערב פיצוץ מכונית־התופת בצור.

המילחמה

מה קרה לפני שנה?

הגשש הבדווי סיפר: „טנדר גדול נכנס לתוך הבניין בצור." זה היה לפני שנה.

האסון במיפקדת־צה"ל בצור אירע בדיוק במלאת שנה להתמוטטות הבניין שבו שכנה אז מיפקדת צה"ל באותה העיר.

אין ספק שמתכנני הפיגוע אכן התכוונו לכך. הם רצו לציין את יום־השנה.

בכך עוררו ספקות ישנים, שהיו רדומים במשך השנה. מה קרה בצור לפני שנה?

קול ענימי. סיבת ההתמוטטות לפני שנה לא נמצאה מעולם. ועדת־החקירה לא מצאה עדות לפיגוע חבלני, אך גם לא יכלה להצביע באורח חד־משמעי על כל סיבה אחרת. הגירסה כאילו נגרם האסון על־ידי התפוצצות מיקרית של בלון גאז לא היתה אלא תיאוריה.

השבוע פורסמה עדות על האסון הקודם. העיתוי היה מיקרי לגמרי.

מוסף הארץ פירסם מאמר ארוך על פסל צעיר בשם צבי גולדשטיין, לרגל תערוכה שהוא עומד לערוך במוסיאון תל־אביב. שום דבר לא העיד על כך שהוא מכיל פצצה — תרתי משמע.

באמצע המאמר, שבו פירט האמן את דיעותיו הפוליטיות והאמנותיות, הופיעו כמה שורות שהתייחסו לאסון „צור לפני שנה.

סיפרו המראיינים:

בפעם הראשונה גוייס (גולדשטיין) וצורף ליחידתו שעלתה לצור.

כשהאטבוט, שלקח אותם, נעצר מול בניין־המימשל המפורסם, ירדו כל חבריו־ליחידה, ואילו הוא, מאזין לקול

(המשך בעמוד 16)

במדינה

העם

הכל תלוי בטיב העיתוי

עיתון־התעמולה של צמרת צה"ל בישר בשימחה: ננקטו כל האמצעים. אך זה סורסם ביום לא־טוב.

עיתונות היא גם עניין של מזל.

בפולקלור המיקצועי העולמי זכורים מיקרים רבים שבהם שיבשו המאורעות חומר שנכתב קודם לכן. למשל: ביום מותו של ג'ורג' ה־6, מלך בריטניה, הופיע גליון של שבועון

הנה מוטלות גופותינו

דממה השתרדה לפתע על האיזור. הרחפורים והכלים הכבדים נעצרו, רעש המנועים פסק. חייל צעיר ניגש באיטיות לעבר ערימת הבטון המרוסק. אחריו מיהרו ובאו אנשי הרכבות הצבאית, חיילים בכיפות וכפפות עבות לידיהם הזדרזו לגשת אחריו. הדחפור הכבד הרים זה עתה גוש בטון גדול ומתחתיו גילו החיילים שרידי גופה נוספת, העשרים וכמה במיספר. בידיהם התחילו לפנות במהירות את האבנים שמעל הגופה. מישהו הביא שמיכה צבאית ואלונקה.

החלל הצעיר הונח על גבי האלונקה, כוסה בשמיכה צבאית אפורה ונלקח אל המישטח שמאחרי הבניין ההרוס. שם הצטרפה גופתו לשורת הגוויות, שהיתה מונחת על האדמה, כולן על גבי אלונקות, מחכות לפינוי ולזיהוי.

עשרות חיילים הובאו אל מקום

מאת

ענת סרגוסטי

האסון בצור. מייד אחרי הפיצוץ. הם עמלו שם במשך שעות רבות, כדי לפנות את ההריסות במהירות האפשרית, כדי לנסות ולהציל כמה שיותר אנשים חיים. הובאו כלים כבדים ומכשירים מיוחדים לפינוי, שנרכשו ושוכללו על־ידי צה"ל אחרי אסון צור, שהיה לפני שנה בדיוק. איש מעשרות החיילים האלה לא עמד שם באפס מעשה. הכל היו עסוקים. ניכר בהם שהם מבצעים את עבודתם באופן מיכאני. אילו היו עוצרים וחושבים על מה שהם עושים, היה להם קשה ביותר לבצע את המשימה.

שני הבניינים קרסו כמעט לחלוטין, כשעשרות אנשים בתוכם. היה צורך לעבור בזהירות רבה, כדי שלא לפגוע באותם הקבורים מתחת להריסות. החיילים הרכיב פינו את האבנים בידיים, אחת אחת. כשנתקלו בגוש כבד מדי, הגיע למקום מנוף ענק, האבן נקשרה אליו בשרשרות ברזל ולאט לאט הורמה אל על והונחה בצד. כך החלו מתגלים הגופות והפצועים.

הפצועים הונחו מייד על גבי אלונקות וקיבלו טיפול ראשוני במקום עצמו. הליקופטרים החלו מגיעים למקום, כשהם חונים בשדה הפתוח, מאחרי הבניינים ההריסים. הפצועים הובלו במהירות אל ההליקופטרים והוטסו לבית־החולים רמב"ם בחיפה.

חייל מניצולי המיפקדה בצור שולח מבט אחרון בשורה של גופות חבריו, שהוצאו זה עתה מתחת להריסות

ההרוגים, וכאלה היו רבים, הונחו בשורות מאחרי הבניין, על גבי אלונקות, כשהם מכוסים בשמיכות צבאיות כהות. חיילים שעברו ליד שורת הגוויות ההולכת וגדלה נעצרו לידן, והשהו את מבטם על חבריהם שהיו מונחים לרגליהם. אפשר היה לקרוא בהבעתם את המחשבה: „גם אני יכולתי להיות מונח כאן כשאת ראשי מכסה שמיכה צבאית כחולה."

ריח מתוק של גוויות עמד באוויר בשעות אחרי הצהריים. שקט מוזר השתרר בכל איזור דרום־לבנון. שקט של מוות. הכבישים היו ריקים כמעט לחלוטין. אפילו מטעי הבננות המאיימים מדרום לצור, היו שקטים לחלוטין.

רק באיזור הפיגוע היתה המולה. הכל עברו במלוא המרץ. קצינים גבוהים בצד חיילים פשוטים. כולם היו מאובקים ובעיניהם מבט אטום של עצב ורצינות. חיילים שניצלו בנס מן הפיצוץ, עזרו לפנות את חבריהם שנפצעו ואת אלה שלא נשארו בחיים. מיספר ההרוגים גדל עם כל הרמת אבן נוספת.

שני כלבי־זאב שאומנו לגילוי נפגעים, עמלו גם הם, כשהם מרחרחים מתחת לגושי הבטון הגדולים.

אמיר דרורי, אלוף פיקוד־הצפון, אלוף דויד עיברי, סגן־הרמטכ"ל ואלוף אהוד ברק, ראש אמ"ן, עמדו בצד וקיבלו דיווח על מיספר ההרוגים

אחרי שהסתיים גילוי הנפגעים ופו

עוד גופה בשעות אחר־הצהריים עסקו כבר הטרקטורים ושאר הכלים הכבדים בפינוי ההריסות. הם עשו זאת בזהירות רבה. בכל פעם שנדמה היה לקצין, שעמד בסמוך, שהוא רואה משהו, הוא הפסיק מייד את העבודות. חיילים ואנשי הרבנות מיהרו למקום והחלו מפנים בידיים. כאן הם מצאו שרידי גופה בתוך ההריסות של הקומה הראשונה של בניין מישמר הגבול.

לבוש, בוחן את החפץ, שולח מבט מהורהר למרגלותיו, מוחה את הזיעה מעל מיצחו, וממשיך בעבודה. במשך כל חיין ילוו אותו מראות הזוועה הללו, של הגופות המרוסקות והמעוכות של חבריו, ששלף מבעד לגושי הבטון הישראלי, ושל הפלסטינים שהיו עצורים בבניין המימשל ומצאו גם הם את מותם בפיצוץ הקטלני.

עד שיגיעו לידיהם של אנשי הרבנות הצבאית, אין איש יודע מי מבין המתים הוא חייל ישראלי ומי מהם

הביתה מרחק מטרים ספורים ממקום האירוע העמיד מישרד־התיקשורת ניידת טלפונים אלחוטיים. חיילים שניצלו ונשארו בחיים, מאותם שלא נפצעו ופונו, עזרו בפינוי וכשזה נגמר, מצאו פנאי לטלפן הביתה למישפחות הדואגות ולהודיע להם שהם בריאים ושלמים.

לזיהוי רוב הגופות שהתגלו בתוך ההריסות היו מעוכות וללא סימני זיהוי. החיילים בתוך שני הבניינים ישנו עדיין כשאירע האסון. חלקם התעוררו לשמע היריות. אך בטרם הספיקו להבין מה קורה, כבר אירע הפיצוץ העז. הגופות נאספו בצד הבניין ונשלחו אחר־כך לזיהוי על־ידי אנשי הרבנות הצבאית. אלה עבדו במרץ רב ותוך זמן קצר הצליחו לזהות את מרבית הנפגעים. ברקע: חלק מבניין מישמר־הגבול שנותר עומד, ועליו שרידי פיח מהשריפה שפרצה בו עם הפיצוץ. החיילים אספו מבין ההריסות שנותרו משני הבניינים כל פריט לבוש וכל נייר שמצאו.

ומיספר הפצועים.

לא הרחק משם, מעבר לגיבעה קטנה, הסתערו החיילים הניצולים על הטלפונים. מישרד־התיקשורת דאג להעביר למקום האסון ניידת. שבה כמה מכשירי טלפון, כדי שהחיילים יוכלו להודיע למישפחותיהם הדואגות, שהם בחיים ושהכל בסדר. הם היו נרגשים, ובטלפון האלחוטי קשה היה לשמוע משהו, אבל הם הודיעו בבית שהכל בסדר, כך עוד מישפחה דואגת נשמה לרווחה.

שאר המישפחות ישבו בבית והמתינו. למה? האם יגיע הטלפון הגואל מהבן, מהבעל שנמצא בצור, או שמא, חס וחלילה, תבוא מישלחת של קצין־העיר, עם רופא ואחות, ויודיעו על הנורא מכל.

החיילים מפנים במהירות. בוחנים מתחת לכל אבן ולכל גוש בטון. כל נייר נאסף ונברק בקפדנות. חלקי לבוש קרועים מונחים בצד נעליים צבאיות. חיילים שלא הספיקו אפילו לקום ממיטתם ליום חדש, מצאו את מותם בתוך המצעים, והנעליים הצבאיות השחורות נותרו מיותמות.

הכל עובדים כמעט בשתיקה. מפעם לפעם עוצר חייל צעיר ומאובק, מתכופף, מרים משהו, אולי דיסקית זרוקה, אולי פיסת נייר, אולי פריט

המפוררים.

דהירה אל המוות

אנשי הרבנות הצבאית משגיחים על פינוי הגופות. זוהי המחלקה שלהם. הם מכסים אנשים, שעד לפני שעות ספורות חיו ונשמו, גם את הפנים. אחרי כן תתחיל העבודה האמיתית שלהם. בשקט, בלי רעש הרחפורים והטרקטורים, יצטרכו בזהירות רבה לזהות את החללים.

אלה בצד אלה שוכבות גופותיהם של החוקרים, אנשי שירות הביטחון

הפצועים, ניגשה מכונה כבדה להריסת השרידים של המיבנה שנותרו עומדים בשטח

כאלה היו ההוראות. בכניסה למחנה הצבאי הונחו קוביות בטון כדי להקשות את הגישה למקום. ובכל זאת זה קרה. כולם עמדו שם אל מול הזוועה, והיו חסרי־אונים.

אחרי הפיגוע במטה הנחתים האמריקאים והכוחות הצרפתיים בביירות, קיבלו בצה"ל הוראות בטיחות חדשות, אך גם זה לא עזר.

בצידון, כבר חודשים רבים אי־אפשר להגיע לבניין המימשל הצבאי ישירות. הבניין כולו מוקף בגדרות תייל, המסלול הסמוך למחנה סגור לתנועה, וכדי להתקרב אל הבניין, יש צורך לעשות סיבוב גדול באיטיות. גם הפגיעה בכוחות האמריקאיים והצרפתיים בביירות, העמיד צה"ל משאית גדולה לפני שער הברזל.

עמדה על הגג אחרי שנגמרו פעולות החילוץ, אחרי שכל הפצועים הוטסו במסוקים אל בית־החולים רמב"ם בחיפה, ניגשו שני כלים כבדים אל שארית הבניין והורידו אותו במכה (בתמונות למעלה). אחרי שנפל הבניין ניגש חייל אל העמדה שהיתה על הגג.

משאית, שמטרתה למנוע כל גישה מהירה וישירה של רכב מתאבד אל תוך חצר הבניין עצמו. בצור הונחו בינתיים רק קוביות הבטון, ובאלה, כמו שהוכח, לא היה די כדי לעצור את התופת.

הבחור שנהג בטנדר היה מתאבד, ולכן לא הפחידו אותו גם היריות הישירות שנורו לעברו בו־זמנית מכמה כלי־נשק, הוא פשוט דהר פנימה אל מותו. לחיילי צה"ל לא נותר, אלא לספור את הגופות ולטפל בפצועים.

עכשיו יוציאו בוודאי בצה"ל הוראות בטיחות חדשות. האם הן יועילו? האם התופת הזאת לא תישנה כל עוד צה"ל יושב בארץ כזאת?

המונה הסופר את מיספר חללי מילחמת לבנון, קפץ השבוע ב־28 מיספרים במהירות. איפה הוא ייעצר?

עם כל אבן שהורמה, התגלתה גווייה נוספת, שהצטרפה אל השורה הארוכה בצד

דוד אילוז, האיש שהרג את המתאבד בשער הבסיס בצור, מספר על סר השניות הארוכות ביותר בחיי

„עוד קוביה אחת — והייתי מציל את כל העסק!"

דוד אילוז, נהג אוטובוס של מוליכי לכיש, ארז את תרמיל הגב שלו, נשק לאשתו חווה ולשני ילדיו ועזב את ביתו בקריית־גת, כדי למלא את חובתו למולדת. התאריך היה ה־16 בנובמבר 1983. אילוז, גבר יפה־תואר ומוצק, איש חיל־השריון, ידע כי לפניו 31 יום של מילואים. הוא לא ידע היכן יוצב הפעם. כאשר התייצב בבסיסו, סופח אילוז, שהוא נהג רכב זחל"ם, לפלוגת רפואה.

דוד, הוא בן למישפחת אילוז הנודעת מקריית־גת. „בולנו ליכוד־ניקים," הוא אומר בגאווה לא מוסתרת. הוא לא חלם, כי תוך שבועיים מיום שוכב כשפלג גופו העליון חשוף, מתוך פניו השזופים הנאים, מציץ זוג עיניים כחולות ועירניות. ליד מיטתו נמצאים בני המישפחה. אשתו חווה, אם שני ילדיו, ביקרה יום קודם לכן בבית־החולים. היום נשארה בבית בקריית־גת כדי לטפל בשני הילדים.

זה עתה פקד את מיטתו ראש־הממשלה יצחק שמיר. במשך יומיים הוא מוצף בביקורים של אנשי התיקשורת. אילוז עייף מלחזור על הסיפור שוב ושוב, ובכל זאת, לא קשה אותו ממש לנגד עיני, אני יכול לצ אותו. אם היה לי כישרון ציור הי מרכיב קלסתרון שלו.

„הכחור היה בן 22, עם שפם וזקן שבוע ימים. הוא לבש חולצת טר מפוספסת. הוא התלבש לי על המט מהרגע שפנה שמאלה מהכביש הרא ונכנס במהירות. ראיתי אותו בוודא כי הוא היה מימיני ויכולתי להבחין היטב מבעד לחלון הנהג. מ כשקלטתי אותו, התחלתי לירות. בשניה שפנה שמאלה קפצתי מכונת־הירייה. פגעתי בו מייד. ו התעוות מהכדורים, אני רואה ממש העוויתות שלו.

„לא היה לי רגע של מחשבה פיקפוק. היה ברור לי מייד, שהאו הזה הוא לא משלנו ושיש לעצור או הבחור קיפץ בתוך תא הנהג מתע מעוצמת הכדורים. ריחמתי עליו. לא יכול להתכחש לרגש הרחמ שתקף אותי, כשראיתי אותו מתעו ריחמתי עליו וריחמתי על עצמי — בגלל שיריתי בו. חשבתי מה יקרה ברגע שהוא מתפוצץ לידי. ליווי אותו בירירות לאורך כל הדרך. או שעבר את השער, הוא איבד השליטה והמשיך להידרדר. אחרי ע שניות בא הפיצוץ. עפתי מהעמדה.

מאת
שרית ישי

גיוסו לשירות המילואים יהפוך אחד מגיבוריה של דרמה נוראית. אילוז בחור שקט בדרך־כלל, שמעולם לא נחשף קודם לכן לאמצעי התיקשורת, הפך בן־לילה הגיבור הבלתי־מוכתר של האסון הנורא בצור.

במיטתו שבמחלקת אף־אוזן־גרון בבית־החולים רמב"ם בחיפה, הוא

„אנחנו פוחדות לשרת בצור!"

סג"מ רותי בן־עמי ורב"ט שיפרה יורב נמנו את שנתן בבסיס, מול בניין המימשל הצבאי בצור. רותי, בת 20, מלוד ושיפרה, בת 19, מקיבוץ טירת־צבי חשו בטוחות בשנתן. הן היו משוכנעות, כי בתוך הבסיס לא יאונה להן כל רע.

לפתע התעוררו ביחד עם שאר חברותיהן, לשמע פיצוץ אדיר. על מה שהתרחש באותה שניה במגורי הבנות, מספרת סג"מ רותי, צעירה חיננית המשמשת בקצינת־ח"ן, קצינת־נפגעים וקצינת תנאי־שירות בבסיסה בצור: „פתאום נשמע פיצוץ אדיר. לא ידענו מה קורה. היו בנות שנכנסו ללחץ. יש מקום מסויים שברגע שקורה מיקרה־חרום כולנו אמורות להתכנס בו. היה רעש איום ונורא, לא בדיוק ידענו מה הולך. אנחנו מורגלות באזעקות כאלה. לפני כמה ימים היו יריות באמצע הלילה. שוב לא ידענו מה הולך. פיתאום גם כבה האור והיו מקרים של היסטרייה. אבל כמעט מייד התארגנו, כשאמרו לנו שהיתה מכונית תופת והלכו המיבנים בבסיס ממול. היה ברור שאנחנו עוזרות בטיפול בפצועים. מהבחינה הזאת, הבנות היו מאה אחוז. כולנו עשינו יד אחת כדי לעזור לחיילים."

רב"ט שיפרה יורב, מש"קית תנאי־שירות, שקטה ובישנית, מספרת: „כשהורי שמעו שהוצבתי בצור הם ממש נבהלו. אבל מה הם יכלו להגיד, רק ביקשו שאשמור על עצמי. אני בעצמי לא הבנתי לאן אני נקלעת. אני יכולה להגיד שמבחינה חברתית אני די מרוצה בצור, אבל כעת אני ממש פוחדת. קורם לא פחדתי, חששתי רק מהנסיעה הביתה ומהנסיעה לבסיס, אבל מביוון שתמיד נכנסנו ויצאנו בשיירות, איכשהו התגברתי גם על הפחד הזה. כעת אני ממש פוחדת."

סג"מ רותי מוסיפה: „בשסיימתי קורס קצינות והוצבתי בצור, הורי ביקשו ממני לעשות כל מאמץ כדי לעבור בסיס. אני לא רציתי, חשבתי שמחובתי לשרת היכן שאני נחוצה. אבל כעת, אחרי האסון, אבא שלי היה ממש לחוץ, ואמר לי: 'אני אבוא לדבר עם המפקד שלך שיעביר אותך לארץ.' ביקשתי ממנו שיתן לי לסדר את העניינים שלי לבד. ביום האסון לא יצא לי לטלפן הביתה, היינו עסוקות עם הפצועים. רק בלילה הצלחתי להגיע לטלפון. ההורים שלי בכו כמו ילדים. „האמת היא שאף אחד לא מכריח אותי לשרת בצור. כל בת רשאית לעזוב אחרי חצי שנה. אבל אני יודעת שזה חשוב שאני אהיה שם. יש לי ניסיון ויש לי עבודה לעשות. אני ממש מרגישה אחריות ולמרות שאני פוחדת לשרת בצור, לא ביקשתי אף פעם העברה."

„החברים שלי מתו"

שיפרה עומדת מן הצד. דמעות חונקות את גרונה והיא מדברת בקושי: „דברים כאלה לא שוכחים כל החיים. אנחנו, שלא היה לנו כל ניסיון, עשינו את הכל למען הפצועים. לא חשבנו, רק רצינו לדאוג שהכל יהיה בסדר. הפצועים רערו מקור ובכו, כל החיים אני אשמע את הבכי הזה: 'איפה החברים שלי, איפה החברים שלי'."

רותי: „היום, כשביקרתי אותם ברמב"ם, התרחב לי הלב כשאחד מהם אמר לי: 'חמודה־ל'ה, זו את שכיסית אותי כשהייתי בעיניים עצומות? זו את שניגבת לי את הדם? עברנו מאחד לאחר, ניגבנו שפתיים, ניסינו להרגיע: 'היה בסדר, יהיה בסדר,' והם בכו ואמרו: 'לא יהיה בסדר, החברים שלנו הלכו.' פצוע אחד צעק — כואב, כואב. שאלתי אותו איפה כואב, והוא אמר: 'כואב שהחברים שלי מתו.' היה קשה להרגיע אותם. ניגבנו שפתיים, ניקינו רם. כיסינו אותם ואטמנו את האוזניים לאלו שנפגעו באוזניהם. זה היה די מפחיד. כל אותו יום, אחרי שהם פונו, תחושת הפחד לא פסקה. פחדתי ללכת אפילו למיקלחות. היתה לי הרגשה שבכל רגע יכול לבוא איזה מחבל ולפגוע בי. מה הבעיה לעבור את הגדר הזו, שבינה ובין הכביש מפרידה רק סוללת עפר?"

שיפרה: „לא יודעת מה קרה לנו, נכנסנו למין אווירה של שאגנות כזאת, הדגשנו בטוחים, אולי בגלל שהכל היה שיגרתי. ראינו סרטים, התחילו לבנות לנו מועדון, הביאו מופעים של להקות למגורי בנות. מין שאגנות כואת, ופיתאום האסון הנורא הזה, אני לא יודעת איך נחזור כעת לשיגרה."

רותי: „היה קשה לחזור לשיגרה. אני ממש פוחדת שכל רגע יקרה משהו. ברור לי לגמרי שזה לא המיקרה השני והאחרון. כמעט בטוח שפיגועים כאלו יהפכו תופעת קבע. נכון, מי שרוצה לעזוב עוזבת. לא מכריחים אף אחת לשרת בצור ואולי בגלל זה יש תחלופה גדולה של בנות בבסיס. ברגע שלאיזו חיילת יש בעיה, המפקד מעביר אותה ארצה."

כשהן נשאלות אם כעת, אחרי האסון תבקשנה לעבור מצור, משיבה רב"ט שיפרה: „אני חושבת ללכת לקורס ולכן לא אבקש לעזוב כעת. חוץ מזה, מה זה משנה אם אבקש, במקומי תבוא בת אחרת. אני מאמינה בגורל, אם זה גורלי שיקרה לי משהו או יקרה, לא אבקש לעבור מצור."

רותי: „אני לא אבקש לעזוב את הבסיס עד שאסיים את תפקידי, גם אני מאמינה בגורל. עד עכשיו הרגשתי בטוחה בבסיס, אני יודעת שכעת אפחד וארגיש לא בטוחה גם בבסיס עצמו, אבל ההרגשה בטח תעבור תוך כמה ימים. אמרתי לחברות שלי שאני לא עוזבת את הבסיס, אלא במסוק. וכמו כלום עזבתי היום בשיירה. מתרגלים לכל מצב. אני נשארת בצור ומתפללת שאעבור את השרות בשלום. זה כל מה שנשאר לי לקוות."

שרית ישי

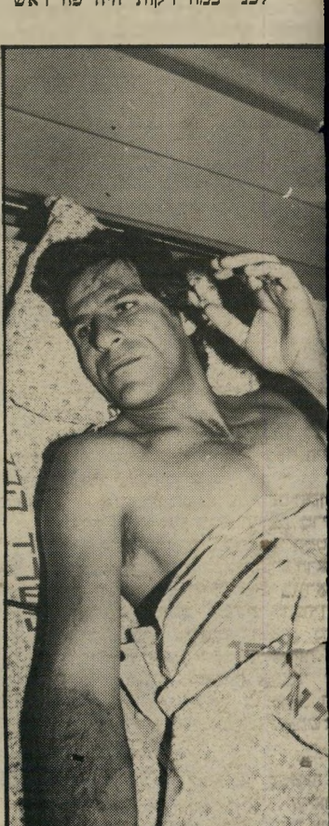
„לא רציתי לחדר־טיפולים"

והבאתי אלונקה. אני ודוקטור רפי המ"פ. שמנו אותו על האלונקה ומשכנו אותו, עד שקיבל טיפול. מייד לאחר מכן הסתכלתי לעבר אזור הפיצוץ, ואז קלטתי שישה מחבלים שמנסים לברוח דרך הגדר. דרכתי את הנשק ויריתי באוויר, וצעקתי להם בערבית לעצור. רק אחרי שהחזרתי אותם והשכבתי אותם התחלתי להרגיש כאבים בראש ובאוזניים. ניגשתי לדוקטור רפי, וביקשתי ממנו לטפל בי.

לפי מה שאני מבין ברפואה, התפוצץ לי עור התוף. אנשים חושבים שמי שנפגע באוזניים לא שומע טוב. להיפך, אני שומע כל דבר פי כמה יותר חזק. אנשים מדברים אלי ואני שואל אותם — מה אתם צועקים? הרגעים הקשים ביותר היו הציפיה להליקופטר. רעש המסוק היה בלתי־נסבל. חיילת נחמדה בשם טלי החזיקה לי כל הזמן את האוזניים עם תחבושות, אני לא אשכח לה את זה. גם הטיסה, לרמב"ם, היתה בלתי־נסבלת.

חוץ מזה נפגעתי בראש מהדף הפיצוץ. אני לא יכול לשבת ולא יכול לעמוד. אני מקבל סחרחורת ומאבד את שיווי־המישקל. מטפלים בי בעזרת כדורי־הרגעה וכדורי־שינה וכדורים נגד כאבים.

לפני כמה דקות היה פה ראש־

אילוז בבית־החולים
„אני שומע פי ארבעה יותר!"

הממשלה שמיר. הוא הכיר אותי מהבחירות. השם אילוז אומר לו משהו. אנחנו מישפחה גדולה בקיריית־גת. כולנו ליכודניקים והוא מכיר אותי. ראש עיריית קיריית־גת, דוד מגן, עדיין לא ביקר אותי, הוא גם לא טילפן ולא שלח ברכה."

דוד אילוז מאט את קצב דיבורו ומבקש לנוח מעט. את מיטתו פוקדות שתי חיילות חיניות, קצינת־הנפגעים רותי בן־עמי ומש"קית תנאי־שירות שיפרה יורב. אילוז מתרגש. הוא שמח לקראתן. „בתוך כל הבאלאגן ראיתי את הבנות. הן עזרו לפצועים, עשו עבודה ניפלאה."

הבנות שואלות אותו אם הכל בסדר אם הוא זקוק למשהו. האחות מבקשת להגיש לו את ארוחת־הערב שלו. הוא מתקשה לאכול בעצמו, צריך להאכיל אותו. „איזה באלאגן הולך פה, שכב לידי חולה אחד. הוא ביקש ללכת הביתה ביקש שיעבירו אותו חדר. לא יכול היה לעמוד בלחץ המבקרים שלי ולחץ אמצעי־התיקשורת," הוא אומר בחיוך.

כשהוא נשאל מה, לדעתו, היה קורה אילו לא היה יורה בנהג המתאבד, הוא עונה: „אני לא בעל־מיקצוע ואינני יכול לענות בוודאות, אבל לפי דעתי, אם הוא לא היה נהרג לפני הפיצוץ, הוא היה הורג את כל החבר'ה במיבנים, ואיש לא היה יוצא משם חי."

האם לדעתו מגיע לו צל"ש על מה שעשה? דוד אילוז מעלה על פניו חיוך שרמנטי ועונה בהומור: „מה זה צל"ש, זה כסף? אני לא יודע מה יתן לי הצל"ש, אבל אם ישאלו אותי מראש אם אני רוצה צל"ש, אני חושב שאני מסכים."

אחד הדברים החזקים ביותר הזכורים לדוד אילוז מהרגעים הדרמתיים ביותר בחייו, היא התנהגותו של הנהג המתאבד: „ הוא החזיק בהגה עד לרגע האחרון ולא הירפה."

כשהוא נשאל אם ניתן היה לדעתו לעצור את המתאבד, ואם נקטו לדעתו מספיק אמצעי זהירות הוא משיב: „לפני הכניסה לבסיס היו ארבע קוביות בטון, שהיו מסודרות בזיג־זג על מנת להקשות על כל כלי־רכב לעבור את המחסום. אני טוען, שאם היתה במקום עוד קוביית בטון־אחת, הנהג היה נעצר בחוץ. עוד קוביית בטון אחת היתה, יכולה למנוע את האסון. הייתי עוצר אותו לפני השער והורג אותו על המקום!"

יהודים ודרוזים, חיילים, אנשי מג"ב ואנשי שב"כ, נהרגו ביחד באותה שניה — ומישפחותיהם נפגשו בבתי־הקברות

מישפחת הדמע

על הכתפיים חיילים בשירות־סדיר נושאים על כתפיהם את ארונו של אחד מהרוגי האסון בצור. הארונות של החללים הוטמנו בקברים שבחלקות הצבאיות וכוסו בעפר.

ה קומנדקר התקרב באיטיות אל שער בית־הקברות. שישה חיילים ישבו בו, משני צידיו של ארון־העץ המכוסה בדגל־הלאום. שני אופנועים של המישטרה הצבאית, שנסעו לפני הארון הדמימו את מנועי־האופנועים. כיתת־חיילים צעדה בסך לעבר הקבר הפתוח, ואחריה זוגות של חיילות נושאות זרים. מונית שנשכרה על־ידי קצין־העיר, הביאה את מישפחת ההרוג עד למרחק נגיעת יד בארון שהורד מהקומנדקר. מסע ההלוויה אל הקבר החל.

28 פעמים חזרה התמונה על עצמה השבוע, עת הובאו קורבנות אסון צור לקבורה ברחבי־הארץ. בחלקות הצבאיות מבאר־שבע ועד בית־ג'אן, מאשדוד ועד שפרעם בכו אימהות ואבות, נשים וילדים, דרוזים ויהודים, על יקיריהם שמצאו את מותם זה בצד זה בחצר המוות בצור.

ובדרום לבנון בכו, ב־32 הלוויות, בני־מישפחותיהם של לבנונים ופלס־טינים, שהיו עצורים בבניין המימשל ומצאו גם הם את מותם בהתפוצצות מכונית התופת.

הקברים הטריים נחפרו לא הרחק מהקברים בני־השנה של קורבנות התפוצצות בית־המימשל בצור בריזוק לפני שנה. המתאבלים שבאו לפקוד את הקברים ביום השנה, התערבבו באבלים החדשים.

הצמרת הפוליטית הישראלית הטילה את כל כובד מישקלה על כפרי הדרוזים בצפון, שבניהם, 14 שוטרי מישמר־הגבול, נהרגו בעיר־הדמים. מאז יום השבת באו לטיקסי ההלוויה שנערכו בכפרים הדרוזיים, הרמטכ"ל, מפכ"ל המישטרה, שר־הפנים ומ־כובדים אחרים. שרי־ממשלה אחרים הופיעו בהלוויות האחרות ברחבי הארץ, שם הם נאמו את נאומיהם הבנאליים המסורתיים.

הם בוודאי לא הצליחו לשמוע מה הם רחשי הציבור שבא ללוות את יקיריו בדרכם האחרונה.

את חפירה מישפחתו של אחד ההרוגים זועקת אל מול הקבר הפתוח, כשהחיילים סותמים אותו באדמה בעזרת אתי־חפירה. כך נהג המסורת. לא הועבר האת מיד ליד, אלא הונח על האדמה. רק אז נטל את האת אבל אחר מבני־המישפחה והשתתף במלאכת סתימת הגולל.

שאלות נוקבות

ב ני המישפחה והקרובים ביכו את המת. קרובים־רחוקים ואז־רחים שבאו לחלוק כבוד אחרון לבן־העיר, הכפר או המושב התפנו לדבר על דברים אחרים.

גיבור־היום בהלוויות היה חייל המילואים דויד אילוז, מקריית־גת, שבתושייתו מנע אסון יותר גדול. "הוא בחור עלא־כיפאק, גבר משלנו" אמר מתאבל מיזרחי בהלוויה שנערכה

מבט אחרון בני־מישפחה מעיפים מבט אחרון בקבר מול כיתת מישמר־הכבוד של חייליו צה"ל, שניצבו בכל ההלוויות לצד הקבר. אחרי סתימת־הקבר ירו החיילים מנישקם.

דמעות נשים צעירות ומבו־גרות ממזרחי ב־בכי, מי בקול ומי בלחש, בבתי־הקברות השונים ברחבי־הארץ. 28 הלוויות נערכו, מבית־ג'אן אשר בצפון עד באר־שבע בדרום.

פני־אב אביו של גבריאל אוחנונה מאשדוד, שנהרג בצור, עוצם את שתי עיניו. אחד מבניו אוחז בו. אוחנונה היה תלמיד־ישיבה. הספדים לא נישאו, משום שיום־קבורתו חל בראש־חודש.

חיבוק נחמה

בנות־משפחה של חייל־מילואים, שלן במיקרה במחנה בצור ומצא שם את מותו, מלווים אותו בדרכו האחרונה. אחת הקרובות בוכה בקול רם, שנייה עוצרת דימעותיה.

דימעה חרישית

צעירה נאה, שראשה עטוף במיטפחת, מנגבת דימעה מעיניה באחת מהלוויות קורבנות צור. אחרים בכו בקול. היו שצעקו והיו ששתקו ואף לא הזילו דימעה. כאשר הורדו יקיריהם אל הקבר הפתוח. בהלוויות השתתפו לא רק המישפחות.

בדרום הארץ. „כאב לו הלב לירות ולהרוג אדם אחר."

לעומתו נשמעו, כמובן, גם קולות אחרים. „למה הוא היה צריך להחזיר את ששת המחבלים, כשראה שהם בורחים ולא לירות בהם ולחסל אותם?" אמרה מישהי. ובאותה נימה, וכמעט באותו נושא בהלוויה אחרת, שאלה מתאבלת קשישה „למה לא הורגים עכשיו את כל המחבלים?" ואילו בפינה אחרת, שוחחה קבוצת צעירים בלחש „כמה זמן עוד יישפך הדם?"

הנואמים המיקצועיים חזרו כמעט אחר על דיברי רעהו כשטענו שה־קורבנות נפלו כדי לשמור על שלוותם ושלומם של תושבי־הגליל. המתאבלים לא תקפו אותם בקול־רם, אך פה ושם נשאלה השאלה המתבקשת מאליה: „כמה זמן עוד נהיה שם? כמה צעירים נוספים ימותו עד שנצא משם?"

לא כל הצעירים הדרוזים שה־שתתפו בהלוויות סמכו את ידיהם על דבריו של אחי אחד ההרוגים, שהודיע שהוא רוצה למלא את מקומו של ההרוג ולשוב לדרום־לבנון.

„אני רוצה עבודה עם אתגר, אמרת לנו," זעקה אחת מאחיותיו של איש שירות־הביטחון הכללי, אשר חסון, שהוא ושני חברים אחרים לתפקיד נטמנו ביום הראשון השבוע. „אמרת שאם אתה לא תלך והשכן לא ילך, והטובים לא ילכו, אז מי יגן עלינו. עכשיו אתה הלכת. ורק הרשעים נשארו!"

„אנחנו עייפים. לא יכולים לסבול יותר!" קרא אב שכול על קבר בנו בהלוויה אחרת בגוש־דן.

כל אשדוד באה להלוויתו של מקסים אזולאי, שהיה עובד נמל ובנו של עובד־נמל. העיר שותקה לגמרי, וכל המישטח הגדול שלפני בית־הקברות היה מלא אבלים.

אזולאי היה בחופשה מיוחדת ביום החמישי. „ראיתי אותו בצהריים בעיר," סיפר חבר שלו. „לך תאמין שלמחרת הוא יהיה מת!" חברים אחרים לא יכלו לשמור על קור־רוח וזעקו בהיסטריה. היו שהתעלפו, היו שניסו להטיח את ראשם בקירות. שני אחיו התעלפו, וכך גם אשתו שנותרה עם שלושה פעוטים. „אני רוצה למות לידך," זעק קרוב שמירר בבכי.

אזולאי, איש מילואים, שחקן כדורגל גבה־קומה, ישן במיקרה בבניין בצור. ספק אם הכיר מקרוב את שני האשדודים שמצאו את מותם לצידו באותו בוקר נורא.

חיילים וחיילות ליוו כל הלוויה. החיילים נשאו את הארון והיוו מישמר־כבוד שירה מטחי־אש אחרי הקבורה. החיילות נשאו זרים, כדי להניח אותם על הקבר. למרות שלא הכירו אישית

(המשך בעמוד 16)

חייל החעלף

חייל מכיתת נושאי הארון מתעלף ונופל לקרקע. חובש מגן־דויד־אדום שנמצא במקום, כמו בשאר בתי־הקברות בארץ, אץ אליו וטיפל בו. מול עיניו הבוחנות של הרס"ר חובש הכומתה. משמאל: קיברו מכוסה הזרים של אשר חסון מאשדוד, איש השב"כ.

(המשך מעמוד 15)

את ההרוגים, לא יכלו שלא לפרוץ בבכי.

היו שהתעלפו, היו שחשו ברע וקיבלו טיפול בטרם השתטחו על האדמה. גם מפקדי היחידות, קצינים בדרגות גבוהות באו לומר דיברי־פרידה לחייל, שאותו בדרך־כלל לא הכירו אישית, לא יכלו להתאפק והזילו דימעה.

„כשנודע לי איזה תפקיד הוא ממלא, חששתי שהוא משחק באש," אמר חבר של אחד מקורבנות שירות הביטחון־הכללי. „אבל לא האמנתי שאם יקרה לו משהו, שזה יהיה מתחת להריסות של בית."

רבני אשדוד אשר נזעקו לקרוא קריאה גדולה בעקבות מותם של שלושה מבני־העיר. הם גם מצאו הזדמנות מתאימה לכך.

הטפה תחת הספד

ב**יום השני** נקבר, לצד שניים מבני עירו, גבריאל אוחנונה, תלמיד ישיבת בני־עקיבא בכפר־הרוא"ה וחניך ישיבת ההסדר בכרם־דיבנה. איש מילואים בן 27, מחטיבת שיריון, שהתחיל את שנת הלימודים הרביעית בטכניון בפאקולטה להנדסה. מישפחתו, שומרת מיצוות, ניצבה

שרשרת האבל נשים האוחזות זו בידיה של זו מביעות ביאוש לעבר יקירן, שניטמן באדמה. רבים לא האזינו לנאומים, אלא עקבו בעיניהם אחרי סתימת־הגולל.

גברים לחוד מתאבל חובש־כיפה מנגב במיטפחת את דימעותיו, ואברך עוטה שחורים העומד לצידו מביט בעצב. גם החיילים והחיילות שליוו את הטקסים פרצו בבכי.

אמר אחר: „יש לי חודש מילואים בעוד שבועיים. אני יודע שאשרת בלבנון. אני פוחד פחד־מוות. יש לי 30 יום של פחד־מוות."

ידי החובשים היו מלאות עבודה. „אנו מוכנים לכל מיקרה," הסביר החובש. „הבעיה היא שכולם נדחסים ודוחפים ויוצרים תחושה של מחנק, והם אף מקשים עלינו את העבודה."

תלמידי בתי־הספר, במקומות שונים בארץ, באו בצורה מאורגנת לחלוק כבוד אחרון לנופלים שלמדו באותם בתי־ספר אך לפני שנים אחדות. „אני לא מכיר את החייל שנפל," אמר תלמיד תיכון חובש־כיפה, „אבל בעיני הוא קדוש ולכן באנו כולנו לפה. כולנו מרגישים ככה."

הצהרונים המספרים בקיצור על קורות חייהם של ההרוגים, עוברים מיד ליד. קוראים כל פרט, שמא נשכח משהו, או לחילופין, נכתב דבר מה שלא ידעו על ההרוג.

צוותים זרים מצלמים חלק מההלוויות. איש אינו תוקף אותם ולא מונע מהם לעבוד. להיפך, מציעים עזרה בליקוט פרטי הביוגרפיה של הנקבר ושל בני־מישפחתו.

משני צידי־הארון שהוצב בפתח בית־הקברות. משני הצדדים של הכניסה נמתחו חבלים, צד אחד יועד לגברים והצד השני לנשים. מכיוון שהתארך הוא ראש־חודש, לא נישאו הספדים, אולם כפי שאמר אחד המקוננים, מורו של ההרוג, „אין מספידים, אך לעומת זאת מתריעים." והדוברים המכובדים קראו לקהל השומעים לחזור בתשובה מלאה, כנה והמונית כדי להסיר את רוע הגזירה שגזר האלוהים מעל העיר אשדוד. „חיללו את השבת בעיר, הולכים בלבוש לא צנוע, אין מקיימים מצוות טהרת־המישפחה. בקיץ, בחוף־הים, הולכות נשים בלבוש חשוף" קרא רב־העיר לחבר מאזיניו, רובו תלמידי־ישיבה וחובשי־כיפות אחרים, כשהוא מסביר להם מדוע קרה מה שקרה לעיר־הנמל.

בעל ואשה יצאו מריכבם והתקרבו לקבר של בנם שנהרג במהלך מילחמת הלבנון. הקבר היה מרוחק מרחק שורה אחת מקבר רעגן של הרוג הפיגוע בצור. „אנו באים לכאן מידי שבוע בשבוע. כמעט בכל פעם אנו באים דווקא כשמתקיימת הלוויה של חייל אחר. מתי כבר תיגמר המילחמה הזאת?"

מצדה בטריפולי

ך **אסר ערפאת** לחם השבוע על חייו, פשוטו כמשמעו.

אך על כפות המאזניים היה מונח הרבה יותר מאשר גורלו של איש אחד, חשוב ככל שיהיה. העם הפלסטיני כולו עמד לפני פרשת־דרכים גורלית.

ערפאת עצמו היה מודע לכך היטב. הוא לא הגיע לטריפולי במיקרה. היתה זאת החלטה, שקיבל בעיניים סקוחות, ושאת תוצאותיה האפשריות הבין היטב מראש.

בראשית ספטמבר הופיע ערפאת במפתיע בז'נבה, ונאם את נאומו הגדול בוועידת האו"ם לשאלת פלסטין. היה זה הנאום הברור ביותר שנשא אי־פעם: הוא הצהיר חד־משמעית על כוונת אירגונו להתמיד בדרך השלום, למען הקמת המדינה הפלסטינית בגדה וברצועה. הוא העמיד במרכז דבריו את ההגנה הנחושה על „עצמאות ההחלטה הפלסטינית".

במילון הפלסטיני, „עצמאות־ההחלטה" היא מושג־מפתח. פירושה: השיחרור מן האפוטרופסות של המדינות הערביות, העמידה על זכותו של העם הפלסטיני לבחור בעצמו בדרכו העצמאית.

בנסיבות הנתונות, יש למושג פירוש מובהק עוד יותר: ההתנגדות לנסיונות סוריה להטיל את מרותה על אש"ף, והחלטת אש"ף להקים את המדינה הפלסטינית גם במחיר ההכרה בישראל וההשלמה עם ארצות־הברית.

היתה זאת הברזת־מילחמה. ליתר דיוק: היתה זאת היענות להברזת־המילחמה של חאפט' אל־אסד.

כאשר עמד ערפאת על הבימה, לפני נציגיהן של 150 מדינות, לא ידע איש כי בליבו כבר גמלה החלטה אישית. באולם השתררה אווירה של התרגשות מוזרה, שאיש לא ידע — באותה שעה — להסבירה. היה משהו פאתטי בסיגנונו של ערפאת, שהעלה את הוועידה מרמת הדיקלומים הדיפלומטיים לרמה של דראמה אישית ולאומית. אך איש לא ידע את פשר הדבר.

בשיא הנאום פנה ערפאת אל נציגיהם של כוחות־השלום הישראליים, שישבו ביציע „האישים החשובים", והביע במילים נרגשות את תודתו למאבקם למען הצדק והשלום.

אחר־כך שיגר את עוזרו האישי לקרוא למתי פלד ולי. כאשר נכנסנו לחדרו, בליווית שני הקומוניסטים שהצטרפו אלינו, קם לקראתנו, חיבק אותנו, בזה אחר זה, ונישק ללחיינו.

גם על מיפגש זה ריחפה התרגשות מוזרה.

בדיעבד קיבלו כל המחוות האלה משמעות מיוחדת. ברור כי יאסר ערפאת החליט, עוד לפני בואו לז'נבה, לעשות מעשה מכריע: להצטרף אל אנשיו בטריפולי הנצורה.

בחוץ לוע הארי

מדוע הוא עשה זאת?

מבחינה פוליטית, צריך היה להישאר בתוניס. שם היה חופשי. שם יכול היה לקיים את הקשר עם כל העולם. שם יכול היה לנהל את המאבק של אש"ף. איש לא היה מאשים אותו בעריקה.

תחת זאת החליט ערפאת להיכנס ישר אל תוך לוע הארי, לחרף את נפשו בעצם הנסיעה לטריפולי, ולאחר־מכן להסתבן במצור.

לא היתה יכולה להיות לו שום אשליה לגבי הכוונות של דמשק, והוא עצמו הגדיר אותן בפה מלא. במשך שנים פעל חאפט' אל־אסד באופן שיטתי לחיסול אש"ף העצמאי, הדוגל ב„עצמאות ההחלטה". הוא ניסה וכמעט הצליח ב־1976. הוא דחף את ישראל לעשיית המלאכה ב־1982. מאז חודש מאי השנה פתח במערכה בבקאע ובטריפולי.

אם כן, מדוע החליט ערפאת להגיע לשדה־הקרב?

המניע העיקרי היה, בלי ספק, הכרתו שמנהיג לאומי חייב להיות בקרב אנשיו בשעת המיבחן העליון.

בגלל אותה הסיבה נשאר ערפאת בביירות, כאשר נסגר עליה המצור הישראלי. כשפגשתיו בביירות הנצורה, האמינו אנשיו והוא עצמו שצה"ל יסתער על העיר וכי כולם עומדים למות בקרב. הכרה דומה שררה בטריפולי, כאשר ערפאת הגיע לשם.

בטריפולי, כמו אז בביירות, הירבה ערפאת להסתובב ברחובות, להראות את עצמו, כדי להרים את מוראל לוחמיו. אומין־ליבו האישי הסך זה מכבר אגדה בקרב הפלסטינים.

אין ספק שבכך ראה את תפקידו העיקרי. בשיחות פרטיות אמר ערפאת פעמים רבות שהוא פאטאליסט, ושהוא מוכן למות למען עמו בכל רגע.

באותה השעה ניסו הסורים ליצור תדמית של שני סוגי פלסטינים: הסוכנים שלהם, הממשיכים בכיכול בקרב נגד „האוייב הציוני", ואנשי ערפאת, המבלים את זמנם בבתי־מלון רחוקים ומפוארים מעבר לים.

לשם כך החדירו הסורים את אנשי אבו־מוסה ואחמד ג'בריל לאיזור הדרוזי העצמאי בהרי־השוף (ראה הנדון), על אף התנגדותו האילמת של ואליד ג'ונבלאט. מכיוון שהמנהיג הדרוזי זקוק אף הוא לעזרת הסורים, לא יכול היה לסרב. אסד רצה לקבוע: רק מי שמקבל את מרות הסורים יכול להמשיך ולהשתתף במאבק.

בבואו לטריפולי, תוך סיכון חייו, ביקש ערפאת להפריך תדמית זו ולהוכיח כי הנהגת אש"ף אינה מרוכזת בתונים הרחוקה, אלא מצויה בלבנון, הסמוכה לישראל.

יתכן שערפאת קיווה שעצם נוכחותו בטריפולי תרתיע את אל־אסד מפני ביצוע מזימותיו הקיצוניות ביותר, או תביא להתערבות הממשלות הערביות האחרות להפסקת הקרב, כפי שקרה ב־1976, או נגלמה הפלישה הסורית בלבנון ברגע האחרון על־ידי אולטימטום סעודי, שעה קלה לפני שהצבא הסורי הצליח לשבור את התנגדות הכוחות הפלסטיניים (שברא־

ערפאת בז'נבה
פאתוס מוזר

שם עמד אז, למרבה האירוניה, אותו אבו־מוסה, שהוא כיום הקוויזלינג הפלסטיני הראשי של הסורים).

פנים מגולחות

יש אינו יודע כיום בבירור איך הגיע ערפאת לטריפולי. כבר אז היתה העיר נצורה מכל העברים היבשתיים על־ידי הצבא הסורי ושכירי־החרב הפלסטיניים שלו, ואילו מן הים צר על העיר חיל־הים הישראלי. שום תנועה אווירית לא היתה אפשרית.

קרוב לוודאי שערפאת חמק בסירה קטנה דרך המצור הישראלי. ליתר ביטחון גילח

את זקני המפורסם. בתצלומים הראשונים מטריפולי הופיע, לפתע, כשפניו מגולחים למשי עי.

מרגע בואו התגלגלו הדברים באיטיות לקראת השיא הבלתי־נמנע. אנשים שריברו עם ערפאת בטריפולי התרשמו ממצב־רוחו הפאטאליסטי. הוא היה משוכנע כי אסר ינסה לחסל אותו.

בשבילו וכשביל אנשיו, מפוני ביירות, היתה למצב כולו צורה של „פעם שניה". פרשת ביירות חזרה על עצמה, אלא שהפעם האוייב לא היה צה"ל, אלא הצבא הסורי.

בביירות החלו הפלסטינים לדבר על „מצדה פלסטינית". השבוע דיברו עליה שוב.

אך יש הבדל. צה"ל כפוף לרעת־הקהל הדמוקרטית בישראל, שלא היתה מוכנה לסבול את חורבנה של עיר, על מאות אלפי תושביה. האבידות שהיו כרוכות בכיבוש ביירות המערבית הרתיעו את ההנהגה הישראלית. בסופו של דבר לא היה מנוס מלאפשר נסיגה מכובדת של כוחות אש"ף משם.

לסורים אין כל עכבות כאלה. הם לוחמים באמצעות שכירי־חרב פלסטינים. הצבא הסורי עצמו מופעל רק מרחוק, באמצעות תותחיו. אבידות אינן מרתיעות את אל־אסד, וסבל האוכלוסיה בטריפולי עוד פחות. מה גם שטריפולי היא עיר סונית, העויינת את המישטר הסורי, שבו שולט המיעוט העלאווי (שהוא שיעי קיצוני).

משום כך מבקן אל־אסד בהחלט להשתמש את טריפולי למצדה. שום מישטר ערבי לא נקף אצבע כדי לעזור לפלסטינים הנצורים. בריתהמועצות תמכה למעשה מלבתחילה בסורים ובמכנידם הפלסטינים. בעודה משלמת מספתיים לערפאת. לא היה כמעט מחסום על דרכו של אל־אסד לביצוע זממו.

● ירושלים־דמשק־טריפולי

דשאלה הגדולה השבוע נגעה ולגורלו האישי של ערפאת — כי בו התגלם גורל עמו.

מאורעות טריפולי לא סגעו במעמדו הפוליטי של ערפאת. כי בטריפולי לא הוכרע גורל אש"ף, אלא רק גורל הפלג של אש"ף הקיים בלבנון ובסוריה.

מבין 4.5 מיליון הפלסטינים, הרוב העצום חי מחוץ לסוריה־לבנון — בגדה וברצועה, בירדן, בדרום־לבנון, בסעודיה, בארצות־המיפרץ, בתוניסיה. בעיראק ועוד. כל הפזורה הגדולה הזאת נשארה נאמנה לערפאת. לא נשמע אף קול א ח ד בפזורה ובארץ לטובת הסורים וה„מורדים". כל פלסטיני ידע היטב שזוהי התקפה של המישטר הסורי על העם הפלסטיני כולו, לשם שבירת אירגונו העצמאי וסיכול השגת יעדו הלאומי: מדינה פלסטינית עצמאית.

ההפגנות שנערכו השבוע ברחבי הגדה המערבית, תוך שותפות נציגי הפלסטינים בעזה, דיברו שפה ברורה. היתה זאת שפתם של כל הפלסטינים.

רק בסוריה ובשטחהכיבוש שלה בלבנון יכול אל־אסד להפעיל את מרותו בכוח. ורק על השליטה באיזור זה נטוש הקרב.

אין זה מיקרה שממשלת־ישראל הטילה על חיל־הים לקיים מצור על טריפולי, כפי שפורסם בעתונות הערבית, כאשר על תפיסת לוחמים פלסטיניים, מאנשי ערפאת, נלב"ים.

ממשלת־ישראל מעוניינת בהשמדת ערפאת בדיוק כמו ממשלת־סוריה, ומובנה לעשות את הכל כדי להשיג יעד זה. הסיגנון האחיד של כל כלי התיקשורת הישראליים מובן על רקע זה.

ממשלת־שמיר מעוניינת בכך בגלל שתי סיבות:

חיסול ערפאת מעניק בדיעבד לגיטימציה למילחמת־לבנון.

אחרי שכל שאר ההישגים נגוזו, ניתן עתה לתאר את המילחמה כעטורת־ניצחון, מפני שהביאה בעקיפין למצב שבו יכלו הסורים לחסל את אש"ף העצמאי בלבנון.

מבחינת שמטרת הממשלה היא לסמח את הגדה והרצועה לישראל, היא מעוניינת בחיסול אש"ף העצמאי דווקא.

ערפאת, המדבר על שלום והמציע הסדר מדיני, מעלה על סדר־היום הבינלאומי את עתיד הגדה והרצועה. הוא מסכן את מדיניות הליכוד והמערך. ואילו אש"ף המשועבד לסוריה, הדובר על מילחמת־עצה בישראל, אינו מהווה שום סכנה למדיניות־הסיפוח.

מבחן התופעה, שהיתה עשוייה לעורר תמיהה בלב תמימים: כל כלי־התיקשורת הישראליים הריעו לכבוד הצלחתם של ה„מורדים", המטיפים יומם־ולילה להשמדת ישראל והמאשימים את ערפאת בכך שהוא חותר לשלום עם ישראל.

כל נסיגה של ערפאת ואנשיו התקבלה בישראל כניצחון ישראלי מזהיר. מבחינה זו אין כל הבדל בין אנשי־הליכוד ואנשי־המערך, בין דבר ומעריב.

יתכן שבעוד כמה שנים תיראה גישה ישראלית זו כשיא של טירוף לאומי. אך השבוע היא ביטאה את ה„קונסנזוס הלאומי" בישראל.

■ **אורי אבנרי**

(המשך מעמוד 8)

פנימי, נשאר יושב. הביט בערימת הקיטבגים המושלכים לפניו על ריצפת האוטובוס, הביט בבניין המתנשא לגובה שמונה קומות ללא יסודות רציניים במרכזו של „כפר ערבי", ותחושה עמוקה ריתקה אותו חזק למקומו.

וכך, במקום להישאר שם לעולמים הוא המשיך עם מחלקת־חיילים אחרת עד הזהראני ולא נשאר בצור.

באמצע השמירה הלילית שמעו הדי פיצוץ עצום. גשש בדווי. שהיה בצור בעת הפיצוץ, מגיע מבועת אל השומרים ומספר שראה טנדר גדול נכנס בעוצמה רבה בבניין.

לא בלוני־גאז ולא שום דבר. עד היום אני יודע רק על הטנדר ועד היום אני חושב על מכונית־התופת הזאת וביחוד עכשיו, אחרי מה שקרה לאמריקאים בביירות...

עד כאן הקטע של הכתבה. היא הופיעה ביום השישי — שעה קלה לפני שהמתאבד נכנס לכביש המוביל לשער־הברזל של מיפקדת צה"ל בצור.

שיתוף־פעולה פורה

היילבו שניים יחדיו, בלתי אם נועדו? ממשלות סוריה וישראל עוזרות זו לזו. מדוע תילחמנה זו בזו?

אווירת־מילחמה השתררה, לפתע, ברחבי המרחב.

צה"ל ערוך תרגיל נרחב של גיוס כוחות־מילואים, שעליו הודיע זמן־מה מראש. התרגיל, שתוכנן זה מכבר, קיבל לפתע משמעות חדשה על רקע המאורעות: האיום האמריקאי על סוריה והפיגוע במיפקדה הישראלית בצור (ראה עמודים 9־15).

ממשלת־סוריה הכריזה אף היא על גיוס־חירום. לדבריה, הוא נועד להקדים תרופה למכה ולהכשיר את סוריה לעמידה מול פני התקפה אמריקאית, או אמריקאית־ישראלית, בעיקבות הפיגוע במיפקדה האמריקאית בביירות.

כלי התיקשורת בעולם טענו כי ממשלת וושינגטון מאיצה בישראל לתקוף את סוריה.

ישראל הודיעה כי אין לה כוונה לתקוף — אך הודעות כאלה מעוררות בדרך כלל את הרושם ההפוך.

אינטרסים משותפים. אך למעשה, אין שום הגיון במילחמה ישראלית־סורית.

לכל אורך החזית, קיים למעשה שיתוף־פעולה פורה בין סוריה וישראל, המבוסס על אינטרסים משותפים רבים. בין השאר:

● סוריה וישראל חילקו ביניהן את לבנון. הכיבוש הישראלי בדרום והכיבוש הסורי במיזרח ובצפון תלויים זה בזה. כל צד טוען כי אינו יכול לסגת, בגלל אי־נכונותו של הצד השני לעשות כן.

● לממשלות דמשק וירושלים אוייב משותף: יאסר ערפאת ואש"ף העצמאי (ראה עמוד 16). מסיבות שונות, מעוניינות שתיהן באותו הדבר בדיוק: השמדתם של יאסר ערפאת **יד רוחצת יד.** אינטרסים משותפים אלה הביאו גם לשיתוף־פעולה אוטומטי.

● חיל־הים הישראלי קיים את המצור על טריפולי מן הים, בעוד ששכירי־החרב של סוריה ערכו עליה את ההתקפה המכרעת.

● תרגיל־הגיוס הישראלי — שלא נדחה למרות המצב המתוח — והאיומים האמריקאיים, איפשרו לסוריה להכריז על מצב־חירום לאומי, שהסיח את דעת ההמונים הסוריים ממעשה־הנבלה שמבצע מנהיגם נגד „האחים הפלסטינים".

● הגיוס הסורי עזר ליצחק שמיר ולעמיתיו להסיח את דעת ההמונים בישראל מן הגזרות הכלכליות החדשות ומהאסון בצור, הנובע לא־מעט מן הרשלנות של מערכת־הביטחון (ראה הנזון).

קשר מיקרי בלבד. מי מעוניין לקלקל שיתוף־פעולה פורה כזה? יתכן שרונלד רגן וחבר מרעיו התמימים בוושינגטון אינם מבינים את המצב.

אם כן, מוטב שממשלת־ישראל תסביר להם את עובדות־החיים במרחב: לא הדיבורים קובעים, אלא המעשים. ובין השניים אין אלא קשר מיקרי לגמרי.

בתי סוהר

דרושה: בריקה אוביקטיבית

האסירות השובתות מעבודה בכלא „נוה־תירצה".

בנווה־תירצה כלואות 30 אסירות ביטחוניות. שתיים ערביות ישראליות, אחת בדווית ו־27 מהשטחים הכבושים ומירושלים המיזרחית.

הן שובתות מאז ה־15 ביוני השנה.

הפרקליטה לאה צמל, המייצגת כמה מהן, הסבירה שבאותו יום מסויים, התבקשו שלוש אסירות שעבדו במיטבח לבשל גם לסוהרות. הן התנגדו, בטענה שאינן מוכנות לבשל את מזונם של המרכאים. הסוהרות פנו בתביעה רומה לשאר האסירות, וכולן סירבו.

כל האסירות הוחזרו לתאיהן

פרקליטה צמל
תזרה לתאים

מפקדות הכלא התחלפו. רעיה אפשטיין הוותיקה יצאה לגימלאות. במקומה התמנתה כמפקדת־הכלא חיה שוהם.

בכתי־הכלא בארץ נמצאים 2800 אסירים ביטחוניים. רובם הם, לפי הגדרת נציבות שירות בתי־הסוהר, סרבני־עבודה. גם אחרי האירועים בנווה־תירצה ממשיכות האסירות בשביתתן, והנציבות עצמה עומדת על כך, שהתכבות שניתנו לאסירות לא יוחזרו להן אם הן לא יסכימו לעבוד כנדרש על־ידי הנהלת הכלא.

מול טענות צמל, הנשענות על עדויות האסירות עצמן, ניצבת נציבות שירות בתי־הסוהר וגורסת: הכל שקרים. לכן, פתיחת שערי כלא נווה־תירצה, כמו בתי־כלא אחרים, לפני נציגי העיתונות, תאפשר בדיקה אובייקטיבית של תנאי האסירים הביטחוניים וקובלנותיהם.

צלם שבא לצלם את קיברה של עליזה בגין ז"ל נדהם לראות שהקבר הצמוד אליו נחפר — ומזכירו של בגין מסביר: זהו מינהג ירושלמי

בור

ך לם־העיתונות הירושלמי נד־
ם. הוא בא לצלם את קיברה של
ליזה בגין ז"ל בבית־הקברות שעל
־הזיתים בירושלים, לקראת יום־
שנה למותה, ולא האמין למראה
יניו.

הקבר הצמוד לקיברה של עליזה
גין היה חפור!

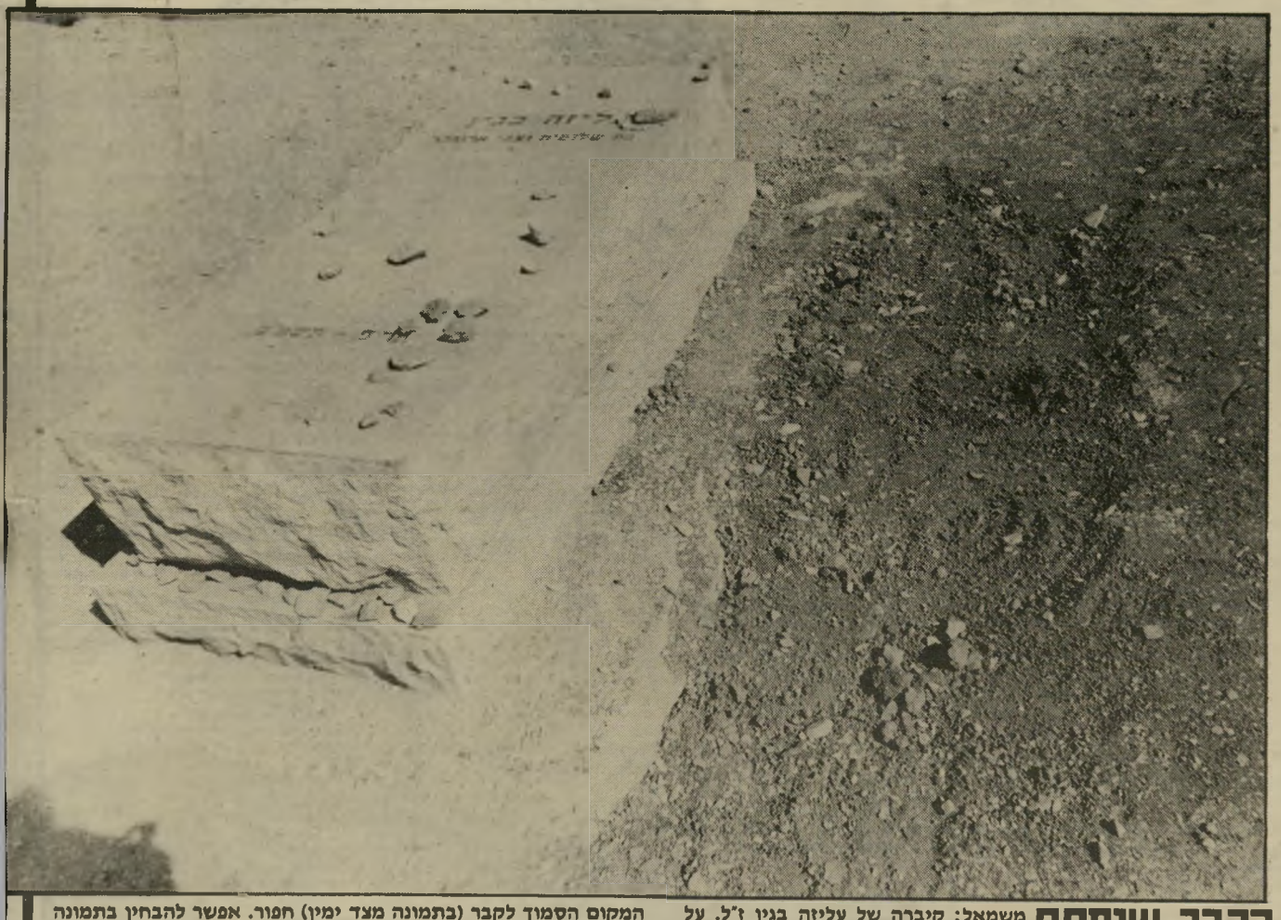
הדבר היה ביום השלישי שעבר.
יום השישי, יום־האזכרה לעליזה בגין,
יה המקום מכוסה בעפר, אך ניכרו בו
ימני החפירה והעפר היה תחוח.

על קיברה של עליזה בגין יש מצבת
ויש פשוטה, שעליה חרוט באותיות
פחורות: „עליזה בגין בת שלומית וצבי
רנולד, תר"פ־תשמ"ב". הקבר שוכן
תוך איזור המוקף גדר־אבן נמוכה, ובו
קברים מעטים בלבד, הרחוקים זה מזה
מטרים ספורים.

לכן מוזר היה לגלות כי השטח
סמוך לקיברה, מצד דרום שלו, חפור
ריזק בגודל של קבר.

ביום האזכרה חיכו הכל לראות אם
שבור מנחם בגין את הסתגרותו
ארוכה ויופיע בטקס האזכרה.
מיקרה־החפירה היה מרהים במיוחד,
מכיוון שנערך סמוך כל־כך למועד
האזכרה.

העולם הזה פנה ליחיאל קדישאי,
שהיה מזכירו האישי של בגין כשזה
יה ראש־ממשלה והמשמש עדיין
תפקיד זה במישרד ראש־הממשלה.
הוא מהאנשים הקרובים ביותר לבגין.

הקבר שנפתח משמאל: קיברה של עליזה בגין ז"ל. על הקבר מצבה פשוטה, שני לוחות שיש חלקים ומסותתים. על הלוח העליון חרוט באותיות שחורות: „עליזה בגין בת שלומית וצבי ארנולד תר"פ–תשמ"ב." ביום השלישי שעבר היה המקום הסמוך לקבר (בתמונה מצד ימין) חפור. אפשר להבחין בתמונה בהבדלי הגובה בין האבן התחתונה ומישטח הבטון שמתחתיה ובין המקום החפור. ביום האזכרה לעליזה בגין היה המקום מכוסה בעפר. ממקום הקבר נשקף נוף מרהיב של העיר העתיקה והרובע היהודי.

בחלקת הקבר

הבנות והבן ילדיו של מנחם בגין בצא־
תם מבית־הקברות בהר־
הזיתים, ביום השנה למותה של אימם, עליזה בגין.
מימין הבן, בנימין זאב („בני") בגין, לפניו הולך
אדם מזוקן, לא מזוהה ולידו לאה בגין, המתגו־
ררת עם אביה בביתו ברחוב בלפור בירושלים מאז
מתה אמה. היא זאת שמטפלת באביה. לידה, עם
הפנים למצלמה, בתו השניה של בגין, חסיה מילוא.

בית־הקברות בהר־הזיתים אישר את קיומו של מינהג זה. הוא הסביר להעולם הזה כי חברה־קדישא מכשירה שטחים לקבורה, וכל שטח שגמרו להכשיר אותו, חופרים גם את הקברים שבו, ומכסים אותם בעפר. יש להם תוכנית־עבודה, והם עובדים על־פיה.

מזכיר חברה־קדישא הכחיש שמישהו חפר את הקבר הסמוך לקיברה של עליזה בגין. לדבריו, איש לא חפר באיזור זה כבר מזה שלושה חודשים לפחות, ולא ידוע לו על חפירה שנעשתה במקום בשבוע שעבר.

אך במיקרה זה מתעוררות כמה שאלות ותמיהות.

ראשית: אין זה סביר שכאשר, ביום מן הימים, תיערך הלווייה לראש־הממשלה לשעבר, תיעשה במהירות כזאת שיקברו אותו עוד באותו הלילה. יש להניח שאישי־ציבור ומנהיגים רבים ברחבי העולם ירצו לבוא ולהשתתף בהלווייה כזאת. זאת תהיה בוודאי הלווייה ממלכתית, ואף בינלאומית, ולזה היה צורך בהכנות רבות שלא יארכו שעות בלבד, אלא ימים.

שנית: מוזר שהקבר נפתח דווקא באותו שבוע, ערב עריכת האזכרה לעליזה בגין. גם פעולת־שיגרה כפופה, מן הסתם, לשיקול־דעת מסויים.

מישהו מן החופרים בהר־הזיתים עשה בוודאי טעות. הדבר הקפיץ את מי שבא לשם במיקרה כדי לצלם את קיברה של עליזה בגין, לקראת יום־השנה למותה.

מנחם בגין לא בא לאזכרה של עליזה בגין. כבר מזה חודשיים ימים אינו יוצא את פתח ביתו. אווירה מיסתורית אופפת את הבית. מעטים נכנסים לתוכו. לציבור לא נודע כל פרט על המתרחש בתוך הבית פנימה, ועל מצבו האמיתי של בגין.

איש לא חפר

מזכיר חברה־קדישא הראשית והכללית בירושלים, האחראי על מהיחידים שבא לביתו, מלבד בני משפחתו.

קדישאי הסביר שיש כאן עניין פשוט של מינהג ירושלמי. הדת היהודית אוסרת להלין את המת. כלומר: אדם שנפטר, יש לקבור אותו באותו היום. לפי הדת היהודית. אם נפטר אדם בשבת, יש לקבור אותו מייד בצאת־השבת.

האדמה בירושלים, ובמיקרה זה גם בצפת, היא אדמת־הר סלעית וקשה לחפירה. הסביר קדישאי, לכן, כדי להכין קבר, דרושה עבודת חפירה של כמה שעות, שלא כמו באדמת השפלה, שם אפשר לחפור קבר בזמן קצר.

לכן, כדי שלא לעבור על איסור הלנת המת, במיקרה שימות ערב־שבת או בשבת, נוהגים בירושלים לחפור את הקברים מראש, בכל מיקרה, ולמלא את המקום בעפר. ואז, כשמגיעה שעת הקבורה, יש צורך רק לפנות את העפר, ופעולה זאת אפשר לבצע במהירות, במיוחד אם הדבר צריך להיעשות עוד לפני כניסת השבת או במוצאי־שבת.

זו הסיבה לחפירה, הסביר קדישאי, אין שום דבר יוצא־דופן בכך שקבר זה נחפר וכוסה, מכיוון שכך נוהגים בכל הקברים בירושלים.

פייר קרדין עושה ספורט

חליפות הג'וגינג של כיתן

כן, פייר קרדין עושה ספורט...
ואתם הרי יודעים שהאיש הזה
מוציא רק עבודות מושלמות.
חליפות הג'וגינג החדשות
בעיצובו של אמן הביגוד
הצרפתי — זה מה שירוץ
השנה בבית ובחוץ.
פייר קרדין בחר בכיתן לשווק
מוצריו בישראל.
אתם תבחרו בפייר קרדין.

ציפוי קירות

אבן נוי

עושה לקירות יפה יפה

מיצה יופי של מרחק

סוף עידן "השפריץ"!

שוב אינך צריך להתפשר עם ציפוי בהתזה או בהשלכה המתלכלך בקלות ואינו עמיד. שוב אינך צריך לשלם ביוקר עבור ציפוי אבן לביתך.
היום, הפתרון האידאלי ציפוי "אבן נוי"!

נעים מאוד ל"הקיר"!

"אבן נוי" הינו ציפוי דמוי אבן סלע (אבן ירושלמית), חזק, ומדוייק במידותיו. ספיגת המים של ה"אבן נוי" נמוכה ומידת שחיקתו קטנה ביותר. תכונות אלו מבטיחות, בנוסף ליופיו של הציפוי, גם עמידותו לאורך שנים.

האיכות גבוהה
רק המחיר נמוך יותר...

שיטות הייצור החדישות של מפעלי "איטונג" אפשרו הוזלת מחירו של הציפוי "אבן נוי" – והוא מוצע לך היום במחירי תחרות לכל סוג אחר של ציפוי.
מידותיו המדויקות של הציפוי "אבן נוי" יחסכו לך כסף רב באפשרם, תפוקת עבודה גבוהה וחסכון בזמן הציפוי.

חשוב לקבלנים

"אבן נוי" אושרה כציפוי קיר לבנינים רבי-קומות בועדות בנין-ערים רבות ברחבי ישראל, במקום ציפוי ההתזה (השפריץ) וסוגי ציפוי אחרים שנפסלו לשמוש.

יופי של ציפוי

ב"אבן נוי" אתה יכול לצפות קירות חיצוניים וקירות פנימיים, חדרי מדרגות וקמינים, מרפסות ועוד ועוד כיד הדמיון הטובה עליך.

לקבלת מידע נוסף וייעוץ מקצועי נא פנה:

איטונג
מ.ע.מ
מקבוצת כלל
הנהלה ומשרד ראשי:
תל-אביב, שדרות רוטשילד 138, מיקוד 65272
טלפון: 03-248216 7 8
סניפים: חיפה: טל. 04-669251
ירושלים: טל. 02-232819
באר-שבע: טל. 057-72702
נתניה: לנד טל. 053-28347

אבן נוי – יופי של ציפוי

בני־אור ובני־חושך

אילו הייתי מבוגר בחמש־שש שנים, בוודאי הייתי מתגייס ב־1936 לבריגאדה הבינלאומית שלחמה בספרד. מכיוון שהייתי רק בן 12, זה נמנע ממני. כמו כמעט כל בני היישוב היהודי בארץ, ומיליוני בני־אדם בכל היבשות, עקבתי אחרי המאבק מרחוק, בהתרגשות יומיומית.

בשבילנו לא היה כל ספק: זאת היתה מילחמה של בני־אור בבני־חושך. בצד האחד — שוחרי־החופש ואנשי־הצדק, האידיאליסטים יפי־הנפש, ובצד השני המיפלצת הפאשיסטית הרצחנית.

פראנקו

שרנו את שירי הרפובליקה, הנוגים ונחושי־ההחלטה, והם עשויים להביא דמעות לעינינו עד עצם היום הזה. הם עולים מחדש בערבי־נוסטלגיה, כאשר בני־דורי רוצים להיזכר בנעוריהם האבודים. שרנו אותם גם בצאתנו למילחמת־העצמאות שלנו, תוך התאמת המילים לקרבות שלנו:

„בחזית שכונת־התיקווה
יש בניין אחד, עזוב..."

במשך השנים למדנו יותר על התקופה ההיא, והאגדה קצת רדתה. עתה באה הסידרה הבריטית, שהוקרנה בטלוויזיה שלנו, והטילה אור בהיר ואכזרי על מה שקרה באמת.

המחנה של פראנקו נשאר שחור כפי שהיה, אם כי מעניין להיווכח שפראנקו לא היה בעצם פאשיסט אמיתי, אלא רק השתמש בטכניקה ובסמלים של הפאשיזם כדי לבצר דיקטטורה אישית, ימנית־שמרנית־דתית.

לזכותו של פראנקו יש להזכיר כי רימה את אדולף היטלר במשך כל שנות מילחמת־העולם, והצליח להשתמט מכל תביעותיו להיכנס למילחמה. הרבה יהודים הצליחו לברוח מאירופה הבוערת דרך ספרד ופורטוגל. וגם מצבנו בארץ היה קשה יותר. אילו יכלו הגייסות הנאציים לעבור דרך ספרד ולכבוש את גיברלטאר — תוכנית שעלתה לא פעם בצמרת הנאצית.

אך הגילויים העיקריים נוגעים למחנה הרפובליקאי, זה שהיה כולו אור. הסידרה מתארת מה שהיה ידוע עד כה רק למעטים: כי מאחרי הקווים של הצבא הרפובליקאי סערה מילחמת־אחים מתמדת. הקומוניסטים הספרדיים, שסגדו לסטאלין, התנהגו בספרד בדיוק כמו חבריהם ברוסיה: הם דיכאו בלי רחמים את מי שלא הסכים עימם, הוציאו־להורג בסיטונות, עצרו ועינו אנארכיסטים, טרוצקיסטים וכל האחרים. כדרכם בכל מקום, כל עוד היו חלשים הם הושיטו יד־אחים ל„חזית עממית", וברגע שצברו די כוח חיסלו את שותפיהם באכזריות שלא נפלה במאומה מזו של הפאשיסטים בצד השני.

הדבר בולט היטב בסידרה: הרפובליקה מתה מבפנים, הרבה זמן לפני שמוגרה סופית בשדה־הקרב.

אחד מידידיי היפנה את תשומת־ליבי לתופעה מאלפת: בסידרה שצולמה ארבעים שנה אחרי המאורעות רואיינו רבים מן הלוחמים של אז, מכל הצדדים — אנארכיסטים, קומוניסטים, סוציאליסטים, אנשי הפלאנגות הפאשיסטיות (שמהן לקחו הפלאנגות בלבנון את שמן), מלוכנים, ועוד. והנה, גם אחרי ארבעים שנה לא שינה איש מהם את השקפתו. הכל נשארו כפי שהיו אז. ורק אחד או שנים מן המרואיינים רמזו על הסתייגות כלשהי מעשי־הזוועה שביצעו אז.

מכאן אפשר היה להגיע למסקנה הפסימית שאין בני־אדם מסוגלים ללמוד אף מן הנסיון של עצמם. אך אין זו אמת. ולראייה: אחרי מות הרודן לא חזרה ספרד למילחמת־האזרחים. נראה שיש מעין הסכמה כללית שלא לחזור על הזוועה ההיא. הם למדו משהו, בכל זאת.

לריב מול כיתת־הירי

אותה סידרה על מילחמת־האזרחים בספרד מספקת מזון למשבה גם לגבי נושא אחר: כושר־האיחוד של הימין והשמאל. המחנה הימני לא היה פחות מפולג מאשר המחנה השמאלי. כאשר פרצה ההפיכה הצבאית, כלל הימין מלוכנים, קראליסטים שמרניים, פאשיסטים שמאליים ואנטי־דתיים, שמרנים, קאתולים אדוקים, ליברלים, כמה סיעות צבאיות שונות, ועוד ועוד. אבל בתוך זמן קצר ביותר התאחדו, בחרו במנהיג יחיד — פראנקו — ובפיקוד צבאי מאוחד.

ואילו במחנה השמאלי לחמו הפלגים השונים זה בזה והרגו איש את רעהו עד שאחרוני הרפובליקה נלכדו בידי הצבא הימני המנצח, והוצאו על־ידו להורג — ביחד.

מצב כזה קיים כמעט בכל הארצות. הימין מסוגל להתאחד, או לפחות להגיע לרמה גבוהה של שיתוף־פעולה. השמאל אינו מסוגל לכך.

ישראל היא דוגמה לכך. הנה קמה, זה עתה, קבוצה של אנשים טובים והכריזה על הקמת מיפלגה חדשה, הדוגלת בשלום ובקידמה. עוד לא יבשה הדיו על קריאתם הראשונה, והנה היתקפו על־ידי כל גורמי השמאל, הושמצו וגודפו, כאילו קראו להקמת מישטר פאשיסטי.

בבחירות האחרונות הופיע יוסי שריד בררדיו וקרא לאנשי־השלום שלא להצביע בעד של"י ור"ץ. שום עסקן של חרות לא קרא לאנשי־הימין שלא להצביע בעד התחייה. מפ"ם ניהלה מערכת־השמצה פרועה נגד רשימות־השלום שמחוץ למערך. שום קבוצה ימנית לא ניהלה מערכה כזאת נגד רשימות־הסיפוח שמחוץ לליכוד.

מה גורם לשוני זה?

האם אנשי־הימין הם פחות אגומאנים, פחות שאפתנים, פחות שוחרי־קאריירה מאשר אנשי השמאל?

בוודאי שלא. גאולה כהן אינה פחות מאוהבת בעצמה מאשר שולמית אלוני. שמואל תמיר אינו פחות אוהב־פירסומת מאשר יוסי שריד. אנשי־חרות אינם שונאים מתחרים פחות מאשר אנשי־מפ"ם.

יתכן כי ההבדל נעוץ במיבנה האישיות. אל הימין נמשכים בני־אדם המתפשים מנהיג סמכותי — אלוהים, מנחם בגין או

אריאל שרון. קל להם יותר לקבל מנהיגות של מישהו, גם אם אינו שייך לקבוצתם.

יתר על כן: התיאוריות אינן מעניינות אותם. הם שואפים לפעולה, ועל כן הם מיטיבים להבין את הצורך באחדות, בשיתוף־פעולה ובהנהגה יעילה. ואילו אל השמאל נמשכים אנשים הדוחים כל סמכותיות, גם הנהגה סמכותית במחנה שלהם. הם מחשיבים מאוד את התיאוריה, ועל כן הם מוכנים להתפלג על קוצו של יוד בסעיף 176 של המצע. (מבחינות אלה, הקומוניסטים אינם שייכים לשמאל ההומאניסטי, אלא למחנה משלהם.)

בישראל המצב קשה עוד יותר. השמאל מוכה ומובס. המוראל שלו צנח לאפס. יש בו — כאימרת האמריקאים — „יותר מדי ראשי־שבטים, פחות מדי אינדיאנים". וכל אחד מראשי־השבט משוכנע לגמרי כי הוא לבדו פופולארי ואהוב, ואילו כל האחרים שנואים ובזויים בעיני הציבור. לכן הוא שואף להיות לבד, לגמרי לבד.

לכל האנשים הטובים האלה כדאי להיזכר בסיפור שסיפר המנהיג הפאשיסטי בסידרה. כשנכנס לחדרו של פראנקו, ישב המנהיג ליד מכתבתו, טבל צנימים בקאקאו, אכל ושתה, ותוך כדי כך מיין פיסקי־דין מוות. הנדונים עדיין רבו באותו רגע בתאיהם על עקרונות־מצע.

מיברק בהול

השגריר האוסטרלי היוצא, דייוויד גוס, סיפר לי בדיחה יהודית: יהודי אחד שולח לבנו מיברק בהול: „תתחיל לדאוג! פרטים יבואו במיכתב."

נדמה לי שזוהי ההגדרה הקולעת ביותר למדיניות הכלכלית של הממשלה, כפי שהיא מוסברת לציבור.

השיטה הגאונית ביותר

ארט בוכוואלד, ההומוריסט היהודי־אמריקאי, גילה תגלית חשובה. הוא טוען כי העיקרון היסודי של מדיניות־החוץ האמריקאית הוא חוסר מדיניות־חוץ. זה מבלבל את האוייב ומונע ממנו לנקוט צעדים נגדיים.

אין לי ספק שזה נכון. יש יתרון גדול במעשה שהוא אידיוטי לגמרי, כגון שיגור חיל־הנחתים לביירות.

אני מתאר לעצמי את הסצנה בקרמלין.

„חבר אנדרופוב, קיבלנו אמש ידיעה חשובה. הנשיא האמריקאי האימפריאליסטי החליט לשגר את חיל־הנחתים לביירות."

„לשם מה?"

„החבר אנדרופוב, איננו יודעים. במשך כל הלילה עברו מיטב המוחות בקג"ב. במודיעין הצבאי ובמישרד־החוץ כדי לפענח את התעלומה. כל אחד מן המוסדות הגיש בנפרד דו"ח משלו, וכל הדו"חות קובעים פה אחד שזהו מעשה מטורף לגמרי. הנחתים יימצאו באיזור חשוף, אי־אפשר להגן עליהם, אין להם משימה סבירה, ידידינו הסוריים יכולים לעשות בהם כאוות נפשם. האמריקאים ראו איך נכנסו הישראלים למלכודת והתחרבנו, ועכשיו הם עושים את אותו הדבר. זה מוזר."

„מטומטמים שכמותכם! אתם חושבים שהכלבים האימפריאליסטיים האלה הם שוטים? מוכרחה להיות לזה כוונה! יש להם בוודאי תוכנית סודית מתוחכמת, שאתם לא פיענחתם אותה. תחזור למומחים שלך ותגיד להם שאם לא יגלו את הסוד תוך 24 שעות, הם ימצאו את עצמם, מחרתיים בבוקר, בקולחוז בגבול מונגוליה החיצונית!"

אבל בוכוואלד טועה בדבר אחד. לא האמריקאים המציאו את הפאטנט הזה. זוהי המצאה ישראלית.

קשה לדעת אם הממציא היה שימחה ארליך, ייגאל הורביץ או יורם אריזור. אבל זהו פאטנט גאוני.

היהודים הם, כידוע, עם פיקח. כשיש לממשלה מדיניות כלכלית, הם יודעים לסכל אותה. הם מקדימים תרופה למכה וממציאים אלף ואחד טריקים כדי לעקוף את המדיניות.

אבל מה יעשו היהודים כאשר אין לממשלה ש ו ם מדיניות? איך יקדימו תרופה למכה, כאשר לממשלה עצמה אין מושג מה היא עומדת לעשות מחר בבוקר? איך אפשר לסכל דבר שאינו יודע?

וכך מתרוצצים היהודים מזה כמה שבועות כמו ג'וקים מסוממים בבקבוק סגור, לפי הגדרתו בת־האלמוות של אותו גאון סורי, רפאל איתן. רפול רק טעה בכתובת.

היהודים אינם יודעים מה לעשות. פת"ם? מניות? דולארים? מעל לארון? מתחת למיזרון? בכספת? בבנק? איש אינו יודע.

אילו אימץ לעצמו שר־האוצר החדש מדיניות כלכלית, היה עושה מישגה חמור. אבל לפי כל הסימנים אין יגאל כהן־אורגד מתכוון להיכנס למלכודת הזאת. מדיניות כלכלית? מה פיתאום! לא במדינת־היהודים!

השילוב המושלם

בחודש שעבר ביקרתי ביריד־הספרים בפראנקפורט. עברתי מדוכן לדוכן בביתן הענקי שבו הוצגו הספרים שהוצאו לאור בגרמניה. היה נדמה לי שבכל דוכן שני הוצע ספר כלשהו של אפריים קישון. קישון הביט בי מן הכרזות מכל הקירות. הרושם הוא שקישון הפך הסופר הלאומי של גרמניה, סופר הדור, אולי סופר המאה, יורשם של גתה, שילר ותומאס מאן.

התופעה עוררה בי סקרנות גוברת. מה יש בו, בקישון, המעורר את הערצת הגרמנים דווקא?

בוודאי, קישון פופולארי גם בארץ. אך כאן הוא אחד ההומוריסטים, ותו לא. אין הוא מסוגג כסופר. ואין הוא ההומוריסט הגדול או הנערץ ביותר בארץ. ואילו בגרמניה הוא אחד בדורו. מדוע?

הירהרתי בדבר, שאלתי גרמנים, עוררתי ויכוחים בחוגים קטנים, והגעתי למסקנה מפתיעה.

קישון מותח ביקורת ללא־רחם על ישראל והישראלים. הוא מלגלג על חולשותינו, חושף את מיגרעותינו.

כשאנחנו קוראים את הדברים, אנחנו צוחקים. אך איך קורא זאת גרמני? לגביו זה יכול להיות משהו שונה לגמרי: ספרות אנטי־שמית מתוחכמת.

בגרמניה אי־אפשר לפרסם דברים אנטי־שמיים. בישראל אין חוק נגד הגזענות, ומותר להטיף, בראש־חוצות ובטלוויזיה הממלכתית לגירוש שני מיליון ערבים. אך הטפה אנטי־שמית כזאת מהווה בגרמניה פשע חמור. גם מבחינת הטעם הטוב ודעת הציבור, לא יעז כיום שום גרמני למתוח ביקורת על יהודים, להשמיצם או לשימם ללעג ולקלס.

קישון

אך כאשר הדבר בא בחתימת סופר ישראלי, בעל שם עברי מובהק — הרי זה מותר. האם מספק קישון פורקן תמים לרגשות אנטי־שמיים רדומים גרמנים? האם יכול גרמני ללעוג בעזרתו ליהודים ולבוז להם?

בליבו של קישון עצמו קיים, כמדומני, שילוב נדיר של לאומנות ישראלית קיצונית ובוז עמוק למציאות הישראלית. הוא מתעב את צורת־החיים כאן, את בני עדות־המיזרח, את הצברים, את הפועלים, את בעלי־המלאכה ועוד ועוד. פעם, כשדיברתי עימו ארוכות, היה לי הרושם שיש מעט מאוד דברים בישראל — אם בכלל — שהוא מתייחס אליהם בהערצה. אבל הוא דוגל בישראל הגדולה, בכיבוש השטחים, במילחמה (לא חשוב נגד מי והיכן), בסיפוח ובכל שאר הדברים הטובים.

זהו פטריוטיזם המזכיר את האימרה האמריקאית: „אני אוהב את האנושות, אבל אינני יכול לסבול בני־אדם!"

אם זה נכון, הרי יש לקנא בקישון, שמצא את סוד החיים הטובים: הוא מתגורר בנוחיות בשווייץ, מטיף ללאומנות קיצונית בישראל, ומספק תענוג אנטי־שמי עדין לגרמנים, תמורת הון־עתק במארקים עוברים־לסוחר.

אנשים

■ כאשר מגיע **יחיאל קדישאי** לבניין הכנסת, מייד שואלים אותו הכל מה מצבו של ראש־הממשלה לשעבר **מנחם בגין**, מכיוון שקדישאי הוא בין המעטים הרואים אותו בחודשיים האחרונים. בתחילת השבוע ישב קדישאי החביב בשולחן אחד במיזנון־הכנסת עם קבוצה גדולה של דוברים ויועצים, מהאופר־זיציה דווקא. אחד מהם שאל, כיצד הצליח בגין שלא לצאת מביתו כבר חודשיים. ענת קדישאי: „יש לו בית די גדול כדי לטייל בו בפנים." מישהו אחר ביקש לדעת אם לבגין יש זקן. קדישאי ענה, שלראש־הממשלה לשעבר יש כבר זקן ארוך. „אם כך, הוא דומה **לבנימין־זאב הרצל**," התערב מישהו. „לא," ענה קדישאי, „להרצל היה זקן שחור, ואילו לבגין יש זקן לבן." מישהו אחר שאל: „האם עוד נראה את בגין?" קדישאי הפגין ביטחון־רב. כשענה: „אני מבטיח לכם — עוד תיראו אותו, עוד תשמעו אותו." סיכם אחד המסובים לשולחן: „עוד נרגיש אותו."

■ **לנחום ריז**, חבר מועצת עיריית תל־אביב מטע „המערך", יש תשובה לשאלה מדוע בגין אינו מתגלח. „**רפי נלסון** טילפן אליו והדריך אותו, שלא יסכים בפחות ממאה אלף דולר."

■ מי היה הראשון שהציע **לדוב בן־מאיר** להיכנס לקואליציה עם **שלמה להט** בעיריית תל־אביב? הטוען לכתר הוא הפירסומאי דויד אדמון, איש המיפלגה הליברלית. הוא ישב בהמיטבח ביום השני, ערב הבחירות. למקום באו כדורסלני הפועל תל־אביב. מלווים בבן־מאיר, כדי לחגוג את ניצחונם של מכבי תל־אביב בדרבי בכדורסל. אדמון שאל לשלומו של בן־מאיר, שהשיב: „כמו שהפועל ניצחו, כך יכול להיות שגם אני אנצח מהר." אדמון הסכיר לו, שעל־פי הסקרים אין לו כל סיכוי. „אמרתי לו שעדיף כבר הערב לשקול קואליציה עם צ'ץ', כי הוא רוצה קואליציה רחבה." לדיברי אדמון, כבר ערב הבחירות הראה מועמד המערך נכונות לכך. ביום הבחירות דיווח אדמון ללהט על שיחתו עם בן־מאיר, ולדעתו הוא שסלל את הדרך להידברות.

■ בישיבת מליאת רשות השידור, שהתקיימה בשבוע שעבר, דיבר הד"ר **ישראל** („רוליק") **סלע**, נציג המערך בוועד־המנהל בנגוע ההחלטה שלא לקיים הצבעה בקלפי מידגמי בבחירות לרשויות המקומיות. התערב חבר־הוועד **אהרון פאסו**: „למה לך בכלל קלפי מידגמית? הרי היא הכשילה אותך כישלון שייזכר לעד. אתה צריך לברוח מקלפיות כאלה כמו מאש. בגללן הכרזת על **שימעון פרס** כראש־הממשלה הנבחר של ישראל." פאפו התכוון להכרזתו ה־מפורסמת של רוליק, במוצאי־הבחירות ביוני 1981, כאשר הוא הסתמך על המידגם הטלוויזיוני.

■ ביום השלישי שעבר ראיין **רפי רשף** בתוכנית נכון לעכשיו של גלי־צה"ל את אחד החיילים שניצל מקריסת בית־המימשל בצור, במלאות שנה לאסון. האיש, סרן במילואים **דב איבנוילר**, תיאר במשך עשר דקות את כל מהלך חילוצו. הוא היה קבור במשך חמש דקות מתחת להריסות, כשהוא פצוע קשה. הוא שמע את הרופא צועק שחייבים להצילו מייד, כי נותרה לו רק עוד שעה אחת לחיות. בתנאים שבהם הוא נמצא. מכיוון שבול־עץ שהיה מתח על רגלו הפריע לחילוצו, הועבר אליו משור, ובעזרת ידו השבורה הוא ניסר את העץ, וכך הצליחו להוציאו. אחרי השידור התקשרו רבים לתחנה הצבאית וביקשו לשמוע שוב את הראיון המזעזע. שלא כמקובל, שודר הראיון שנית ביום החמישי. כעבור קצת יותר מ־24 שעות שידרה התחנה הצבאית סיפורים דומים, מפי ניצולי־הבניין שנפגע בפיצוץ ביום השישי בבוקר.

■ ביום השבת ניצל בית־החולים **בילינסון** את שירותיה של התחנה הצבאית. רופאי בית־החולים חיפשו חולה מחדרה, שאמור היה לעבור ניתוח השתלת־כיליה. הכיליה הגיעה מהולנד בשבת בבוקר, ובית־החולים לא הצליח לאתר את החולה. הם פנו לגלי צה"ל וההודעה, שקראה לו לבוא בדחיפות לבית־החולים, שודרה לפני חדשות השעה 12.

■ החטיבה הליברלית בלי־כוד מצאה פנאי לתכנן את לוח הנסיעות של חבריה, במישלחות הפרלמנטריות בתקופת מושב־החורף של הכנסת. ח"כ **אריאל ויינשטיין** העלה הצעה, שממנה השתמע כי הוא יירבה לנסוע לחו"ל, על חשבון חבריו. חברו לחטיבה **אלי קולאס** נזכר בבדיחה: ילד אחד חילק חפיסת שוקולד בינו ובין חברו. לעצמו הוא לקח חתיכה גדולה יותר. חברו נזעק ומחה. אז הציע בעל החפיסה לחברו, שיאמר איך הוא היה מחלק אותה. תשובת החבר היתה: „הייתי נותן לך את החתיכה הגדולה ומסתפק בקטנה." התערב לווינשטיין ואמר: „נו, אז מה אתה רוצה ממני?"

■ בישיבת ועדת־הכספים, שקיבלה דיווח על הדפסת 31 מיליארד שקל בחודש שעבר, חישב ח"כ מפ"ם **נסתלי סדר** ומצא שלפי כמות זו היו חייבים להדפיס גם בשבת. הוא פנה ליושב־ראש הוועדה **שלמה לורנץ** ואמר בחיוך: „אני שואל את אגודת־ישראל, אם הם הסכימו להסדר שכזה." השיב לורנץ, גם הוא בחיוך: „ביום הששי הם הדפיסו כמות כפולה."

■ גילגולים רבים עברו על מודעת־העירום של מיכנסי ג'ינס מתוצרת רונאלד ששון, עד שהיא פורסמה ביום הששי שעבר במוסף סופשבוע של מעריב. כשפורסמה המודעה בצהרון בפעם הקודמת, היא גרמה למיכתב־זעם רבים מצד קוראים דתיים מצד אחר, ומפמניסטיות מצד שני. הענין הובא לדיון אצל עורך העיתון **שמואל שניצר**, שהחליט לבסוף לפרסמה שוב.

■ מאחורי המודעה, שבה מצולמת **חווי נץ** (21), עומד מישרד־פירסום סיגל. המופעל כולו על־ידי נשים. בראשו עומדת **סיגל גיטלין**. לדבריה, העובדה שאין גברים במישרד, היא מיקרית לחלוטין.

■ ראש־הממשלה **יצחק שמיר** זוכה בברכות מגרינ־דלוולד שבשווייץ. במקומון העברי הד מגרינדלוולד הופיעה תמונה של שמיר, מעליה נכתב: „ראש־הממשלה איננו אלמוני בגרינדלוולד." בהמשך נאמר: „הקשרים הראשונים שעשתה גרינדלוולד עם שמיר היו ב־1979, כשהיה יושב־ראש הכנסת." כשהוא קיבל מישלחת מעירנו שביקרה בישראל." בתמונה נראה שמיר לוחץ את ידי אורחיו משוויץ. המקומון ממשיך: „בינתיים עלה שמיר לדרגת ראש־ממשלה, ויש לציין שהוא ביקר כמה פעמים כאורח במלון זילברהורן, ותמיד קיים יחסים ידידותיים עם נציגי הקהילה היהודית כאן." ולבסוף נאמר: „גרינדלוולד מאחלת לשמיר הסימפטי והחדור דבקות במטרה, תקופת מימשל מאושרת." בעליו של המלון המוזכר במקום שבו התארח שמיר הוא **מאיר וגנר**, כתב הצופה בשוויץ ופעיל בקהילה היהודית במקום.

מה גילה יחיאל קדישאי על זקנו של מנחם בגין ומי היה הראשון שהאיץ ברב בן־מאיר להיכנס לקואליציה העירונית

אברהם גינדי מדגים בעזרת שתי ידיו איזה בתים הוא בונה. הקבלן מראשון־לציון, שבא עם אשתו לאירוע חברתי בתל־אביב בסוף השבוע, הספיק עוד להתיז ספריי על הנוכחים המופתעים, ששמחו לראות שהחומר שהתיז אינו משאיר כל סימנים, לא על הבגדים ולא על עור הגוף.

יוסף בורג מכניס לכיסו את ההזמנה לכינוס השוטרים הבינלאומי, שבו נטל חלק בתחילת השבוע. שר־הפנים, המופקד גם אל אגף המישטרה, זכה בכבוד־רב בעצרת שהתקיימה באולם הקונגרסים שבגני־התערוכה. תיזמורת המישטרה קיבלה את פניו בתרועות־חצוצרה ובורג, נבוך מעט, שאל את מארחיו, שהובילו אותו למקומו: „מה, זה בשבילי?" התשובה היתה חיובית.

מחבר „התיקווה" נשא לאשה רופאה נוצרייה, הניו־זילנדים כבשו את ירושלים ואבו־פואד גנב את נעלי המחפללים מפיתחי המיסגדים

ברית־מילה באינקובטור

יוסף סעיד אבו־דורה היה פעם סכל בתחנת־הרכבת בבנימינה ופועל־דחק בחברת הנפט העיראקית בחיפה, שם היה לה, באותם ימים, מסוף של צינור־הנפט שלה. אולם בשנת 1936 יצא שמו של יליד הכפר סילת אל־ח'ארתיה, אשר בצפון השומרון, כמנהיג כנופיות ערבי, הלא הוא אבו־דורה מן האגרות.

המציאות היתה פחות אגדתית. הוא היה רוצח ושודד, שראג לעצמו לא רע. כאשר הוצא להורג על־ידי הבריטים ב־1940, על רצח מוח'תאר של כפר ערבי, היו בעיזבונו 15 אלף לירות ארצישראליות (75 אלף דולר של אותם ימים) ושתי מכוניות פרטיות.

גנב יותר קטן היה חמאד (אבו־פואד) זוואתי (מזוואתה, כמובן). הוא היה רועה־צאן שהספסיאליטה שלו היתה לגנוב כבשים מעדרי אחרים וגם את נעלי המתפללים (שאותן חולצים, לפי ההלכה המוסלמית לפני הכניסה לתפילה) מפיתחי המיסגדים.

סופו: הוא נהרג בקרב בין שודדים.

הקולונל משאנחיי

אלה הם רק שניים מגלריית 4000 האישים, שמציג לקסיקון האישים של ארץ־ישראל 1799־1948 (המצור על עכו) ואת סופה — 1948 — הקמת המדינה. אבל זה לא רק לקסיקון היסטורי. הרבה מן האישים המופיעים בו עדיין בחיים, רק שפעילותם החלה לפני 1948.

עם עובד (של ההסתדרות הכללית) או לא עם עובד. אבל אנשי ויורשי

כובש אלנבי
המפתחות בירושלים

אצ"ל ולח"י נמצאים בשילטון ולכן, אולי, מוקדש להם מקום לגמרי לא מבוטל. נוסף לעובדות מעניינות כמו זו שיעקב מרידור (כיום שר־הכלכלה) עלה ארצה, ברגל, דרך גבול הלבנון ותפקידו הפיקודי הראשון באצ"ל היה דווקא כמפקד אצ"ל בפתח־תיקווה — יש גם הסיפור על איתן ליבני (כיום ח"כ הליכוד ובן 64), מי שהיה בשעתו המחסנאי הארצי של אצ"ל (לפני שהפך קצין המיבצעים שלו) ואשר עוד הספיק, ברגע האחרון, בחורף 1948, לפוצץ את מועדון־הקצינים הבריטיים בווינה, בירת אוסטריה (שחלק ממנה היה אותה עת עדיין תחת שלטון כיבוש בריטי בעיקבות מילחמת־העולם ה־שניה).

פחות ישמח את אנשי המישפחה הלוחמת, הגילוי על מי שבאמת היה המפקד הראשון של "הארגון־הצבאי־הלאומי". אחד רוברט ביטקר, יליד רוסיה שגדל בסין, שם הגיע לדרגת קולונל (אלוף־מישנה), כמפקד גדוד של אירופאיים באזור הבינלאומי של שאנחיי.

כאשר זאב ז'בוטינסקי שמע על הכישרון הצבאי הזה הוא הורה לביטקר בן ה־30, לעלות ארצה ולקבל את הפיקוד על אצ"ל שהוקם באותה שנה, 1937.

המיבצע הראשון של ביטקר היה קביעת דרגות צבאיות עבריות: רודן, אלוף, שרן, גונדר, סמל, ראש קבוצה, סגן. המיבצע השני היה פחות מוצלח: אירגון שוד בבנק־הפועלים, שלא הסתיים, כנראה, בנקיון־כפיים מוחלט. ביטקר הודח, ירד לארצות־הברית ושם נפטר, אלמוני, לפני שש שנים.

הפרש מטריפולי

מי מביר את יליזוואטה ז'רקובה, בתם של אב רוסי פרובוסלאבי ואם אירית קאתולית, שגילתה את היהדות ואת השפה העברית בגיל 25, עלתה מברית־המועצות ארצה ונודעה כמשורֶרת אלישבע, שכתבה שירי אהבה ובדידות, חייה כל ימיה בארץ בעוני ובחוסר־כל ונפטרה בגיל 61, שנה אחר הקמת המדינה.

יותר מפורסמת היא זלמה אוטליאנה לוויסה לאגרלף, השוודית שקיבלה את פרס הנובל לספרות ושאחד מספריה היותר ידועים הוא ירושלים. קורותיהם של קבוצת איכרים שוודיים, שעלתה בראשית המאה לארץ מטעמים דתיים, כדי להקים חברה חדשה, ולבסוף התמזגה עם אמריקאים בעלי דיעות זהות, במושבה האמריקאית, שהפכה כעבור שנים לשכונת־יוקרה בירושלים המיזרחית.

ואם מדובר בסופרים, חייבים להזכיר את ניקולאי ואסיליביץ גוגול, הרוסי הגדול, שביקש לרפא את מחלת־הרוח שלו (באחד המשברים של אותה מחלה העלה באש את כתב־היד הראשון של נפשות מתות) על־ידי עלייה־לרגל למקומות הקדושים בארץ־ישראל. את זה עשה מחבר הרוויזור והאדרת ב־1848. רק שזה לא עזר לו, והוא נפטר, כעבור ארבע שנים, בגיל 43.

אולם הלקסיקון, כאמור, אינו מתרכז רק באח"מים, אלא גם בידועים פחות, אבל כאלה שהשאירו את עיקבותיהם בתקופה של 150 השנים המכריעות בתולדות ארץ־ישראל. הנה, למשל, מאיר דווידזון, שחייו יכולים לשמש תקציר לחיי רבים אחרים.

בגיל 20 היה חייל בפו"ש (פלוגות־השדה של ההגנה, תחת פיקודו של הידיד הקפטן הסקוטי אורד וינגייט, שנהרג כגנרל קומנדו בבורמה של מילחמת־העולם השניה); בגיל 30 בצבא הבריטי; בגיל 32 סגן מפקד חטיבת גבעתי, אשר עצרה ב־1948 את המצרים במבואות תל־אביב (באשדוד המרוחקת 15 קילומטר, ליתר דיוק), בגיל 40 קצין־מישטרה ובגיל 50 ספר זכרונות (זה היה כל־כך חפוז).

גם מן הצד השני של הבריקדות היה אפשר למצוא אנשים שכל חייהם היו קודש למילחמות עמם, אם כי בהצלחה קטנה יותר מאשר מאיר דווידזון. לדוגמה: פאוזי קאוקג', יליד טריפולי הלבנונית, סרן בחיל־הפרשים התורכי של מילחמת־העולם הראשונה; סגן מפקד המורדים בסוריה נגד הצרפתים; מקים הצבא הסדיר של אבן סעוד; מנהיג המרד הערבי של 1936; משתף־פעולה עם הגרמנים במילחמת־העולם השניה ובגיל 58 עדיין מפקד צבא ההצלה שהקימה הליגה הערבית למילחמה בארץ־ישראל. הוא נחל מפלות כבדות במישמר־העמק ובטי־רת־צבי, ירד מן הבמה, ובגיל 85 פרסם את זכרונותיו. בבייירות, דווקא.

מפקד קאוקג'י
הזכרונות בבייירות

החייט מהעיר העתיקה

יש שומרונים, למשל. כמו אבי־שע בן פינחס בן יצחק הכהן הלוי, מי שהיה עד לפני 23 שנים הכהן הגדול של השומרונים ואשר נודע במיוחד בפסק־ההלכה שלו לגבי יום מילתם של פגים.

הוא פסק כי יום הוצאתו של הפג מן האינקובטור הוא היום שייחשב כיום הולדתו, ולכן יימול הפג ביום השמיני להוצאתו מן האינקובטור.

ואם לעבור משכם, בירת השומרונים, צפונה — מי היה זה שניסה להקים ב־1891 יישוב יהודי בג'נין דווקא? יהודי, יוצא גרמניה, בשם מיוחס אדלמן, שאחרי שנים של הוראה בבית־היתומים בירושלים וכל מיני רעיונות שלא עלו יפה (חוץ מג'נין, גם פיתוח הדייג במימי הירדן, למשל), הסיק את המסקנות. הוא התקרב לאגודת ישראל וחזר לגרמניה.

ואם מדובר ברעיונות יוצאי־הדופן, מי, למשל, ניסה לגדל בנות־יענה בחולות ראשון־לציון? אחד שמואל צבי הולצמן, חייט יליד העיר העתיקה בירושלים שבסופו של דבר, לא רק התעשר (מכריית זהב באוסטרליה), אלא גם שב ארצה ורכש, בשנות ה־30, את אדמות גוש־עציון (הקרויות על שמו, שפירושו איש־העץ).

ומי, למשל, הכניס את גידול בעת השלטון העות'מאני? זה היה בנקאי יליד תורכיה, דניאל אברבי, שאחרי הקריירה שלו כמורה, עבר לנהל את בנק קופת־עם בתל־אביב ובסוף ימיו עוד הספיק להיות פרדס מצליח בפתח־תיקווה.

הגנרל מעזה

מקומה של ירושלים לא נעדר מן הלקסיקון. מהצלבנים הראשון בירושלים — מלוויל פסטר ברגהיים, יהודי מומר יליד גרמניה, שבא לשם באמצע המאה שעברה והי

מסקד־גיבעתי אבידן עם סגנו דווידזון (מימין)
המצרים באשדוד

בזה אחר זה רוקח, בנקאי, סוחר קרקעות, בעל טחנת־קמח וצלם — ועד לארריכל שתכנן את בנייני מיג רש־הרוסים.

היה זה מארטין איוונוביץ אפינגר המומחה לכנסיות ביזאנטיות, שתיכנ את כנסיית השילוש הקדוש ע כיפותיה הזהובות במרכז מיגרש הרוסים (ושנחנכה ב־1872).

מי, למשל, זוכר כי את המפתחו לירושלים מסר ב־12 בדצמבר 917 לגנרל אדמונד הנרי היינמן אלנב ראש־העיריה חוסיין סלים אל־חוסיני

זה היה טיפוס קולקי, חסיד גדו של הדו־קיום בין יהודים וערבי כשנבחר למישרתו ב־1910 זכה ג ברוב כמעט קולקי — 648 מתו 1200 קולות המצביעים. ואכן, הוא הי האיש שדאג להכניס מערכות־בי מודרניות לשכונות היהודיות אש מחוץ לחומה.

ואיך בכלל הגיע אלנבי לירושל פשוט מאוד. הוא החליף במועד הנכ את קודמו לתפקיד. זה היה הלפטנ ג'נרל (רב־אלוף) סר ארצ'יבאלד ג'יימ מארי, קצין צבא בריטי בעל עב (ראש אגף ההנדסה, מפקח חי הרגלים, ראש המטה הכללי), שבמינ החירום שלו, כמפקד העליון של החז הארצישראלית ב־1917, נכשל כישל מחפיר בנסיונו לכבוש את עזה, וא החליפו אלנבי.

רק שלמען הדיוק ההיסטורי זה ל היה אלנבי שכבש את ירושלים, אל סר אדוארד ולטר קלרוו צ'ייטו מייג'ור ג'נרל (אלוף) ניו־זילנדי שפיק על דיוויזית הרוכבים האוסטרלי והניו־זילנדית.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

רונלד רגן עם אנג'י דיקנסון בסרט "הרוצחים"

אנשים

מסיבות יום־הולדתו ה־50 של יוסי גרבר יימשכו שבועיים

■ כאשר שמע ח"כ המפר"ל **אברהם** ("אברמל'ה") **מלמד** את התקפותיו של **רפאל** ("רפול") **איתן** נגדו ונגד **יוסי שריד** בכינוס־היסוד של צומ"ת, אמר: "ויפתח אלוהים את פי האיתן."

■ ח"כ חרות החיפאי **יוסף רום** הגיש שאילתא לשר־הבריאות **אליעזר שוסטק** בעניין מצב־התברואה בשכונת קרית־ביאליק בחיפה. יושב־ראש הישיבה משה שחל, שגם הוא חיפאי, הזכיר לשואל שאשתו **יעל** נבחרה למועצת־העירייה, והיא בוודאי תוכל לטפל בנושא ביעילות. רום נטול חוש־ההומור ראה בהערה זו רמז לכישלונה הצורב של אשתו, והגיב על דיברי שחל בחריפות, שגרמה מבוכה בין הנוכחים.

■ מאז מסיבת בר־המיצווה שלו לא חגג יוסי גרבר ימי־הולדת. את יום־הולדתו ה־50 הוא קיווה לחגוג בצינעה, אך להפתעתו הפך העניין לשבועיים של מסיבות רצופות. בערב יום־ההולדת, במוצאי יום השלישי שעבר, הוא הוזמן על־ידי חבר **מאיר שימעוני**, חבר מהרדיו, לשמוע זמר מיזרחי חדש במועדון בנתניה. גרבר הוא חובב מושבע של מוסיקה מיזרחית. כאשר בא למועדון, הוא גילה שחבריו הכינו לו מסיבת־הפתעה, עמוסת מזון ושתייה. למחרת הוא מיהר לתיאטרון הקאמרי, לחזרה במחזה הצילצול האחרון, שבו הוא משתתף. הוא הביא עימו בקבוק ויסקי כדי להרים כוסית עם חבריו. כשנכנס לאולם, קיבל את פניו שלט ענק שהכין הבימאי **היי קלום**, ובו נכתב: "יום־הולדת שמח, הנרי." על־פי שמו של הגיבור שהוא מגלם בהצגה. השחקנית **מרים זוהר** אפתה לכבודו עוגה אנגלית, לפי טעמו. ביום הרביעי בלילה הוא חגג עם בני־משפחתו. ביום החמישי, ברירתה של האמרגנית **מרים עציוני**, שאף היא חגגה את יום־הולדתה, חגגו גם את שנתו ה־50 של גרבר. ביום השישי הוא השתתף במסיבה בביתו של **יוסף הרמלין**, לכבודו ולכבוד כל עובדי כל ציבעי הרשת — תוכנית הרדיו שבה הוא משתתף. אחותו מתכוונת להכין עבורו שתי ארוחות־ערב, וביום השישי השבוע יערכו לכבודו מסיבה חבריו מגלריה 13 וחצי ביפו.

■ המשבר הכלכלי נתן את אותותיו בעבודתו של הכתב הכלכלי של קול ישראל **אליעזר** ("לייזר") **סני־גיל**. מזה חודש שהוא עובד יום ולילה בכיסוי האירועים השונים, הקשורים במשבר הבנקים. לפני כמה ימים הוא יצא לשירות־מילואים בתחנת הרדיו הצבאית, שבה הוא מפיק תוכניות דוקומנטריות. אך נוכחותו בקול ישראל היתה חיונית, וכך הוא מצא עצמו בין אולפני גלי־צה"ל וקול־ישראל בקריה.

■ מארגנת תצוגות האופנה **ציפי עצמון** שרויה השבוע במצב־רוח קודר. היא ביימה ביחד עם מנחת־התצוגות **אילנה מרגלית** תצוגה של חברה לביגוד־עור, שנערכה השבוע בבית מלון בתל־אביב, בחסות נילי"ה ("נשות יהלומנים"). הקהל הרב שצפה בתצוגה, שבה השתתפו 15 דוגמניות, התעניין לדעת מי ביים את ההופעה. אך מפאת ההתרגשות שכחה בעלת־החברה **מינה צאלים** לקרוא לעצמון לבימה, ולהגיש לה את זר־הפרחים שהוכן עבורה.

■ ח"כ מפ"ם **דב זכין** טוען, שחברי סיעת הליכוד בכנסת מערערים את קביעתו של **קארל מארכס**, כי הכמות הופכת לאיכות.

■ יושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור** זכה בכינוי חדש בכנסת "האסטרונאוט". הסיבה — כל חצי שעה הוא נכנס למיזנון הח"כים למשך שניות אחדות. הוא סוקר בהבעה רדומה את הנוכחים ויוצא משם.

פסוקי השבוע

● **יוסף בן־אהרון, יועצו המדיני של ראש הממשלה, יצחק שמיר:** "הפרט הערבי הוא מתון, מכניס אורח, שואף להבנה ולשלום, אבל אותו הפרט, כאשר הוא מתפקד בקולקטיב — הופך את עורו לחלוטין."

● **ח"כ אגודת ישראל מנחם פרוש**, למנכ"ל ספרדים שומרי תורה. פורשי האגודה המיזרחיים: "אני אשכיב אותך. עשרות כמוך השכבתי וגמרתי. אתה מושחת. חצוף. שטן. שהפה שלך יתלמא בעפר."

● **הרב מנחם הכהן:** "מה שעושה צ"ץ בתל־אביב הוא חיבוק דב (בן־מאיר)."

● **המחזאי יהושע סובול ויעקב לזר** בחותם: "דב לי בתל־אביב."

● **הנ"ל:** לילינבלום הוא לא רק רחוב, הוא גם ירידי."

● **בדרן הימין מאיר עוזיאל**, על האירוע המשמח ביותר בחייו: "כשהוריי התגרשו. אבי היה טיפוס איום. מין פליי־בוי, שעשה את המוות לכולנו. הרגשת־ההקלה אחרי הגירושין היתה עצומה."

● **הנ"ל**, על חלומו. "שמדינת ישראל תהיה גדולה וחזקה לעד. אסור לפרט עד כמה גדולה."

● **הרב אריה־ליוב וייספיש**, בראיון לעיתונאי לוי־יצחק הירושלמי: "אנחנו עם סגולה? במה? בתאונות־דרכים ובצפיפות בבתי־הסוהר?"

● **הנ"ל:** "מה זה כאן יהודי? יהודי זה חבר קופת־חולים ששר שירי־מולדת."

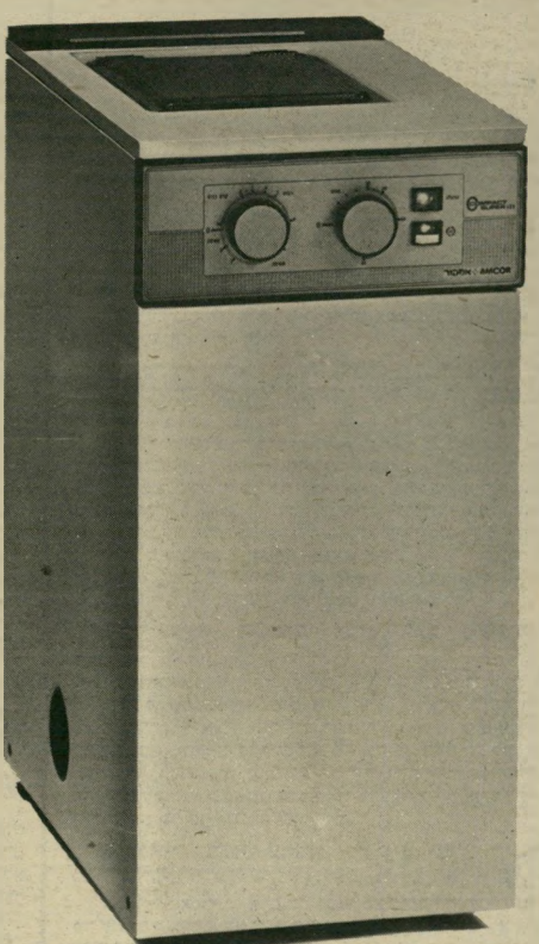
● **הנ"ל:** "אם (בנימין־זאב) הרצל היה יודע שהוא עושה זאת בשביל עיראקים ופרסים, הוא היה תולה את עצמו."

● **ד"ר מאיר סעיל**, על ראש־הממשלה: "דויד לוי טוב ממנו, אך באין ציפור־שיר — גם ערוב הוא זמיר."

● **הנ"ל** על אריאל שרון: "גנרל בלוף. ג'ינג'יס־חאן קטן, שהביאו אותו מהמאה ה־12 למאה ה־20."

האחריות מחייבת!

במכונת הכביסה קומפקט סופר III של אמקור האחריות מחייבת. ולכן כדאי לך להצטרף ל- 100,000 נשים מרוצות ולקבל:

יותר תמורה לכספך

מי שקונה מכונת כביסה אמקור קומפקט סופר III קונה מכונת כביסה לכל החיים. זאת עובדה. כל פרט במכונה תוכנן במטרה אחת - לכבס במכסימום יעילות. אמקור קומפקט סופר III היא סוס עבודה אמיתי, חזק וחסכוני.

למרות מידותיה הקטנות (40X60 ס"מ) קומפקט III מכבסת עד 5 ק"ג כביסה. היא אוטומטית לחלוטין וחסכונית במיוחד בצריכת מים וחשמל. המבנה המיוחד של המכונה והחומרים המעולים מהם היא מיוצרת מבטיחים לך מכונת כביסה שאפשר לסמוך עליה.

יותר שנות ביטוח (עשר)

חברות הביטוח הולכות על בטוח. לכן, בהתחשב באורח החיים התקין של מכונת כביסה רגילה הן מוכנות לבטח אותה בדרך כלל במשך 8 שנים. באמקור נותנים לך 10 שנות ביטוח. מדוע? בדיוק מאותה סיבה שבאמקור נותנים לך אחריות כפולה.

יותר אחריות (שנתיים)

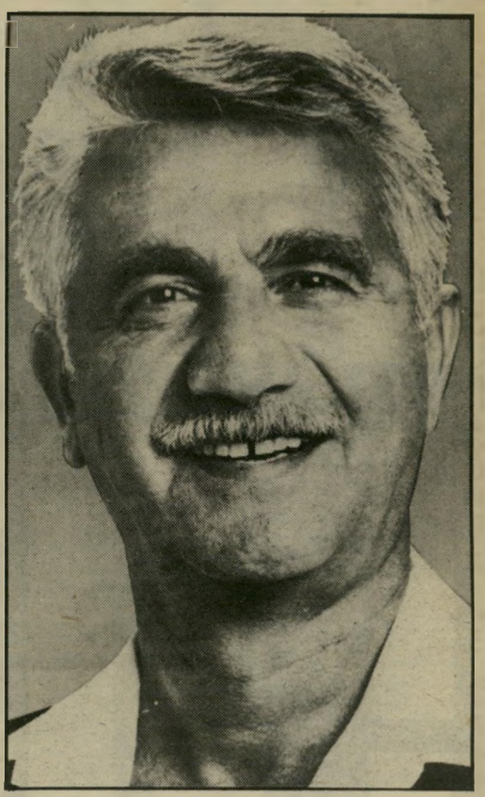
רוב יצרני מכונת כביסה אחרים נותנים לך רק שנה אחריות למכונות הכביסה שלהם. באמקור נותנים לך חינם אחריות מלאה לשנתיים. מסיבה פשוטה: אנחנו מאמינים במה שאנחנו מוכרים.

להשיג בכל חנויות אמפא וחנויות החשמל המובחרות.

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

אמקור

עיצוב יעקבסון טמיר

אורי עמית:

„הירדן לא עובר ברחוב ביאליק!"

עבור רובנו, הבחירות למועצות המקומיות הם דבר גמור. ברוב המקומות נבחרו ראשי־הערים והמועצות, והאזרחים כבר עשו את תפקידם.

אחד מאותם שהבחירות הן עוד לפניו הוא אורי עמית מועמד המערך לראשות עיריית רמת־גן, שקיבל, כמו המתחרה שלו, ד"ר ישראל פלד, 39 אחוז מקולות הבוחרים. וב־8 בנובמבר הוא מתחיל הכל מחדש. שאלתי אותו איך הוא מתכונן לבחירות שוב.

אותו הדבר כמו לסיבוב הראשון. שוב ההליכה אל ריכוזי האוכלוסיה ברמת־גן, שוב פגישות עם בוחרים, שוב לחיצות־ידיים. ראש־העיריה זה לא מישהו שצריך לראות אותו בפלקטים ובעיתונים, צריך שיראו אותי, את החיוך שלי.

● **גם ישראל פלד בוודאי עושה אותו דבר.**

אני מאמין שהוא עושה אותו הדבר וגם מביא לרמת־גן אישים חשובים ממיפלגתו. הוא הביא את אורגד ושמעתי, שהוא רוצה להביא את רוד לוי ואת יצחק שמיר אפילו.

● **מדוע אתה לא עושה אותו דבר?**

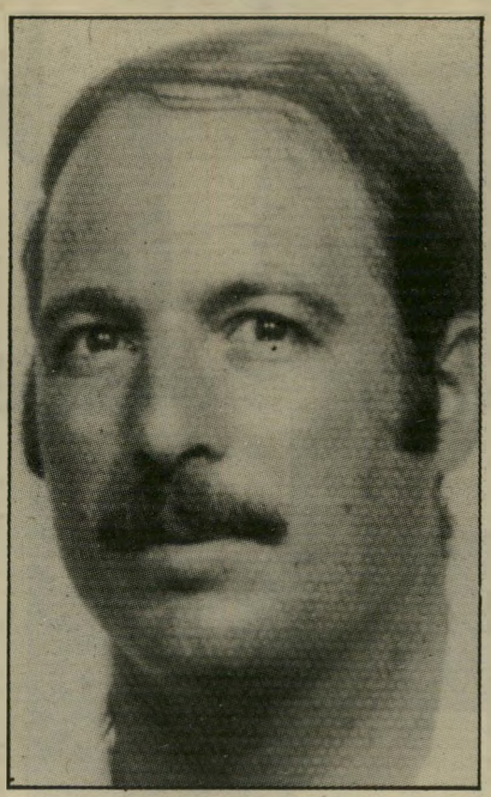
אני חושב שצריך להפריד בין פוליטיקה וחיים מוניציפליים. כל מערכת־הבחירות שלי מבוססת בלי פוליטיקה. הירדן לא עובר ברחוב ביאליק ויהודה ושומרון זה לא רמת עמידר. אני מדבר על איכות חיים ברמת־גן: על כבישים, על תברואה, על חינוך, על טיפול בקשישים. לפי דעתי, הציבור צריך לבחור ביני ובין ישראל פלד ולא בין המערך והליכוד. הסברתי את זה לחברי מיפלגתי וביקשתי שלא תהיה מעורבות שלהם ושלא יופיעו פה והם כיבדו את זה.

● **שמעתי שישראל פלד כבר עובד על קואליציה למועצה. אם הוא יצליח בזה, ואתה תהיה ראש־העיריה, איך תתסקד כראש־עיריה בלי מועצה?**

אני לא מודאג מזה. אני קיבלתי 10 מנדטים למועצה והוא קיבל שבעה. הסיכוי שלי יותר גדול משלו. אני זקוק לעוד שניים כדי להשיג רוב והוא זקוק לחמישה. אני בטוח שאני יכול להקים קואליציה יותר מבוססת ויציבה.

● **יש אנשים שאומרים שהצלחת בשל היותך ממוצא עיראקי ולכן תושבי רמת־גן הצביעו בשבילך ויש טוענים שהצלחת מפני שאתה מהמערך.**

אני יודע שבחרו בי אנשים שאין להם שום קשר למערך. בין התומכים בי היו אנשים מהתחיה, משינוי, משלום־עכשיו, מהליברלים ואפילו מחרות, וגם אנשים שאינם ממוצא עיראקי. אני מקווה שבחרו בי, כי אני מועמד טוב. זה לא צריך להיות מאבק פוליטי, זה צריך להיות מאבק על ראש־עיריה יותר טוב וזה מה שאני מקווה שאהיה.

עוזי אילת:

„אם נשארים בלבנון, אסור להיות צימחוניים!"

פיצוץ מכונית־התופת בבית המימשל בצור היה, לדעת אנשים מסויימים, פתיחת עידן חדש בפיגועים נגדנו. אותם האנשים חושבים שמיקרה זה הוא סנונית ראשונה בשימוש במתאבדים, שנגדם כל אמצעי־המנע השיגרתיים אינם פועלים. שאלתי את סגן־אלוף (מיל') עוזי אילת, חבר קיבוץ בית־השיטה, המשרת מה שנים רבות ביחידת־צנחנים, ואשר נפגש כבר פעמים רבות בפיגועים, מה דעתו על עניין זה.

אני מעריך שנגד מתאבדים קשה מאוד להילחם, כי פעולותיהם בלתי־צפויות. יחד עם זאת, איני בטוח לגמרי שהאיש שהפעיל את מכונית־התופת בצור ידע במפורש שהוא לא יחזור ממשימתו.

● **האם יש סיכוי לחזור ממשימה כזאת?**

יש סיכויים ויש אפשרות לחזור בשלום ממשימה כזאת בחיים, רק שאני לא רוצה לתת להם רעיונות איך.

● **בלומר, אתה חושב שמרמים אותם ולא אומרים להם את האמת?**

אני חושב שהם יודעים שהם יוצאים לפעולה אמיצה, שהסיכויים לחזור ממנה הם קלושים, אבל בין זה ובין הידיעה הברורה שאתה לא חוזר יש הבדל גדול. ברור לי שהם יודעים שההסתכנות שלהם גדולה, וזה חלק מהחינוך שהם מקבלים, חלק מהשקפת־העולם שלהם שלהילחם ביהודים ולהרוג בהם היא גבורה גדולה, והם מוכנים לעשות דברים כדי להיות גיבורים.

● **אפילו אם לא תקרא להם מתאבדים, איך אפשר להילחם בהם?**

קשה יותר להילחם נגד אנשים כאלה, אבל הם לא פועלים לבד. יש להם מערכת שלמה של אנשים שמתכננים את המיבצע, בוחרים את יעד הפיגוע, מאמנים אותם ושולחים אותם למשימה. את אלה צריך לחפש ולמצוא, ובהם לטפל.

● **זו בעיקר עבודה מודיעינית. בלומר, לפי דעתך לא נפתח עידן חדש בסיגועים?**

צריך להיות עידן חדש מצדנו. צריך להשתמש בכל האמצעים הטכניים שיש לנו, כדי למנוע או להקטין מאוד את הפיגועים האלה. ממה שראיתי בטלוויזיה, כביש־הגישה לבניין בצור לא נעשה מספיק טוב, מבחינת סוללות, גדרות, כניסה זיגזגית, דבר שאני זוכר עוד מהמעוזים בקו בר־לב.

● **אתה חושב שצריך, למשל, לסגור את מעבר הגבול לדרום־לבנון?**

אני חושב שעכשיו צריך. נכון שזה יקשה על חיי האזרחים שם. אבל אם מחליטים שצריך להישאר בלבנון, אסור להיות צימחונים.

אורי יפה:

„כל המופעים בדיסנילנד הזאת הם מצחיקים!"

בין הגזרות הכלכליות החדשות, מדובר בימים אלה גם בהעלאת המס השולי לבעלי הכנסה של 250 אלף שקל, ל־70 אחוז. שאלתי את קברניט אל־על אורי יפה, אם זה נוגע לו ולחבריו.

לחלק מאיתנו.

● **ומה אתם מתכוונים לעשות?**

לפי דעתי, כרגע, אנחנו לא יכולים לעשות כלום, גם בגלל העובדה שאנחנו תחת מפרק.

● **בשנתיים האחרונות דיברו הרבה מאוד על השכר שלכם ואם אני זוכרת היטב, גם ויתרתם על חלק ממנו.**

אני מאוד שמח שמישהו בעיתונות זוכר את זה. בתקופת בומה שביט ויתרנו על 25 אחוז משכרנו דה־פקטו והיתה לנו גם שחיקה אדירה בשכר. אבל את מבינה שהמיקצוע שלנו הוא מיוחד מאוד בגלל העובדה הפשוטה שכולם מקנאים בנו ובמיוחד, כשהיהודים הם ביסודם עם בלתי־מפרגן. זה שאנחנו כל יום נוסעים לחו"ל מוציא חלק מהאנשים מדעתם. אנחנו מבינים את זה ומבינים גם שהמילחמה שלנו לא יכולה להיות על אותו גל כמו המילחמה של אנשים אחרים על מקומות עבודה, אם תהיה אבטלה.

● **אי־אפשר להכחיש שיש לכם משכורות גבוהות מאוד.**

יש לנו משכורות גבוהות ברוטו. אבל יש לנו גם חיים קשים מאוד. כל מי שמקנא בנו, אני מזמין אותו לשבת איתי בתא הטייס, לא פעם אחת, אלא יום אחרי יום, בסופות ובברקים, ימים ולילות, לבלות חצי מהחיים בבתי־מלון, לא להיות ימים ולילות עם המישפחה, לפחד פחד מוות מכל בדיקה רפואית שמא יקרקעו אותך, לדעת שבגיל 60 מגרשים אותך מהעבודה. רק אנשים שלא יודעים את כל זה מקנאים בנו.

● **בלומר, בגלל שאתם מבינים שיש קינאה, תוותרו על תגובה בעניין המס של 70 האחוזים?**

את זה לא אמרתי. קודם כל, נברר מה מותר ומה אסור. נברר מה עושים האחרים. לא נהיה הראשונים להגיב, אבל זה לא אומר שלא נגיב בכלל.

● **אתה מתעצבן מזה?**

מה אגיד לך? כל המופעים בדיסנלנד הזאת הם מצחיקים וגם המופע הזה מצחיק.

אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות...מה הם

אליהו בן־אלישר:

„אני מאמין שאי־פעם נצא מלבנון!"

בזנבה מדברים על הקפאה של ההסכם שלנו עם לבנון. באמצעי התיקשורת מבליטים את העניין מאוד. לא ברור לי איך אפשר להקפיא דבר לא קיים, ולמעשה, לא ברור לי על מה האכזבה. שאלתי את אליהו בן־אלישר ראש ועדת חוץ וביטחון, מה זה משנה לגבינו אם מקפיאים את ההסכם או אם הוא סתם לא קיים.

קודם כל, המעמד של ההסכם הזה היום הוא שהוא לא נכנס לתוקף, כי פעולת האישרור האחרונה לא נעשתה והנשיא לא חתם עליו. כאשר מדברים על הקפאה מתכוונים לביטולו.

● **אבל מה זה משנה איך קוראים לילד, כשהילד לא נולד?**

גם מבלי שההסכם ייכנס לתוקף, זהו מיסמך שנותן את הטון ביחסים בין שתי המדינות. בגלל הנסיבות הנייר הזה הוא החוקה של היחסים בין לבנון ישראל.

● **אבל שוב, לפי דעתי חוזה לא חתום הוא חוזה לא קיים.**

אם הוא לא קיים, אז למה להקפיא אותו. לדעתם, כנראה הוא קיים.

● **בוא נעזוב את ההסכם. יש הרגשה בציבור שאנחנו לא עזבים את לבנון, כי לא נעים להודות שלא השגנו כלום. האם בשביל הכבוד נמשיך לשבת שם?**

אני לא חושב שזה עניין של כבוד. לא יוצאים מלבנון מהסיבה הפשוטה שאם נחזור לגבול הבינלאומי, אנחנו מפנים את השטח לכוחות העויינים את ישראל.

● **אז מה עושים, כדי שאנשים לא יהרגו על הגבול הבינלאומי שולחים אותם ללבנון שייהרגו רחוק מהבית?**

אני לא יכול לעשות חשבון של קורבנות. זה לא הזמן. החשבון צריך להיות אם אנחנו צריכים לשמור על ביטחונה של ישראל. צור היתה פעם מרכז טרור שממנו נשלחו אנשים לפעולות נגד ישראל.

● **קשה לי להבין איך אתה אומר שצור היתה מרכז טרור, כשהיום נהרגו בה 29 מאנשינו?**

אם נצא משם עכשיו, נפנה את הדרך לסורים.

● **זאת אומרת שלא נצא משם לעולם.**

נצא כשיהיה הסדר שיוכל להבטיח אותנו מפעולות איבה.

● **איזה הסדר זה צריך להיות ועם מי בדיוק?**

אני לא יכול כרגע לדעת.

● **אתה מאמין שנצא משם אי־פעם?**

כרגע לא. אף ממשלה לא היתה יוצאת מלבנון עכשיו ומפקירה אותנו בידי הסורים. אבל אני מאמין שאי־פעם נצא משם.

נחום ורבין:

„אני לא יודע על התארגנות של רופאים!"

לפני שלושה חודשים בערך הסתיימה שביתת־הרופאים הגדולה. השבוע פורסם שרופאים בבתי־חולים שונים בארץ קיבלו משכורות של 0 שקלים או 19 שקלים. מה קרה מאז השביתה? האם כל הבעיות באו על פתרונן? האם הרפואה בארץ ניצלה סופית? שאלתי את ד"ר נחום ורבין, שהיה פעיל בשביתת הרופאים, אם הכל בסדר?

שום דבר לא בסדר. עד היום לא קיבלתי משכורת עבור חודש אוקטובר. לעומת זאת, החברים שלי בבאר־שבע קיבלו משכורות של 0 שקל. כמו שאמרת.

● **אבל זאת הרי רק טעות של המחשב.**

מה פתאום מחשב? זה מעשה מכוון ויזום על־ידי מישרד־האוצר. מכיוון שההסכמים שלנו עם האוצר הם רטרואקטיביים מספטמבר 82', הם דורשים מאיתנו שנחזיר להם חוב שאנחנו חייבים להם לפי דעתם, על שכר שקיבלנו עבור כוננויות ואת כל מה שהם חושבים שחייבים להם מספטמבר 82', הם הורידו בחודש אחד. כך נוצר התלוש של 0 שקל.

● **מה השתנה בתנאים שלכם מאז השביתה?**

כמעט כלום. עובדים יותר קשה, התקנים קטנו, המיליונים שהבטיחו לנו על גבי העיתונים לא נראים באופק והרופאים ממשיכים להתמרמר.

● **מה היתה המשכורת האחרונה שלך?**

המשכורת פלוס 15 כוננויות היתה 50 אלף שקל. לעומת זאת, המשכורת של הבוס שלי, שהוא כירורג בכיר ומנהל־מחלקה ועל כן הוא לא מקבל כסף עבור כוננויות, היתה 35 אלף שקל. ראיתי את התלוש במו עיני. אני יודע שאנשים לא מאמינים לזה, אבל מה אני יכול לעשות כדי שיאמינו?

● **ואתם, שבמעט סגרתם את כל בתי־החולים בארץ, שותקים מתאום?**

התישו אותנו. רופאים הם בסך־הכל ציבור אדיש ואינדיווידואלי. השביתה הצליחה ללכד אותנו לזמן קצר ועכשיו כל אחד לנפשו. הרבה מאוד רופאים ממורמרים ומתוסכלים מסתובבים בארץ. כל אחד מסיק את המסקנות האישיות של.

● **כלומר?**

הרבה מאוד רופאים פונים לרפואה הפרטית. הסתבר שלאנשים יש כסף והם מוציאים אותו באופן די קל על תענוגות החיים, אז מדוע לא יוציאו גם כסף על רפואה?

● **זאת אומרת שאין התארגנות ולא יהיו יותר שביתות רופאים בארץ?**

אני לא יודע על התארגנות של רופאים. אני רק יודע על התמרמרות גדולה מאוד.

אבשלום רובין:

„לא תהיה בריה, אלא לעבור לדולריזציה!"

כבר כמה שנים שפסטיבל שירי־הילדים הנערך מדי שנה בחנוכה, הוא הצלחה קופתית אדירה. עכשיו שמעתי שמפיק הפסטיבל, אבשלום רובין, מסתובב ברחובות מודאג. שאלתי אותו הם הוא מתכוון לבטל את הפסטיבל השנה בגלל המצב הכלכלי.

אני לא יכול לעשות את זה. כבר מכרתי חלק גדול מהכרטיסים.

● **אז ממה אתה מודאג?**

לפני כמה חודשים חישבתי את המחיר, והדפסתי כרטיסים עם המחיר עליהם. המחיר הוא, כמובן, בשקלים. מכרתי חלק גדול מהכרטיסים למיפעלים במחיר שהיה נכון לפני חודשיים. את מבינה מה זה אומר היום?

● **כמה עולה כרטיס למופע?**

מ־600 עד 1000 שקל. אני פשוט לא ידעתי שהשקל יפוחת ב־60 אחוז. אני משקיע את הכסף בדולארים.

● **כמה כסף אתה משקיע בפסטיבל הזה?**

קרוב ל־700 אלף דולר, שחלק מהם עוד לא שילמתי ומי יודע כמה יעלה הדולר כשיגיע הזמן לשלם.

● **זאת אומרת שכבר הפסדת הרבה כסף?**

עדיין לא הפסדתי, בינתיים נאכל רק הרווח, ומי יודע מה יקרה בחודש הקרוב.

● **מה אתה יכול לעשות כדי לא להפסיד הרבה?**

לשבת בפינה שלי ולהיסחף כמו כולם.

● **אם בשנה הבאה המצב הכלכלי יהיה כמו שהוא כיום, לא יהיו יותר פסטיבליזמר לילדים?**

אפילו אם אדע, שאני הולך להפסיד, אני אעשה עוד פסטיבלים. זה לא מופע חד־פעמי, צריך להמשיך. רק שבפעם הבאה, אני אשתדל להיות יותר חכם ולרשום את המחיר בדולארים. אני בכלל חושב שלא תהיה לנו ברירה, אלא לעבור לדולריזציה.

● **כמה שנים תצטרך להפסיד עד שתוותר?**

אני לא יודע. מה את רוצה שאני אעשה, שארד מהארץ? אני יכול לנסוע להולנד ולעבוד שם ומ־14 מיליון הולנדים מדושני־עונג בוודאי לא אפסיד, אבל אני רוצה לגור כאן ולעבוד כאן.

● **אז אולי תיסע להולנד, תרויח הרבה כסף, כדי שיהיה לך מה להפסיד כאן?**

תשמעי זה לא רעיון כל־כך רע.

דניאלה שמי

בן כמה הוא הרב הראשי אברהם שפירא? לצורכי הביטוח הלאומי הוא בן 72 — ואילו לצורכי בחירתו הוא בן 69 בלבד. מהי האמת?

הרב הראשי לישראל, אברהם־אלקנה שפירא, אינו מכחיש. הוא מודה שמאז 1975 הוא אינו מעביר עוד את תשלומיו למוסד לביטוח לאומי.

על־פי חוק הביטוח הלאומי, מוקנית זכות זאת למי שהגיע לגיל 65. הזכות הזאת שווה כסף רב: 4.2% מן השכר מדי חודש בחודשו.

בית־דין מישפחתי

אם ב־1975 היה הרב הראשי בן 65? אם כן, אין כאן שום בעייה.

אך על־פי הצהרתו של הרב אברהם־אלקנה שפירא הוא היה ב־1975 בן 61 שנים בלבד!

לפי עדותו של בעל־הדבר עצמו, שניתנה לפני בית־מישפט ישראלי, מתברר שהרב חסך לעצמו תשלום של ביטוח לאומי במשך ארבע שנים תמימות. כאשר עורכים את החשבון, וזוכרים כי משכורתו של דיין בבית־דין רבני גבוה (תפקידו של הרב שפירא לפני שנבחר לכהונת רב ראשי) היא מן הגבוהות בשירות הציבורי, מתברר שהרב חסך לעצמו תשלום של מאות אלפי שקלים!

פרשת גילו של הרב התחילה להתגלגל לפני שלוש שנים. באותה התקופה ביקש בן־אחיו של הרב אברהם שפירא להתקבל כחבר בבית־הדין הרבני הגדול בירושלים. אברהם שפירא היה אז חבר בית־הדין הזה, ופרשת המינוי החדש עוררה תרעומת גדולה בחוגים הדתיים. לא היה תקדים לכך ששני בנים לאותה משפחה ישרתו באותה העת באותו בית־דין רבני גדול. הפוסק בעניינים רבים וחשובים הנוגעים לקהיליה הדתית, אך לא רק לה.

הביטויים שנשמעו וגם נכתבו בעיתונות היו חריפים מאוד: „מדובר בבית־דין רבני גדול, ולא בבית־דין מישפחתי," אמרו אז.

כדי להרגיע את המתרעמים ולאפשר את מינויו של הרב אליעזר שפירא, הוזכרה העובדה כי בין שני הקרובים תהיה חפיפה לתקופה קצרה מאוד, שכן הרב אברהם שפירא הוא בן 69 שנים, וממילא יהיה עליו לפרוש מכהונתו בתוך שנה אחת, ואז ייוותר רק אחד מבני מישפחת שפירא בבית־המישפט.

הרב הראשי דאז, שלמה גורן, תמך במינוי. שפירא היה אז מאנשיו. מאותה הסיבה עצמה התנגד בתקיפות למינוי הראשון־לציון, הרב עובדיה יוסף. בסופו של דבר היתה ידם של גורן וגילו של אברהם שפירא על העליונה, ומינויו של הרב אליעזר שפירא אושר.

הרב אברהם שפירא, באותה התקופה, לא עשה דבר וחצי דבר כדי להודיע ברבים שגילו אינו כה גבוה. הוא לא הכחיש שתוך שנה יהיה עליו לפרוש מתפקידו.

רק אחרי שמונה אליעזר שפירא כדיין בבית־הדין הרבני הגדול, נזכר הרב הראשי לישראל שגילו אינו כה מתקדם.

זה היה בהזדמנות הבאה שבה הוזכר גילו של אברהם־אלקנה שפירא.

הפרשה שעמדה אז על הפרק — זה היה ב־1980 — היתה קביעת הרבנים שישתתפו בגוף הבוחר את הרבנות הראשית לישראל. הדיינים־הרבנים מתמנים למוסד חשוב זה על־פי הגיל והוותק. רבנים אינם יכולים להתמנות למוסד זה אם מלאו להם 70 שנים או יותר.

מנהל בית־הדין הרבניים, הרב שימחה מירון, היה ער לבעיה זו. לפיכך הוא שיגר אל הרב שפירא מיכתב בעניין. לפי החומר שבתיקי הרבנות, טען הרב מירון, נולד הרב אברהם שפירא בשנת תרע"ד, היא שנת 1915 (החישוב מוטעה — צריך להיות 1914), אולם לפי מיסמכי מישרד־הפנים נולד הרב בשנת 1911. לפי שהחוק מחייב את הרבנות לפעול לפי הרשום במיסמכי מישרד־הפנים וב־תעודת־הזהות של הרב, משמעות הדבר היא שהרב שפירא לא יוכל להתמנות למוסד הבוחר את הרבנות הראשית!

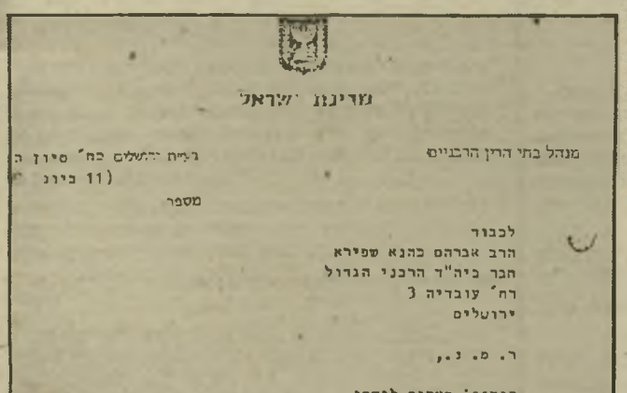
עיקר טענתו של הרב שפירא: הוא נולד בירושלים בתקופת השילטון התורכי. אין לו מיסמכים מאותה תקופה. הרישום במישרד־הפנים כאילו נולד בשנת 1911 בטעות יסודו.

„מעלה או מוריד"

הרב זוכר בוודאות שהוא נולד בשנת תרע"ד, היא 1914, והוא מבקש שגילו ישונה בהתאם. בידי הרב לא היו שום מיסמכים להוכחת טענתו. יתרה מזו: הוא אף לא הצליח למצוא את תעודת־הנישואין שלו, שבה נרשם גילו.

בבקשה שהוגשה לבית־המישפט נכללה גם סתירה משונה. בסעיף ארבע של הבקשה נאמר כך:

לאחרונה, לצורך מינוי לבחירות

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

מספר

לכבוד
הרב אברהם כהנא שפירא
חבר בי"ד הרבני הגדול
רח' עובדיה 3
ירושלים

ר. מ. נ.,

הנדון: תאריך לידתו

לפי החומר שבתיקנו מעכת"ר נולד בשנת תרע"ד–1915.
אולם מישרד הפנים נמסר לנו כי על פי רישומיהם מעכת"ר
נולד בשנת 1911.

מכיון ולענין גילו המדויק של מעכת"ר נפקא מינה רבה עתה
לצורך קביעת חברותו בגוף הבוחר את הרבנות הראשית לישראל,
מתכבדים לזה הדיינים בהתאם לנוהג ולנוהל, נבקשו להודיענו
בהקדם אם אכן הגיל הרשום בתעודת הזהות של מעכת"ר הינו כפי
רישומי מקרב במנים.

על פי החוק עלינו לפעול על פי הרישום בתעודת הזהות של
מעכת"ר כל עוד רישום זה לא שונה.

בכבוד רב

הרב ש. מירון

דרישה רישמית

מנהל בתי־הדין הרבניים, הרב שימחה מירון, פנה רישמית אל הרב אב־רהם־אלקנה שפירא בעניין גילו. מנהל בתי־הדין ביקש להבהיר לרב שהוא לא יוכל להיבחר למוסד הבוחר של הרבנות הראשית, לפי שהוא מבוגר מדי בגילו. (פירוש מעכת"ר: ראשי התיבות: מעלת כבוד תורתו.)

הרב שפירא נבהל למישמע האפשרות הזאת. הוא לא השיב בצורה ישירה למיכתבו של הרב מירון, אלא נקט בצעדים שמטרתם לשנות את רישום גילו במישרד־הפנים ובתעודת־הזהות, כדי שהוא יוכל להיכלל בגוף הבוחר את הרבנות הראשית.

באמצעות עורך־הדין שלו הפנה הרב אברהם שפירא בקשה אל בית־מישפט השלום בירושלים, לשנות את גילו.

למועצת הרבנות הראשית, קיבל המבקש מאת מנהל בתי־הדין הרבניים את המיכתב שתצלומו מצ"ב. כך נודע לו למבקש ששנת הלידה האזרחית השתבשה ברישומי מירשם־התושבים, והשנה הרשומה שם, 1911, מוטעית.

הווי

אבל חשבון הם יודעים

ב תל־אביב סיכם איש האוניברסיטה מחקר על בורותם של תלמידי בתי־הספר התיכוניים בהיסטוריה הישראלית. בין השאר גילה, שכאשר נשאלו תלמידים על זהות הל"ה (35 לוחמי פלמ"ח שחשו בחורף 1948 מירושלים, לעזרת גוש־עציון הנצור, ונפלו בדרך, בקרב) השיבו התלמידים כי הכוונה לל"ו הצריקים — פחות אחד.

* * *

תחליף למזומנים

ב רחובות קבעה סוציולוגית, הבודקת את הקשר בין הרמה החברתית לתופעת ההשמנה, כי נשים בנות השכבות המבוססות סבורות כי גוף רזה זהה עם גוף יפה, בעוד שנשים רבות מן השכבות מעוטות־היכולת סבורות שגברים מעדיפים נשים שמנות. ולכן הן גם מפריזות — כאשר רק אפשר — באכילה.

* * *

כבד את אימך ואת חשבון אימך

ב תל־אביב הואשם פקיד בנק כי נטל 35,000 דולר, 11,000 לירות שטרלינג ו־50,000 פראנקים צרפתיים, אשר נמצאו בחשבונות־מעבר בסניף־הבנק שבו עבד. הפקידים בחשבון הפת"ם של אמו, חיכה עד שצברו ריבית של 1,600 דולר, 846 לירות שטרלינג ו־435 פראנקים צרפתיים, משך את ההפקדה הראשונה מחשבון אמו והחזיר אותה לחשבון המעבר. משך את כספי הריבית שהצטברו בחשבון אמו והעביר אותם לחשבונו הוא.

* * *

הפלייה דתית

ב חיפה הגיע יהודי חרדי מארצות־הברית בדרך־הים, כשהוא מלווה בבנו, בכלתו ובמכונה אשר הכילה את כל חפציהם, שמח לשמוע מפקידי המכס כי מכשירי הטלוויזיה הציבעונית, הסטריאו, שוטף־הכלים, מייבש־הכביסה ותנור־האפייה שהביאו עימם בנו וכלתו הלא־דתיים, פטורים, כדין חפצי עולים, ממכס. אך הודעתו לשמוע כי הסוכה המתקפלת, שאותה הביא עימו כדי לשבת בסוכה משלו בישראל — חייבת ב־50% מכס.

* * *

דין משטרה כדין פרוטה

ב באר־שבע הובא לפני שופט מקומי תושב עזה, אשר מצא לפני שנתיים שטר של עשרה שקל ברחוב הראשי של נתיבות, לא הודיע על כך למישטרה, נעצר ושוחרר בערבות של אלף שקל. הוא זכה באהדתו של השופט, אשר קנס אותו בעשרה שקלים תוך במישטרה שביזבזה את זמנה ואת זמנו של בית־המישפט על דבר של מה בכך.

* * *

נגמר הסוס

ב מיפרץ חיפה סגר מיפעל כימי את המחלקה לעיבוד נוצות, אשר שימשה במשך שנים מיפגע סביבתי. בשל התפשטות הריחות החריפים בעת תהליך העיבוד. הסביר כי הגיע למסקנה שיש לעשות כך מהסיבות הבאות: 1) חובתם האזרחית של בעלי המיפעל; 2) הנזק הכספי המועט שייגרם למיפעל מסגירת המחלקה; 3) העובדה שקיבוץ בעמק יזרעאל פתח מיפעל גדול לעיבוד נוצות ופשוט לא נשארו די נוצות במשחטות אשר במיפרץ.

בעד ונגד כאשר התעוררה שאלת מינויו של אליעזר שפירא, בן־אחיו של אברהם־אלקנה שפירא – לבית־הדין הרבני, לצד אחיו, היו הדיעות חלוקות. הרב הראשי דאז, הרב גורן (מימין) תמך במינוי, והראשון־לציון, הרב עובדיה יוסף, התנגד. אז הם טענו שהמינוי אפשרי.

התנגיד של הגר

ואילו בסעיף חמש של הבקשה הרישמית נאמר:

למיטב הבנתו של המבקש נפלה הטעות בעיקבות מיפקד האוכלוסין הראשון שנעשה סמוך להקמת המדינה... המבקש שם לב לטעות הזאת רק כעבור זמן מרובה. כל עוד לא העלה הדבר ולא הוריד מאומה, לא טרח המבקש לבקש את תיקון הטעות.

במילים אחרות:

לפי סעיף ארבע בבקשה, למד הרב שפירא על הטעות מן המיכתב ששיגר אליו הרב שימחה מירון. אולם לפי סעיף חמש באותה בקשה עצמה, הוא ידע על כך לפני כן, אך לא טרח לבקש את התיקון כל עוד לא העלה הדבר ולא הוריד מאומה."

הרב שפירא לא סבר שעניין גילו "מעלה או מוריד" כאשר רובר על מינויו של בן־אחיו לבית־הדין הרבני הגדול, כדיין שיישב לצידו.

והרב אברהם־אלקנה שפירא גם לא היה סבור שעניין גילו "מעלה או מוריד" כאשר מדובר בתשלומים לביטוח לאומי, שהוא חייב לשלם בחוק עד הגיעו לגיל 65. הרב שפירא לא היה סבור שהעובדה שהוא מפסיק לשלם תשלומים אלה — לפי הצהרתו שלו — בבר בהגיעו לגיל 61 שנה, "מעלה או מוריד".

הדיון בבית־המישפט היה קצר. נציגו של היועץ המישפטי לממשלה, שהשיב על הבקשה, התנגד לתיקון הגיל. נציגו של היועץ המישפטי אמר מלמד פרטי. לפי זיכרוני, מגיל שלוש־ארבע. זה היה כבר אחרי המילחמה, אני חושב."

כלומר: הרב אינו זוכר בוודאות מתי הוא התחיל

הפנים. לפני תיקון הגיל, היה הרב שפירא בן 72 בשנה זו, שבה הוא נבחר לכהונת רב ראשי. על־פי החוק, הוא לא יכול היה להיבחר לכהונה הרמה בגיל זה. החוק מתיר רק למי שלא מלאו לו

נושא התשלומים, כולל ההוורדות לצורכי מיסים נעשה בשרות הממשלה, היו צריכים גורמים אלה להודיע לרב ולפרט, שעליו להחזיר את התשלומים האלה בתקופה שעליה שאלתם."

במישפט: "אבקש לא להתעכב לבקשה, מהסיבה שהמבקש לא הוכיח את התאריך המבוקש. המיסמכים שבידינו מראים ששנת 1911 היא השנה שבה הוא נולד. לא מרובר בבקשה של עולה חדש, שלו אין גישה למיסמכים ולעדויות בארץ הולדתו. מדובר על אדם שנולד וחי כל השנים בירושלים, ויש לו, לדעתנו, אפשרויות טובות יותר להוכיח את מבוקשו."

שייך לגיזברות ●

ב עדותו אמר הרב אברהם שפירא: "בוודאות איני זוכר מתי התחלתי ללמוד. אולם למדתי אצל

ללמוד. הוא גם "חושב" שבאותה תקופה היו האנגלים בארץ. אך לעומת זאת הוא זוכר בוודאות את התאריך המדוייק שבו הוא נולד: כ"ד באייר תרע"ד.

בית־המישפט בחר להאמין לרב, וקיבל את בקשתו.

פסק־דין זה סלל בפני הרב אברהם שפירא את הדרך אל המוסד הבוחר של הרבנות הראשית.

יתרה מזו: תיקון הגיל במישרד־הסעד ובתעודת־זהות סלל לפני אברהם שפירא את הדרך אל כס הרבנות הראשית!

על פי המיסמכים של מישרד־

70 שנה להיכחר לכהונת רב ראשי.

אולם אחרי התיקון, היה לפתע הרב אברהם שפירא בן 69 בלבד בשנת 1983, ולפיכך לא היתה מניעה לבחור בו להכונת רב ראשי!

אך אם אומנם היה הרב שפירא בן 69 שנים בלבד בשנת 1983, הוא היה בן 61 שנים בלבד בשנת 1975, שבה הוא הפסיק לשלם את מיסיו כחוק לביטוח לאומי.

העולם הזה פנה בעניין זה לרב הראשי, זלמן קרויטנר, דובר היכל שלמה, שהוא מקום מושבו של הרב, השיב כך:

"מכיוון שהרב הוא עובר מדינה, וכל

הרב שימחה מירון, מנהל בתי־הדין הרבניים, השיב לשאלת העולם הזה: "זה לא תפקידי להודיע למוסד לביטוח לאומי שהרב אברהם שפירא משלם או לא משלם את המיסים שלו. זה שייך לגיזברות מישרד־הדתות."

ואילו תשובת מישרד־הדתות היתה: "המישרד אינו נותן תשובות בדבר שכר אנשים בודדים, אפילו אם מדובר ברב הראשי אברהם שפירא."

האם יתבע עכשיו המוסד לביטוח לאומי מהרב הראשי לישראל החזר של מאות אלפי שקלים — או שגם שם הם סבורים שאין הדבר "מעלה או מוריד מאומה?"

שלמה סרנקל ומרסל זוהר ■

4. לאחרונה, לצורך מינוי לבחירות למועצת הרבנות הראשית קיבל המבקש מאת מנהל בתיה"ד הרבניים את המכתב שתצלומו מצ"ב. כך נודע לו למבקש משנת הלידה האזרחית השתבשה ברישומי מרשם התושבים, והשנה הרשומה שם, 1911, מוטעית.

5. למיטב הבנתו של המבקש נפלה הטעות בעקבות מפקד האוכלוסין הראשון שנעשה סמוך להקמת המדינה. לפוקד נסטרה, כמבואר לעיל, שנת הלידה העברית, תרע"ד, ותרגומה לשנת המניין האזרחי שובש, כנראה, באחד משלבי הריכוס. הסבר זה מתחזק בדעת המבקש לאור העובדה שבתרשם רשומה רק שנת הלידה ולא היום והחודש: אותו פקיד ידע לתרגם שנה עברית לשנה אזרחית אך ביום והחודש דורש כלים מסוכללים יותר, ומשאלה לא היו תחת ידו נשמטו. (כידוע באותן שנים נרשמה רק שנת הלידה האזרחית במרשם). המבקש שם לב לטעות הזאת רק כעבור זמן מרובה. כל עוד לא העלה הדבר ולא הוריד מאומה, לא טרח המבקש לבקש את התיקון הטעות. עתה, לאור מכתבו של מנהל בתיה"ד הרבניים הנ"ל מתברר למבקש שהטעות עלולה לגרום לו לקבל מינוי, לפי חוק הרבנות הראשית תש"ם, שלא כדין, והוא מבקש להעמיד דברים על אמיתם.

דבר והיפוכו בשני סעיפים עוקבים של הבקשה שהגיש הרב אברהם שפירא לבית־מישפט השלום בירושלים, יש טיעונים סותרים. בסעיף 4 של הבקשה (שנדונה ב־15 בספטמבר 1980) נאמר, כי הרב אברהם שפירא למד על כך שנרשם כמי שנולד בשנת 1911 ממיכתבו של הרב מירון. לעומת זאת נאמר בסעיף 5 של הבקשה, שהרב ידע על כך קודם לכן, אך לא ביקש לשנות את הרישום.

OLYMPIC AIRWAYS
The Greek National Tourist Office
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΑΘΗΝΑ

עיתונות
יותר יפאני מיפאני

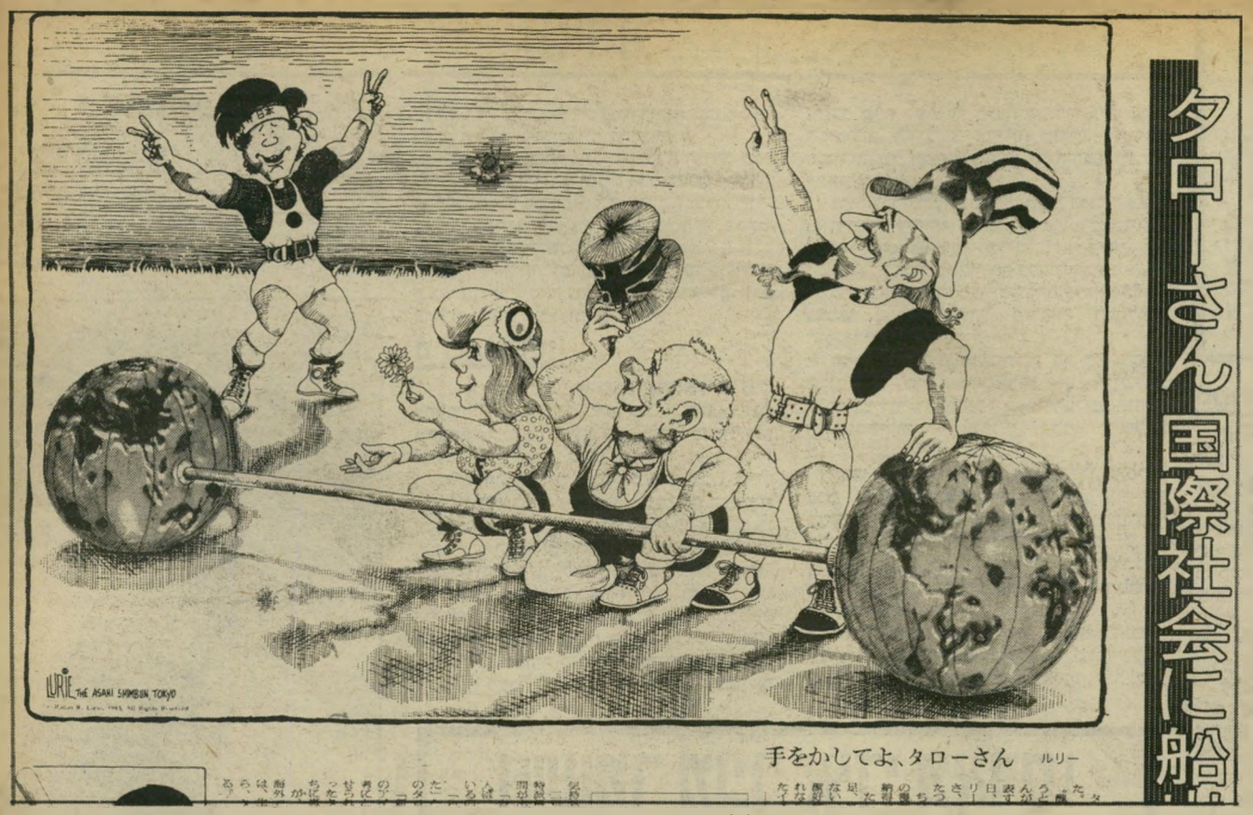
קריקטוריסט ישראלי יצר סמל חדש ליפאן.

מסיבת קוקטייל דיפלומטית מיוחדת במינה נערכה במישרדי המערכת של היומון היפאני רב־התפוצה אשאי שימבון. הסגל הדיפלומטי של השגרירויות הזרות בטוקיו, בירת יפאן, הוזמן לפגוש במסיבה את הנציג הדיפלומטי החדש של יפאן: טארו־סאן.

השגרירים והצירים פגשו בגבר בעל בלורית שחורה, מוצק וחייכן, שסרט בר עוטף את מיצחו ועל בגדיו מוטבע העיגול היזוע של השמש היפאנית.

טארו־סאן, הנציג החדש של יפאן, איננו דמות בשר־ודם. זוהי הדמות הסימלית שיצר הקריקטוריסט הישראלי רענן לוריא, העובר עתה ביפאן.

ההצלחה שבה זוכה לוריא ביפאן היא חסרת־תקדים. כמה ימים לפני הטקס הדיפלומטי זכה טארו־סאן בהכרה רישמית מצידו של ראש ממשלת יפאן, יאסוהירו נקאסונה, בפגישה שבין לוריא ונקאסונה הוחלט גם על שמו של הסמל החדש. טארו־סאן, סבור נקאסונה, אמור לייצג את העוצמה המודרנית של יפאן,

קריקטורה של לוריא עם טארו־סאן בעיתון יפאני*
דמות אופיינית

קריקטוריסט לוריא וראש ממשלת יפאן
הכרה רישמית

ולוריא מבקש לשמר בדמות את המרכיבים המסורתיים של היפאני.

אין ספור. קריקטוריסטים פוליטים בכל רחבי העולם נתקלים בבעייה, כשהם מבקשים לאפיין מדינה על־ידי דמות. הפיתרון המקובל עליהם בדרך כלל הוא להשתמש בדמותו של ראש־המדינה, הנשיא או ראש־הממשלה. אך לא תמיד מתאים הדבר לצרכיהם של הקריקטוריסטים, גם משום שראשי־מדינות מתחלפים לעתים תכופות. וגם משום שלא תמיד הם ידועים כל־כך.

במסורת של הקריקטורה הפוליטית, עד עתה, השתמרו רק כמה דמויות מאפיינות: הדוד סאם המייצג את אמריקה, הגבר הרזה בעל זקנקן־התיש הנושא מיגבעת של פסים וכוכבים ומעיל־כנפות; הבתולה הצרפתית מאריאן, שלראשה מיצנפת בעלת שלושת הצבעים, ודמותו של ג'ון בול הבריטי, הגבר השמן הלבוש בבגדי המאה ה־19, בעל זקן־הלחיים העבה.

לעיתים מופיע גם הדב הרוסי כמי שמייצג את ברית־המועצות.

כאשר ביקש השבועון האמריקאי טיים לאפיין את יפאן בגיליון מיוחד שהוקדש למדינה זאת, הוא פירסם בשערו דמות שהולבשו עליה מרכיבים. אך היא היתה נטולת איפיון מסויים.

לוריא, שהגיע לאשאי שימבון (תפוצה: 12 מיליוני עותקים ביום. כמעט כולם מנויים) מהעיתון טיימס הלונדוני, מבקש להוריש ליפאן את טארו־סאן. הוא אינו רואה פסול בכך שהדמות נוצרת על־ידי מי שאינו יפאני, ומזכיר שגם הדוד סאם, המייצג את ארצות־הברית, נוצר על־ידי זר, לא־אמריקאי.

לצורך יצירתה של הדמות ביקש לוריא לשמוע את דעתם של קוראי אשאי־שימבון וכאשר נוצרה הדמות לבסוף, היא זכתה בגיבוי מלא של עורכי עיתונו. אלה, ביחד עם הממשלה היפאנית, מבקשים להפיץ את הדמות, לשימושם של קריקטוריסטים ברחבי העולם, ולשם כך גם הכריזו על תחרות רישמית בין קריקטוריסטים פוליטיים בכל העולם, שנתבקשו לשלב בציוריהם את טארו־סאן.

לוריא עצמו עושה לא מעט להפצת טארו־סאן: הקריקטוריות הפוליטיות שלו מופצות בכמה מאות עיתונים ברחבי העולם.

סטודנטים
אנגלית עם מיבטא מימין לשמאל

כמה מן הנושאים המעניינים סטודנטים ישראליים בארצות־הברית.

ליוסי הוכמן בן ה־35 נשבר מהקיבוץ. לכן הוא החליט לעזוב את נווה־ים, שבו נולד, הגבר הנאה, בהיר־השיער וכחול־העיניים, איש אגד במיקצועו, רצה בכל זאת להישאר קרוב לים. הוא בנה את ביתו החדש בעתלית, לא הרחק מנווה־ים.

אין אלה העוברות החשובות בחייו של הוכמן. מה שחשוב זה מה שקרה לו לפני כמעט חמש שנים וחצי, כאשר באחד הצהרים של שבת חורפית אחת איבד את אשתו, את שני ילדיו ואת שתי רגליו באוטובוס־הדמים על כביש החוף.

גישה אוניברסאלית. הוכמן, שהיה לאחרונה בארצות־הברית בשליחות־הסברה של מישרד־החוץ, הוא איש גלוי־לב שאינו מסתיר דבר. למרות האסונות הוא חי את חייו. הוא מודה שהוא „לא נזיר." או, כדבריו, „לא נתקלתי עד היום בבחורה שסירבה לי."

העובדה המעניינת הזו מופיעה בראיון מרתק שנתן הוכמן לאיגרת. ירחון הסטודנטים הישראליים בא־מריקה הצפונית, אשר עורכיו מוכיחים כי כאנשי אוניברסיטה יש להם, באמת, גישה אוניברסאלית.

מישרות מיידיות. איגרת אינו מחמיץ הרבה, אם זאת כתבה על מיזללות בערים שונות בחוף המיזרחי (המסקנה: למחנה־יהודה ולכרם־התימנים אין מה להתבייש), אם זה ביקור בבית־הכנסת בית שלום בפילדלפיה, אשר תוכנן על־ידי גדול אדריכלי ארצות־הברית, פרנק לויד רייט („הייתי בטוח שזה מיתקן לשיגור חלליות") ואם זה מאמר ראשי על יורד, שקיבל את האזרחות האמריקאית ביום העצמאות האמריקאי (ה־4 ביולי) ונשבע אמונים מול מצלמות הטלוויזיה „באנגלית עם מיבטא של פרדס־חנה" או, כמו שקובע העורך, ביתר פירוט, „מה לעשות תמיד הוא ימשיך לדבר אנגלית עם מיבטא מימין לשמאל."

מעניינות לא פחות המודעות המיס־חריות המתפרסמות באיגרת:

- אוניברסיטת בן־גוריון מחפשת רוקטורים בביו־כימיה, בביולוגיה של התא ובביופיסיס. הדגש הוא על הסיפא של המודעה: המישרות הן מיידיות.
- יש, כמובן, „הטיסות כי זולות בשוק!" לישראל.
- וגם, חדשות טובות מחברת זינגר:

„לפי תקנות המכס לחוזרים ארצה: מכונת־תפירה חשמלית ומכונת־סריגה חשמלית פטורות ממכס."

רק מה, בינתיים עוד לא כולם חוזרים. וגם לאלה דאגו, בעיקר אם הם לא רוצים לשכוח את הלשון העברית, ולכן מודיע איגרת:

„ניתן להשיג את המילון העברי החדש של אבן־שושן, בעל שיבעה כרכים, במחיר מיבצע של 85 דולר." ואם זה לא מספיק, מוסיף איגרת בסוגריים, כנראה כהבטחת כדאיות ההשקעה כאשר בכל זאת חוזרים ארצה, „המחיר בארץ הוא יותר מ־150 דולר."

תעסוקה
פי לציון פלסטין

ביצד לקבל משכורת מכובדת לפני המיתון.

שעה שח"כ אחד מכחיש בחצי פה ששר־האוצר דן עימו בגידול אפשרי של האבטלה ל־7% מכלל כוח־האדם במשק, במקום 4% של היום: שעה שהשכר הממוצע במשק הוא כ־42 אלף שקל לחודש; שעה שהמיתון אולי עומד באופק, יכול הישראלי המתאים

שליח הוכמן
לא נזיר

לפקוח את עיניו וייתכן ותהיה לו אפשרות להרוויח 3000 דולר לחודש (יותר מרבע מיליון שקל) נקי ממס.

הוא רק צריך לעקוב אחר ההודעות של אירגון בינלאומי מסויים. אירגון זה ידוע בארץ תחת ראשי התיבות ססו"ת (סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים) ובעולם כאונר"א (כנ"ל, באנגלית), והוא הגוף שהוקם בשעתו על־ידי האומות המאוחדות כדי לסייע בשיקום פליטיה הערבים של ארץ־ישראל 1948.

הוא קיים, כידוע, עד היום, ועיקר תפקידו מלבד שירותי בריאות וחינוך אלמנטריים, הוא הספקת מוצרי־יסוד חיוניים לכל מישפחת פליטים ערבית. החיה עדיין במחנה־פליטים מצברה ושאתילא, ביירות־ית עד ג'בליה העזתית; מבלאטה השכמית עד דהיי־שה הבית־לחמית. המרובר, בעיקר, בקמח, בסוכר, בשמן.

בעמאן ובעזה. האירגון מקיים מערך לוגיסטי גדול, מייבא ארצה דרך נמלי אשדוד וחיפה כמה אניות־קמח מדי שנה, וגם עשרות מכולות המכילות כדורי־דגל ומחברות לבתי־הספר שבחסות האירגון, בגדים משר־משים מתנת נדיבים וכדומה.

כדי להפעיל את כל המערכת הזאת, מאחסנה עד חלוקה, מועסק צוות של כמה מאות עובדים, שאותם ניתן לזהות בארץ לפי האות הלטינית פי (פלסטין), המופיעה על לוחית־המיספר של מכוניתם.

במו לכל מנגנון מסוג זה דרושים לאירגון גם מנהלים, או בלשון הבירוקרטיה הבינלאומית — קציני־ניהול. ואת אלה ביקשה החודש ססו"ת, אשר מרכזה נמצא בווינה, אוסטריה. היא מציעה מישרות קציני־ניהול בעמאן ובעזה.

הכישורים הדרושים: תואר אוניברסיטאי במינהל־עסקים, מינהל־ציבורי או כלכלה; שש שנות נסיון מוכחות; ידע בניתוח־עיסוקים, עיבוד־נתונים וניהול כוח־אדם; שליטה באנגלית; נכונות לנסיעות והכרת המרחב. ידיעה בערבית היא יתרון.

התפקיד כולל בקרת־יעילות, איתור בעיות הדורשות שיפור ארגוני או מינהלי; בדיקת תנאי־השכר והדירוג של הסגל המקומי, פיתוח תוכניות אימון כוח־אדם.

לא כולל הטבות. ייתכן כי בעמאן הירדנית הם לא יסכימו להעסיק ישראלי. אבל אולי בעזה? תמורת 3000 דולר לחודש, נקי ממס, לא כולל ההטבות הנוספות המקובלות, יסכימו ישראלים רבים להתגייס לעזרת הפליטים.

צריך רק לכתוב לסגן־מנהל אגף שירותי כוח־אדם, המטה הראשי, UNRWA, וינה, תיבת דואר 700.

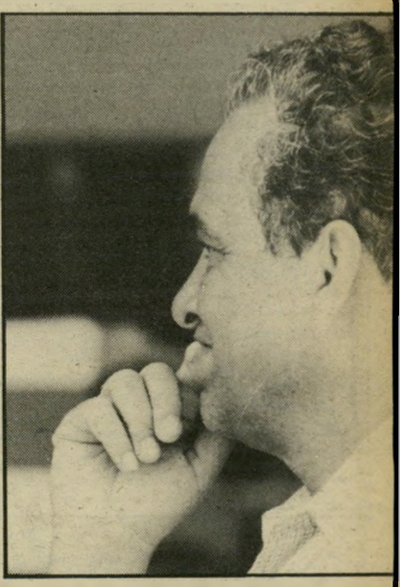
---

* *הדוד סאם האמריקאי, ג'ון בול הבריטי ומאריאן הצרפתית אומרים לטארו־סאן היפאני: „תפוס את מקומך?"*

צל"ש

יצירה לשמה

לבימאית **ברכה זיקוב** על סרט־הדיוקן שעסק באמן הירושלמי **איוון שוובל**. זה היה בבחינת פרח במידבר־הישימון של הפקות־המקור בטלוויזיה הישראלית. סרט של בימאית רגישה

כתב רונן
הצעה לאוזן כרוויה

על אמן של ממש. בסרט זה הצליחה לוקוב להציג לפני הצופים באמצעים חזותיים את אחת מבעיות־היסוד של התרבות והאמנות בישראל: מזיגת העבר בהווה. גם אישיותו הטלוויזיונית של שוובל תרמה לא מעט לסרט זה, שהיווה את האנטי־תיזה החיובית לסרטים הקודמים בסידרת דיוקן.

מאחורי המירקע

החמצה מכוונת

מהדורת מבט בלילה שבו בישר שר־האוצר החדש, יגאל כהן־אורגד, את ההגבלות החדשות במטבע זר (ביטול הליברליזציה) העלתה חיוך נוגה על שפתיהם של רוב כתבי־הכלכלה בעיתונות המודפסת בישראל.

הסיבה: כברנז'ה של כתבי־הכלכלה המיקצועיים היה המידע המלא על תוכניות האוצר מצוי כבר בשעות־הערב המוקדמות.

לדעת כתבי־הכלכלה, היה המידע על כך מצוי גם בידיהם של כתבי הדוכנה (דסק) לכלכלה של הטלוויזיה. הם נרתמו למאמצי האוצר לבלום את פירסום הידיעה עד לחצות לילה, במיסגרת מהדורת כותרת לילה.

הסיבה לעיכוב הידיעה במהדורת מבט של 9 בערב: לחץ מגבוה על כתבי־הדוכנה, כדי לסייע לבנקים להיערך לתקנות החדשות.

החיוך על שפתי כתבי־הכלכלה הבהיר שגם בעתיד תמשיך העיתונות המודפסת להיות המפרסמת של הסקופים הכלכליים. הסיבה: המדיפים במישרד־האוצר אינם בוטחים בכתבי הדוכנה לכלכלה של הטלוויזיה.

אגב, זו הייתה גם הסיבה שהביאה להדלפת תוכנית הדולריזציה של שר־האוצר הקודם, יורם ארידור, לכתבי ידיעות אחרונות.

מילחמת רונן

כאשר החליט עורך מבט **מיכאל קרפין**, להעביר את הכתב המדיני, **יורם רונן**, מתפקידו, בטענה שהוא אינו „עובר במסך", לא שיער בנפשו שרונן ישיב מילחמה שערה.

בעבר הוצע לרונן לשמש כעורך מבט. קודם לקרפין. הוא סירב ליטול על עצמו את התפקיד, בטענה: „אם קרפין רוצה בו, מדוע שלא תתנו לו אותו? עתה החליט להיאבק בקרפין בכל אמצעי אפשרי, והוא עשוי להכות בקרב זה את קרפין.

לעזרתו של רונן באה אגודת העיתונאים הירושלמית. במקביל מאיימים ועדי־הטכנאים של הטלוויזיה בסנקציות קשוחות כנגד קרפין.

רונן גם הבהיר לאחרונה למנהל הטלוויזיה, שבניגוד לעבר הוא מוכן ליטול על עצמו את עריכת מבט. לכשיתבקש.

הצעתו של רונן נפלה על אוזניו הכרויות של מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, שהתחיל למאוס באיומי־ההתפטרות התכופים של קרפין (המממש לעיתים איומים אלה, ונערך אחריהם לכמה שעות מבניין הטלוויזיה).

על כל פנים, ניסיונו של קרפין לסלק את רונן מהכתבות המדיניות לא שיפר את האווירה העכורה. השוררת בחטיבת החדשות של הטלוויזיה.

קיצוצי תקציב נוסח חדש

אין זה סוד שברשות־השידור קיים מיבנה אירגוני מסורבל. המעיק על התקציב השוטף של הרשות בעידן של קיצוצים במישרדי הממשלה והציבור.

בדומה לגופים ממשלתיים וציבוריים אחרים, ניתכת מעת לעת על רשות־השידור גיליוטינת הקיצוצים (לרוב 5 עד 10 אחוז). התוצאה המיידית של הקיצוצים היא בלוח־ההפקות של התחנה.

ברור לכל שחלק ניכר מתקציב הרשות נאכל באחרונה על־ידי הקמת אולפן־הטלוויזיה בבנייני האומה בירושלים. הוא עשוי, עם השלמתו, לחסוך לטלוויזיה כספים רבים.

שיא־האבסורדים מצוי בעובדה שהיא מחזיקה בחמש מחלקות־מינהל נפרדות, הממלאות תיפקודים מקבילים.

חמש המחלקות המינהליות הן, לפי הסדר: טלוויזיה: קול ישראל — ירושלים; בית־השידור הישראלי — ירושלים; הנהלת רשות־השידור — בניין כלל. ירושלים; קול־ישראל — תל־אביב.

חמש המחלקות המינהליות הללו עוסקות בקמ"זים, כוח־אדם, אש"ל ורכישות. תוך שהן מכלכלות כמה מאות עובדים על חשבון תקציבי היצירה וההפקה של הרדיו והטלוויזיה. מסירת גביית אגרות הטלוויזיה לידי תברת־החשמל או הבנקים היתה משחררת עוד מיספר לא מבוטל של עובדים.

דוגמה נוספת לביזבוז משווע היא, התוכנית דברים בגו. המשודרת בצילום־חוץ (צוות של 20 עובדים). אילו נערך שידור זה באולפן, היה נחסך סכום־עתק ליילוויזיה. אופן הפקת דברים בגו מאפין את ה„פלומיאליות של ביזבוזי־הטלוויזיה, המצטרפים לניהול הכושל של רשות־השידור.

רק ריאורגניזציה של ממש, בסדר גודל של רעידת־אדמה, עשוייה להציל את רשות־השידור מהתמוטטות כלכלית מוחלטת.

משבר הטלטקסט

זה החל כרעין שקט ונאיבי במליאת רשות־השידור, כאשר זו התבקשה לאשר הקמת ועדה בראשותו של חבר הועד־המנהל, **ישראל סלג**, לטפל בנושאים עתידיים וטכנולוגיים של הטלוויזיה.

מתוך פליטת־פה של אחד המשתתפים המינהליים התברר כי באחרונה קיים עימות חסר־תקדים בין הטלוויזיה הכללית, הטלוויזיה הלימודית ומישרד־התיקשורת על פיתוח מערכות־טלטקסט. הטלטקסט (טל־חוק; טכסט — תמליל. כלומר: שידור של תמליל) הוא סיגנון של שידור מקביל, המצריך תוספת של מיכשור למקלט־טלוויזיה רגיל. המשדר מידע, כותרות־עיתונים, תוכניות־לימודים ושאר סוגי־חומר בחלק מצומצם של ערוץ המיקרו־גל. ברבות מארצות אירופה כבר משתמשים בשירותי טלטקסט.

הנהלת הטלוויזיה הופתעה כאשר נודע לה שהטלוויזיה הלימודית הגישה בקשה למישרד־התיקשורת, לאשר לה את השימוש בטלטקסט, במשך כל שעות שידור־הטלוויזיה (כולל הכללית). היא החלה ללמוד את הנושא. במשך שנים חזר והתריע יועץ המנכ"ל, **נקדימון רוגל**, על קיומו.

כאשר הגיעה פניית הטלוויזיה הלימודית למישרד־התיקשורת, הוא הודיע כי כל הערוצים והשימושים בהם הם נחלת מישרד־התיקשורת, ולא של תחנות־הטלוויזיה.

בינתיים פנה מנכ"ל רשות השידור אל היועץ המישפטי בבקשה לקבל חוות־דעת מוסמכת על נושא זה.

כאר התפוצץ עניין הטלטקסט במליאת רשות־השידור, נועץ מייד **אהרון מאזו**, שטען: „אתם מנסים להגניב ערוץ שני לרשות־השידור דרך הדלת האחורית."

משבר הטלטקסט יביא לעימותים רבים בעתיד, במיסגרות הפוליטיות של רשות־השידור.

סיירת קרפין

כהווי של חטיבת־החדשות בטלוויזיה נולד, באחרונה כינוי חדש לקבוצת הכתבים החדשה, המאיישת את המחלקה.

הכינוי הוא „סיירת קרפין", והוא מתייחס לעורך־החדשות **אבי ברזילי** (שגוייס מגלי צה"ל), כתבי־הכלכלה **עורך שחר** (אף הוא מגל"צ) ו**רוני סביר**, והכתב הבאר־שבעי לשעבר, **עופר טלר**, החייב לקרפין את העברתו לתל־אביב.

סמל־דת

הסיפור האחרון הקשור בסגן יו"ר רשות־השידור, **מיכה ינון**, והשהעלה את קצפם של עובדי הטלוויזיה, מתייחס לכתבתו של **מרדכי** („מוטי") **קירשנבוים** בהשבוע – יומן אירועים על הברחות בנמל־התעופה בן־גוריון. ינון פנה למנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, וביקשו לברוק אם צילומם של שני אנשים, שומרי־מיצוות, המעלימים חפצים מהמכס, מהווה יצירת עמדות שליליות כלפי ציבור זה בקרב צופי הטלוויזיה. (ינון נימנה על ראשי לישכת עורכי־הדין בתל־אביב).

על פנייה זו הגיב אחד מוותיקי הטלוויזיה: „מה שחסר עכשיו זה שחבר הוועד־המנהל, **אהרון מאזו**, יפנה ללפיד ויבקשו לברר אם צילומם של האחרים, החילוניים, היה בבחינת יצירת עמדות שליליות כלפי הציבור החילוני. איך אפשר להמשיך לעבוד כאשר ינון פועל כסמל־דת בטלוויזיה?"

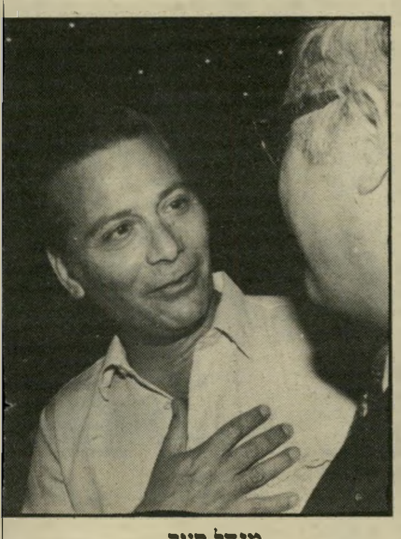
הישמר מפני איד' מארס!

אין זה סוד שהתחרות על כהונת מנכ"ל רשות־השידור החלה. בחודש מרס 1984 ימנה שר־החינוך והתרבות, **זבולון המר**, יו"ר חדש לרשות, מנכ"ל, ועד־מנהל ומליאה. הישיבה הראשונה של המליאה החדשה תהיה רק חותמת גומי לאישור מינויו של המר.

נוסף על מועמדי ה„ליכוד" לתפקיד המנכ"ל, יועץ ראש־הממשלה **אורי סורת** והעיתונאי **נתן ברין** (ידיעות אחרונות). מוזכר גם שמו של מנהל קול ישראל, **גדעון לב־ארי**, הנחשב כפאבוריט מיקצועי ולא פוליטי, שהוכיח עצמו בשנים האחרונות, במיסגרת הרדיו.

השמועות בבניין הטלוויזיה טוענות בעקשנות שגם מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, מנהל שדולה („לובי") ענפה במיזנונני הכנסת ואכסדרות השילטון לשם מינויו לתפקיד הנ"ל. במקביל, טוענת השמועה, עשוי מועמד נוסף לזכות בתמיכה של נציגי מיפלגות שונות: מנהל חטיבת־החדשות לשעבר, **חיים יבין**.

כפי שאמר האיש ליוליוס קיסר: „הישמר מפני אידי מארס!"

מנהל סער
גרמניה מעל לקול!

אגב, במיסגרת של עיסקה מפולפלת עשוי ינון, שהוא ממקורביו של זבולון המר, להתמנות בחודש מרס כיושב־ראש רשות־השידור, במקומו של הפרופסור **ראובן ירון**.

פסקול

הימנון ללא מלים

הסידרה הטובה ביותר, שהוקרנה בעת האחרונה על מירקע הטלוויזיה הישראלית היתה הסידרה הבריטית כן, אדוני השר. שבשל דימיונה לבעיות הפוליטיקה הישראלית היוותה מוקד־משיכה לצופים. אלא שההקבלה הישראלית־בריטית של הסידרה עוררה מורת־רוח בקרב אנשי מימשל ושילטון רבים בישראל, שחשו עצמם כמבוקרים בסידרה. התוצאה: סידרה זו יורדת מן המירקע, ובמקומה עולה סידרה בריטית סאטירית אחרת, בעלת פחות מכנים משותפים לפוליטיקה הישראלית, בשם במבט הפוך. ●●● הלם היכה את עובדי הטלוויזיה, כאשר שמעו את מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, אומר בשידור־חי של התוכנית מה שבא: „וחוץ מזה, להימנון הגרמני אין בכלל מילים...", בו ברגע, החל אחד מהעובדים בחדר־הבקרה לסנן בעד לשיניו, בגרמנית: גרמניה, גרמניה, מעל לכל..." אלה מילות הבית הראשון של השיר, שהושר בימי הנאצים". כיום שרים בגרמנית את הבית השלישי של אותו השיר: „אחדות, חוק וחרות..."

יו"ר־בעתיד ינון
מבריחים דתיים וחילוניים!

עוד זיכיון נמסר לעסקן הליכוד

ידיעה קטנה בעיתונות סיפרה כי תמורת 50 אלף דולר רכש איש־העסקים **עמום אהרוני** את הזכות להשתמש בשידורי מבט, מבט שני, השבוע – יומן אירועים ומבט ספורט במשך שנה, ולשדרם בארצות־הברית לפני קהל ישראלי במתכונת המוסכמת על תנהלת רשות־השיור.

זיכיון זה נמסר לאהרוני בלי מיכרז פתוח. היבטים שונים של הזיכיון אינם ברורים די הצורך לציבור, שהטלוויזיה הישראלית שייכת לו.

פרט אחד שחסר במידע העיתונאי מתייחס לאהרוני. אהרוני הוא עסקן בדרג השני של הליכוד. שיא פעילותו היה ניהול קבוצת כית"ר־ירושלים במשך כימעט עונת־מישחקים אחת. הוא שימש בעבר כיו"ר הסתדרות הסטודנטים, והוא — בעליה של אחת מסוכנויות־הביטוח הגדולות בירושלים.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
9.11

● **בידור: עד סוף** (8.02 — **מדבר ומזמר, עברית ואנגלית**). במרכז התוכנית הפעם שיחה עם להקת הכל עובר חביבי, קטעים של הזמר האמריקאי בילי ג'ואל וראיון עם הזמרת דיאנה רוס. מנחה: אהוד מנור.

ארדן וניומן: ביי.ביי. בראוורמן
יום רביעי, שעה 10.05

● **סרט קולנוע: בי. ביי. בראוורמן** (10.05 — **מדבר אנגלית**). קומדיה של הבימאי סידני לומט, המבוססת על הרומן לקבר בטרם עת מאת וואלס מארקפילד. הסרט הוא סאטירה על הבורגנות היהודית בניו־יורק, והוא מספר על חבורת ידידים המתכוונים לצאת להלוויית חבר משותף, סופר שהלך לעולמו. בדרכם הם מסתבכים בהרפתקה משעשעת, המוליכה אותם בסופו של דבר, להלוויה הלא־נכונה. בין המשתתפים: ג'ורג' סיגל, ג'ק וארדן, אלן קינג, זוהרה לאמפרט וג'סיקה ואלתר.

יום חמישי
10.11

● **תוכנית אולפן: סיפורי בדים** (9.30 — **מדבר עברית**) במרכז התוכנית דאנטון של הבימאי אנדז'י ואידה, מישחקי מילחמה של ג'ון בראהם, בהנחייה סכילה של צבי ינאי ודוחה של רחל גודרין.

● **מותחן: שותפים לפשע** (10.10 — **מדבר אנגלית**). סידרה על פי סיפוריה של אגאטה כריסטי. שם הפרק ביתו של הכומר. התרחשויות מוזרות קורות בביתה המבודד של מוניקה, בתו של כומר. היא מבקרת במישרדם של טומי וטאפנס ומבקשת מהם לחקור.

● **תוכנית אולפן: מיסגשים** (11.00 — **מדבר עברית**). התוכנית מפגישה קבוצות שונות בחברה הישראלית, והפעם השאלה — האם עובר גבולה של מדינת ישראל ברחוב הירקון? והקביעה — כי תל־אביב אינה מזילה דמעות. על נושאים אלה ישוחחו תושבי העיירה מעלות עם אנשי צפון תל־אביב. מנחה הכתב דן מרגלית.

יום שישי
11.11

● **סרט קולנוע: איש נוכל היה** (9.15 — **מדבר אנגלית**). סירטו של הבימאי ג'ו מאנקייביץ' בכיכובו של קירק דאגלס, כאשר לצידו הנרי פונדה. הסרט מספר על עימות בין שודד ערמומי ושריף נאור, השודד, שאינו סומך על איש, מנסה לשמור בסוד על המקום שבו הסתיר שלל שהשיג בשוד נועז. הסרט מתאר כיצד הפך השודד למנהיג האסירים בבית־הכלא.

● **מוסיקה: קונצרט בהרווארד** (11.10 —

דאגלס: איש נוכל היה
יום שישי, שעה 9.15

מוסיקה). הפסנתרן ולאדו פרלמוטר מנגן מיצירות שופן, ראבל ודאביוסי.

שבת
12.11

● **סידרה חדשה: אשת חיל** (5.32 — **מדבר אנגלית**). סידרה העוקבת אחר הרפתקותיה של הבלשת דיאנה פרינס, הנשלחת למשימות שונות. דיאנה ניחנה בכוחות עליונים העוזרים לה להתגבר על מצבים קשים במהלך ביצוע משימותיה. הפרק הראשון מוות בתחפושת.

● **בידור: בנסון** (8.30 — **מדבר אנגלית**). הפרק

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 9.11.83

● **סידרת אנימציה: שלושים מן החלל** (6.10 — **ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר ערבית**). מרע בדיוני כיד הדמיון הטובה של האנימטור. דמויות משונות מכוכבי־הלכת שונים, מסעות בין כוכבים ומילחמות אכזריות בחלל.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). הסידרה הקומית המצליחה עם שתי הנערות והבר, הגרים בדירת־סטודנטים, ועם בעל־הבית השמרן (נורמן פל) ואשתו העוקצנית (אודרה לינדלי).

יום חמישי 10.11.83

● **חידון: חשוב וזכה** (7.00 — **ערוץ 3 — 60 דקות — מדבר ערבית**). תוכנית בהפקת הטלוויזיה הירדנית, המגישה שעה של תחרויות הנערכות בין עובדי מוסדות שונים, עם פרסים יקרי־ערך כגון טלוויזיות, טיסות לחו"ל, מקררים ועוד. מגיש התוכנית הוא ריפעת שאהין, אחד המגישים המוצלחים והפופולאריים בטלוויזיה הירדנית.

● **סידרה קומית־רומנטית: סיפור האהבה** (9.10 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). פרקים חדשים בסידרה הפופולארית בכל העולם. קפטן סטיוביגג ושאר אנשי הצוות מארחים בספינתם נופשים, ומתערבים בחייהם.

יום שישי 11.11.83

● **סידרה משעשעת: המצלמה הנסתרת** (1.15 — **שני הערוצים — מדבר אנגלית**). סידרת טלוויזיה אמריקאית הבנויה על סיטואציות מפתיעות ומצחיקות, תוך ניצול תמימותם וטוב ליבם של אנשים. התוכנית מוגשת בפני קהל באולפן, בהנחייתם של אלן פנט ופיליס ג'ורג'.

● **כדורגל: (3.20 — שני הערוצים — 60 דקות)**. תחרויות כדורגל נבחרות מן הליגות הלאומיות באנגליה ובגרמניה.

● **סידרת מיסתורין: אורסון וולס** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרת מתח ומיסתורין, שהוקרנה בזמנו על מירקע הטלוויזיה הישראלית. השחקן אורסון וולס מציג סיפורי מיסתורין ואימה בנושאים החביבים עליו.

יום שבת 12.11.83

● **סידרה קומית: מ*א*ש** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). הומור מקאברי על פצועים והרוגים, בסידרה אמריקאית המתרחשת בבית־חולים שדה במילחמת קוריאה, ומתארת את שיגרת החיים, והרומנים הנרקמים בין רופאים ואחיות לנגד עיניהם של חיילים אמריקאים גוססים. מככבים בסידרה: אלן אלדה, מייק פארל, הרי מורגן ולורטה סוויפט.

יום ראשון 13.11.83

● **מישדר דוקומנטרי: עולם החיות** (5.35 — **ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה דוקומנטרית על חיות בטבע. בכל פרק סיפורה של חיה מיערות אפריקה, אסיה או אמריקה.

● **סידרה קומית: כן כבוד השר** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה קומית בהפקת הבי־בי־סי המתרחשת במיסדרונות השרה בממשלת אנגליה. ג'יימס האקר (השחקן פול אדינגטון) השר לענייני מינהל, מנסה להכניס רפורמות ושינויים במישרד המינהלה, אך הוא נתקל בהתנגדות מצד מזכירו.

יום שני 14.11.83

● **ספורט: ספורט היום** (7.15 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית**). תוכנית המגישה לצופה לקט מאירועי הספורט בשבוע החולף בצרפת ובעולם.

● **סידרה קומית: בנסון** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). פרקים נוספים בסידרה הקומית על המושל ומנהל ביתו. בתפקיד בנסון: רוברט גיום.

יום שלישי 15.11.83

● **סרט דוקומנטרי: צרפת היום** (7.15 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית**). מבט על חיי הרוח, הכלכלה, התעשיה והמדע בצרפת של ימינו.

● **סידרה לילדים: נוטס לנדינג** (10.15 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה לילדים על מערכת יחסים המתפתחת בין ידידים וקרובי משפחה בפרבר שקט במדינת קליפורניה. הסידרה הופקה על־ידי חברת לורימר האמריקאית, שהפיקה את הסידרה דאלאס. ואכן אנו עוקבים בסידרה זו אחר עתידו של הבן האמצעי של מישפחת יואינג אחרי שעזב את דאלאס לצמיתות. בתפקיד ג'רי יואינג השחקן טד שקלפורד, ובתפקיד הכלה לבית יואינג השחקנית ג'אן וון ארק.

ערב לגברים בלבד. בנסון, המושל ושאר הגברים מתכנסים לערב של גברים בלבד, תוך כוונה לצפות בתחרות איגרוף. אך האלוף מועד בדרכו אל הזירה, הערב מבוטל ובני הבית מנצלים את הערב למישחק קלפים ולשיחה בטלה בענייני נשים.

● **מותחן: מטרתיו של אנדרוס** (10.30 — **מדבר אנגלית**). פרק שישי בסידרה רוצח השנה. כוכב כדורגל, המועמד לפרס שחקן השנה, חשוד שהוא מעורב בניסיון רצח ואונס. מייק אנדרוס מנסה לחשוף את העוברות.

● **סידרה בריטית מדמויות בכירות בטלוויזיה הבריטית וכלה במישפחת המלוכה, מנהיגי איגודים מיקצועיים ופוליטיקאים בכירים. ארבעת אנשי הצוות: רואן אטקינסון, פמלה סטיבנסון, גריף רוס־ג'ונס ומל סמית. הסידרה זכתה בכמה פרסי טלוויזיה, ביניהם ורד הכסף בפסטיבל מונטריי.**

יום ראשון
13.11

● **שבועון טלוויזיה: מה שבא** (8.15 — **מדבר עברית**). במישדר משוחח יגאל (עמוד האש) לוסין עם

רייס־ג'ונס, אטקינסון, סטפנסון וסמית: במבט הפוך
מוצאי־שבת, שעה 11.15

חדשה: במבט הפוך (11.15 — **מדבר אנגלית**). קומדיה מטורפת ושנונה, המבוססת על מערכונים על אנשים ומקומות בחדשות. עם צוות של ארבעה שחקנים. שום אישיות בריטית אינה מחוסנת מפני לעג.

נשיא־המדינה לשעבר יצחק נבון, מי שהיה גם מזכירו של בן־גוריון. כמו כן יוקרן הסרט חתן בראשית שביים דויד גרינברג.

● **מותחן: קוג'אק** (11.00 — **מדבר אנגלית**). פרק נוסף בסידרת המותחנים בכיכובו של טאלי סאבלס.

יום שני
14.11

● **בידור: ספינת האהבה** (8.03 — **מדבר אנגלית**). תוכנית הטלוויזיה הפופולארית המביאה מהווי הנוסעים במסעי שייט, באוניית־פאר. הפרק בעקבות מלורי חלק ב'.

● **סידרה: מונית** (9.30 — **מדבר אנגלית**). הפרק הרומן של אלכסיי מביא עוד פרק בסידרה גרועה זו.

● **מותחן: זרים** (11.11 — **מדבר אנגלית**). הפרק ליצנים אינם בוכים. ממשיך את סידרת המותחנים הבריטית על יחידה מיוחדת של המישטרה האנגלית. אחת מסדרות המותחנים המעולות.

יום שלישי
15.11

● **אינפנטילון: שחק אותה** (8.03 — **מדבר עיברית**). תוכנית בידור בהנחיית דודו טופז.

● **סידרה: רוחות מילחמה** (9.30 — **מדבר אנגלית**). סידרה כאורך הגלות על מילחמת־העולם השניה. בראשית הקרנתה בארצות־הברית הוקרנה הסידרה בשעות שיא של שידור, ועד מהרה נדחקה לשולי שעות השידור.

● **מוסיקה: ז'אז** (10.50 — **מוסיקה**). תוכנית המוקדשת למתופף צ'יק האמילטון.

לא כדי להתחתן, לא בגלל גבר, אלא סתם כדי להיות יהודיה

ברנדה רוצה להתגייר

האינדונסית, בת המהגרים להולנד, עזבה את ההוראה והפכה דוגמנית בישראל, שבה היא רוצה להשתקע

נערה טובה, שלמדה בתיכון כשאר בנות גילה. אך אז פגשה בהולנדי יפה־תואר. "התאהבנו ורצינו לחיות יחד," מספרת ברנדה. "חברי, שהיה מבוגר ממני בשנתיים, למד אלקטרוניקה. היו־לנו קשיי פרנסה, ואז החלטתי לעזוב את בית־הספר, כדי לפרנס אותנו, ועבדתי בחברה למחשבים. במשך ארבע שנים חיינו יחד, ואז נולדה בתי פסקל, שהיום היא בת 6.

"במשך אותן שנות חיים משותפות, כבר חָשתי שזה לא זה. לא הייתי מאושרת איתו ונפרדנו. באותה תקופה הרגשתי צורך בשינוי. עזבתי את מקום עבודתי, ומצאתי עבודה כעוזרת לגננת.

ברמת־גן ורשמה את פסקל הקטנה לבית־הספר. ברנדה, "חולת־הים", כפי שהיא מעידה על עצמה, הלכה יום יום לים.

"אני תיירת. לא יהודיה, ולא היה לי אישור עבודה. מה עוד יכולתי לעשות בימי הקיץ?"

לא צריך להתאמץ כדי לנחש כי ליפהפיה כברנדה לא יניחו הנמרים הישראלים להישאר בודדה. ואכן ממרומי מיגדלו הבחין בה יוסי כהן המציל.

תוך זמן קצר הפכו שיחת־חולין וארוחת־צהריים לסיפור אהבה סוער, שהמשיך במגורים משותפים.

יוסי הנאה בן ה־29, הוא מציל בקיץ ובייר בחורף. "טוב לי איתו ואני מאוד נהנתי, אך גם לזה בא הקץ. חיפשתי את עצמי, וכך הגעתי, בקיץ לפני שנה, לישראל, עם בתי פסקל.

"שהייתי בישראל חמישה חודשים. שכרתי דירה באשקלון ליד הים. נפשתי, טיילתי וחרשתי את כל הארץ."

ומה לברנדה, שאינה יהודיה בישראל? "יש לי סימפטיה ליהודים," היא אומרת. "אמנם אני נוצריה, שהוטבלה בינקותה על־ידי הוריה, אבל אני יהודיה בנפשי. כבר בגיל צעיר לא רציתי ללכת לכנסיה עם הורי, והם לא הכריחו אותי."

כשהגיע הסתיו, ונגמר לברנדה הכסף, החליטה לחזור להוריה בהולנד. אבל שוב לא מצאה את מקומה שם, והחליטה לחזור אחת ולתמיד לארץ.

שומרת מסורת היא ברנדה הגויה. "אני שומרת מיטבח כשר, לא אוכלת טרף בבית ולא במיסעדות. אני צמה ביום־הכיפורים ואוכלת מצות בפסח," היא מספרת.

המציל של ברנדה

כך **הגיעה** בשנית לישראל, לפני חצי שנה. היא שכרה דירה

"במשך שנתיים עבדתי עם ילדים ומאוד נהנתי, אך גם לזה הקץ. חיפשתי את עצמי, וכך הגעתי, בקיץ לפני שנה, לישראל, עם בתי פסקל.

"שהייתי בישראל חמישה חודשים. שכרתי דירה באשקלון ליד הים. נפשתי, טיילתי וחרשתי את כל הארץ."

ומה לברנדה, שאינה יהודיה בישראל? "יש לי סימפטיה ליהודים," היא אומרת. "אמנם אני נוצריה, שהוטבלה בינקותה על־ידי הוריה, אבל אני יהודיה בנפשי. כבר בגיל צעיר לא רציתי ללכת לכנסיה עם הורי, והם לא הכריחו אותי."

כשהגיע הסתיו, ונגמר לברנדה הכסף, החליטה לחזור להוריה בהולנד. אבל שוב לא מצאה את מקומה שם, והחליטה לחזור אחת ולתמיד לארץ.

בת מחו"ל מישפחה מאושרת הם ברנדה סטיבנס האינדו־נסית, שהגיעה לארץ הישר מהולנד. בתה פסקל, שנולדה בהולנד, והחבר יוסי כהן. המציל שפגשה ברנדה בחוף־הים.

כך **שהיא עוברת** ברחוב, גם נשים אינן יכולות שלא להסתכל עליה. זוהי ברנדה סטיבנס האינדונסית, שנתברכה ביופי מושלם.

גובהה 1.75 מ' ומשקלה 55 ק"ג. פניה עגולות, שערה שחור כעורב וגולש עד מתחת לאחוריה. עיניה גדולות מלוכסנות מעט, אפה קטן וסולד, שפתיה חושניות ושיניה צחורות ויפות. למרות יופיה המהמם ברנדה עדיין ביישנית ונבוכה.

ברנדה, שהפכה דוגמנית בארץ, היא רק בת 25, אבל בעלת עבר עשיר.

היא נולדה בדרום־הולנד, בעיירה קטנה בשם רמדונגספור, ושם גדלה והתחנכה. הוריה — וילי ואוולין — הם מהגרים שהגיעו ב־1953 מאינדונסיה, שהיתה מושבה הולנדית. כאשר אינדונסיה קיבלה את עצמאותה יכלו תושביה לבחור אם להמשיך לגור שם או בהולנד.

אמה של ברנדה תופרת ואביה, שהיום הוא פנסיונר, היה קצין בצבא.

עד גיל 17 התנהל מסלול חייה של ברנדה באופן רגיל למדי. היא היתה

לימיני ולימרה אותי את סודות המיקצוע. אילנה ממש בחורה נהדרת. היא מתייחסת אלי בחבריות, ואינה חוששת שאקח את מקומה.

מרחפת על המסלול

„לפני שהתחלתי לעבור, הלכתי לראות תצוגת־אופנה, כדי לראות איך הולכות הדוגמניות בארץ. אחרי כמה שעורים, שקבלתי מאילנה סיבוני, העזתי לעלות על המסלול.

„אין לי פחד קהל, אבל אני עדיין מתרגשת ועצבנית ותמיד חוששת שמא העקבים ייתקעו או יישברו לי באמצע התצוגה. בסוף התצוגה אני מרגישה הקלה, וגם גאווה של ‚עשיתי את זה!'

„למרות שמעולם לא חשבתי להיות דוגמנית, אני מאוד אוהבת את המיקצוע וככל שאני נכנסת לתוכו, אני נהנית ממנו יותר. כשאני על המסלול אני מרחפת ומחיאות־הכפים מחזירות אותי אל המציאות. אמנם לא משלמים לי עדיין הרבה כסף לתצוגה, כמו לכל שאר הדוגמניות. אבל גם זה יבוא. הרי אני חדשה בשטח. אבל בשלב זה אני מפרנסת את עצמי ואת בתי בכבוד."

כששואלים אותה אם היא מתכוונת להישאר בארץ, מופתעת ברנדה. „בוודאי," היא אומרת. „לא רק להישאר כאן, אלא גם להתגייר. נפגשתי כבר עם האנשים מהאגודה לגיור. הם הופתעו מרצוני העז להתגייר ושאלו אותי מדוע אני רוצה בכך. הסברתי להם. שאני מאמינה באלוהים ובחוקי הדת והיהדות. אני, למשל, שומרת על מיטבח כשר כבר שלוש שנים. אני לא אוכלת טרף. גם לא מחוץ לבית. אני צמה ביום־הכיפורים ואוכלת מצות בפסח.

„לגיור שלי אין שום קשר לנישואין או לקשר שלי עם גבר ‚ישראלי,'" אומרת ברנדה וממששת בידה את ה„ח'" והמגן־דוד שעל צווארה.

„אני אוהבת את מוג'האוויר הנוח בארץ, אבל זאת, כמובן, לא סיבה לחיות במקום מסויים. הסיבה שאני פה זאת היהדות: אני רוצה גם שבתי פסקל תהיה יהודיה. אמרו לי שאם אתגייר לפני שבתי תהיה בת 8, היא תהפוך אוטומטית ליהודיה. ואם לא, היא

אכזוטית מושלמת

היא ברנדה. שערה שחור, ארוך, חלק, שופע ומכסה את אחוריה; עיניה גדולות ומלוכסנות; אפה קטן וסולד ושפתיה חושניות. גובהה 175 ס"מ ומישקלה 55 ק"ג. היא לא נראית כזו, אבל היא ביישנית.

גענת להורי, לשלוש אחיותי, לשבעת החתולים שלי ולשני הכלבים שלי. אני מאוד אוהבת חיות. אולי גם כאן אקח לי כלב גדול."

אבל לא היום. לא בוער לי. חוץ מזה, מפחידה אותי העובדה שאנשים משתנים במשך השנים, והשאלה מה קורה אז, איך ממשיכים לחיות?"

מרחפת אומרת ברנדה, „רק מחיאות־הכפיים מחזירות אותי אל המציאות. אמנם לא משלמים לי עדיין הרבה כסף לתצוגה, כמו לשאר הדוגמניות, אבל גם זה יגיע. בינתיים אני מפרנסת את עצמי ואת בתי בכבוד." צילומים: אופירה קדמי

במשך שהותה בארץ הספיקה ברנדה להכיר אי אילו גברים ישראלים. על הגבר הישראלי היא אומרת: „הוא חוצפן ונודניק. פעם עקב אחרי בחור לאורך כל רחוב דיזנגוף ונידנד לי לבוא לשתות איתו קפה. מובן שסירבתי והמשכתי בדרכי.

וחתונה? „כן. פעם ארצה להתחתן, תצטרך לעבור את תהליך הגיור בעצמה."

ומה אומרים על כך ההורים?

„הורי רוצים שאהיה מאושרת, ולא חשוב להם באיזה מקום בעולם."

והנעגועים להולנד ולהורים?

„אני לא מתגעגעת למקומות, אני מתגעגעת לאנשים. אני, כמובן, מתגע־

ברנדה לבושה בסגנון ספורטיבי, בחולצה לבנה ומיכנסים אדומים. פניה נקיות מאיפור. קשה להתגבר על החשק לגעת בשערה הגולש. כשאר מרים לה שהיא יפה, היא משיבה: „אני לא יפה, אני מיוחדת. אני רק פנים חדשות בישראל."

אורנה גלזן ■

במדינה

חוק
שימוש ברכוש
כאשר שוללים זכויות־יוצרים משלמים פיצויים

הצלם הוותיק דן הרני חזר זה עתה מזירת הקרב בלבנון. הוא התיישב מול המסך הקטן, כדי לראות את מהדורת מבט ולפתע קפץ ממקומו כנשוך נחש. תמונה שהוא צילם שבוע לפני־כן שבה נראות שתי נשים לפני נגמ"ש בלבנון, שימשה כתמונת־רקע לקריין.

הרני, יושב־ראש אגודת צלמי העיתונות, ובעל הסוכנות הישראלית לעיתונות ולצילום –י.פ.א לא זכר שהוא העביר תמונה כזו לטלוויזיה. בירור קצר העלה שהתמונה פורסמה בג'רוזלם פוסט. הרני מיהר לטלפן למחלקת־החדשות של הטלוויזיה, והסביר שהמדובר בגניבת זכויות־יוצרים הוא נענה בתגובה מעליבה בטלפון.

הרני מיהר להגיש חשבון, גבוה מהרגיל מפני שנעשה שימוש שלא ברשותו בתמונה שצילם.

לתדהמתו, כעבור זמן, קיבל מן הטלוויזיה צ'ק לסכום פעוט קטן בהרבה מהחשבונית שהגיש.

חוסר היגיון. הרני לא ויתר. הוא פנה לבית־המשפט, באמצעות עורך־הדין רפאל פרקש ותבע עשרת אלפים שקל בצירוף ריבית והצמדה.

לרוכן־העדים הובא מי שהיה אז עורך מבט, יאיר שטרן. הוא העלה שתי טענות. האחת השתמונה, כך היה נדמה לו, היתה של דובר צה"ל ולא י.פ.א.א והקרנתה ללא רשות נובעת מטעות. טענה שניה היתה, שפירסום התמונה, שבוע אחרי שצולמה, מעיד שהיא אינה בעלת ערך אקטואלי.

השופטת ורדה אלשיך קבעה בפסק־דינה שאילמלא היתה התמונה עומדת בקריטריונים, הרי לא היתה מוקרנת שבוע אחרי־כן כתמונת רקע אקטואלית.

לדעתה, מדובר כאן בשלילת זכות־יוצרים ואין זה משנה אם היא נעשתה מתוך חוסר ידע או מתוך טעות כנה. היא ציינה שעל־פי החוק רשאי בית־המישפט לפסוק פיצויים על הפרת זכויות־יוצרים.

בפסק דינה קבעה שופטת: אין לי ספק שמה שעשתה רשות־השידור הוא חוסר היגיון וגובל ממש בעוזת־פנים. לא רק שהשתמשה ברכוש לא לה, אלא אף הכתיבה את הסכום שהיא מוכנה לשלם בגין שימוש זה."

השופטת חייבה את הרשות לשלם להדני פיצויים בסכום של 6500 שקל בצירוף ריבית, בשיעור שלושה אחוזים, והפרשי הצמדה.

יצוא
לא רק הסוסים הבלגיים
כיצד התהפכו היוצרות והלקוח הפך ספק ומתחרה

עכשיו הנשק האישי הוא רובה הסער גליל; קודם זה היה האם־16 והאם־14. ומי עוד זוכר את האפ־אף דורות רבים של חיילי צה"ל זוכרים. זה היה רובה־היבוא הבלגי, אשר נקרא כך על שם ראשי התיבות של יצרניו פאבריק נאסיונל (תעשיות לאומיות) ושכבש בשעתו את העולם בסערה.

עד לאחרונה נימנו יותר מ־100 ארצות, בעיקר באפריקה, אסיה ודרום־אמריקה על קוניו. זה היה השיא של גל הרכש שהחל בראשית שנות השבעים כאשר הנפט הפך זהב בידי המדינות המייצאות נפט.

באמצעות הזהב הזה הן רצו לקנות את הנשק המעולה ביותר. אולם ברגע שבא המיתון על הכנסות ארצות אופ"ק ומחיר חבית־נפט ירד מתחת ל־30 דולר לחבית החלו הללו חושבים פעמיים לפני שהוציאו הזמנת נשק חדשה.

התוצאה: פאבריק נאסיונל בצרות. מרווח של שני מיליון דולר בשנה שעברה, ירדו לרווח מיזערי של 154 אלף דולר השנה.

את המחיר שילמו 600 פועלים במיפעלי הנשק של אפ־אן בליאג', עיר התעשייה באזור מיכרות הפחם במיזרח בלגיה. הם נאלצו לפרוש מעבודתם.

גם רקטות טנים. מה שמעניין הוא כי בעבר לא היו לאפ־אן הגבלות רבות, כפי שיש ליצרניות נשק גדולות אחרות. זאת חברה פרטית והמיגבלה היחידה שהיתה מוטלת עליה היה רשיון־יצוא ממישרד־החוץ הבלגי, שביקש למנוע מהנשק המעולה להגיע למקומות הלא־כשרים.

אבל גם בעניין זה לא היו בעיות מיוחדות. כאשר ב־1967 ביקש מישרד־החוץ למנוע יצוא למישטר הרודני ביוון, בוטל העיכוב עד מהרה, משהודיעו אנשי האיגוד המיקצועי שאם לא ייצאו לאתונה תהיה אבטלה חמורה בליאג'. כך שהסוסים הבלגים תמיד משכו את העגלה של אפ־אן.

אך הפעם אפ־אן בלחץ אמיתי. כפי שאומר מנכ"ל החברה, מישל וונ־דרסטריק: זה שהשוק הולך ונגמר זה עדיין לא הכל. פשוט קשה מאוד להתחרות ביריבים התוקפניים בישראל ובצרפת, שהם בבעלות מדינותיהם.

עד שטרן
לא טעות. עזות

בשני המיקרים, מישרד־הביטחון הוא בעל המפעל לייצור נשק; בשני המקרים מסייעות הממשלות למאמצי השיווק; מבטיחות את ערבות המדינה לאשראי היצואנים; מאפשרות זמני־פרעון נדיבים, אשר חברה בסקטור הפרטי אינה יכולה להרשות לעצמה.

אבל, בכל זאת, פאבריק נאסיונל, יש להניח, יתגבר. המחזור שלו עדיין מגיע ל־533 מיליון דולר לשנה ובעתיד הם מתכוונים לשים את הדגש יותר ויותר על קווי יצור אזרחיים. כי פאבריק נאסיונל לא מוכר רק רובים הוא גם מייצר מכלול עצום של מוצרים, כלשון פרסום־הבית שלהם מ־רקטות־טנים עד מעליות."

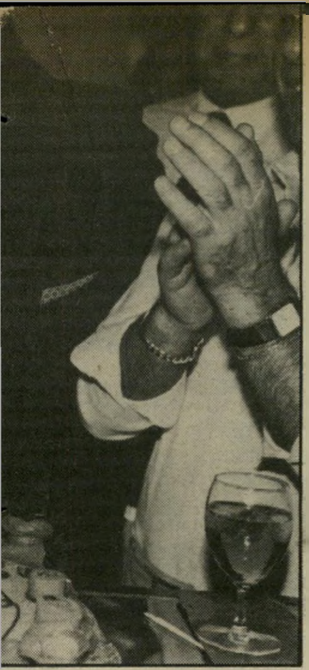
קיבוצים
איך לומדים לנהוג בקיבוצים ובכמה שיעורים

קיבוץ בית־השיטה בעמק־יזרעאל יכול לשמש דוגמה של אזרחות טובה. כאשר החליט כי כל חברת משק הרוצה ללמוד תוכל לעשות זאת, הוא גם קבע מינון של שיעורי־נהיגה לפי הגיל.

חברות עד גיל 30 זכאיות ל־60 שיעורים; בנות 30–40 ל־80 שיעורים; ומעל לגיל 40 – אפילו 100 שיעורי־נהיגה.

אבל מה? מיספר הטסטים (עד שמצליחים, סוף־סוף) הוא בלתי־מוגבל, לכל הגילים.

עוגות יפות־יפות — לא בהכרח טעימות ★ זמירה מצאה מקום לזמירות ★ לפי מיטב כללי הסודיות, לא גילתה אשת הדיפלומט את גילה

בת 21 אשת הממונה, נו
להטעות את המו
לגילה. כשכיבתה את נר יום־ההול

צור את הזמנת רקרנית־הבטן וצימצמה את היקף המסיבה ואת פירסומה, בשל האסון שאירע בצור.

בין המוזמנים שהגיעו למסיבה היו איש המנדט היחידי והאופוזיציונר היחידי של עיריית תל־אביב, **אייבי נתן**, הבמאי ג'ורג' **עובדיה** ואשתו ומז'כלית עם יפה **נעמי שדמי**.

מרמאללה הגיעו ד"ר **אל־אלמי** ואישתו הבוטיקאית **מימי**, יוצאת מיצריים. מעזה בא השותף הערבי של **עזר וייצמן, אוניאל אשמם**. בין האורחים היו גם הרבה רופאים מבית־החולים אסף הרופא, שאיתם מיודדת שושנה בשל עבודתה כמתנדבת בבית־החולים.

המסיבה נפתחה בהגשת משקאות וחטיפים קלים. אחר־כך עברו המוזמנים לארוחה הכבדה, שאותה הכינה אמא של שושנה. הארוחה, שהיתה על טהרת המיטבח המזרחי,

בעלי הבית האופנאית שושנה צור מחו־ללת עם בעלה. שושנה אירגנה את מסיבת יום־ההולדת של נגועה בסיוני חברתה. נגועה קונה את בגדיה אצל שושנה, המתכננת אותם. נגועה הביאה לשושנה מתנה גלביה ממארוקו, העשויה מגד קטיפה והרקומה זהב.

זוג מיבנה רות שטרית, אשתו של ח"כ הליכוד מאיר שטרית, היא חברתן של נגועה ושל שושנה צור. את רוב בגדיה היא קונה אצל שושנה.

הממונה על הממונה

ב יום השישי חגגה אשת הממונה על השגרירות המצרית, **נגועה בסיון** את יום הולדתה, בבית חברתה, האופנאית **שושנה צור**.

שושנה הזמינה את כל חבריו הקרובים של הממונה על השגרירות המצרית לדירתה, הנמצאת בקומה העשירית באחד ממגדלי רחוב פינקס בתל־אביב.

ביום החגיגה עצמו ביטלה שושנה

על הריצפה התיישבו מנחת התצוגות, אילנה מרגלית ובעלה הקברניט וכך סעדו השניים את ארוחתם כשהמרצפות משמשות להם ככיסאות וכשולחן גם יחד.

זמנים חדשים, זמירה חדשה

ה מבקרים במיסבאות של תל־אביב בוודאי מכירים את **זמירה** (.זמי") **אדם**, ששרה שירים ישראלים טובים וישנים ומארגנת שירה בציבור. וחברים אישיים של זמי מרמת־הגולן הרחוקה, היו באים לשיר איתה ועם הקהל המקומי.

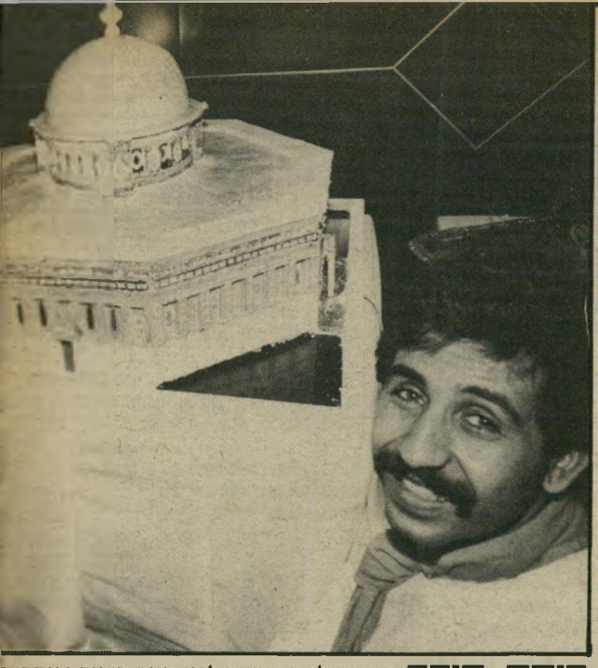
היום יש לזמי בר חדש, והוא נמצא בלונדון מיניסטור בתל־אביב. הפתיחה הרישמית עדיין לא התקיימה. בינתיים מריצה זמי את המקום ושרה.

יש אשה ענת סבידור, בתו של יו"ר הכנסת, בחברת הקברניט של אל־על שמואליק שמיר. (מימין) יד זאת שייכת לאשתו של שמיר המנסה לקרוא לו, כשהוא עסוק בשיחה עם ענת.

עוגה, עוגה, עוגה!

כיפת סוכר מושא אליאן, יומיים לפני סיום העוגה נכנסה יז ימין למערבל, היא התנפחה וגובסה, אבל מוש התבייש לבוא בערב התצוגה כשידו נתונה בגבס, והוריד את הגבס קודם

בסיוני, ניסתה ששאלו אותה ודיעה שהיא רק

בת 21. לידה (בצד ימין) בעלה אחמד בסיוני, העוזר לה לכבות את הנר האחד, שמשמל את גילה מבלי לפרטו. גם הבעל, כמובן, לא גילה למזומנים הסקרניים את גילה.

עוגה אופים מקמח, סוכר, ביצים, ואבקת אפיה ועוד מיני תוספות, קצפות וקרמים. לאלה ששומרים באופן תמידי על הגיזרה, העוגה אינה אלא פיתוי טורדני, אך למען אוהבי הקצפות, הקרמים, השוקולדים ואבקות־הסוכר, שאינם חוששים מהשמנת־יתר, עמלו השבוע, במלון קרלטון, 21 קונדיטורים והכינו בין השאר עוגת־דבש שעליה מרציפן, סוכר יצוק וקישוטי סוכר ושוקולד יצוק. אבל הלהיט האחרון בנושא זה הוא ניפוח סוכר והוא נעשה בפה, כפי שמנפחים זכוכית.

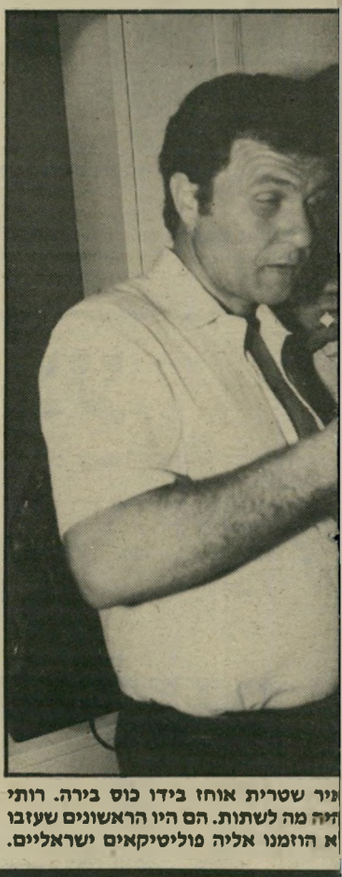
כל העוגות שעמדו לתצוגה במלון קרלטון בתל־אביב, נאפו וקושטו במשך שבועות. למעשה אלה היו פסלים. העוגות, שאולי לא כל־כך ערבות לחיך יכולות להישאר במשך חודשים באותו מצב. יתרונן מצוי

ניפוח חסידות הנס ברטיל ניפח סוכר. מאכל ויצר שני בעלי כנף, טווס וחסידה. הוא קיבל את הפרס על הדיוק המרבי. הנס עלה לארץ מגרמני לפני 16 שנה. כיום הוא אב לחמישה ילדים אש מאוד אוהבים את העוגות שהוא מכין בשלל צורות

אהבה מתוקה הקונדקטור ג'ורג' לדני. המיקצועיות מקו ראשון. לדני הכין ראש מבצק, דבש וקמו על הראש יש מרציפן ועל המרציפן יצק סוכר וקישט את הראש בפרחי

עיר שטרית אוחז בידו כוס בירה. רותי היה מה לשתות. הם היו הראשונים שעזבו א הוזמנו אליה פוליטיקאים ישראליים.

כללה מטעמים מארוקאים ועיראקים, שחוסלו בתאווה רבה תוך דקות אחדות.

אחרי ששבעו האורחים, החלה המוסיקה עושה את תפקידה והחוגגים החלו מחוללים בקצב הטנגו, הצ'ה־צ'ה־צ'ה והוואלס וכשהתחממו דיים, רקדו גם לקצב הרוק.

אחרי שעה של ריקודים ומחיאות־כפיים לכבוד נגועה בסיוני, התקבצו המוזמנים סביב דברי המתיקה — עוגיות מיזרחיות הממולאות שקדים ותמרים ומצופות בדבש. על השולחן שכה ריתק את המוזמנים הונחו שתי עוגות מרציפן. על עוגה אחת היה כתוב — 19 לנישואיכם, כן יירבו. ועל העוגה השניה — יום־הולדת שמח.

שושנה צור הסבירה שחלה טעות. לפני שבוע הודיעה לה נגועה, שביום שישי ימלאו 19 שנה לנישואיהם של אחמד ונגועה, ואחר־כך התקשרה נגועה שוב ואמרה לה שיום השישי הוא יום הולדתה. אחרי שהזמינה את העוגה הראשונה, לא יכלה שושנה לבטל את ההזמנה ולכן הזמינה עוגה נוספת.

במשך הערב היתה נגועה עליזה, וכשכוס משקה בידה, עברה בין האורחים, ששאלו אותה בת כמה היא. אך היא ניסתה לבלבל אותם, פעם ענתה שהיא בת 30, פעם בת 35, ופעם אף הכריזה שהיא בת 21.

אך מי שיודע כי בנה של נגועה הוא בן 20, ושהיא התחתנה עם אחמד בסוריה, ארץ מוצאה, בהיותה בת 16, יכול לחשב ולמצוא שהיא לפחות בת 36. 36 או יותר, העיקר שיהיה לה מזל טוב.

כנראה במראן ולאו דווקא בטעמן.

הנושאים של העוגות־פסלים היו פשוטים כמו שעון־קוקיה, עוגת היידי בת־ההרים עם מים אמיתיים ואפילו דג ששוחה בתוכם, חסידות, צפרדעים, תנינים, כלי נגינה וציורים פשוטים של אנשים.

העוגה שמשכה את תשומת־הלב הרבה ביותר היתה עוגת החסידות, של הקונדיטור **הנס בריטל**, ממלון הילטון שבירושלים.

הנס עבד על כל עוגה במשך שש שעות. אך העבודה לדבריו, לא היתה הבעיה. "הבעיה היתה להעביר את שתי עוגות החסידה מירושלים לתל־אביב. נסענו, אני והעוזר שלי, במשך שעתיים, כשכל הזמן היו לי דפיקות־לב, שמא העוגות יישברו. שמנו מזרנים ונסענו ברכב חדיש, שהקפיצים בו עדיין טובים. כשהגענו לכאן בשלום, לא האמנתי שזה יסתיים בטוב, ושהעוגות אכן מונחות כאן."

הנס זכה בפרס הראשון, על הדיוק והביצוע המושלם.

מן התחרות הזאת, שאמורה לפתוח מסורת של תחרויות שנתיות, הועברו העוגות לתצוגה שעורך מישרד־התיי רות בגני התערוכה בתל־אביב, שם יוכל כל עם ישראל לראות את העוגות במשך השבוע.

פורן שר אפרים (.פרוייקה") פורן, יועץ־צבאי לשעבר של ראשי־ הממשלה יצחק רבין ומנחם בגין, והיום איש־עסקים, בא לשיר יחד עם ידידתו (מימין) זמירה (.זמי") אדם, והתברר שהוא שר לא רע.

ציפי מנשה

חותן כלה מזל טוב

במישפחת **מרגלית** ברמת־השרון, אבא **נדב** הוא טייס באל־על, אמא **אילנה** מארגנת תצוגות־אופנה, הילד טייס בחיל־האוויר הילדה קצת דוגמנית. אבל שלא תרגיז את אמא, ושלא תופיע על המסלול בחולצות שקופות, וכלום למטה.

וגם **עופר** הטייס מרגיז שכזה. תחת לבחור משהו מהרצליה־פיתוח או סביון, בחר הנער (23) בנערונת חמודה מבת־ים. אמא כועסת ואבא רותח. נקודה.

הטובים לטייס, וגם העקשנים. עופר רוצה להתחתן עם **סוזי**, נקודה. אבא הקפטן ואמא האמרגנית מרימים ידיים. אוֹ־קי. נעשה חופה מסביב לבריכה בחצר הווילה שלהם ברמת־השרון. נקודה.

אבל לחמודקלה מבת־ים יש מישפחה גדולה, שיהיו בריאים. ויש חברים וידידים, וגם לעופר ולסוזי. הם מציעים אולם ברחוב־המסגר, עם חפלה כמו שמתאים לתורכים, כמוהם. נקודה.

אבא הקפטן ואמא האמרגנית המומים. רחוב המסגר? סימן־שאלה. גם אבא טייס. סימן־קריאה.

וגם אבא עקשן. נקודה.

מתפשרים על אמצע־הדרך. נקודה. ביום שלישי התקיימה החתונה בשעה טובה ומוצלחת בבית הכנסת ברחוב בן־יהודה. נקודה. המחותנים מבת־ים הצליחו קצת יותר. נקודה. המקום קרוב יותר לרחוב־המסגר מאשר לבריכה. נקודה.

מזל טוב. שלוש נקודות.

אילנה ונדב מרגלית
ויתורים

דרינג־דרינג

„האלו?"

„ערב טוב ושבת שלום. מדברת רחל המרחלת."

„איך אני יודע שאת רחל המרחלת?"

„תברר."

„אוֹ־קיי. אברר ואתקשר חזרה."

דרינג־דרינג, דרינג־דרינג.

„האלו?"

„בירורי, את מתחזה. אינך רחל המרחלת."

„תפסיק לקשקש, או שתברר במקומות אחרים. רוצה המלצות?"

„ובכלל מה את רוצה?"

„רוצה לשוחח איתך, לקבל את גירסתך לסיפור עם **ברוריה צוורן**."

ברוריה צוורן
„כשיגיע יום המישפט..."

„אינני רוצה לדבר, אין לי מה לומר לך."

„אינך רוצה להשיב על הטענות שהטיחה נגדך?"

„שום דבר."

„קול **אשה**: „כשיגיע יום המישפט, נתייצב שנינו לפני העיתונאים."

שיהיה כך. בהצלחה!

משמאל לימין

תמיד יש חריגים. החריגה הכי יפה בארץ, יש לה הרגליים הכי יפות בארץ. וש...

כמובן. נכון. הכוונה ל**פינצ'י מור** (במכולת אצל הירקן קוראים לה הגב' זיסמן) על הרגליים שלם יודעים. על החריגה לא. אז הקשיבו!

כל הקאצ'קס מתחילות את הקאריירה עוד לפני הצבא. או מייד אחרי השרות, משהו בין 17 ל־21. לא פינצ'י. האחרות דוחות את נישואיהן לגיל מאוחר יותר, כדי לצוד משהו על סוס לבן. לא פינצ'י. האחרות גומרות את הקאריירה אחרי הלידה הראשונה. לא פינצ'י. אצלה הכל הולך משמאל לימין, תחת מימין לשמאל.

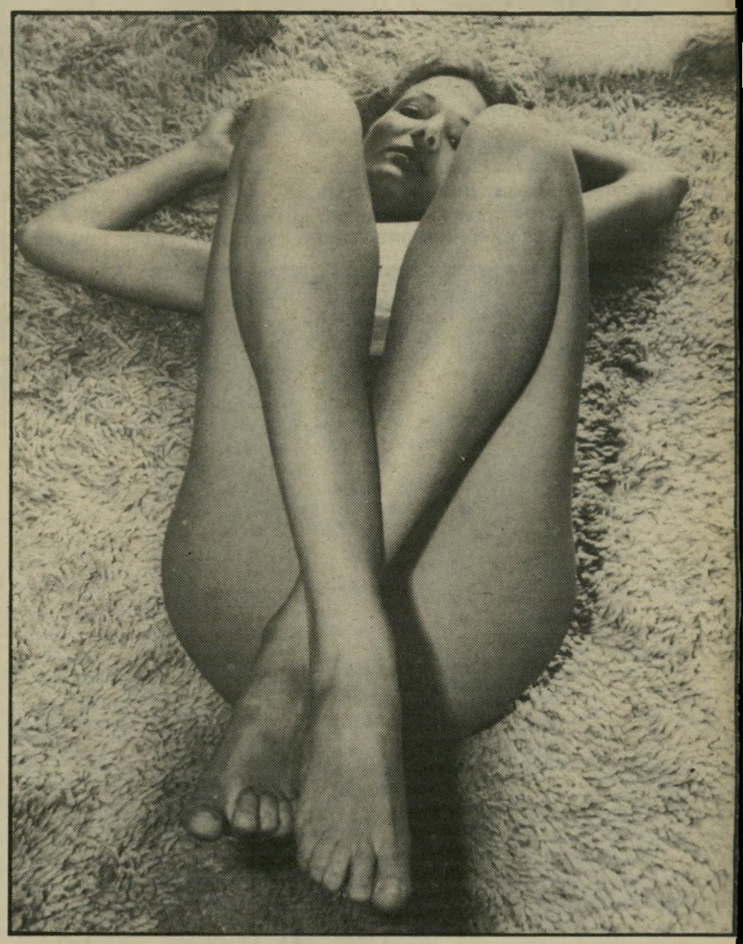
בעלת־הרגליים למדה תחילה, והיא הדוגמנית היחידה בעלת תואר אקדמאי בתרכובות־צרפת. מכירים עוד אחת?

אחר־כך התחתנה עם חבר־לעבודה, על מטוס לבן תחת סוס לבן. עם **עמי זיסמן**, כלכל באל־על, כשפינצ'י עבדה כדיילת.

אחר כך הגיעו **דן** (9) ו**טל** (7). ורק אז התחילו הרגליים והיפהפיה מעליהן לדגמן על המסלולים בארץ.

בשבת שעברה הלכו אבא, אמא, דן וטל לשפת־הים ליד מלון אכדיה. אמא בחרה להופיע בביקיני פיצפון. משהו שמזכיר יותר וירוס מחיידק. וכדי שלא יראו אותו, היא לבשה אותו בצבע־העור כשהוא עשוי מעור נו־נרנו. הרצליה כימעט השתגעה, העיניים יצאו לה.

עכשיו אני עומדת לגמור עליהם על ההרצליאים. זאת עם הביקיני שלא ראיתם — היא בחודש החמישי להריונה. עובדה. ועם השמונצלה הזה בבטן היא ממשיכה להופיע כל הזמן על המסלול, ימין, שמאל, ימין, שמאל. למות ממנה.

פינצ'י מור
ילד שלישי

עבד נרצע

עוד סיפור על **רחל גרא** (מתוך קובץ שאוציא בקרוב).

רחל מפוזזת ומכרכרת כל חייה. בשנים ה־אחרונות היא מפוזזת כאן ומכרכרת בארצות־הברית, ולהיפך.

לאחרונה כירכרה פה קצת יותר, ועברה ניתוח קשה ומסובך. וכאן וכעת אני שולחת לה זר־פרחים ואיחולי־החלמה.

כשחזרה רחל לביתה, אחרי מעשה, באו כל החבר'ה לאחל לה בריאות טובה ולהביא לה פרח או שניים. איזו בונבוניירה קטנה, ובעיקר להיות נחמדים.

רחל, כדרכה בקודש, הקבילה את פניהם בצורה מאוד תיאטרלית. שערה עשוי מחדש, ציפורניה אדומות כדם. הגבות והריסים כולם ידידותיים גם אליה וגם אלה לאלה. בקיצור — טיפ־טופ. המותק ישבה שרועה על כורסה נוחה, עטוייה בבייבי־דול ורדרד, עם הרבה רגליים מציצות, כימעט עד התחנה המרכזית. סיפרו לי שחלק מהמבקרים חטפו נוק־אוט על המקום. מיסכנים.

הטלפון צילצל, רחל הרימה את השפורפרת, וקול גברי מתחנחן ביקש את רחל. „מדברת."

„רחל, שמעתי עליך המון, אני רוצה להיות עבד שלך!"

„עבד"?

רחל גרא
ניתוח קשה

„עבד! וגם שתכי אותי ותבעטי בי. את יודעת למה אני מתכוון!"

„מה זה? מי מדבר? מה אתה רוצה?"

דממה. שקט.

מה קרה לו דווקא כשהתחיל להיות מעניין?

רחל מרחלת על כל העולם

מיגדלים פורחים — מיגדלים בורחים

אם אתם מחפשים דירות חילופיות, אל תלכו רחוק. תשאלו את **עטרה**, גם היא גרה במיגדלים. היא תיווכה בהם דירות לא רק לעצמה. כמה מהדיירים הידועים רכשו דירות באמצעותה. עטרה גם תיווכה לעצמה גבר צמוד. את **אייבי נאמן**.

את אייבי מכירים כולם. עורך־דין מצליח, איש־עסקים מצליח עוד יותר. יחד עם השר **יעקוב מרידור** רכש את חברת רסקו ואת חברת הבנייה הטרומית מבט. בכלל, בעוד שלכולנו זוג ידיים וזוג רגליים, לאייבי יש יותר. יש לו יד ורגל פה, יד ורגל שם, זוג רגליים המונחות כרגע בארון, שיוליכו אותו בבוא העת לכנסת ברשימת הליכוד.

אייבי אמנם מתגורר באחד המיגדלים עם עטרה, אך אשת־חיקו הניצחית ממשיכה להתגורר בדירתם המשותפת בשדרות־נורדאו. קוראים לה **אביבה**. כמו אייבי היא עורכת־דין ומרצה למישפטים באוניברסיטה. לאביבה ולאייבי שני ילדים. בעצם כבר לא כל־כך ילדים. הלכו וגדלו, ברוך השם.

את עטרה הכיר אייבי מעולם העסקים, שם היא מוחזקת בעיני כולם כמתווכת ממולחת. תחילה נראו השנים סועדים בקביעות במיסעדות הבלקניות שליד השוק הסיטונאי. לאחר זמן עזב אייבי את הבית. להתגרש אין אביבה רוצה.

עוד מהיותם צמודים זה לזה, מחזיקה אביבה בחבילות נאות מאוד של מניות בחברותיו, ועד היום הם ממשיכים להיפגש בישיבות של מועצות־המנהלים ומשתפים פעולה בהן.

אביבה היתה חתיכה מבוקשת ביותר בפקולטה למישפטים. לא היו יפות ממנה. וגם היום היא אשה נאה מאוד־מאוד, ומלחשים שאילו היתה מתגרשת היה תור של מחזרים מסתדר ליד הדלת. אגב, השם אביבה משותף גם לאחותו, שאף היא סיימה את לימודיה בפקולטה למישפטים, אך זנחה את המקצוע ועוסקת בציור.

למי אייבי נאמן

לרחל, שלומות. להלן דו"ח שבועי מהמיגדלים. אינני מבין מדוע את מצנזרת חלק מהחומר שאני אוסף בעמל רב. אני לא עובד בשביל שפנים. אם לא תפרסמי את כל החומר, ותמשיכי לגנוז חלק הנוגע לחבריך, אראה בך נושא לחקירה רומה. וממה שאני שומע בעיר, על מעלליך אפשר לכתוב ספר. אני לא רוצה לאיים, אך קבלי זאת ברצינות גמורה. מ.

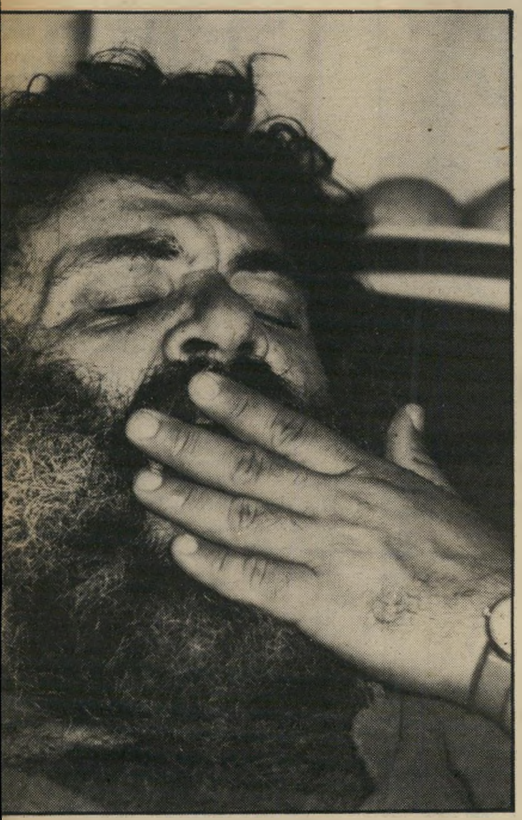
למ. שלומות. אני נכנעת ללא תנאי, העיקר שתסתום את הפה, מותק. אני מתה על שפיונים. אתה הכי נחמד. כבר אמרו לך פעם שיש לך עיניים יפות? רחל.

עכשיו נתחיל. השפיון שלנו במיגדלים מחליף מעליות, נכנס למיגדל אחד ויוצא ממיגדל אחר. פעם התחזה כעובדת־ניקיון, במיקרה אחר חדר לדירה מפוארת כחשמלאי. אתם צריכים לשמוע כיצד הוא מספר על צביטה שחטף בישבן כשירד במעלית לבוש במיני משגע, לראשו פאה נוכרית בלונדית ועל פניו איפור כבד. מילא הצביטה, אך אילו ידעתם את זהות הצובט...

מאז שהתחלתי לפרסם את דו"חותיו, החלה תנועת־התבצרות אינטנסיבית במיגדלי דויד. מוסיפים מנעולים לדלתות. החלונות חוזקו בבריחים, וילונות כבדים מסתירים את יושבי הדירות. מאז שנראה צלם בעל מצלמה ועדשה מרחיקה־ראות שצילם את הנעשה מגג בניין סמוך. לאחת הדירות הובאה מערכת משוכללת לגילוי מכשירי־האזנה. אך הכל לשווא, מיגדלאים! זה לא יעזור! השפיון הוא מיקצוען. כשהוא רוצה להשיג מידע, הוא משיג!

השבוע סיפר לי ששמע שכן אחד מאשים את רעהו, ושכנה את רעותה. זאת ההתחלה של הסוף. ידידי המיגדלאים, אם לא תתבצרו מאחורי ברי־קדות, העסק אבוד. חפשו מקום־מגורים אחר!

לקשט את אבו־כביר

מנשה קדישמן
להרים את המיכנסיים

ראשון הגיע לתחנת־המישטרה מנשה קדישמן. מנשה מיספר חזק, פעם היה גם מיספר גדול. בינתיים שם מנעול על פיו, קיצר את מעיו, עשה דיאטת־רצח והוריד איזה מאה־מאתיים קילו. אבל את המכנסיים הקצרים, הקייציים, עוד לא היה לו זמן להחליף.

מה עושים? מהדקים אותם כך או אחרת, ויוצאים לטייל קצת בדיזינגוף. בכל פעם שהם מתחלקים למטה, דוחפים ידיים לכיסים ומושכים אותם למעלה. סידור מצויין.

עד שבאו מולו שתי נערות, וכשראו אותו עסוק בלמשוך את מיכנסיו למעלה התחילו ללגלג: „תיראו איך שהוא מאונן!"

„מאונן?" בום־טרח! „גם את אמרת?" עוד בום ועוד טרח. הפוגה.

שאול סמירה, הצייר, ואשתו **בתיה** הגיעו לביקור־מולדת. כשיצאו יום אחד למכוניתם, התברר שיש תקר בגלגל. בחור אדיב עזר להחליף גלגלים, וכשכר־טירחה סחב את ארנקם ואת הדרכונים האמריקאיים בתוכו.

רצו השניים לשגרירות האמריקאית להודיע על הגניבה. בכניסה יש שוטר, התפתחה אי־הבנה קלה, הוזמנה ניידת והוסעו אחר כבוד לתחנה. אחרי גביית הערויות ביקש הסמל את טביעת אצבעותיהם.

„השתגעם?"

„כל אחד חייב למסור את טביעת אצבעותיו!"

„אבל אני לא פושע, אני צייר!"

„ארהו, מה קרה היום? כל אחד אמן! לפניך בא אחד וצעק שהוא פסל." אחר־כך, כששמעו ששיחררו את הפסל ואת הצייר ללא מעצר, היתה אכזבה רצינית באבו־כביר. כבר מזמן רוצים לשנות שם קצת את הדקורציה.

הכוכב

השבוע חפסו מחסה! אתם רואים אותי ברחוב, התרחקו למידרכה השניה! אל תתחילו איתי, כי אני מצוברחת!

הלכתי לראות את גיבור חלומותי, הכנתי את כל צבעי־המילחמה, חטפתי תנומה ארוכה (בשביל העיניים). הדבקתי צפורניים, התיישבתי מול הראי, עבדתי שעתיים. לקח לי אולי שעתיים נוספות להתלבש. הפלתי תלתל שובב על המצח. הזלפתי ברוש על כל המקומות הנכונים, ויצאתי לקרב. הפעם אין לאף אחד סיכוי. לא כשאני מתכוננת על אמת.

התיישבתי בלובי של המלון, רגל על רגל. מרחתי חיוך מגרה וחושק על השפתיים, נראה גיבור שלא ייכנע!

התעוררתי בבית. החזירו אותי באמבולנס. מספרים שכשראיתי אותו התעלפתי. גם אתם הייתם.

שאני אהיה מאוהבת בזקן הזה? העיניים כתמיד חצי־עצומות. וזה כל מה שנשאר. פעם היה מרביץ חיוך אלכסוני קצר, ואלוהים — הברכיים שלי! כיום הבירכיים שלו הן הרועדות. המיסכן עבר ניתוח־לב, החליפו חמישה מעקפים.

איך הביאו אותו מהוליווד בחתיכה אחת? מזל!

חיה וישראל בויקו
ילד במזל

כשלא אוכלים צהריים ביחד

בחיי אשה מגיע יום שבו הבית, והמיסגרת שהקימה האם מסביבה, מפסיקים לתפקד כמו בתחילה.

הילדים גדלים ופורחים מהקן, הבעל קצת עייף, קשה לו לבוא כל יום הביתה לצהריים. העניין והסקרנות של פעם מתחילים להיעלם.

בתקופה כזאת זקוקה כל אשה לשינוי.

השינוי הוא בעבודה נמרצת בהתנדבות. למשל: לבית־חולים קטן. בית־חולים מוזנח, שחסר לו ציוד, הזקוק לסיוע, הזקוק למכשירים חדשים.

הרופאים כורעים תחת הנטל, **מתנדבת** נאה ויפה בגיל מסוכן יכולה למצוא כאן כר נרחב לפעולה.

זה מה שקרה. אך הוסיפו לכר גם סדין ושמיכה, ומיטה כפולה.

רוצים שמות? ש... ש... ש... שניהם נשואים!

בסדר הפוך

לכל פקק יש בקבוק, ולכל **בויקו** בויקה. לחיה היה **ישראל**.

עכשיו נסביר: מעשה בחיפאית בשם חיה, ומעשה בבויקו בשם בויקו, שנפגשו בעזרת חבר. חיה למדה שם, בחיפה, מעבר להרי־החושך, טכנאות־בניין, והיא עובדת כיום במישרד האדריכיטקטים יסקי ושות'.

ישראל בויקו גם הוא טכנאי־בניין, אבל של ארוחות סיניות. הוא למד זאת לפני 12 שנה, כשהיה שותף בקרטייה ברחוב אבן־גבירול. היום הוא אחד מבעלי המיסעדה הסינית האדומה במעלה רחוב דיזינגוף בתל־אביב.

ב־1981 התחתנו. ב־1982 התגרשו. ב־1983 נכנסה בויקה להריון מבויקו. ועכשיו מובילה כרסה של בויקה (מיל') את הגרושה, כשחיוך מאוזן לאוזן שפוך על פניה. גם הוא מבסוט עד השמים. נהרה שפוכה על פניו.

להתחתן שנית? מה פיתאום! שיישאר כך. היא יודעת שליל ד' יהיה אבא אוהב ודואג, אפילו אם יגור בבית אחר. בויקו מסביר שלהיות מיסעדן ובעל לא כל־כך הולך ביחד, סוגרים מאוחר בלילה, ועד שסופרים את הקופה, וצריך להגיד שלום פה ושלום שם. אתם מבינים...

אסור ...להעליב"

כבר שלוש שנים שאני עושה את בלונים עולם הזה. כמו לכל דבר בעולם, גם לבלונים אוהבים ויש שונאים וככה, כמובן, זה צריך יות.

הרבה פעמים אמרו לי, שהבדיחה האחרונה גה טובה. שמחתי. אבל היו גם פעמים שאמרו שהבלונים האחרונים היו מחורבנים, או לא חיכים, או לא טובים. לא נעלבתי. אי־אפשר נחיק את כל העם תמיד. הדבר היחידי שמרגיז י בעניין הבלונים זה שאנשים (מעניין רוב אלו הן נשים) אומרים לי, שאני עושה דבר ם ונורא בכך שאני מעליבה את חשובי־העם. בדה זו אינה נכונה, כמובן, כי אם יש מישהו עליב אותם זה הם עצמם ואני, בגלל הפרנסה, מתעדת את זה.)

היום פגשתי אשה שפשוט צעקה עלי שאני זה בדיחות על שמיר, ווה אחרי שהוא נבחר שות־הממשלה בבחירות דמוקרטיות (היא חה, כנראה, שהאלטרנאטיבה השניה היתה ר לוי). הגברת אמרה לי, שבכל מדינה נות היו אוסרים אותי ומפטרים אותי ועוד ים קשים מאוד.

באותו היום, כשחזרתי הביתה, מצאתי בת־הדואר שלי גלויה מחבר שנמצא גליה. הנה הגלויה לפניכם, ותחליטו לבד. אני ד מקווה שהגברת הנכבדה שעליה סיפרתי ז תיראה את הגלויה של מישפחת המלוכה גלית, ותהיה לה בעיה: כי בעיניה עד היום ובות זה אנגליה.

אמרו לי, שבזמן המנדט היא יצאה עם אנגלים, ז זה לא עבר לה.

החטא ועונשו

אי־אפשר לשבת מול הטלוויזיה ערב שלם, החל מכותרות מבט ועד לדגל ולהתיקווה, מבלי לעשות קצת סידורים: פיפי, קפה, לכסות את הילד, לעשות טלפון חשוב, ועוד דברים כאלה של מנוחה לעיניים. בשביל זה המציאו את תשדירי־השרות בארץ. זה נכון שאם הם היו מתחלפים בתדירות מתקבלת על הדעת, היתה לנו בעיה עם הקפה ושאר הדברים, אבל תשדירים מסויימים הפכו לדבר הכי־קבוע במדינה הזאת. שנה ראינו איך הגברת צ'יבוטרו חוסכת חשמל. שנה ראינו את מסלול הרקורטן המשובח, וכבר חצי שנה אנחנו רואים את אלברט מכופף את הפירות שלו. אבל כל אלה הם חדישים שבחדישים, לעומת התשדיר הווירטואוזי של מחלקת־הגביה, שלפי דעתי צולם ביום שהניחו את אבן־הפינה לטלוויזיה הישראלית, ומאותו יום ממש הוא משורר כל הזמן.

הפעם הראשונה שראיתי את התשדיר הזה היה כשהייתי מאוד צעירה. אחר כך, בכל פעם שהוא (התשדיר) התחיל לרוץ, רצתי גם אני. תמיד מצאתי לי סיבה שלא לראות את האיש האומלל הזה, העוכר תלאות ועלבונות ובושות כי לא שילם את האגרה בזמן. כל־כך הרבה זמן כבר עבר מאז שראיתי את המיסכן בפעם האחרונה, שכמעט שכחתי מה בדיוק קורה לו. אבל התעקשתי שלא לראות את זה שוב לעולם.

אתמול בערב חזרתי מהעבודה עייפה ורצוצה, והתיישבתי על הספה (שבמיקרה מוצבת בדיוק מול הטלוויזיה), מתוך החלטה ששום דבר בעולם לא יקים אותי שעתיים. ככה הם תפשו אותי על חם, מחלקת־הגביה, וישר הרביצו לי את התשדיר המפורסם לתוך הפרצוף.

אני לא יודעת מה אתם הבנתם מהעניין הזה ומה מחלקת־הגביה רצתה להראות לעם. מה שאני הבנתי, זה שהמחלקה הזאת היא מקום־ענישה ברמה גבוהה מאוד. הבנתי שיש שם תורים ארוכים, שאין מקום לחכות, ושכולם מצטופפים בחדר־המדרגות. הבנתי שאין שם סדר בכלל, ובכל פעם שאדם אחד יוצא מהחדר נכנסים במקומו תישעה (כן, ספרתי!) הבנתי שיש שם פקידה על כל 20 איש.

הבנתי שמתייחסים שם לאנשים כמו אל קופסאות. הבנתי שכאשר אתה כבר משלם את האגרה והקנס והריבית ומה לא — אתה הולך לחדר גדול, ובין מאות מכשירי הטלוויזיה אתה מחפש את שלך, ואף אחד לא עוזר לך.

האם אני צודקת שהמסר של תשדיר־השרות הזה הוא שכדאי לשלם כל סכום שבעולם ולעשות כל דבר — ובלבד שלא להזדקק לשרותי פקידים בארץ־ישראל? כיתבו לי אם אני טועה.

לא!

לכל הטוענים נגדי, שאני אף פעם לא כותבת נגד אלא רק בעד, הנה יש לי סחורה בשבילכם.

המוזג היתה פעם רשת של מיסעדות עממיות וזולות בתל־אביב (אולי אפילו בכל הארץ). מה שנשאר מהרשת היום זו מיסעדה אחת ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, שעד לפני שנה עוד שמרה על ציביונה הפשוט, הזול והטעים.

לפני כשנה עברה המיסעדה שיפוץ רציני, כלומר הכיסאות הוחלפו בחדשים, הקירות סויידו ועל הקיר נתלתה תמונה חציי־אבסטרקטית. לעומת השיפוץ ברקורציה, עברה המיסעדה פיחות רציני בכל שאר הדברים.

השבוע עברתי שם בצהריים עם הילדים, ומתוך ראייתי־הנולד (ראיתי שבבית אין לי שום אוכל) נכנסנו לשבת קצת על הכיסאות החדשים ולגמור עם זה (עם ארוחת־הצהריים).

הזמנתי לעצמי רגל קרושה, שהיתה בלתי־אכילה לחלוטין, בגלל איזה גופים בלתי־מזוהים, שהיו מונחים בה בתיפזורת. מתוך תיקווה לעתיד טוב יותר הזמנתי מנה של שניצל עם צ'יפס, שהתחלקה בין שני הילדים, ולעצמי הזמנתי מנה של ריאות במיץ. (כן, רגל קרושה וריאות במיץ. זה מה שאני אוהבת, זה חוש־ההומור שלי.) אני שתיתי בירה קטנה וילד אחד שתה כוס מיץ עגבניות.

השרות היה איטי ולא יעיל, כי המלצרים התגודדו בקבוצות קטנות ולאו־דווקא קרוב לקליינטים. בעל־המקום, או המנהל או האחראי, בחור צעיר כזה, שיחזק תפקיד של מנכ"ל גינרל־מוטורס לפחות, כשמכיס אחד מציץ לו הביפר ומהכיס השני מציץ טלפון לחצנים אלחוטי, והוא בעצמו מתהלך לו בצערים של פנתר צעיר השש אלי קרב, ומדי פעם גוער באחד העובדים, ובמיוחד במלצר הכי זקן, שעוד נשאר שם מהתקופה שהמוזג היה מקום נחמד.

כל זה לא היה מפריע לי, אילו אפשר היה לאכול את המנות, אילו השרות היה מתקרב למינימום סביר ואילו זה לא עלה לי 1,400 שקל, התענוק המפוקפק הזה.

מותר לכם לחלוף ליד המוזג של בן־יהודה ולא להכנס, אלא פשוט למלמל בשקט: דניאלה שמי נרדפקה פה, אז נחפש משהו אחר.

ספר חדש לחגים

המחמאה הכי גדולה שהבן שלי יכול לתת לספר, זה להגיד לי: „אמא, בחייך, תכתבי על הספר הזה." זה מה שהוא עשה לספר החדש של דבורה עומר סיפורי פעמונים לחגים (ספריית פעמונית).

רציתי לראות את הספר ולקרוא אותו, אבל הוא נעלם. הפכנו את כל הבית ולא מצאנו אותו. אמרתי לילד שאכתוב על הספר, כשנמצא אותו. אבל בני, כשהוא רוצה משהו, זה צריך להיות תיכף — והוא לוחץ קשה. „ממילא את קוראת את כל הספרים שלי רק ער החצי, אז מה איכפת לך לכתוב מה אני חושב על הספר? זה גם מיועד לילדים כמוני, ולא לנשים כמוך," אמר.

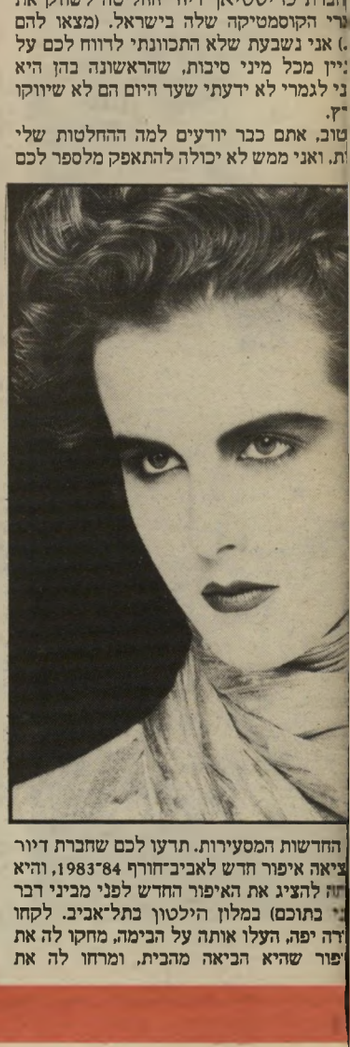
והנה מה שהוא חושב על הספר: „כמו כל הספרים של דבורה עומר, גם את הספר הזה אי־אפשר להפסיק לקרוא לפני שגומרים אותו, כי הוא נורא מעניין ומושך לקרוא הלאה. יש שם חמישה סיפורים על ראש־השנה ועל סוכות, על שימחת־תורה ועל חנוכה, ותוך כדי קריאת הדברים שקרו לילדים מהסיפורים, גם למדתי דברים חשובים על החגים, שעד היום לא ידעתי. מה שאני הכי־אוהב אצל הסופרת דבורה עומר זה שאני מרגיש שהיא מתייחסת אלי כאל ילד אינטליגנטי ובשבילי היא כותבת סיפורים אינטליגנטיים, לא כמו... (כאן בא שמה של סופרת ישראלית אחרת, שמחקתי כי אני לא בטוחה שאני מסכימה לדעתו) שכותבת כמו אשה חכמה לילדים מטומטמים."

סוף ציטוט של המבקר הספרותי בן ה־8. אני לא חותמת על זה, כי לא הצלחתי לראות את הספר. אבל מנסיון — עד היום הוא דווקא צדק בהרבה מאור דברים.

ופי נולה כסף

חברת כריסטיאן דיור החליטה לשווק את רי הקוסמטיקה שלה בישראל. (מצאו להם .) אני נשבעת שלא התכוונתי לדווח לכם על ניין מכל מיני סיבות, שהראשונה בהן היא ני לגמרי לא ידעתי שעד היום הם לא שיווקו ץ".

טוב, אתם כבר יודעים למה ההחלטות שלי ות, ואני ממש לא יכולה להתאפק מלספר לכם

החדשות המסעירות. תדעו לכם שחברת דיור ציאה איפור חדש לאביב־חורף 84־1983, והיא זה להציג את האיפור החדש לפני מביני דבר י בתוכם) במלון הילטון בתל־אביב. לקחו רה יפה, העלו אותה על הבימה, מחקו לה את פור שהיא הביאה מהבית, ומרחו לה את

האיפור החדיש של דיור. מה שיצא זה בחורה יפה.

למתעניינות במיוחד אגיד, שיש סוגים ומינים שונים של מוצרים שהתחילו להימכר כבר בכל הפרפומריות הנבחרות בארץ. אבל, כמובן, אף אשה לא צריכה את כל המוצרים, ואני בחרתי בשבילכן ממש רק את המינימום ההכרחי לאשה, שפיתאום עכשיו בא לה להתמרח דווקא בדיור.

קרם לחות — צריך? צריך!	3,431 ש
קרם לטיפול בעור חובה	6,261 ש
קרם עיניים צריך?	6,305 ש
קרם לצוואר	6,828 ש
מייק־אפ	3,859 ש
בלי סומק — אפשר?	3,347 ש
צלליות? חובה.	3,413 ש
מסקרה	2,213 ש
אייליינר	2,728 ש
שפתון	1,697 ש
לאק לציפורניים	1,527 ש

זה המינימום, כמו שאתן מבינות, ואת כל זה אפשר לקבל תמורת הסכום הסימלי של ארבע מאות ושש עשרה אלף לירות, ואחר כך, אולי, להיראות כמו הגברת בתמונה. אבל רק אולי. זו לא הבטחה.

כל הכבוד
ישראכרט אלא מה.

נמר של עיר

על סופר מינורי ★ האקווריום הלאומי ★ האיש
ן המידבר ★ ציד־המכשפה גלזר־תעסה ★ ספר אישי
ציבורי מאוד ★ בית־הקברות של הספרות העברית

מקור
קמחי

לסיפוריית תרמיל של ההוצאה־לאור של
שרד־הביטחון ראוי הכינוי "ארכיאולוגית
פרות העברית". עורכה של הסידרה, המשורר
ראל הר, מוצא מתוך גנזי הספרות העברית
רות נשכחות, מפרסמם בעטיפה חדשה
ניק להן חיים חדשים.
כזה הוא קובץ סיפוריו של הסופר הנשכח **דב**
קמחי אתרוגים ועוד
סיפורים*. שראה־אור
השנה, קמחי אינו סופר
גדול, אך יחד עם זאת,
הוא נמנה עם דור
הסופרים ילידי מיזרח־
אירופה, שעלו ארצה
ויצרו את התשתית
לספרות הישראלית.
קמחי, ברומה לסופרים
אחרים בני־דורו, נימנה
עם הקטגוריה של
סופרים מינוריים, סופ־
רים שבלי יצירתם אין
ספרות כלשהי יכולה
גיע להישגים של ממש. הם הבסיס, התשתית
סוד לבנייתה של ספרות.

קמחי
יוצרי התשתית

סיפור הכותרת אתרוגים מתרחש בגליציה,
א מספר מהווי הנוער־הציוני, קורם לעלייתו
צה. זה סיפור הווי, שגיבורו המספר הוא דתי ו...
ני: "עלם בן י"ח הייתי ופיאות לי מפולפלות
שנות וקאפוטה הדורה אני לובש... הנוף כפרי
חצה, והוא מקיף את העיירה היהודית
ופיינית של מיזרח־אירופה. בסיפור יש ציונים,
יצים ויהודים של עמך. הנער־המספר הולך
זיותיו ובתיקוותיו אל "במחרשתי כל אדשרי
שתי, / אראה חיים מזבים..." אל ארמון, אל
רה שהיא אסירה בארמון, אל אהבת נעורים
זורה ואל ההכנות ליציאה לארץ־ישראל.
לילת הסיפור השני רעות מתרחשת כבר
רושלים, בהווי של "תלמידים במדסד חינוכי
בוגרים בירושלים. כולנו עניים אביונים.
יטי פרעות מרוסיה וסליטי דלות ועוני
ולץ..." בסיפור זה עורך קמחי מיפוי של
ושלים בראשית המאה. עם הווי הסמינריסטים

* דב קמחי – *אתרוגים ועוד סיפורים*; נאת ספריית תרמיל; 167 עמ' (כריכה ה).

(תוך שהוא מזכיר לא במעט את סיפורי **נוח טמיר** מאותה התקופה ומאותו הסמינר למורים).
קמחי מספר על קומונת סמינריסטים והווי החיים שלהם, ופתיחתם של הצעירים לאהבה ולגילוי עולם־החושים.
סיפור נוסף, שכותרתו היא בין ארזי הלבנון, יש בו מעט אקטואליה, שכן חלק מנופי הסיפור הם הנופים שבהם משרתים כיום חיילי צה"ל. בארץ־ישראל הישנה היה נהוג לבלות חופשות בהרי־לבנון. קמחי מספר מהרפתקות אותם הימים, תוך שהוא מזכיר את טבח הארמנים בידי התורכים, בימי מילחמת העולם הראשונה, כשהוא חושף את דמותה של הנערה הארמנית **אנאהיד**. במהלך הקריאה מסיפור זה נדמה לקורא כאילו עבר לעמודי הארמנים של אנטוליה בעלילות עקביה של **יהודה בורלא**. בזמן קריאת הסיפור נזכרתי שקראתיו בילדותי, וגם אז הילך עלי קסמים.
בסיפור פיגומים משרטט קמחי את צמיחתו של המעמד הבינוני בירושלים, באמצעות מיסטר גולדין. הבונה את ביתו ברחביה. קמחי מתאר בסיפור זה את תהליך צמיחתה של שכונת־היוקרה הירושלמית, תוך שהוא מאפיין כמה מבני התקופה שאחרי מילחמת העולם הראשונה.
בסיפור אחר, תחת הכותרת בן־לילה, ממשיך קמחי בתיאור אותו מעמד בינוני עירוני בלתי־חלוצי, דרך דמותו של הנהג **אדולף מיקלוש**, החושר באשתו כי היא בוגדת בו, ובהדרגה דעתו נטרפת עליו, בזמן עבודתו ליד הגה המונית. יש בסיפור זה כמה קטעים מאוד רומנטיים, בעלי אווירה סוריאליסטית לא מבוטלת, המוליכים לסיום שכולו טוב.
עופרה או: רוח פרצים הוא סיפורה של בת אחת המשובות שדרכה מוליכה אותה ללונדון, אחרי שהתאהבה באחד ממתנדבי הגדודים העבריים, שהגיעו ארצה בזמן המילחמה. אלא שבדרכה באוניה מתאהב בה יהודי עשיר בשם **רוברט כהן** מדרום־אפריקה. ברדתה בנמל, סמוכה על זרועו של רוברט, היא מביכה את מישפחת **ג'**, בעלה. **עופרה** מתחילה להתאקלם בביתו של ג'ר בפרבר העני היהודי בלונדון, תוך שהיא מגיעה לעימותים עם אמו ורודתו. אלא שרוברט כהן אינו מרפה מעופרה, הוא ממשיך לחזר אחריה, אך ממיר בינתיים את אהבתו לאחותו של ג'ר, שגם היא מוליכה לסוף טוב.
הסיפור אדם הוא סיפור ירושלמי, שסעיפיו מתפרשים על־פני העולם כולו, כבכל מישפחה יהודית טובה.
לסיכום, אתרוגים ועוד סיפורים הינו ספר מינורי, עם איכויות לגמרי לא מבוטלות, ובעל ערך רב בהבנת כמה מפרקי היסוד של הספרות הארצישראלית. בגאולת דב קמחי מניבכי השיכחה עשה ישראל הר מיצווה ספרותית, כאשר הוציא סיפרון זה במחיר זול, השווה לכל נפש.

מסך החול
קד'אפי

ספר רב־עניין שראה־אור באחרונה בסידרת
קו ירוק של הוצאת הקיבוץ המאוחד, בשיתוף
עם אוניברסיטת תל־אביב. הוא סיפרו של
גידעון גרא דרך קד'אפי בלובן(*). ספר זה
מתאר את **מועמר אל־קד'אפי**, מנהיגה הכריזמטי
של לוב, השומר על יציבות שילטונו מזה 14 שנה,
על־ידי שילוב עושר הנפט עם בשורה מהפכנית
מוסלמית.
ספר מחקרי זה מביא בפרוטרוט את סיפורה
של לוב ואת סיפור התבססותו של קד'אפי. אחרי
סקירת ארץ־מידבר זו, אוכלוסיתה ותרבותה,
עוסק גרא בניתוח תקופת שילטונו של המלך
אידריס, ביסוסה של מערכת השליטה שלו
בשיבטי־המידבר המפוזרים, וביסוסו של הצבא,
שמתוכו צמח מועמר אל־קד'אפי.
הפרקים העוסקים בהפיכה ותוצאותיה ממש
מרתקים. שהרי ארץ זו היא במידה רבה נעלם,
ולכן נהוג לראות בקד'אפי מנהיג מטורף —
קביעה הנעשית בלי ידיעה בסיסית על המתרחש
בארץ יוצאת־דופן זו. גרא מביא את סיפור
בית־הספר לקצינים, את התארגנותה של
ההפיכה, את תפיסת השילטון, ואת מהלכי
ההתארגנות של הכת השלטת בראשותו של
קד'אפי. אחר כך בא הפרק המהפיכה העממית,
העוסק בניסיון להמיר את הסיפרון האדום של
מאו־צה־טונג בגירסה אסלאמית של קד'אפי,
ושבעיקבותיו בא הקשר הראשון שנעשה כנגד
קד'אפי, שהוליך ליצירת שילטון העם.
בקיאותו של גדעון גרא בענייני לוב
והתיאורים בדבר יצירתה של אליטה לובית,
כמודל לתופעות אופיניות של מדינות העולם
השלישי, ניתוח אישיותו של קד'אפי, הרקע
המידברי שלו והתפתחות האידיאולוגיה של
מישטר קד'אפי, שראשון האילנות שעליו נתלתה
היה הנאצריזם, ואחר־כך הגירסה האידיאולוגית
הנוכחית, שכותרתה היא התיאוריה

מנהיג קד'אפי
טירוף לא מטורף

הבינלאומית השלישית גם מרתקים. גם הפרקים העוסקים בניסיונות של דימוקרטיה ישירה ושילטון העם מגלים מדינה שונה מהאיפיונים שהדביקו לה כלי־התיקשורת למיניהם.
לוב של קד'אפי, שבניגוד לשאר מדינות העולם השלישי היא מדינה עשירה — המשקיעה משאבים רבים ביצירת עתודות־איכות של תושביה, שאותם היא מכשירה במיקצועות תיעוש למיניהם — היא רבת עניין עבור ישראל, המשמשת אחת המטרות הראשיות של איום קד'אפי. עיסוקו של גרא במרכיבים ובהיבטים האידיאולוגיים של קד'אפי ושילטונו הינם רבי־עניין, בעיקר בשל המיליטנטיות שלהם. והגירסה המודרנית למדיניות הסנוסיה

* גדעון גרא – ***דרך קד'אפי בלוב***; *סידרת קו ירוק, הוצאת הקיבוץ המאוחד; 248 עמ' (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית
„הבימה" חוויות סביב לה

ברומה לעוד עשרות אלפי מנויים של חברת
ראכרט קיבלתי את החוברת הפירסומית של
רה זו. בשער האחורי שלה מופיעה מודעה
עשה למכור את התיאטרון הלאומי הבימה. בין
עונים דיגיטאליים. מכונות־כביסה, תכשירי
זייה מהפכניים ושאר מודעות.
למיקרא המודעה הגעתי למסקנה, שמודעה זו
סחה הם התרומה החשובה ביותר של
תיאטרון הלאומי" לתרבות הישראלית בשנה

המודעה, שנוערה למכור חבילת־מנוי, אינה
ספרת לצרכן הפוטנציאלי את רשימת המחזות
אותם תעלה הבימה בעונה התיאטרונית
רובה. היא מספרת על "חבילת תרבות"
ולל: מיפגשי תיאטרון, קפה תיאטרון,
רועי יום ו', טיולי תיאטרון, הצגות לילדים —
לא תיאטרון.
המודעה, מוכרת לצרכני התרבות בכוח גם
רות מהפכני." לרגע קט עשוי שוחר־

אקווריום לאומי
שרות מהפכני

התיאטרון לצפות לחומר רקע על הצגות שיועלו
על קרשי התיאטרון הלאומי, או אולי לנוכחות
בשעת החזרות. לא ולא. ה"שרות המהפכני" של
התיאטרון הלאומי מסתכם בארבעה קוו־טלפון,
שקופת התיאטרון התקינה עבור הזמנת מקומות
של המנויים.
בתחתית הפירסום מרגישה המודעה לקהל
שוחרי התיאטרון את הסיסמה שפירסומאי
התיאטרון המציאו, וזו לשונה: **„הבימה — חוויות סביב לה".**
כמה חבל שפירסומאי „התיאטרון הלאומי
הבימה" לא מצאו במוסד מסובסד זה משהו
שימקד את הפירסומת שלהם, ונאלצו לשחר אחד
ה„חוויות סביב לה".
בפרט אחד שכחו הפירסומאים השגונים של
הבימה להשתמש: המראה האקווריוני של
התיאטרון, שייתכן והוא תרומת הבימה לתרבות
הישראלית. באקווריום הענק נראים השחקנים,
המחזאים וכל שאר „יוצרי" התרבות, כרגים,
שבועות אוויר מבעבועות מתוך פיותיהם.

המטוהרת — בשל חשיבותם של עמים אלה בעתיד.

גם "טירופו" של קד'אפי אינו נשמע מטורף כל־כך, בעמודי מחקר זה, והרושם הקודר העולה ממנו, מרצון או שלא מרצון, מזכיר את סיפרו של הגרמני **אוסוואלד שפנגלר** שקיעת המערב.

הייתי ממליץ ל־21 שרי ממשלת־ישראל (בעיקר לאותם היודעים לקרוא) לעיין בספר זה, כדי להבין מעט מכובד האחריות ההיסטורית המוטלת על שיכמם.

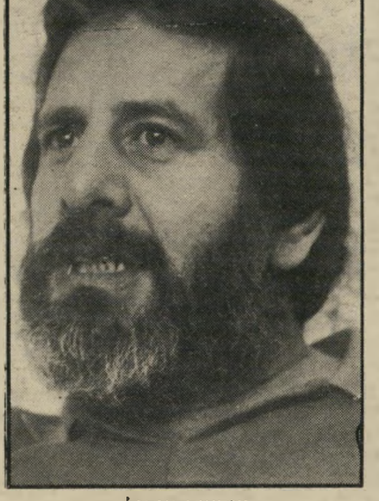
זיכרונות

טופול

ישנה איזו פשטות תיאורית, שסופרים רבים עשויים להתקנא בה, בספר זיכרונותיו (הראשון בינתיים) של השחקן **חיים טופול** חיים מספר על טופול(*).

זהו ספר של שחקן, הממשיך לשחק לפני קהלו גם כאשר הוא כותב לו. טופול עושה זאת בחן ובקסם. כבר בפרק שכונת פלורנטין מתאר טופול, בפשטות לשונו וישירותה, את הווי שכונת־ילדותו. בינות לתיאורים מצויים הבזקים של הנפש המסתתרת בתוככי השחקן.

הזיכרונות מימי המנדט הבריטי כמו "**בהצטלבות רחוב מזרחי ב', הרחוב שבו גרנו, עם רחוב סלורנטין, ממש בסינה על־יד הקיוסק**

מוכשר טופול
טוב מסופרים

של הבוכרי, חנה משוריין בריטי..." ממשיכים בסיפור רצח **אברהם** ("איר") **שטרן**, כפי שנראה בעיני הילד טופול: "**הגופה הוכנסה למשוריין, ודלת המתבת נטרקה בצליל עמום וניחרין, כמו סוף.**"

סיפורו של טופול הוא ספר זיכרונות ארצישראלי, שאותו כתב יליד הארץ, בן לדור שעדיין לא הצליח להתמודד עם זיכרונותיו. טופול עושה זאת באיכויות ספרותיות. הוא ממשיך ומתאר את הרקע שלו ושל הוריו, את גילגוליהם בארץ, את העוני שקדם לימי ארידולה, את מילחמת־המעמדות, את בעלי־הבתים של תל־אביב, את המאבק בבריטים — כולם כפי שמשתקפים בעיני הילדים. יש בחיים מספר על טופול מניחוח תל־אביב הבינונית, עוד בטרם התחילה לשקוע, ניחוח של ילדי החול, של בנוער העובד, סניף שכונת בורכוב, ודיוקנו של משורר־המחאה **יבי** נבעוריו יש קסם רב. ואז מגלה טופול את הקיבוץ, את הטרקטור, את הווי המשק, ריקודי בן ובת, דיונים של מי ישן עם מי. טופול מתגייס לנח"ל, שם הפך לטירון 282550.

יום אחד הגיעה להקת הנח"ל למחנה, טופול וחבריו החליטו שלא לצחוק והורידו את הלהקה מהבימה. אז עלו טופול וחבריו, הצחיקו את כולם — ומייד בא הזימון ללהקת הנח"ל, זימון ששינה את נתיב חייו המתוכנן של טופול. שם הוא פגש את **גלילה פינקלשטיין**, שהפכה מאוחר יותר **לגלילה טופול**, והפך לאגדה בבידור ובתיאטרון הישראליים.

בסיפורו להקת הנח"ל חושף טופול סודות מהחדר, שלידם מחוויר והופך לאפס הסרט הלהקה. השיא הוא הסיפור על המיפגש בין חברי הלהקה עם **רחבעם זאבי** ("גנדי") כאשר **אורי זוהר** מתכנן את מיבצע סיני, עם הצניחה למיתלה, קודם לפרוץ המיבצע, וגורם לגנדי להחוויר מתדהמה.

אחרי החתונה עם גליה, בפרק בחצות הלילה, בצאת הכוכבים, גליה וחיים מתחתנים. נ"ב נא להביא סנדביצ'ים. תודה. אחרי מיבצע סיני — שוב להקה — להקת בצל ירוק, שהחלה כקולקטיב של קיבוץ רמת־דויד. כאן מתחיל סיפור תיאטרון חיפה, שטופול הפך עד מהרה לכוכבו הראשי, כאשר אחד משיאי המישחק שלו היה הצגת מעגל הגיר הקווקזי **לברטולד ברכט**. ב־1963, תחת הכותרת רגע, חושבים; מביא טופול את סיפור סאלח שבתי **ואפרים קישון**, ומכאן מוליכה דרכו של טופול לפרק על־הגג.

הצלחתו בכנור על הגג מביאה אותו לבימה הלונדונית ולתהילה עולמית עם לו הייתי רוטשילד. ומשם לביסוס מקומו בצמרת שחקני הקולנוע הבינלאומיים.

לסיכום, חיים מספר על טופול הוא מיסמך מרתק של שחקן מוכשר, בעל כישרונות ספרותיים, שאינם מבוטלים ליד כישרון המישחק שלו. מה שמרתק בספר זה הוא גילוי־הלב של טופול, הבריחה מהצטעצעות לשונית והכתיבה הפשוטה, ההופכים את הספר לתעודה תרבותית על דור שלם.

ספר מומלץ ביותר.

שירה

גלדמן

שיריו של **מרדכי גלדמן** אינם שירים המבוקשים על־ידי בני ובנות טיפשעשרה. אלה שירים שאינם נפוצים מעבר למעגל הסגור של השירה העברית, למרות שאלה שירים ערכיים למדי. בימים אלה ראה־אור קובץ שיריו של גלדמן 83־66', שבו מיבחר שירי גלדמן.

איכויות השירה של גלדמן בולטים מימי הראשית של שירתו מ־**מי שגפניו שורות בברמי הר / לא יבוא בכרם ים אגדי...**" דרך "**ארץ חררה מובסת לשימשה / מראת גוו בהרים גברש...**" אל "**הוא איש נמוך יושב גן / ימים תמימים ישב שיחים. ימנה כינים / יציץ במשתינים הולכי בטל...**"

שירתו של גלדמן היא שירה מעודנת ומגובשת, המביאה חוויית יחיד, שירה של אדם בודד, רגיש, המתאר את תחושותיו ואת העולם הסובב אותו בחסכנות. אך לא כל השירים עומדים על אותה איכות גבוהה. רווקא החזרות של גלדמן לבדידותו הם שירתו במיטבה: "**והייתי שם איש מקומי, זעם תיקווה / שהבינוני מזלדתו היחידה, ביתו, מחסו, מיפלטו, / שהעין בחלונו הוא יערו.**"

מחזור השירים האחרון שירים אחרים מביא בדידות המשורר שלו: "**יושב באפלולית חדריו / תשוקתו מיזדקק של אור / לבודה בזיכרו התקרבויות...**" שירים אחרים, בעלי רמזים מיניים, מעודנים ועומדים באיכויות של שיר לשמה, ולא כמאניפסטים, בדומה לכמה משוררים וסופרים, המנופפים בהעדפתם המינית המיוחדו כדגל־חלוץ לשירתם.

שיר מעולה הוא השיר טקסי הבורגנות, שב כותב גלדמן: "**בקסי הזהב של הבורגנות — הבוללים שיחות קסומות על מיני מאכל, ע חופשות קצרות, על פרטים. / על שינוי ודאים או אפשריים במשכורות / על תנודו בערך המטבע / על הצרות עם הילדים...**" א השיר וולקן הצעיר, הנפתח ב־"**בחור מן השבט: שכתבתי עליו שיר / ישב על גדר־גן־בית שלי תחנת האוטובוס / וזאבו הזקן ליד מגפי. / — החיבה ליי**".

שירתו של גלדמן היא מעודנת וייחודי וראויה לקהל קוראים מעולה, העשוי למצוא ב בגרות שירית מהנה עד למאוד.

משורר גלדמן
ביתו, מחסו, מיפלטו

שירים חדשים של גלדמן, כמו שירו אנדי וורהול, שאותו הוא פותח ב־"**אמנותו האקסטרווגנטית וההומו־סכסואלית / אינה יודעת אלא את הנצח והמוות / כפי שהם משתקפים בתצלומי עיתונות וטלוויזיה / כלומר מסני השטח שלהם / כלומר במהותם הזכרית המוחלטת / כלומר בתכונת חוץ הגוף ולא בתכונת סנימיותו...**" ושוב בחזרה אל

• *מרדכי גלדמן – 83־66; הוצאת סיפרי סימן קריאה + הקיבוץ המאוחד; 135 עמ' (כריכה רכה).*

סטיריקון

כת מיסתורית בהרי־יהודה

כצד 11 הכיתות השונות הפועלות בארץ, מהיוגי מהרישי דרך אצבע אלוהים וכלה באימון, מצוייה כת אחת, שאותה לא חקרה ועדת סגנית שר־החינוך־והתרבות **מרים גלזר־תעסה**.

חברי אותה כת מיסתורית, שחבריה מתרכזים בהרי־יהודה, מתמסרים בפולחניהם המיסתוריים בידיית אבנים בשבתות על מכוניות הנוסעות בכבישים, בהכאת ראשי־ערים, באי־ציות לצה"ל ובהתעלמות מוחלטת מקיומה של ישראל.

חברי כת זו מהווים הוכחה לכך, שיש בישראל שני מעמדות. מעמד אחד מעל לחוק, והאחר, מתחת לחוק.

מי מריבה

הזזופיליה

אמר לי פעם משורר נודע: "**סופרים שהיו מתים בחיינים — ממשיכים לכתוב גם אחרי מותם**" והוא ביזון את דבריו לסופר־החצר המפא"י **חיים הזז**.

בימים אלה, במלאת עשור למותו של הזז, מסתבר שמתוך מעמקים ממשיך סופר זה לשוו אותיותיו לאוויר־העולם.

אלא שבמהלך העשור השלימה הספרות הישראלית, על כיתבי־העת שלה, עם עובדת מותו וחדלה לפרסם את מיקבצי אותיותיו, המשווקים בידי אלמנתו, **אביבה הזז**, העושה במילותי ובעזבונו כבתוך שלה. כיתבי־העת המכובדים בישראל חדלו לפרסם את כתבי חיים הז הכלתי־מסתיימים — שהרי אין זה סוד שהזז אינו **ש"י עגנון**, ואין הענין בכתביו שאחרי המות כענין שיש בכתבים מתוך עזבונו של עגנון.

מחבר הזז
חיי שעה

בדומה למגבית היהודית המאוחדת, המפרנסת את הכלכלה הישראלית, מצוייה גם מגבית ספרותית אמריקאית, המפרנסת סופרים ישראליים מתים וסופרים חיים הנחשבים מתים, מפני שאין לעורכי כיתבי העת ענין בכתביהם.

המגבית הספרותית האמריקאית לספרות העברית היא כתב־עת בשם ביצרון, הרואה־אור בארצות־הברית. בחוברת האחרונה של ביצרון מוצא מדור שלם המוקדש לחיים הזז, במלאת עשור למותו. מדור זה נפתח בסיפור חיי שעה מעזבונו, הרואה־אור לראשונה, באריבותה של אביבה הזז.

צחוק הגורל הוא, שסופר שיצירתו נידונה לחיי־שעה, מתפרסם במלאת עשור למותו בסיפור שכותרתו היא חיי שעה.

בגן־החיות של הספרות הישראלית ניתן לכנות תופעה זו הזזופיליה.

גנזים

פירסום

אחד המיפעלים הספרותיים החשובים ביותו במדינה הוא פירסום חוברות גנזים. המפרסמו את מיפעל התיעוד המרכזי של הספרות העבריו והישראלית. החוברת האחרונה של גנזים" שמניינה הוא 104־105, מוקדשת בעיקר לפרופסור **גרשום שלום**, שתמונתו מופיעה גם בשער החוברת.

בחוברת מצויים מיכתבים נדירים של גרשו שלום לאישי ספרות שונים, אם **לאביגדו המאירי** ואם **לדב סדן**, למתורגמן **שלמ דיקמן**, לסופר **ש"י עגנון** ("**ישבתי עשר דקו וכבר עלה בידי לסענח כל רזי הכתב שדניתנ לך, כפי שהנראה. מבוחו של בתביאל המלאן הממונה על הכתב...**").

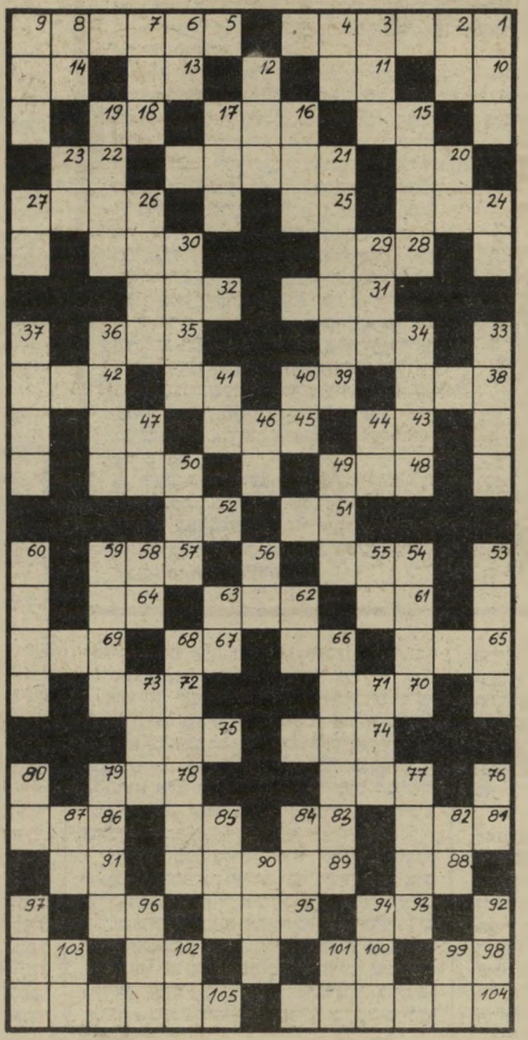
במלאת חמש שנים להתאברותו של **ברוך קורצווייל** מובאים גם מיכתביו, בין השאר למשורר **אורי צבי גרינברג** ולאישי־ספרו נוספים.

חוברות גנזים אינן ניתנות לקניה בחנויו ספרים או עיתונים, וחבל. אלה חוברות רבות ערך כאשר כל מדור המוקדש לסופר, מביא פרטי ביוגרפיים אודותיו, תצלומים, והמיכתבי מובאים כפקסימיליה מכתב־היד. מרתק לעבו על כתבי־יד של סופרים, לגלות מחיקות ולנחש מה המחוק, בעיקר כאשר מדובר במיכתב סופרים לסופרים. ניתן לערוך לעיתים ג בדיקות גרפולוגיות של כיתבי־יד אלה, ולהרה בעצם, שמכונות־הכתיבה של סופרי הדו העכשווי לא יגלו לעתיד דבר על אופיים.

• *ידיעות גנזים – הוצאת אגודו הסופרים; חוברות 102־103, 104־105.*

מאת בן עומר

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) מגדולי הוגי הדעות בעולם; 5) מומחה במלאכות רבות (4,2); 10) מסור; 11) מרחף; 13) בהמת משאות; 14) לא יבש במידה מספקת; 15) חיית טרף; 16) הכין לקרב; 18) נישא מעל; 20) עוד; 21) ניתאי הארבלי ב"פרקי אבות" ממליץ להתרחק משכמותו (2,3); 22) גדול בתורה; 24) אסור בהנאה; 25) המון, קהל רב; 26) ספר ההלכות שחובר ע"י האמוראים בגולה; 28) סובין; 30) כל אחת מ"זרועות" המחוגה; 31) קו אחד ויחיד בין שתי נקודות; 32) צחצח; 34) קלע בערבוביה; 35) ערבוביה; 38) קנה מחודד לכתיבה; 39) לא נותרה בו נשמה; 41) שמן; 42) פסולת המתכת; 43) אביון; 45) מסמך רשמי; 47) מסלול; 48) דבור, הגה; 50) נאד; 51) שביב; 52) כלי זין עתיק; 54) מעמד; 57) תלה, הוקיע; 61) אויב; 62) חרון; 64) שוכן חרבות; 65) משטר; 66) מתוך; 67) מרפא; 69) כח רב; 70) צוהר, אישון; 72) כוסה בתקרה; 74) נזיר טיבטי; 75) רכיל; 77) ראשון לתאומי תבל; 78) גיס; 81) יגון; 83) שר; 85) מילת איסור; 86) רעיה נוספת; 88) מאורת חיות; 89) מצב במשחקי ספורט; 91) מידה; 93) קול ממרחקים; 95) פרי העמל; 96) אחוריים; 98) כלי קבול; 100) מים רבים; 102) ערימה, מצבור; 103) ממיני השרצים הטמאים; 104) בדרך החוק (4,2); 105) התנחלות.

מאונך:

1) קלקל את הסדר המקובל; 2) ארון הולגרי; 3) השור הרועה בשדה; 4) ילדים קטנים; 6) מטבע ישראלי שאבר עליו כלח; 7) נדיר, בלתי מצוי; 8) נהר בדרום אפריקה; 9) תביעה נמרצת, כפייה; 12) סימסטר; 15) רוח עוועים; 16) רב תימני; 17) טבור, מקום חבור העובר אל אמו; 19) מכלאת הבהמה ליד האבוס; 20) אחורי הגוף; 21) שער בעיר העתיקה בירושלים; 23) נשף מסכות; 24) נאטם; 26) שממה, ריקנות; 27) אלוה; 29) תעלת שופכין; 30) הכניס שלא במקום הנכון; 33) כאב קל; 34) השטן המקטרג; 36) קביעת סדר ומשטר; 37) טוב, ישר, משביע רצון; 40) נחלש; 41) מלא חיות; 44) לא כאן; 46) רסיסי בקר; 47) משנה תנוחה; 49) גוש עפר; 50) הבריל, הקים מחיצה; 53) ריקא; 54) פעולת בילוש; 55) אבן חלמיש; 56) כלל הידיעות הנרכשות; 58) פוחז; 59) בעילה; 60) תוף סיני; 62) בסיס; 63) עש הבגדים; 66) שוחה; 68) קטע ספרותי המתאים לקטע נתון אחר; 71) שוטר חרש; 73) אלת הים ברמות תנין; 76) גרגרי התבואה בשעת הזריה; 77) עץ הגדל בגדות נחלים; 79) תרוויד; 80) בן העדר; 82) מעשהו של חוני; 84) זנה; 85) נשרף, חרב; 87) מספיק; 90) סם; 92) ראשית הבנייה; 94) נוזל לכתיבה; 96) חרב; 97) קבוץ בעמק יזרעאל; 99) בסולם התונים; 101) ברשם; 102) חדרון; 103) הוראה מפורשת.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
• מחירים עממיים • שרות מעולה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

חמרורים

הוכתר ♦ כאלוף־העולם במי־שחק עיסקי־המקרקעין מונופולי (ריכוז), שמשחקים בכסף־של־ניר, האוסטרלי **גרג ג'יקובס** (32) מתווך עיסקי־מקרקעין בחיי היומיום, אשר גבר על 20 מתחרים וזכה בפרס הגדול, בסך של 10 אלפים דולר (בכסף־של־ממש).

אושפז ♦ כשהוא סובל מהצ־טברות נוזלים בגופו, **דויד מסיקה** (41) מי שהיה עד לאחרונה ממלא־מקום ראש־עיריית בת־ים ושהגיע, בבחירות האחרונות, שבהן ניצח איש המערך אהוד קינמון, למקום השלישי, עם 18.4% מן הקולות. מסיקה, עורך־דין יליד לוב, איש ליכוד שהצ־ליח להפוך לאיש חזק בבת־ים בזכות רשימתו העצמאית (התנועה למען בת־ים). הוא נכה הרתוק לכיסא־גלגלים וסובל ממחלת ניוון שרירים. המחלה מחייבת אותו בנטילת כדורים כנגד הצטברות נוזלים, עניין שהוציח מסיקה בלהט מערכת הבחירות.

נחוג ♦ יום הולדתה ה־49 של **שולמית לפיד**, אשתו של מנכ"ל רשות־השידור ואיש מעריב טומי לפיד ואם שלושת ילדיהם (שתי בנות ובן), עיתונאית וסופרת (גיא אוני) בזכות עצמה, ובתו היחידה של דויד גלעדי, אחד ממייסדי מעריב. שולמית פגשה את בעלה במעריב, שם קידם אביה, יוצא הונגריה, את העולה החדש מהונגריה, יוסף לפיד.

נחוג ♦ יום הולדתו ה־56 של **שלמה להט**, המתחיל עתה את שנתו העשירית כראש עיריית תל־אביב. להט, יליד ברלין ואב לשניים, הספיק לשרת כמעט 25 שנה בצבא הקבע, לפני הגיעו לכיכר מלכי־ישראל. בשנים אלה עלה ממפקד מחלקה במילחמת־העצמאות לאלוף של המטה הכללי (התפקיד האחרון: ראש אגף כוח־אדם).

נחוג ♦ יום הולדתו ה־68 של **אנתוני קווין**, כוכב הקולנוע השובר עתה קופות בברודווי, בהצגת התיאטרון של זורבה היווני. קווין, -אשר נולד במכסיקו, כשאמו היתה בת 15. אביו, שהיה ממוצא אירי, התנגד למהפכה המכסיקאית של אותם ימים. קווין הספיק להיות קוטף־פרי, נהג־מונית, פועל־תעשייה ומטיף נודד, לפני שנתגלה על־ידי הוליווד, שבה עשה חייל ביותר ממאה סרטים, שכמה מהם זיכו אותו בפרסי אוסקר. (ויווה זאפאטה, התשוקה לחיים, זורבה).

נחוג ♦ יום הולדתו ה־76 של **ד"ר** (לפילוסופיה) **אלימלך שמעון רימלט**, יליד פולין שגדל באוסטריה, שבה שימש כרבם של יהודי טירול ופוראלסברג (שני המחוזות הדרום־מערביים של אוסטריה), לפני שעלה ארצה לקאריירה של מנהל בית־ספר עממי ובית־ספר תיכון, שאותו הוא עדיין מנהל. רימלט, שגם פירסם עבר־דות מדעיות בבלשנות שמית (על הלשון הארמית למשל) היה במשך שנים רבות חבר־כנסת, חמש שנים סגן ראש עיריית רמת־גן ושנתיים שר־הדואר (בממשלות הליכוד הלאומי של לוי אשכול וגולדה מאיר). בשיא פעילותו הפוליטית היה השותף הראשון (מטעם המיפלגה הליבראלית) של מנחם בגין לליכוד. שממנו פרש לחיים הפרטיים, כאשר חדל להתפעל ממדיניות הליכוד.

טבעה ♦ בפילדלפיה, ארצות־הברית, בגיל 35, **ג'סיקה סוויץ'**, שדרנית־הצמרת של רשת הטלוויזיה אנ־בי־סי (משכורת שנתית: 500 אלף דולר), כאשר המכונית שבה נסעה עם ידיד, התדרדרה לתעלת־מים רדודה כל־כך, עד שלא היתה אפשרות לפתוח את דלתות־המכונית ולחלץ את הנל־כדים. היה זה הפרק הטראגי האחרון בחייה של השדרנית הבלונדית, שהת־גרשה מבעלה הראשון אחרי עשרה חודשי נישואין ואיבדה את בעלה השני, כאשר הוא התאבד משגילה כי הוא חולה־כליות.

נפטרה ♦ בקאהיר, מסרטן, בגיל 50, הזמרת **סאיזה אחמד**, שהחלה את הקאריירה שלה בגיל 11 בביירות, שממנה עברה לדמשק ולקאהיר. אחמד השתתפה בארבעה סרטים והקליטה 600 שירים, שהמפורסם בהם, שיר האם, הולחן למענה על־ידי גדול המלחינים הערביים, מוחמד עבד אל־והאב.

נפטרה ♦ בחיפה, מהתקף־לב, בגיל 65, **ברוניה ברנדט**, אימו של הזמר מייק ברנדט, שהתאבד בשעתו

זמרת אחמד
ביירות, דמשק, קאהיר

בפאריס. יורשה היחיד הוא הבן שנותר בחיים, צבי, איש אופנה תל־אביבי שיירש עתה גם את הירושה הלא־מבוטלת שהותיר מייק ברנדט לאימו.

נפטר ♦ בלונדון, בגיל 84, **יוליום גלנר**. בימאי יהודי יליד צ'כיה, שביים בישראל לפני 30 שנה 15 הצגות תיאטרון (זעקי ארץ אהובה ובית התה של ירח אוגוסט) ואף היה משך שנתיים המנהל האומנותי של הבימה, אותה גם ליווה בסיבוב הופעות בצפון אמריקה, לפני שחזר לישיבת־קבע באנגליה.

נפטר ♦ ברעננה, בגיל 85, **יצחק חלוץ**, גימלאי משירות־המדינה והאיש שעדותו אפשרה את החשדתו של אברהם סטבסקי ברצח חיים ארלוזורוב. חלוץ, שהיה בשנת הרצח, 1933, מנהל־חשבונות במישרד הדרכונים בירושלים, זכר את הופעתו של סטבסקי במישרדו ביום הרצח (שהיתה, לדעת מאשימי סטבסקי, קשורה ביצירת אליבי מדומה) ומסר את תיאורו (־מוצק, רחב ובעל הליכה של אווז") לשלטונות. על עדות זאת חזר, קרוב לוודאי, גם עת הופיע, לאחרונה, לפני ועדת־החקירה שמינה מנחם בגין לחקירת רצח ארלוזורוב.

נפטרו ♦ בירדן ובסעודיה, מאפיסת־כוחות כתוצאה מן החום, ארבעה מבין 3036 המוסלמים הישראליים שעלו השנה לרגל למכה. האחרון בהם, סליימן סלים עקאל, מערערה, נפטר השבוע בבית־החולים הממשלתי במכה.

תן טרמפ לחייל

1 פה חזיר: הבליטי את הפה כמו כושי. זה אחד מ־16 התרגילים, והבא הוא –

2 לשון: פיתחי את הפה כמו אצל הרופא, הוציאי את הלשון החוצה

3 התעטשות: כווצי את השרירים משני צידי האף, כמו בהתעטשות

4 הפה: הרימי את זוויות והחזיקי אותן לימין ולש

מאיה היימן מלמדת איך להפעיל את שרירי הפנים יום־יום כדי להאט את קצב ההזדקנות

לעשות פרצופים

צעירים, היא מילת הקסמים. מראה צעיר הוא משאת־נפש של כל אדם. גברים ונשים כאחד רוצים להראות צעירים. „לא תאריך הלידה קובע את גילו של האדם, כי אם המראה שלו," כותבת מאיה היימן בהקדמה לספרה. מאיה עוסקת בטיפול פיסיקלי בהרפיה, לפי שיטה מיוחדת, ובהתעמלות הפנים.

על השיטה היא אומרת: „זוהי התעמלות־פנים, המאפשרת לטפל בשורשי התופעה ולא בתוצאותיה. יש לה השלכות חיוביות לגבי המצב הריגשי של האדם. כידוע, המראה וההופעה החיצונית של האדם משפיעים השפעה ניכרת על המצב הנפשי, ולעיתים זה מתבטא בהפרעות בבריאות על רקע פסיכוסומטי. זה מעגל־קסמים שיש לבלום אותו מבעוד מועד."

היום, בעידן הכירורגיה הפלסטית, יש אפשרות להאיט את קצב ההזדקנות. גם התעמלות מתאימה עשויה לשפר את המראה ולשמור על מראה צעיר. במקרים שבהם נראים סימנים ראשונים של קימוט בפנים, ההתעמלות מתקנת ומונעת התפתחות נוספת.

במקרים שבהם מתבצע ניתוח קוסמטי, התעמלות זאת מסייעת לשמירת התוצאות.

מאיה, ילידת פולין, סיימה את לימודי התיכון בישראל ונישאה בגיל צעיר לרופא ההומאופאת ד"ר אריגן היימן. מאז היא משמשת כאסיסטנטית שלו באלקטרותרפיה.

באחת מנסיעותיה נתקלה מאיה בנושא ההרפייה הריכוזית העצמית. „השיטות הטבעיות מושכות אותי," היא אומרת. „ואני בעד טיפול בשורש הבעיה ובצורה טבעית. טבעי הדבר, שאם המראה החיצוני לא תקין, השרירים רפויים והסנטר נפול, תהיה גם נפשו של האדם נפולה." מאיה נראית יפה מאוד. היא מסרבת בכל תוקף לגלות מה גילה. „אני לא חושבת שזה ישנה דבר, אם מישהו יידע בת כמה אני. אורח־החיים והוויטליות של האדם, הם שקובעים בן כמה הוא. אני צעירה בנפשי." ובאמת, מאיה נראית צעירה ועור פניה חלק למדי.

לפני כמה שנים ביקרה מאיה בציריך, שבשוויץ, אצל הגברת הרטה מידנר. „הרטה היתה מורה למסאז' רפואי, והיא לימדה אותי את תורת ההתעמלות הזאת. מקורות ההתעמלות הזאת ידועים כבר מימים ימימה. כתבו על זה בצרפת, בגרמניה ובאנגליה. מטרת ההתעמלות הזאת, היא לתרגל ולהפעיל את השרירים הרצוניים שלנו

מתרגלת היימן

על־ידי אימפולס רצוני, ובצורה זו לגרום לגמישות, להעלות את רמת הלחות ולגרום לזרימת דם יותר טובה."

„אנשים משתמשים בחיי היום יום רק בחלק קטן של השרירים," אומרת מאיה. „בפתיחת ובסגירת העיניים ובפה ללעיסה בלבד. שרירי המימיקה, ההבעה, הם בעצם המבטאים את מצבו של האדם. גם אנשים שמשתדלים להסוות את מצבם הנפשי, אינם יכולים לעשות זאת שכן הדבר ניכר בפניהם.

„16 התרגילים האלה מיועדים לאו דווקא לנשים, כי מראה טוב ורענן כולם רוצים. אדם צריך להיות מסוגל להרפות מתח, לתת דרור לשרירים. אני עושה את ההתעמלות הזאת פעם ביום במשך כמה דקות." מאיה נותנת דוגמא מעולם החיות — הנמרים והחתולים, גם כשהם נמצאים בכלוב, מתמתחים,

ולהישאר צעירה

מכווצים את שריריהם ומרפים. ה
עושות זאת בצורה טבעית, כלי
אחד לימד אותן.

אחרי כמה זמן אפשר ל
תוצאות? תלוי באיזה מצב התחיל
אדם. „אפשר להשוות את שרירי
אדם לבית." אומרת מאיה, „אם
הבית כבר רעוע ומתקלף, א
לשפצו מבחוץ בטיט בסיד ובצבע.
אם היסודות רעועים, זה מסובך
כללית. תמיד אפשר להגיע למצב
יותר. גם אם אשה מעוניינת ל
ניתוח פלסטי של הרמת והח
עור־הפנים, כראי שהניתוח ייעש
עור ששריריו מתורגלים. לד
הניתוח יחזיק מעמד זמן רב יו
מאיה בטוחה שמי שמתרגלת כי
ולא מפריזה, תראה תוצ
ההתעמלות עוצרת במידה מסויי
תהליך ההזדקנות. „כשחברים או
לך שממש לא השתנית, את י
לדעת שהתרגילים עזרו לך."

מאיה ממליצה להתחיל
ההתעמלות הזאת כבר מגיל
אפילו 18 או 20. כבר בגיל זה מת
הנסיגה. התרגילים טובים לכל
העור. „זה לא קרם המטפל בעור,
תירגול השרירים."

יש לבצע כל תרגיל לפחות
אחת ביום. התכווצות של כל שר
קבוצת שרירים צריכה
מקסימלית ולהמשיך בספירה א
עד שש, עד להרפיה.

יש לתרגל בריכוז רב. כדי
לתוצאה מקסימלית רצוי ל
תקופה ארוכה ואפילו במשך כל ו

מי שסובל מאי־סדרים בלב, בו
או בכלי־הדם, מוטב שיתייעץ עם
לפני התחלת התירגול.

אורנה ג

5 מעלה: סיקחי את העיניים והשאירי אותן מורמות בלפי מעלה, מעלה

6 אלכסוני חזק: כך את צריכה להכיט שמאלה וימינה, ובשתי העיניים יחד

7 גם וגם: סיקחי את עינייך והסתכלי הצידה כשהפה שלך פתוח לרווחה

8 גיהוץ: שימי את אגרופי המצח שלך ולחצי היטב כ

סובל מעצירות?

אקס - לאקס

השוקולד המשלשל

להשיג בכל בתי המרקחת

שבתאי

ודעות בטלפון

לכל העתונים

בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף

03-227117/8

מכון יופי.

אסתטיקאית מדופלמת

B.M.I.-Collage

Sothy's-CANADA

צייטלין 18, ת"א

טל. 03-264388

03 243404

חגית אורין

טיפולי פנים ועור בחמרים ושיטות B.M.I. Collage, Sothy's CANADA

ייעוץ — מסאג' —

הרחקת שיער לצמיתות

— מניקיור — פדיקיור —

צביעת ריסים וגבות —

איפור — ניקוב חורים באזניים.

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות

המוצלחות ביותר

בבית הרופא

עם הגן היפה

תל־אביב, רחוב הפטמן 1

טלפונים: 722314, 298772, 9223244

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי - הדברת מזיקים בע"מ

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-622828, 62331

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

זכלתי אותה

ארוחת בוקר של עשירים

ונהנתי

בדיזנגוף 110

במדינה

מישפט שורדי המינזר

הפורץ למינזר הוא מדריך ספורט לנוער, והזמן לחזור לעבודה.

שלמה מנדלסון הוא גבר יפה־תואר בן 31, מסוג שאינו נראה לעיתים קרובות בבית־המישפט. גם העבירה בה הוא נאשם אינה עבירה של יום־יום. מנדלסון נאשם והודה בפריצה למינזר דיר חג'לה שליד יריחו, וגניבת תשמישי־קדושה ואיקונות בערך של 700 אלף דולר.

מנדלסון, יליד ריגה, ביקר במינזר זמן־מה לפני הפריצה. הוא שוחח עם הנזירים, התפעל משכיות החמדה של המינזר ושיבח בקול את האיקונות הנדירות והיקרות שבאוסף.

סניגור מקרין
החברים בכיתה דאגו

עבודה קלה. בסוף חודש מאי השנה הגיע מנדלסון עם שני שותפים במכונית, קרוב מאוד למינזר. למרות האוצרות הגנוזים, לא היה בלילות כל שומר במינזר. המינזר הוא כמעט ריק גם בימים, אבל בלילות עובר השומר היחיד שלו ללון ביריחו, והמקום נשאר ריק ונטוש. לפורצים היתה עבודה קלה. הם נכנסו פנימה, העמיסו את האוצרות הנבחרים על מכוניתם והסתלקו מהמקום.

מידע סודי הביא למעצרם של אנשי־הכנופיה. מנדלסון הודה באשמה וביקש את רחמי בית־המישפט. מכיוון שכל הרכוש הוחזר, לא ביקשה התובעת נורית שניט במיקרה זה את העונש המכסימאלי, שהוא שבע שנים, אך דרשה עונש־מאסר מרתיע.

הסניגור, שמעון טננבלאט, הביא עדים שסיפרו כי הנאשם הוא מדריך לטניס־שולחן, אשר הצליח מאוד בתפקידו עם נוער. איש־ספורט מאשדוד, שם עבד הנאשם, מסר כי במקום מוכנים להחזיר את הנאשם לעבודתו, ולתת לו לאמן ילדים בטניס־שולחן.

היה זה דווקא השופט אורי שטרוזמן, שהעיר כי אינו יודע אם יהיה זה רעיון טוב כל־כך להניח לנאשם לעבוד אם נוער וילדים.

בגרות במקום מעצר

השופט שיחרר ממעצר את הקטין, כדי שלא יפסיד את שנת־הלימודים.

במשך שלושה חודשים הצליחו רפי מרציאנו (20) וחברו הקטין להוציא סך של 120 אלף שקל מחשבונו של בית־הספר התיכון נתניה, מבלי שאיש השגיח בכך. מרציאנו, שלמד בעבר בבית־הספר הזה, פרץ לחדר המנהל וגנב משם חמישה פינקסי־צ'קים. אחר־כך מילאו השניים את הצ'קים וחתמו עליהם בשמם של מורים מבית־הספר.

פקידי הבנק לא חשדו בצעירים שבאו לפדות צ'קים עבור בית־הספר, כי הניחו שנשלחו על־ידי המנהל. ובינתיים ביזבזו הצעירים את הכסף. הקטין קנה לעצמו קוף באלף דולר, רכש מכשיר טלוויזיה ציבעוני, והשניים גם קנו בגדים, נסעו לאילת ובילו בבתי־קפה.

שיעורים בבלא. כאשר הבחין לבסוף המנהל בכספים שנעלמו, התגלה העניין והשניים נתפסו בסוף בסניף הבנק. הם נעצרו עד תום ההליכים והודו באשמה.

מאז עברו חודשים ארוכים, ובינתיים החלה שנת־הלימודים בבית־הספר התיכון. חבריו של הקטין, שעמד להתחיל את השמינית ולעבור השנה את בחינות־הבגרות, נחלצו לעזרתו. הם החלו מבקרים אותו מדי יום בבית־הסוהר בתל־מונד, הביאו לו את השיעורים.

סניגורו של הקטין, עורך־הדין דרור מקרין, פנה בבקשה מיוחדת לבית־המישפט וביקש לשחרר את הקטין מבית־הסוהר עד לבחינות. בית־המישפט שמע גם את שירות־המבחן, ובאשר התנהגותו של הקטין לעבור לגור בנתניה עד תום־הלימודים, נענה בית־המישפט לבקשה.

האם סלומון משהראווי היה עוזר נאמן או פגע־דע ונודניק?

סלומון משהראווי היה דמות מוכרת היטב בבתי־המישפט. כינויו „המודיע המישטרתי" היה אהוב עליו מאוד והוא עשה הכל כדי לטפח את דימויו זה. הוא הצליח בכך כל־כך, עד שבספטמבר 1977 טיפס אלמוני על קיר החדר שבו נהג המודיע לישון, שפך פנימה חומר דליק והשליך גפרור דולק, באותו לילה לא ישן באותה המיטה המודיע המישטרתי, אלא אחיו קטן יוסף בן ה־11: האח נכווה כוויות קשות וכמעט שמת מפציעיו.

אך גם אזהרה מוחשית זו לא הועילה. משהראווי המשיך להת־הלך בראש זקוף בחוצות יפו ולמסור למישטרה מידע על סוחרי־סמים ועבריינים־רכוש.

במשך שנים היה מופיע בבתי־המישפט כעד מטעם התביעה, בכל המישפטים שנפתחו עקב גילוייו. כל השופטים ואנשי־התביעה הכי־רוהו ואנשי־המישטרה לא ידעו אם להתייחס אליו כאל עוזר מהימן או כאל פגע־דע ונודניק.

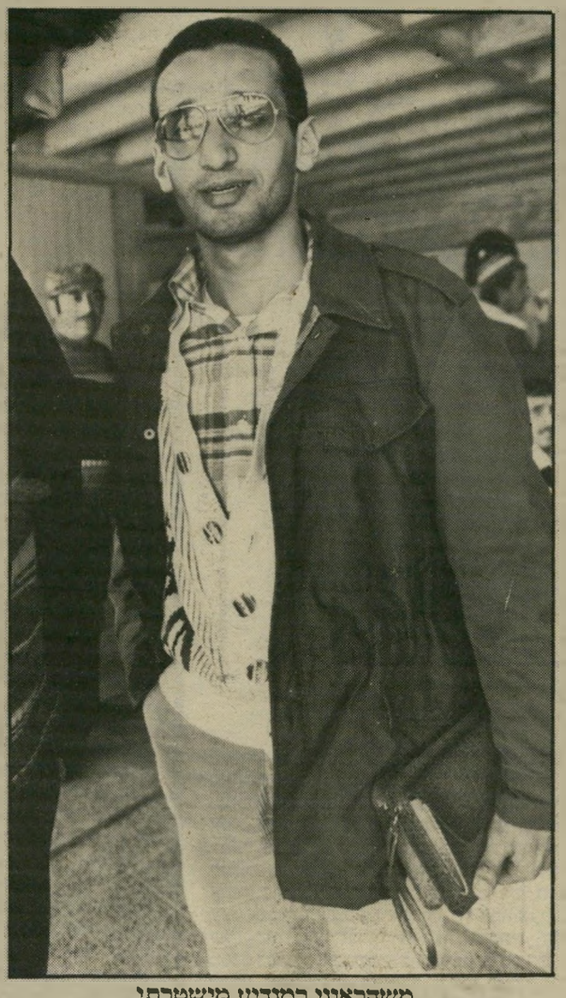
שפוט משהראווי (שמאל) בבית־המישפט
„המישטרה תפרה לי חליפה –

לפני שבועיים נידון משהראווי לשבע וחצי שנות מאסר על נסיונות־רצח שונים, שניסה לבצע בחבורת העבריינים של יפו. המודיע היה המום מגזר־הדין, הוא ידע היטב, כי הישיבה בבית־סוהר הינה ענש מוות כמעט ודאי עבורו. רבים מהיושבים בכלא הגיעו לשם בעזרתו של המודיע.

„הייתי סייען!"

אולם עיקר זעמו של משהראווי הוא נגד הרשעתו. הוא עדיין רואה את עצמו כעוזרה של המישטרה, שנפל קרבן לתככים של עבריינים ולנקמתם בו. וכך כתב להעולם הזה:

האמת היא כי אני חף־מפשע ונעשה לי עוול. מישטרת־ישראל יחד עם גורמים מעולם הפשע

משהראווי במודיע מישטרתי
– ובית־המישפט כיפתר את הכפתורים!"

מודיע – לא מלשין

ביפו תפרו לי חליפה, ובית־המישפט כיפתר את הכפתורים עם ראיות מפוברקות...

האמת היא כי היה מחובת כבוד השופטים, הנשיא לשעבר בנימין כהן, השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן והשופט אברהם קדמי, לפסול את עצמם. זאת עקב שינאתו של השופט כהן למלשינים. הוא התייחס אלי כאל מלשין, ופנה אלי כך פעמים רבות.

המושג מלשין מתייחס לאדם שנמצא בתוך הפשע ומחליט להלשין על חבריו. אבל אני חייתי כזה, אלא פעלתי כאזרח המסייע למישטרה במילחמה בפשע. יותר נכון לקרוא לי סייען מישטרתי. המילה מלשין פגעה בי קשות.

הבאתי ראיות רבות שהעדים שהעידו נגדי היו תחת חסותו של העבריין עבדאלג'יבאלי, שטען כי אני ניסיתי לרצחו. כיוון שחשדתי בו הוא שרף את אחי. זה שקר נוראי. את אחי שרף אדם אחר לגמרי והוא הורשע ונישפט.

אני החלטתי כי בכל מקרה ואפילו בחיי, אני אביא לגילוי האמת ואוכיח כי נגרם לי עוול מקוניה שנעשתה נגדי על־ידי פושעים ואנשים חסרי־מצפון בשיתוף־פעולה עם גורמים מישטרתיים שכאב להם כי משהראווי סולומון, אשר מצליח לפענח פשעים באמצעי ומביא ללכידתם סוחרי־סמים רבים. אני הבאתי לגילוי שחיתות בכירה, ועל כך אני משלם היום.

אני פונה לכל הגורמים הציבוריים והמישפטיים שיתנו בתיק שלי ויתנו עליו דעתם. אני מוכן גם להיבדק בפוליגראף.

סניגורו של משהראווי, עו"ד הרין שמואל סעדיה, עומד להגיש עירעור על פסק־הדין, ובינתיים מבקש המודיע מכל אדם שיש לו איזה מידע או דרך לעזור, שיתקשר לעורך־הדין ויסייע לו.

קולנוע

ארגנטינה

ארגנטינים באים לישראל

ארגנטינה היא הארץ העשירה ביותר בדרום־אמריקה, בעלת רמת החיים הגבוהה ביותר בדרום־אמריקה, ארץ אשר בעייתה העיקרית היתה תמיד —ובאה לידי ביטוי גם בקולנוע — שהיתה בורגנית מדי לשכנותיה. „אנחנו היינו תמיד מדינה של מעמד בינוני,ועשינו סרטים עבור המעמד הבינוני, אבל פרט לחלק קטן מאורוגואי וחלק קטן בצ׳ילה, כל דרום־אמריקה מאוכלסת בעשירים מאוד ובעניים מאוד, ביניהם חלל ריק. העשירים מאוד הם סנובים, וצורכים רק מוצרי יבוא מן היבשת הישנה, כי אליהם יש חותמת של תרבות. העניים מאוד מבקשים מוצרים עממיים לחלוטין. זאת, בעצם, הסיבה שהקולנוע הארגנטינאי מתקשה למצוא שווקים מחוץ לגבולות מולדתו", טוען פרנאנדו ז׳אלה, אחד הקולנוענים הארגנטינאים המעטים עלי שם בינלאומי. שזכה בפרסים רבים.

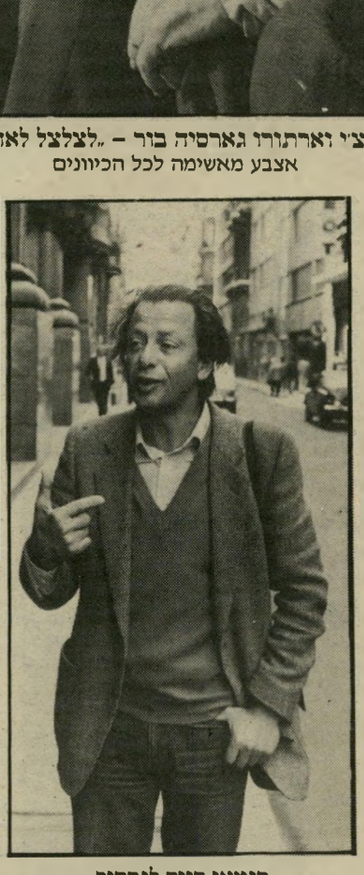
הדימוי השלילי. את התמונה משלים שותפו, הקטור אוליברה, גם הוא מפיק ובימאי: אשר לפסטיבלים הגדולים באירופה, בשנים האחרונות היה קשה מאוד להכניס לשם סרט, לשום שהדימוי של ארגנטינה בכלל היה שלילי על כך, עד שכל מה שהיינו מציעים היה נדחה מילא על הסף."

המצב הפוליטי היה תמיד זה שקבע את אופי הסרטים. כאשר נדמה היה כי יש פירצה קטנה אל הדימוקרטיה,לפני 10 שנים. עשה אוליברה את אטאגוניה מתקוממת, שבו הציג את הצבא כל־יכול, כמיפלצת רצחנית. מיותר לומר שתוך מה חודשים, אחרי שהסרט זכה בפרס בפסטיבל ברלין, היה זה אוליברה עצמו, שהוציא אותו מן

נרסיסו איבאנס מנטה, מריו סופיצ׳ ואורתודו גארסיה בור – „לצלצל לאדון מסויים שישב ליד טלפון מסויים"
אצבע מאשימה לכל הכיוונים

המחזור ושם אותו על מדף גבוה, אחרי שהסתבר לו במה מסתכנים כל אלה הקשורים להפצת מה שנחשב במוצר הסתה פרוע.

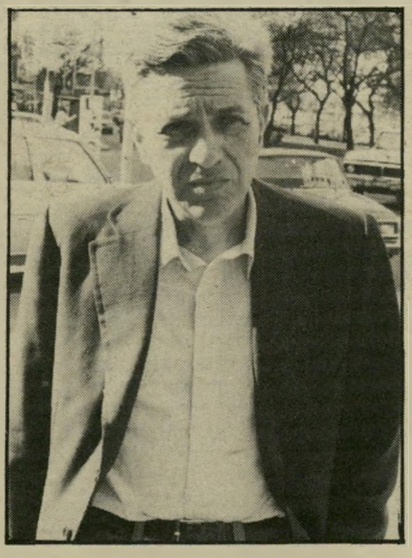

בימאי דויד ליבסיק
האנטישמיות לא מעניינת

אותו אוליברה ניצל שוב פירצה כזו, בשנה האחרונה. כדי לעשות את לא תדעו עוד צער ושיכחה, התקפה לא פחות קיצונית על הפרוניזם אכול השחיתות, ועל אומה שהתרגלה עד כדי כך למצב של אלימות מתמדת,עד שכל חנווני רגיל לסגור את החנות, כאשר שומעים יריות, ולפתוח אותה שוב כאשר השקט משתרר מחדש. והוא עצמו משלים עם העובדות. היו רק כמה צעקות של „מוות לאוליברה" בהצגות הבכורה. הוא מסכם בסיפוק את השבועות הראשונים של הפצת הסרט, מרוצה מן העובדה ששום פצצה, מן הפצצות שהובטחו לו לפני כן, לא התפוצצה.

חרם על השחקנים. שיחות עם שחקנים מגיעות עד מהרה לאותו הנושא. פדריקו לופי, מן הכוכבים הבולטים של ארגנטינה, היה מוחרם במשך שנים על־ידי הקולנוע והטלוויזיה, משום שחתם על עצומה שלא היתה ברוח המישטר הצבאי. אגה־מריה פיקיו, שחקנית שזכתה בפרס המישחק, כשהיתה בת 17 בלבד, בפסטיבל מוסקווה,הפכה גם היא מוקצה מחמת מיאוס, ראשית בגלל הפרס שניתן לה במוסקווה (מה שלא הפריע למישטר לנהל יחסים טובים מאוד עם הרוסים) וגם על שנטלה חלק בסרטים ביקורתיים מדי, לאחר מכן. מיספר המוחרמים גדול מספור. „במשך זמן ארוך, לפני כל סרט צריך היה לצלצל לאדון מסויים, שישב ליד טלפון מסויים, והקריא בפניו את רשימת המשתתפים שאתה מתכוון להכניס בסרט. תוך פרק זמן סביר האיש היה מחזיר לך צלצול ומפרט מי כשר ומי פסול," מספר פרנאנדו ז׳אלה.

הנועזים והחדשים. „עוד לפני זמן קצר מאוד,נהגה הצנזורה לפסול אוטומטית כל מה שקשור בסמים ובמין. את השוטרים, מוטב היה שלא להראות כלל על המסך, כדי לא להרגיז," מספר הכוכב החדש של הקולנוע הארגנטינאי, הבימאי הארולפו אריסטראין. אף על פי כן, שני סרטיו האחרונים, עם הנקמה ו׳היימים האחרונים של הקורבן, נועזים לפי כל אמות־המידה. איך? ראשית, הוא מציין, הם חדשים יחסית, ולאחרונה, מסכימים הכל, היתה הפשרה. שנית, „התכסיס הוא לצלם הרבה יותר מן הדרוש, להראות את החומר לצנזור ולוותר

בימאי דויד חוזה קוהון
סרט על הקיבוץ

אחר כך על החצי, שממילא לא התכוונת להשתמש בו."

ריישמית,אריסטראין טוען שהוא מביים סירטי מתח בלי פוליטיקה. מעשית, לא צריך להתאמץ כלל, לכדי לגלות את הרובד הפוליטי בתוך הסרטים ואת האצבע המאשימה שהוא מפנה לכמה כיוונים. למשל, כאשר מדברים איתו על המשבר שפוקד את הקולנוע הארגנטיני, תשובתו ברורה: האמריקאים אשמים. „כשהסתבר למפיצים של סרטים זרים, כי הקהל הארגנטינאי מוכן ושמח לראות סרטים מקומיים הרבה יותר מאשר סרטים מיובאים, הופעלו לחצים במקומות הנכונים, ואותה החובה שהיתה על בתי־הקולנוע להציג סרטים ארגנטינאים בוטלה בחלקה. מן החוץ הגיעו סרטים שהוצעו במחירים הרבה יותר נוחים ואנחנו נשארנו קרחים," הוא מסביר.

העתיד תלוי בפוליטיקה

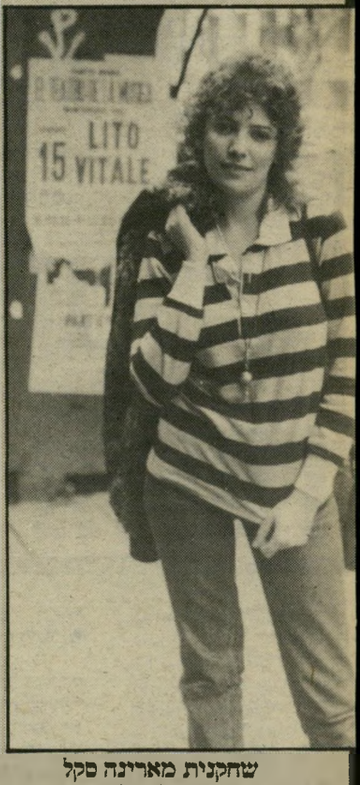
פנים ואופן אינה מוכנה להיות השיפחה שלו, כפי שמסורת המאצ׳יזמו הלאטיני, היתה מחייבת פעם.

בכל מדינה מתוקנת, אחרי תפקיד שכזה, היתה מארינה סקל כוכבת בעלת עתיד מובטח. היא יפה, חטובה, סכסית, צעירה. מה עוד דרוש? מה שדרוש כנראה, זו תעשיית סרטים שונה במקצת.

עבור הופעתה בסרט כסף קל, השתכרה מארינה כ־400 דולר. קשה להתעשר מכך. אבל באותו הזמן עוד לא היו לה תביעות, כי קודם לכן היתה בסך הכל נערת מקהלה, שהגיעה לעיר הגדולה ונכנסה לעולם הבידור. בעזרת סבתה, שהיא סוכנת של שחקן מפורסם.

אחרי כסף קל, הופיעה בעיקר בטלוויזיה, בין השאר בסידרה עם פדריקו לופי, השחקן שהופיע לצידה בסרט. כאשר שניהם מגלמים דמויות משנות השלושים של המאה הזאת. „שום הצעות שמנות לא ירדו עלי אחרי הסרט, למרות הצלחתו והבעיה העיקרית היום, היא שאין די עבודה בארגנטינה, והעבודה הנמצאת, נופלת בדרך־כלל בידי השחקניות הוותיקות והמבוססות, שיש להן כבר קהל־מעריצים קבוע." כך היא מסבירה את האבטלה מאנס. אשר להפקות טלוויזיה חדשות. „אף אחד אינו מתחיל בהן, עד שלא ייוודע בבירור מה יהיה האקלים הפוליטי הבא, וזה עשוי לקחת קצת זמן," היא ממשיכה, באותה השלמה עם המצב הקיים, שאפשר למצוא אצל כל מי שעוסק בשטח הזה, בארגנטינה. (מי שאינו משלים, פשוט קם ועוזב).

היא נישאה לא מכבר לשחקן־בימאי־מורה לדרמה בשם קארלוס דה־מאתאיס. בינתיים, היא עסוקה מאוד בלימודי מישחק, אך אם הצעות־העבודה יבוששו לבוא עוד זמן רב, תנסה למצוא תעסוקה בפוארטוריקו, במכסיקו או אולי בצרפת, שם בילתה כמה חודשים, כאשר היתה בת 17, כאומנת לילדים. בינתיים, היא מחכה בבית להצעות.

שחקנית מארינה סקל
400 דולר בלבד

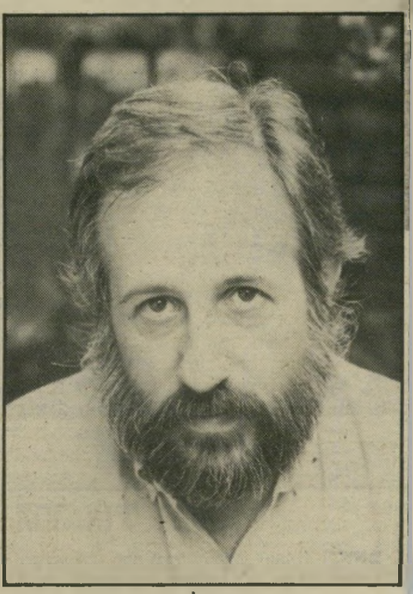
ד פגישה עם הכוכבת הצעירה נקבעה לשעת צהריים. 10 דקות לפני הזמן, התיישבה נערה לבושה בג׳ינס באולם־הקבלה של המלון, והמתינה בסבלנות. כאשר הכוכבת לא הגיעה אחרי מחצית השעה. פנה מישהו לשאול את הנערה לשמה. הסתבר שהיא־היא הכוכבת.

שמה מארינה סקל. היא בת 22 והיא האטרקציה הנשית המרכזית בסרט המצליח ביותר שהופק אי־פעם בארגנטינה, כסף קל (העולם הזה – 2 בנובמבר). שם היא מגלמת את אחייניתו הצעירה של בעל הגגריה התמים, המאמין בנס הכלכלי המזוייף המתרחש סביבו. היא סמל לדור החדש, שאינו כבול על־ידי המוסר הישן ואינו מאמין בבדיותות החדשות. היא הופכת המאהבת של הדוד, משום שהיא רוצה בכך, אבל בשום

וכאשר מדובר על יבוא, מובן שהכוונה היא בראש ובראשונה להוליווד ולסוכניה.

הדראקון האמריקאי. האמריקאים הם בכלל הדראקון המטיל אימתו על כל שטחי החיים בארגנטינה. „למה לעבוד אם אפשר לייבא?" זו הסיסמה שהטילה את ארגנטינה, לדעת רבים, אל תוך המשבר הכלכלי החמור ביותר בתולדותיה, וההון בסירטו כסף קל, הלהיט הקופתי הגדול ביותר של ארגנטינה, המתאר בלגלגנות צורבת את התדרדרות המשק שם (ישראלים, נא ללמוד את הלקח), וזה מתגנב בין השיטין בסרט כמו לשוב, שבו נציג של חברה אמריקאית בא לסגור מיפעל ארגנטיני לא רנטאבילי. אבל לא צריך לטעות, זה לא שיגעון של אנשי הקולנוע בלבד, המתוסכלים, כמו בכל מקום בעולם, מול הענקים מקאליפורניה. זו גם התגובה של האיש ברחוב, שהחל לתפוס ששחיתות,כסף קל ורווחים מן השמיים, גם להם יש מחיר, ואפילו כבד.

עם זאת, התיקווה, לפחות בקולנוע, עדיין קורצת מכיוון ארצות־הברית. כאשר צריך

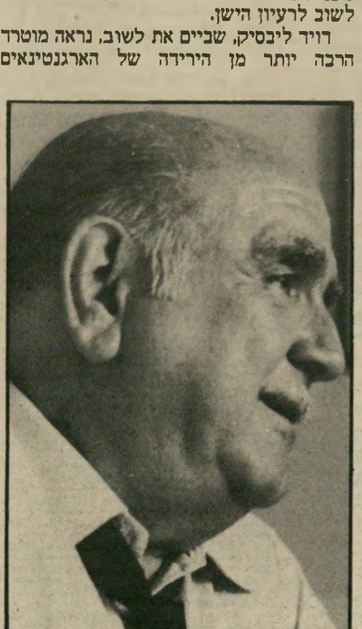
בימאי אדילפו אריסטריאן
מתח בלי פוליטיקה?

כמיליון צופים, כדי לכסות השקעה של סרט ממוצע ולגשת להפקת הסרט הבא (תוך התחשבות בירידת ערך המטבע), כאשר מחיר של דולר אחד לכניסה בבתי־הקולנוע עדיין נחשב יקר למדי, וכאשר שליש בקושי, מן הסרטים המעטים המופקים כיום, מכסים את הוצאותיהם, ברור שצריך לחפש מושיע מן החוץ. אוליברה ואז'אלה מתכוננים לשתף פעולה עם רוג'ר קורמן האמריקאי, ולשכנע אותו שישקיע בסרט שלהם, על צפון־אמריקאים באחת ממדינות אמריקה הלאטינית. אריסטראין כותב עתה תסריט לחברת פוקס. הקטור אלתריו, מן השחקנים המפורסמים ביותר של המדינה לא חזר לשם. אחרי שנות גלות מאוסנ, למרות שעתה אינו מוחרם עוד, והוא מעדיף לחיות בספרד, שם הפרנסה נוחה והמישטר רגוע.

קולנוע של מהגרים. התעשיה כולה עוברת עתה, כמו המדינה, תקופת מעבר. הכל מקווים שראול אלפונסין יצליח להחזיר את הדמוקרטיה למדינה, ואז אפשר יהיה לעבוד בחפשיות. אבל גם אז לא נפתרו עדיין כל הבעיות. ראשית, האינפלציה עדיין בעיצומה, והיא מקשה מאוד על הפקת סרטים. שנית, ארגנטינה עדיין מחפשת את הקולנוע הלאומי שלה. „אנחנו מדינה של מהגרים ומשום כך הקולנוע שלנו דומה מאוד לקולנוע שבא ממדינות אחרות," מסביר אז'אלה. סרטיו שלו מזכירים לעתים את הניאו־ריאליזם (ההסדר) ולעתים את הסארקזם הציני של פיאטרו ג'רמי (כסף קל). „פעם, כאשר דיברו על קולנוע ארגנטינאי, התכוונו למלודראמות עזות או לסרטי טאנגו," מוסיף אוליברה. „היום, הטאנגו יצא מן האופנה, אבל שום דבר עוד לא תפס את מקומו בקולנוע".

והיהודים? הם כמובן קיימים בתעשיה. איך יתכן אחרת? אבל משום מה, כאשר פוגשים אותם, (ואם אכן יבואו כל האנשים המוזכרים בכתבה זו כפי שהבטיחו, לישראל תהיה הזדמנות לדבר עמם שוב), נדמה שמעסיק אותם זה עניין ארגנטינה, הרבה יותר מעניין יהדותם. חוזה דויד קוהון היה פעם בארץ, לפני 20 שנה, הוא אפילו חשב לעשות סרט על החיים בקיבוץ, מוסר שנראה לו כאחד האכספרימנטים החברתיים המרתקים של המאה שלנו. אבל באותה התקופה הוסבר לו שאין שום גורם בארץ שמסוגל להרים תוכנית כזאת. והיום הוא לא נשמע נלהב במיוחד לשוב לרעיון הישן.

דויד ליבסיק, שביים את לשוב, נראה מוטרד הרבה יותר מן הירידה של הארגנטינאים

בימאי פרנאנדו אז'אלה
על הסנובים העשירים

מארגנטינה, מכדי שיתייחס, למשל, לגל האנטישמיות הגוברת במדינות.

אימים טלסוניים. מאין תבוא התיקווה? יש מקווים שמן הטלוויזיה. שחקן בשם רודולפו ראני מספר על סידרה בשם רוגרו, משהו נוסח לו גראנט עם הרבה יותר פטפוטים והרבה פחות פעילות, אבל הגיבור, עיתונאי, חוקר כל הזמן פרשיות שמטרידות את הציבור הארגנטיני מדי יום. עד כדי כך מטרידות שהתסריטאית המקורית, היהודיה אידה בורטניק, העדיפה להתפטר אחרי שקיבלה סידרה של איומים טלפוניים על חייה, אם תמשיך לכתוב את התסריטים.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב – חג שמח מר לורנס, יול, גיבור מקומי, דנטון, ימים של עופרת.

ירושלים – חוזה השרטט, חג שמח מר לורנס.

תל־אביב

★★★ **יול** (מוסיאון, תורכיה) – חמישה אסירים יוצאים לשבוע חופשה, באמצעות ביקוריהם אצל המישפחות נחשפת תמונה עגומה, כואבת, אנושית ועצובה מאוד של החברה התורכית תסריט: אילמז גונאי.

★★★ **דנטון** (גורדון, צרפת) — הפולני אנדז'י ואידה משחזר פרק מן המהפיכה הצרפתית, כדי להרגים עד כמה חסרות תיקוות הן המהפיכות, המנסות להגשים אידיאלים נשגבים, שאינם עומדים במיבחן הנתונים של המין האנושי. סרט תיאורטי, מורכב ומרתק.

★★★ **גיבור מקומי** (לב 3,אנגליה) — כפר סקוטי קטן מוכן למכור את עצמו לחברת ענק אמריקאית, המתכוננת להקים במקום נמל נפט. אולם רק תמורת המחיר הגבוה ביותר. קומדיה חביבה וטובת־לב של ביל (נערתו של גרגורי) פורסיית.

★★★ **חג שמח מר לורנס** (פאר, אנגליה־יפן) — עימות בין המיזרח והמערב במחנה שבויים יפאני, במילחמת־העולם השנייה.

★★★ **ימים של עופרת** (לב 2, גרמניה) — שתי אחיות — אחת עיתונאית פרוגרסיבית, והשניה טרוריסטית מסמלות את הקרע שחל ברור הגרמני אחרי מילחמת־העולם השנייה, המתלבט בבעיות מצפוניות ואינו מוצא פתרונות. בימוי: מרגרתה פון טרוטה.

ירושלים

★★★ **חוזה השרטט** (בנייני־האומה, אנגליה) — מותחן שעלילתו מתרחשת במאה ה־17, הופך בידי הבימאי פיטר גרינאוואי למסה מעוצבת להפליא על משמעות האמנות בכלל והקולנוע בפרט.

★★★ **משחקי מילחמה** (אדיסון, ארצות־הברית) — נער מתוחכם חודר לתוך המחשב של הפנטאגון ומשחק עימו מישחקים העשויים לגרום מילחמה גרעינית. עוד אזהרה מפני מה שאנו עלולים לעולל לעצמנו, מעשה ידיו של הבימאי ג'ון באדהם.

מארשה מייסון ודונאלד סאטרלנד: במגפי עופרת

חבל שמאכס דוגן חזר!

מאכס דוגן חוזר (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) – **מאז פרק ב', החליט ניל סיימון לקחת את עצמו ברצינות באורח משווע. האיש נחוש בהחלטתו לעשות דרמות עם רגעים קלילים, ומה שיצא לו, הן בדיחות תפלות בתוך עלילות לא אמינות; כולן על בני מישפחה מנוכרים. המגלים זה את זה מחדש.**

זה מה שקורה גם כאן. מאנכס דוגן הוא עבריין לשעבר, אשר גנב הון מן המאפיה, כדי להעניש אותה על שגנבה ממנו. הוא מופיע שוב בחיי בתו – מורה מבולבלת ואם לנער מתבגר – אחרי שלא ראה אותה 29 שנה, ומנסה לרכוש את לבה בעזרת הממון הרב שבמזוודתו, ממון שאינו יכול לשמש אותו בין כה וכה, מפני שנותר לו רק זמן קצר לחיות.

אחרי כל זה דבר כבר לא יכול להפתיע; לא העובדה שהאב אכן קונה את לב מישפחתו בשפע מתנות; לא מפקח־המישטרה התמים, המאוהב עד כדי כך במורתו, שאינו צורח מייד חמס; לא בעולם הפשע המפגר בשיכלו, שאינו מעלה על הדעת שהמקום הטבעי ביותר לאדם, המחפש מיפלט, הוא חיק מישפחתו.

מארשה מייסון, רעייתו־לשעבר של ניל סיימון, התרגלה כבר לתפקידי צחוק ודמע בגרוש, אבל שחקנים כמו דונאלד סאתרלנד (השוטר) או ג'יסון רובארדס (מאכס דוגן), ראויים לגורל טוב יותר. אשר לכל המימד האגדתי, שהבימאי הרברט רוס מנסה להלביש אל הסיפור, הוא ניתן בקלילות של פיה נעולת מגפי עופרת.

שלא כדרך רוב סירטי סיימון, הסיפור הפעם לא הגיע לבד דרך בימות ברודוויי. ואולי זו הסיבה שהגיע לבד, כי אילו הוצג כך בתיאטרון, היו בוודאי מבהירים לסיימון כבר מזמן, כי חבל לבזבז על מאכס דוגן משאבים.

זינבייב בוזיולד ומייקל יורק: אהבה לקומיסאר

לא מעורר תיאבון

המשימה הסופית (בן־יהודה, תל־אביב, קנדה) – **מפיצי הסרטים לא שמעו כנראה על הנשיא רגן ועל קץ הדטנט. אחרת, לא היו דולים מתהום הנשיה את הסרט העלוב הזה, בן שלוש השנים, שבו עוד היה מישהו שחשק בגוויה הזאת.**

צריך לומר ששום דבר בסרט הזה אינו מעורר תיאבון לראותו. הגיבורה היא כתבת טלוויזיה אמיצה, מסורה, מכורה לעקרונות הצדק, מן הסוג שרואים רק בסרטים. היא נוסעת לרוסיה, כדי לראיין את מזכיר המיפלגה. שם היא מתאהבת באיש הרדיו והטלוויזיה הרוסית, טיפוס מבחיל שהוא בעצם קומיסאר לענייני אינפורמציה. היא מתוודעת למדענית שרוצה להגניב סידות על מחקר בלתי־אנושי למערב, ופוגשת את נכדתה של המדענית, ששני הוריה נהרגו בתאונה, והיא עצמה חולה במחלה אנושה, שרק ניתוח בלוס־אנג'לס יכול להציל את חייה.

מאחר שהכתבת היא מתאבדת מלידה, וגם לא איכפת לה לפספס את הסקופ העיתונאי הנדיר שהוצע לה (ראיון עם מזכיר המיפלגה), למען מטרות הומניטריות נשגבות, היא מסתבכת בכל הפלונטרים האפשריים. מזלה שזה רק סרט, והכל מסתדר על הצד הטוב ביותר. מה עוד שהרוסים אינם עם חכם כל כך, ואפשר להערים עליהם בקלות יחסית.

מייקל יורק נראה נבוך ומבולבל, בתפקיד הקומיסאר שובר הלבבות. הראשי, רק כדי לרצות את בעלה, הבימאי פול אלמונד. אבל אחרי סרט כזה, צריך או להתגרש, או להחליט חגיגית שאשור לשלב קאריירות בחיי הנישואין.

אנשים בעולם

לך ואלנסה: חיך היום — כי מחר אזיל דמעה

בביתו שבגראנסק זורח **לך ואלנסה** מאושר, עם היוודע דבר הכתרתו כחתן פרס נובל לשלום. לא עברו שעות רבות ובאוניברסיטת הסורבון של פאריס נערך כינוס מדע ושלום, שבו נכחו בפעם ה־23 חתנים ושותפים למיפעל השלום, ושם הופיע לך ואלנסה כגיבור טראגי של ממש. מאחר שלא נכח שם בעצמו. בשיחת טלפון שהעביר המשורר הפולני חתן פרס נובל לספרות (1980), **זצלאב מילוש**, קרא מיכתב של ואלנסה, שבו קורא המנהיג הפולני לשחרר עצירים פוליטיים ולנסות להביא דיאלוג של אמת עם העם הפולני והשילטונות. למרבה האירונה, לא בא לך ואלנסה בעצמו לפאריס, כי פחד שמא שילטונות פולין לא יתירו לו לחזור לארצו.

הנסיך אדוארד: כמו בן־תמותה

גם נסיכים רוכבים על אופניים. אלא שמאחור, בלי הרבה גינונים, נוסע שומרם
ישי. הגיע שעתו של הקטן בבני **אליזבט** השנייה לחבוש את ספסל הלימודים
קיימברידג'. כאשר פונות אליו מעריצות צעירות ושואלות „האם אתה אחיו של
סיך היפה אנדריו?" הוא עונה בלי מורא „כן". אבל בקרוב יטיל הוא את חתיתו
חצר־המלוכה. כמו **אנדריו** השובב, כך לא חסר **לאדוארד** דבר — לא
שרונות ולא יופי. בעיקבות אחיו הגדול, **צ'ארלס**, גם הוא בחר בקיימברידג'
ית־ספר גבוה. בעיקרון לומדים שם שלוש שנים בשקדנות רבה, שאם לא כן אוי
ושה. ואם לא די בשומר אישי, הרי מנהל הקולג' בכבודו ובעצמו, סיר **אלן טראל** ואשתו החסורה לקחו את הנסיך הסטודנט תחת חסותם, והקציבו לו חדר
יבע המכובד ביותר של בית־הספר. אולי משום שלא רצו שידור בביתן של כמה
גמניות לא מספיק אינטליגנטיות. כידוע, ההפרדה בין בנים ובנות בקולג'
נגלי, חזקה כמו מסורת התה של אחרי־הצהריים.

אגא חאן: אין פרסים, אין חיוכים

אגא חאן ו**הבגום סאלימה** היפהפיה הם אורחים רצויים בכל תחרות רכיבה הנערכת בלונדון; מפני שהאנגלים אוהבים לשמור על מסורת מלכותית ככל האפשר, והנסיכים האמיתיים בימינו נדירים: מפני שהזוג שייך לחוג הסילון האירופי ומקובל על כל האירועים הנוצצים של הבתים המלכותיים בכל אירופה; ומפני שהבגום סאלימה היא אחת הנשים היפות והלבושות בטעם טוב, מה שמוסיף חן לכל אירוע.

אחד מענפים הספורט האהובים ביותר על אגא חאן הוא רכיבה על סוסים. הוא בעצמו מגדל סוסים מגזע אצילי ולאחרונה פרה, תמורת כופר ענקי, את אחד מסוסיו האהובים מידי חוטפיו. אך הפעם באו בני הזוג לתחרות דיאן, ויצאו בידיים ריקות.

אכזבתם מנציגם על מסלול המירוצים היתה בולטת. אגא חאן נראה עגום וסאלימה מתוחה.

מדוע ברח הבימאי מארגנטינה ★ נפטר יוצרו של פליקס החתול ★ את מי יקח אתו האסטרונאוט ג'ון גלן ★ חגיגות קלאס ויובל בוסטון

הבימאי **וורנר שרטר** נאלץ לעזוב את ארגנטינה באישון־לילה, אחרי שהתברר כי חייו בסכנה. שרטר, שהוזמן על־ידי מכון גתה, להפצת התרבות הגרמנית, למסע של תחקירים בארגנטינה קיבל אימים טלפוניים מן האגודה לשמירה על ערכי המוסר בארגנטינה. הוא לא ייחס לאלה משמעות רבה, עד שעובד המכון קיבל הודעות טלפוניות, כי אם הבימאי לא יעזוב את המדינה, יאונה רע לעובד המכון בעצמו. לכן קיבל שרטר את עצת האיש, והבין כי מוטב לו לעזוב לפני שהאווירה החמה תתלהט מדי ●●● **אוטו מסמר** (91) חלוץ האנימציה, שיצר את דמותו של פליקס החתול, נפטר מהתקף־לב. פליקס נולד מפרי מכחולו של מסמר ב־1919●●● מאבק מישפטי מתנהל בכל עוזו בין אולפן השחקנים בניו־יורק ובין אלמנתו של מנהלו המנוח, **לי שטראסברג**. **אנה שטראסברג**, יורשתו והאפוטרופוס על רכושו ועל צוואתו של בעלה, טוענת לבעלות על כ־1000 הקלטות של שיעורים שנערכו באולפן. היא טוענת שהם שייכים לרכושו הפרטי ולשיעוריו הבעלדיים של שטראסברג, בעוד שאולפן השחקנים טוען שאלה שייכים לסיפרייה הפראגוגיות שלו. בהקלטות נשמעים טובי שחקני הבד והבימה. לשהם מגישים קטעים וכשהבימאי שטראסברג מתקן אותם בעזרת תלמידים אחרים באולפן. אנה טוענת כי בדעתה להפוך הקלטות אלה לנכס הכלל, וכי ברצונה לאפשר לכל מי שמגלה בכך עניין, לגשת אליהן. לי שטראסברג נפטר לפני שנה ●●● סנאטור **ג'ון גלן** מעדכן את יועציו לקראת מירוץ היכחרו לנציג הדמוקרטים לנשיאות: הוא קיבל את התפטרות יועצו הפוליטי **ג'. ג'וזף גראנדמייסון**, והוסיף לו שלושה יועצים **תומאס ה. בוגס** (יועץ ליחסים עם הקונגרס) **ג'יימס אר. ג'ונס** (יועץ לענייני פנים) ו**רוברט קיף** — מי שהיה יועץ לסנאטור **הנרי ג'קסון** המנוח (ליועץ לעניינים פוליטיים). ●●● העיתונאי פילוסוף ריימון ארון זכה בפרס אראסמוס אחרי מותו. ארון שנפטר בפאריס ב־17 באוקטובר, בגיל 78 צויין בזכות „היותו נאמן לרוח הזמן ומבקר שהפגין כבוד לחופש של האדם הן בפירסומיו העיתונאיים והן בספריו הפילוסופיים". בין מקבלי עיטורי כבוד באותה הזדמנות היו גם הסופרת **מארגריט יורסינר**, הפילוסוף הבריטי **איסיה ברלין**, והפילוסוף הפולני **לשק קולאקובסקי**, שפירסמו דברים בזכות חרות האדם. כל אחד מן השלושה זכה ב־34000 דולר מקרן אראסמוס. שנוסדה לפני 25 שנה באמסטרדאם ●●● למרות שהוא מפורסם ביותר וידוע בהתנהגותו היוצאת־דופן לא יצא הסופר **טרומאן** (בדם קר) **קאפרט** ללא עונש: במישפט שנערך לו על נהיגה בעת שהיה שיכור, נגזר עליו קנס של 500 דולר ושלוש שנות מאסר על תנאי. מחוץ לבית־המישפט בניו־יורק ●●● הגיב קאפוט: „מעולם לא הייתי שיכור. הודיתי באשמה רק כדי לצאת בשקט מכל העניין." כשנאסר, נשא עימו רישיון מקנזאס, שתוקפו פג, ואילו רישיון הנהיגה הניו־יורקי שלו הוחרם בשנת 77' אחרי שערק מתוכנית שיקום, אחרי שנהג כשהוא מסומם ●●● מחווה יוצאת מגדר הרגיל נערכה לזיכרה של **מאריה קאלאס** — שעתיים שידור חי בלוויין של זמרי העולם המפורסמים ביותר בשטח האופרה, מן הלה־סקאלה במילאנו ועד המטרופוליטן בניו־יורק. האימפרסאריו האיטלקי **אנדריאה אנדרמן** הרים מיבצע ענקים זה, שבו השתתפו **פלאסידו דומינגו אגנס באלצה, ג'ון ויקרס, רנאטה סקוטו, אילנה קוטרובאס, ג'ד ואן דאם, ג'סי נורמן, קירי טה קאנווה, לורין מאזל, ברונו בארטולטי, קולין דייוויס וסייג' אוזאווה** (ארבעת האחרונים ניצחו בארבעה מוקדים שונים). המבצע נעשה ביוזמת חברת קולומביה. יחד וקרן מאריה קאלאס ●●● חגיגות גם באופרה של בוסטון — בית־האופרה יחגוג 25 שנים להיווסדו, בהפקה חדשה של טוראנדוט מאת **פוצ'יני** עם הסולנית ההונגרית **אווה מארטון** והטנור **ג'יימס מק־קראקן**.

פאמלה בלוד: מגע אפריקני לשחקנית

מה שאי־אפשר בלידה אפשר בקולנוע. **פאמלה בלוד** (23) שחקנית אמריקאית יפהפיה זוכה לשיפוץ בנוסח אפריקה, לצורך צילומי סידרת טלוויזיה יוקרתית בשם כנופיית דנוור. היפהפיה נאלצה להתגורר במשך חודשים רבים בקניה ולהתיר למאפרים לכסות את גופה ואת פניה כציבעי מילחמה. גם זה תענוג מיקצועי מפוקפק בהחלט.

ז'אן מארה: אנדרטה חיה לז'אן קוקטו

„היה צורך ב־20 שנה שיחלפו, כדי שאוכל לדבר עליו ולהחיותו מחדש. לפני כן, לא היה לי האומץ. תמיד היה לי הפחד שלעולם לא אגיע לגובה קומתו של קוסם המילים הזה."

כך אומר, אחרי 20 שנה, אחד השחקנים הגדולים של הבימה הצרפתית **ז'אן מארה**, על בימת תיאטרון אטלייה, שם הוא עורך מופע של מחווה למי שהיה ידידו בחיים ואיש סודו, אחד המשוררים המופלאים שחיו אי פעם בבירה הצרפתית, **ז'אן קוקטו**.

קוקטו נפטר ב־11 באוקטובר 1963, וגופתו נטמנה בין גדולי האקדמיה הצרפתית. מזה זמן רב טען קוקטו כי החיים והמוות מחוללים בקירבו בצוותא. האיש שהיה חברם של **פיקאסו, סאטי, דיאגילב** וכל האמנים הגדולים של תקופתו, זוכה עתה בחיים חדשים אחרי המוות, בידי ז'אן מארה, המוליך את צופיו דרך כל יצירתו של קוקטו. ואולי כדאי לעשות טיול קטן לצרפת, עם פחות משלושת אלפים דולר, רק כדי לחזות בעדותו של עד נאמן שכזה, על אמן יחיד במינו החי, לדאבון לב רק פעם אחת.

ברי"ט פוס": הידידות היא הדבר החשוב ביותר בחיים

בגיל 36 ואחרי 36 סרטים מאז משחקים אסורים הגיעה **ברי"ט סופי לסקארלטין**, סירטה האחרון עם **סטאן אודראן** (מעליה בתמונה).

אבל ההצלחה לא סיחררה אותה כלל: עדיין הצבע האהוב עליה ביותר הוא הצבע השקט והסולידי — בז'. היא אינה סובלת את המילה „כוכב" ומעדיפה להיקרא שחקנית. היא רוצה לשמור על חיי המישפחה שלה ועל פרטיות מאכסימלית. בכלל, לדעתה הדבר החשוב ביותר בחיים היא הידידות. „הידידות היא ארץ הולדתי," היא מכריזה, „והייתי מעדיפה לחיות כמו כרמיליטית. כי בכל פעם שאני נשברת אני פונה לידידים." כמה יפה שבמיקצוע זה עדיין נשארו ידידים לרפואה.

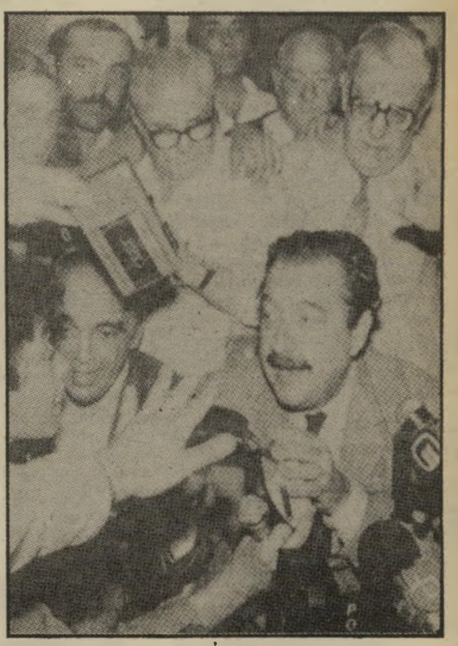
גין טרוולטה: ידידן בפאריס צובעים עבורו את החיים בוורוד

אין נביא בעירו, וההערצה הגדולה ביותר שרוחשים לשחקן ג'ון **טראוולטה** באה לו דווקא מחבריו למיקצוע הפאריסאים. במיסגרת מסע פירסום לסירטו האחרון להישאר בחיים חלף המטאור בשמי פאריס. הוא הגיע לעיר־האורות בטיסה ישירה מלוס־אנג'לס, באישון לילה, במטוס הג'ט הפרטי שלו, עם שני טייסים, מזכירה וספר־אישי צמוד. אחרי שינה קצרה במלון פאלאס־אתנה, כבר היה מוכן לשידור טלוויזיוני. משם עבר הישר למסיבת־עיתונאים רצחנית, ושוב לראיונות עבור הרדיו והטלוויזיה. על ארוחת־ערב במקסים אי־אפשר לוותר, שכן חיכו לו שם בין כל ההמונים גם ידידו בנפש **ז'דאר** (דנטון) **דסארדייה** ושתי חברות טובות: **סילבי וארטן** (הבלונדית שבתמונה) ו**שארלוט רמפלינג** (מצד שני) וזה כבר היה כראי.

ארגנטינה: דמוקרטיה — עד מתי?

ראול אלונסין, מנהיג האיחוד האזרחי הראדיקלי, שזכה בבחירות לנשיאות ארגנטינה, הוא מנהיג כאריזמטי ומוכשר. עורך־הדין בן ה־57 ניהל מערכת־בחירות מלהיבה, והתחרה בהצלחה בדמגוגיה הפופוליסטית של יריבו מהימין הפרוניסטי, איטאלו לורר.

אסור לטעות בכינויים כמו ראדיקלי או כאריזמטי. מיפלגתו

מנצח אלונסין
אינפלציה של אלף אחוזים

של אלונסין היא סופר־מתונה, סוציאל־דמוקרטית מובהקת, שאיננה חותרת לשינויים מיבניים מרחיקי־לכת בארגנטינה. כדי להסביר לקורא הישראלי מה התרחש במדינה הדרומ־אמריקאית הרחוקה (אוכלוסייה: 28 מיליון) אפשר להמשיל את התוצאות, כאילו ניצח איש מיפלגת העבודה את דויד לוי (ראש מיפלגה פופוליסטית ימנית), אחרי שבע שנות דיקטטורה של שרון.

נשבר המיתום. מכל מקום, ניצחון הראדיקלים שיקף את עייפות הארגנטינים מפוליטיקה קיצונית כלשהי. העם מעוניין בתהליך בנייה ושיקום, ולשכוח במהירות האפשרית את הסיוט של שילטון הגנראלים האכזרי, ואת השחיתות והאנרכיה הפרוניסטית שקדמה לו.

הפרוניסטים טיהרו משורות הנהגתם את השמאל, ולא זכו בשום רווח אלקטוראלי, מכיוון שנפש־העם נקעה בעיקר מהימין הזוקא.

אין ספק שאישיותו הדינאמית של אלפונסין סייעה למיפלגתו להכריע את הכף. הראדיקלים זכו הפעם בקולותיהם של פרוניסטים רבים, ובחלק הארי של "הקולות הצפים". הפרוניסטים, לעומת זאת, הפסידו בבחירות חופשיות זאת הפעם הראשונה בתולדותיהם, ובכך נשבר המיתוס כאילו רק הם משקפים את רצון־העם בארגנטינה.

אלפונסין עומד לפני בעיות קשות, כמעט בלתי־אפשריות. חובה החיצוני של ארגנטינה מגיע ל־40 מיליארד דולר, והאינפלציה עלולה להעפיל עד ל־1000 (אלף) אחוזים! בלכלה רעועה כזאת תטיל את הנשיא החדש אילוצים קשים, תלות רבה בקרן המטבע הבינלאומית ובבנקים אמריקאיים ואירופיים. הוא לא יצליח, כמובן, לשקם את החברה הבלתי־שיוויונית, ולהביא את ארצו לעצמאות לאומית־כלכלית.

האכזבה הבלתי־נמנעת עלולה ליצור הלך־רוחות פופוליסטי, שינצל היטב על־ידי הפרוניסטים, וגם על־ידי הימין השמרני, שכרגע איבד לחלוטין את השפעתו ואמינותו. אחת התוצאות האפשריות מתחזית קשה זאת היא הפיכה צבאית חדשה בעוד כמה שנים. המסורת הדמוקרטית בארגנטינה איננה מושרשת, וכל זעזוע רציני עלול להביא למיגורת, ולעידן חדש של שילטון־זוועות.

ניקראגווה: עוד שקרים של הליגה להשמצה

מאמר שניתח את תפקידה של הליגה נגד השמצה של האירגון המימסדי היהודי בני־ברית, הופיעה במדור זה לפני שלושה חודשים.

המאמר עסק לא רק בכיזבי הליגה עצמם. אלא גם במניעים. הוא היה מבוסס, בין השאר, על ביקור מקיף בארצות־הברית ועל שיחות עם עשרות פעילים יהודיים, נוצרים ופלסטינים. כולם הגיעו לאותה מסקנה, ועל יסוד אותם הנתונים: הליגה נגד השמצה מכרה את נישמתה לממשלות ישראל, ורותמת את כל עוצמתה ויוקרתה (הבלתי־מבוטלים), לקידום מטרותיהן המדיניות, כלומר, להגשמת מצע הליכוד בגירסתו הקיצונית ביותר.

לצורך זה פעילים ראשי בני־ברית להחרמת נציגי מחנה־השלום, למניעת הופעתם לפני יהודיים מאורגנים ולהש־מצתם כ־קומוניסטים ואוייבי העם היהודי."

מאותה הסיבה עצמה התגייסו אנשי בני־ברית בכלל, ופעילי הליגה בפרט, לתמיכה פעילה במדיניותו של הנשיא רונאלד רגן בשאר חלקי־העולם, ובעיקר באמריקה המרכזית. ראשי הליגה תומכים בפלישה הנפשעת לגרנאדה. ומקדישים מאמץ עצום להשחרת דמות המישטר הסאנדיניסטי בניקראגווה, כדי להכשיר את מזימתו של הנשיא לפגוע בו באמצעים אלימים, כולל הפצצות ואולי גם כיבוש צבאי.

גרנאדה: תקדים מסוכן

בכל רחבי העולם ראו קורא־העיתונים וצופי־הטלוויזיה את התמונות האלה. הכובשים האמריקאים עושים באי הקאריבי הקטן בבתוך שלהם, עוצרים את תושבי המקום, רוצחים קובאים הנמצאים שם באורח־חוקי, לפי הזמנת ממשלת מורים בישוף המנוח.

ארצות־הברית טוענת, שהיא באה לחסל את הקושרים נגד בישוף. היא משכיחה את העובדה, שבישוף עצמו היה מארכסיסט, אנטי־אמריקאי מובהק, ששינה לחלוטין את המיבנה החברתי בארצו, וקשר קשרים הדוקים ביותר עם נשיא קובה, פידל קאסטרו. האמריקאים ארבו דווקא

רגן
הכשרת הקרקע

לביזשופ, ולבסוף ניצלו את סילוקו על־ידי אגף בלתי־אחראי במיפלגתו, כדי לפלוש לאי, ולקדם בכך אינטרסים מעצמתיים וכלכליים אנוכיים שלהם.

אפשר להתייחס לפלישה לאי הקטן כאל פארסה, מילחמת אופרטה, אבל התקדים כאן הוא חמור מאוד. אם ישכך גל־הביקורת נגד הנשיא־הפולש, רונאלד רגן, תוכשר הקרקע ליעד הנכסף של האמריקאים — ניקראגווה.

המישטר הסאנדיניסטי ביום הוא מעין ספרד הרפובליקאית של 1936. אם העולם הנאור לא יעמוד לימין ניקראגווה, היא תוכחד, ופרנקו חדש ישלוט באמריקה המרכזית.

יהודי מסור. שקריה של הליגה הוקעו והופרכו לאחרונה במאמר מפורט ומנומק, שפירסם פרופסור פארל ברוסלאווסקי, מרצה להיסטוריה יהודית במיכללה מכובדת בלוס־אנג'לס. ברוסלאווסקי מאשים את ראש המחלקה של הליגה לענייני אמריקה המרכזית והדרומית מורטון רוזנטל, בהפצת שקרים מכוונים נגד ניקראגווה, ובעיקר בהאשמות־שווא על אנטי־שמיות, כביכול, של הסאנדיניסטים. רוזנטל טען, שיהודי הבירה מנאגווה גורשו, שראשי הקהילה נאסרו והושפלו, שבית־הכנסת הוחרם וכוסה בסיסמאות אנטי־שמיות.

העובדה שרוזנטל זה לא טרח כל לבקר בניקראגווה מאז הדחת הרודן אנסטסיו סומוסה, לא פגעה כלל באמינותו בעיני סוכנויות־ידיעות בארצות־הברית, ששתו להפיץ כל השמצה אפשרית על הסאנדיניסטים. הנשיא רגן עצמו, בהבזקה נדירה של רגישות לזכויות־האדם, פגש את רוזנטל בוושינגטון, והוקיע באוזני העיתונאים את ה"אנטי־שמיות" של ראשי המישטר בניקראגווה. פרופסור ברוסלאווסקי, לעומת זאת, נסע למאנאגווה

כדי לבדוק את העובדות. כיהודי מסור הוא דאג בכנות ליהודי המקום. תוצאות הבדיקה שלו היו חד־משמעיות. רוזנטל ואנשיו פשוט משקרים — לאורך כל הדרך.

ארבעה שרים. רוב יהודי ניקראגווה הגיעו למדינה זו בשנות העשרים והשלושים מרוסיה, אוסטריה ומפולין. הם פתחו עסקים קטנים־חסית, ולא היו שותפים לשחיתויות של סומוסה, שלא עסק בקטנות, ושחלש על רוב הארמות ואמצעי הייצור והתחבורה בניקראגווה.

מכיוון שכך, נעצרו רק יהודים מעטים אחרי המהפכה ב־1979. הסאנדיניסטים חקרו והעמידו לדין אנשים שלקחו חלק פעיל במעשי שחיתות או אכזריות. עם זאת, הם ביטלו את עונש־המוות, וגזר־הדין המאכסימאלי שם — גם לרוצחים — הוא 30 שנות־מאסר.

רוב אנשי העסקים היהודים שנחקרו שוחררו מייד, מכיוון שהוכח שהם עצמם היו קורבנות ללחץ של המישטר של סומוסה.

עסקים קטנים שלא הולאמו (וכאלה הם רוב העסקים של היהודים — יש להדגיש שמדובר, בסך־הכל, בכמה עשרות בני־אדם) נפתחו מחדש. עם זאת, נאלצו הבעלים לציית לחוקים החדשים של המישטר, שהגדירו בפעם הראשונה בתולדות ניקראגווה היבטים חשובים כמו שכר־מינימום, תנאי־תברואה ובטיחות תקינים, וזכויות סוציאליות בסיסיות.

איש לא נגע בעסקים קטנים כמו במיסעדות, ובית־החרושת הגדול ביותר במדינה שייך ליהודי בשם ברנארד סאטמן.

חרף גודלה המיזערי של הקהילה היהודית בניקראגווה (אוכלוסיה כללית: 2.9 מיליון) מינתה הממשלה הסאנדיניסטית ארבעה יהודים בתפקידים בכירים. שרי החינוך (קארלוס טאנרמן), הרווחה (אנטוניו טפל), התיירות (הרטס לוויטס), והתיקשורת (אנריק שמידט), הם יהודים לכל דבר!

אין כתובת. הליגה נעזרה במסע־ההשמצות שלה באב ובנו, אברהם ויצחק גורן, שניהם יהידים קרובים של חוזה סומוסה, אחיו החורג של הדיקטטור, וראש המישמר הלאומי הידוע לשימצה בכל רחבי אמריקה המרכזית.

מישפחת גורן עסקה, בין השאר, ביבוא־נשק לסומוסה. נשק זה שימש, כמובן, לרצח מתנגדי־המישטר. אחרי ההפיכה נעצר גורן לשבועיים בסך הכל.

החקירה נמשכה, אבל הסאנדיניסטים ה"נוראים" שיחררו בערבות את האדם, שחלקו בפישעי־סומוסה אינו מוטל בספק. גורן, מישפחתו וכל שותפיו לעסקים הורשו לעזוב, בתיווך ממשלת קוסטה־ריקה, הגיעו לפלורידה בארצות־הברית וסיפקו לרוזנטל ולשאר שותפיו בליגה נגד השמצה את כל השקרים שלהם.

גם הסיפור על בית־הכנסת המוחרם אינו אלא שקר. בית־הכנסת העתיק סינאגוגה חודיה דל סינה אלקזאר הוכחד כליל ברעידת־האדמה שפקדה את מנאגווה ב־1972 (סומוסה היה אז בשילטון, כמובן). אין שום אפשרות, אפילו לארבעה השרים היהודיים של מישטר הסנדיניסטים, לכסות אותו בסיסמות אנטישמיות.

נכון שהוחרם רכושה של מישפחת גורן, ושמישרד ששימש להם להתכנסויות, לארדווקא דתיות, נמסר לתנועת־הנוער של הסאנדיניסטים. גם שם לא נמצאה אף כתובת אנטי־שמית, מלבד כרזה נגד מילחמת־לבנון, שהיתה דומה בתוכנה ובצורתה לכרזות של מחנה־השלום הישראלי.

BROADWAY 80

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

מתאים לי.

מוקד B16

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

חלק מהנוף...

רח' דיזנגוף-תל אביב

ישראכרט אלא מה.

אלי לנדאו, שחולל מהפך בעירית הרצליה, מספר על פרשת „הגרעין", הסתבכותו עם דובר צה"ל, פרשת קניית האדמות בקרני שומרון, יחסיו עם אריאל שרון ופרשת האיומים וההשמצות בבחירות

„השתמשו נגדי בנשק חלוד, אבל הקלצ'ניקוב שהיה ברשותי לא היה חלוד"

„חושבי הרצליה, שנתנו בי אמונם, חזקים יותר מכל פסק־דין נמלץ של כל שופט"

„בלילה שבו התחילו להפיץ עלי דברי־תועבה, טילפנתי ב־4 בבוקר למוטה גור, וביקשתי שיעזור"

„בפוליטיקה הכל לגיטימי, ואני אעשה כל מאמץ שרבין ופרס לא ישובו לעולם לשילטון"

„אריק לא מחלק מחנות! מוניתי לתפקידי כיו"ר ,שקם' על־ידי שר־הביטחון ושר־האוצר"

„אהרל'ה יריב ביקש לשלול ממני את האמנתי ככתב צבא', ואחרי ויכוח איתי חזר בו"

ראיינה שרית ישי

„הפרשיות תמיד רודפות אותי!"

יש הרואים בבחירתו של אלי לנדאו לתפקיד ראש־העירייה של הרצליה מהפך היסטורי. אדם שהיה מעורב בפרשה הגובלת בפלילים היה נעלם בכל מדינה מתוקנת. במיקרה של לנדאו קרה ההיפך. האיש, שהיה כתב צבאי, חדר אחרי אותה פרשה לחיים הפוליטיים, הפך עוזרו של שר־הביטחון, יושב־ראש הנהלת „שקם", עסק כלכלי ענקי, וכעת נבחר כראש עיר ואם בישראל.

אלי לנדאו אומנם זוכה בפרשת הגניבה בחנות „הגרעין" על־ידי השופט יוסף חריש, אך השופט זיכה אותו – כפי שכתב בפסק־הדין – רק בגלל הגנתו המזהירה של הסניגור. השופט כתב בפסק דינו כי „בפסע היה בין הנאשם לבין הרשעתו".

אלי לנדאו יצא זכאי, אך עד היום הוא מסרב לדבר על מה שהתרחש באמת באותה פרשה, שבה היו מעורבים גם שכנו בהרצליה־פיתוח, עמוס בן־שחר ו„כושי" רימון.

אלי לנדאו הוא המרואיין האידיאלי. הוא יורה את תשובותיו מהמותן. הבעיה נוצרת אחרי הראיון, כאשר אתה חוזר אל שולחן־העבודה שלך וקורא את החומר. במיקרה של אלי לנדאו חייב היועץ המישפטי לעבור על הראיון מכיוון שלנדאו אומר דברים חמורים מאוד על אנשים, ולא נשאר חייב לאף אחד.

הוא מביא איתו להרצליה נדוניה לא קטנה. היא כוללת פרשיות של הסתבכויות מדהימות. לנדאו הסתבך כבר בהיותו קצין־צנחנים, הוא הסתבך ככתב צבאי, הוא הסתבך בפלילים ויצא זכאי.

אחר־כך הקים הוצאה־לאור, הוציא ספרים המנוגדים לאידיאולוגיה שלו כמו למשל הספר „זו ארץ זו", שאינו אלא לקט מהמדור הסטאירי שהופיע ב„העולם הזה". הוא הוציא לאור ספר של עמוס קינן, מהדורה של „בשדות פלשת" של אורי אבנרי, ואת הספר הנודע „המחדל", שהופיע אחרי מילחמת יום־הכיפורים, בהשראת אריאל שרון.

אלי לנדאו הקים סוכנות להפצת תצלומי־עיתונות עם צלם־העיתונות יצחק ישמח. ישמח נמצא אתו עד היום הזה. כעת הוא עובד בשביל „שקם". כשלנדאו ילך להרצליה, ילך אתו גם ישמח. „אני נאמן לאנשים שנאמנים לי. ישמח הוא לא היחיד," מעיר לנדאו.

הוא התמנה כעוזר שר־הביטחון אריאל שרון והיה מעורב בעסקי־קרקעות בקרני־

(המשך מעמוד 55)

שומרון. הוא היה מוצב במקום ה־57 ברשימת הליכוד לכנסת, אירגן טיולים לגדה המערבית במיסגרת מסע־הבחירות של הליכוד. הוא שעט קדימה, כל הזמן שעט קדימה, ונדמה שדרכו התוקפנית היא המקנה לו את הדימוי השלילי כל־כך.

יתכן כי אלי לנדאו יהיה, לפחות תחילה, ראש־עירייה טוב. בין יתר השגיאות שעשה המערך בשנים האחרונות, היתה הצנזתה מחדש של מועמדות יוסף נבו בהרצליה. רבים מתושבי העיר אהבו – בלשון המעטה – את ראש־העירייה הקודם, שלא עשה הרבה למענם. שכונותיה של הרצליה מוזנחות, הרצליה־פיתוח – אחת השכונות העשירות במדינה – סובלת מהזנחה סביבתית. אין מישטחים ציבוריים, אין מדרכות, אין כבישים. חברתי הטובה, תושבת הרצליה, שאביה הוא אחד ממייסדי העיר, יודעת כי אביה המפורסם היה בוודאי מתהפך בקברו אילו ידע כי בחרה באלי לנדאו לראשות־העירייה, אך הדרך אל הווילה היפה שלה עוברת בשביל־כורכר בוצי וקופצני, ובינה ובין הווילה הסמוכה מפריד שדה־קוצים. כשילדיה חוזרים מבית־הספר, היא חוששת לחייהם, מכיוון שטלטים ארומים. זו היתה שכונה שראש־העירייה הקודם הציג ככרטיס־הביקור שלו. עמדה שם גברת אחת בפתח בית מלא שלטים של נבו, עם ילד בזרועותיה, ואמרה למי שעמד לידי: "בחיי הילד שלי שאצביע לנראו." ואז ידעתי שבשכונה זו, שבה נבו פיזר הבטחות ואיומים, תהיה מהפכה.

● למה אתה מתבוון, שנבו פיזר הבטחות ואיומים?

איומים מהסוג של "לא תקבלו ביטוח לאומי".

● על סמך מה אתה אומר את זה?

יש הוכחות. האיש הזה איים על אנשים בהפסקת הביטוח הלאומי, הפסקת קופת־חולים.

● אם מדברים על איומים, נבו טען שבעניין הזה גם אתה הצטיינת.

אני מוכן להציג לפני כל אוניברסיטה, לפני מי שעוסק או מלמד מדע־מדינה, או תורת הפוליטיקה, את צורת ההסברה שלנו, ויעידו תושבי הרצליה. ביקרתי ב־200 חוג־בית. לא אמרתי מילה אחת בגנותו, ולא פגעתי בכבודו של נבו. הוא יודע את זה. סיפרו לו.

אבל מאותו הרגע שבו הרגיש שהקרקע נשמטת מתחת לרגליו, לקח אנשים מאוד מוזרים, כמו יורם אופק — דבר משונה, לא יודע בכלל איך הגיע לעיר הזו, הוא אחד מהחכמולוגים שהובילו את הרופאים בזמן השביתה לטיול בכינרת — ועוד איזה אחד אמציה, שמנהל מכון בשם פרת. הוא לקח בחור בשם יקי קאופמן. כל אחד קיבל עשרות אלפי דולארים — תרשמי את זה! הם החליטו שהואיל ודעת־הקהל נסחפת, צריך למצוא מקום שבו תישבר הסחיפה, ולקחו פרשה ישנה, שחלפו עליה שנות דור, שבה זוכיתי במשפט.

● אתה זוכית במישפט, ואני מצטטת...

את לא צריכה לצטט! אני יודע מה היה כתוב שם!

● ובכל זאת, אני אצטט: "השופט יוסף חריש כתב בפסק־הדין "בפסע היה בין הנאשם לבין הרשעתו בעבירה של קבלת רכוש גנוב. אני בטוח בעדותו של העד, המאשים את הנאשם, אך עמדה לו הגנתו המזהירה של הסניגור, ואנוס הייתי לזכות את הנאשם."

אני מאוד לא אהבתי את ההסתייגויות ואת הסיגנון של השופט הנכבד, יוסף חריש, כלפיי. מעולם לא ביקרתי אותו, והיום אני עושה את זה בפעם הראשונה. לא יכול להיות מצב שבו שופט, המכיר היטב את החוקים — וזו האינסטנציה הגבוהה ביותר של מדינת־ישראל — יחלק קומפלימנטים לעורך־דין. שיעשה את זה בעל־פה, אם הוא רוצה. הוא יודע שאחרי זיכוי אין לי אפשרות עירעור.

● יש הזכות לתבוע מישפט חוזר?

אין דבר כזה! תעברי חמש שנים של סחבת ועינוי־דין. לא חמישה חודשים — חמש שנים! זה הרבה־הרבה מאוד.

● מה, אם כך, באמת קרה במרשת "הגרעין"?

כל מה שקרה נאמר בבית־המישפט.

● אתה טוען כי פסק־הדין נעשה לך אי־צדק בקביעתו של השופט, כי בפסע היה ביניך לבין הרשעתך.

בין אם אני רוצה או לא, אני מכבד את החלטת בית־המישפט. אני אומר שנעשה פה מעשה לא־צודק. אבל אין לי עניין, אחרי 15 שנה, להתחיל את העסק מחדש.

● תמיד יזכרו לך את המרשה הזאת. לא תוכל לברוח ממנה.

14 אלף תושבי הרצליה, שנתנו בי אמונם, חזקים יותר מכל פסוק נמלץ של כל שופט. הם קבעו שאחרי המישפט, שבו יצא צודק, עשה תפקידים ציבוריים שיכול להיות עליהם ויכוח אידיאולוגי, אך הם תפקידים. רשאי וכשר אדם לעסוק בענייני ציבור. הבחירה שלי כראש עיריית־הרצליה תלמד את מי שרוצים לעסוק בפרשיות נושנות: זה יוסח אל פרצופם!

● מדוע הסתבכת בכלל במרשה "הגרעין"?

בעיני העניין ההוא חתום.

● האם אתה מנסה להגן על כושי ריזמון?

לא מגן על אף אחד! יש בית־מישפט שקבע מה שקבע, ודי לי בכך.

■ ■ ■

לא אתייחס עוד באף מילה אחת לפרשה ההיא. אולי עוד מילה אחת: את יודעת שנבו הפיץ כרוזים בנוסח "מדינת־ישראל נגד לנראר". זה הזכיר לי את "מדינת־ישראל נגד אייכמן".

מצאו אצלי בזמנו קלצ'ניקוב. אז נבו עשה גם מזה עניין. הוא רק שכח לספר כי היה זה הקלצ'ניקוב של סגן יוסי בן־חנן, שהתפרסם על שער השבועון לייף כשהוא מניף אותו במים אחרי כיבוש תעלת־סואץ בששת־הימים. אני הייתי שם, כמו שהייתי בעת הנפת הדגל הלאומי בכותל. את זה שכחו לציין!

המתכוונים ללכת בעצמם ולכבוש את העולם לא למדו את ההיסטוריה הקצרה של עם ישראל. אנשים יותר מפורסמים ממני. שהלכו בלי סיוע מיפלגתי, נכשלו. החל מדוויד בן־גוריון, שקטונתי מלהשוות את עצמי אליו, שעם כל התותחים הכבדים ברשימת רפ"י הביא רק עשרה מנדטים; דרך דיין ושרון — כל מי שניסה ללכת בכוח הכאריזמה, נכשל. מצד שני, אילו הייתי הולך רק עם תורת־זיהוי מיפלגתית, ללא קווים מיקצועניים, זה לא היה הולך.

■ ■ ■

● ירון לונדון אמר בכתבה שפירסם...

ירון לונדון — תרשמי טוב! — שאל אותי פעם מדוע אני חושב שאריק שרון הוא איש מיוחד. אמרתי לו: מפני שהוא פטריוט, מילה שהיא קצת לא פופולארית. אמר לי לונדון: גם אני פטריוט. אמרתי לו: ההבדל בין אריק ובינך הוא שאריק עשה למען הפטריוטיות שלו, ואתה לא. התשובה שלי לכתבה שלו היא שלא רק שלא עשה שום דבר כדי להבין את המצב. הוא הופיע לשעה או לשלוש שעות, והשאיר אחריו ענן בלתי־בשום. ענן בלתי־בשום, שלימד אותי שמשהו בתוכו של לונדון אוכל אותו.

כדי להיראות מיוחד, גידף את כולם בכתבתו, וטען שאני ברוטלי, ושאחרים מתייחסים אל הברוטאליות שלי כאל כאריזמה.

את יכולה להגיד לו — ותרשמי את זה! — שהכתבה שלו היא מעבר לברוטליות, והיא בזוייה בעיני. עצוב שאיש, שיש לו שם של איש־תיקשורת כאריזמטי, זקוק לאמצעים כאלה כדי למשוך תשומת־לב.

● תרשה לי לחזור על השאלה. לונדון כתב שלא צריך להיות איש חזק בדי להסיל את נבו בהרצליה...

אני לא צריך את ההגנה של לונדון. אני ידעתי מה אני עושה בבחירות האלה.

„כל אחד שעבד בשביל נבו קיבל עשרות אלפי דולארים. תרשמי את זה! אני מקווה שעם חשבונית. תרשמי את זה!"

● היית בטוח בהצלחתך?

איש אינו בטוח, ובעיקר כשמדובר במצפונו של הבוחר. כל מי שיגיד שהיה בטוח מוכר ביטחון עצמי שאין לו על מה להסתמך.

מתי הייתי בטוח בניצחון? כאשר קיבלתי תוצאות סקר של חטיבות־ביניים, ביתות ח', ר121 ילדים הצביעו בעד לנראו, 55 בעד נבו ו־16 שמו פתק ריק. ידעתי שילדים באים מתודעים מהבית. ואז ידעתי שנזכה.

כשהגעתי לשכונת נווה־ישראל, היו שם הרבה שבדרך הביתה אין מדרכות. ובגלל זה היא בחרה בלנדאו, כשהיא מתעלמת מההס־תייגות המוחלטת שלה ממה שהוא מייצג.

● מדוע החלטת לרוץ לראשות עיריית הרצליה?

יש לי תשובה, שתתייחסי אליה בציניות, אך היא האמיתית ביותר: אדם כמוני, שנולד בארץ ושמכיר את עצמו וחושב שהוא מסוגל לתרום תרומה יותר מאשר לעצמו, ויש בו חיידק פוליטי, והוא מנתח נכון (כפי שאני מאמין שאני מנתח) את המעגלים הפוליטיים — צריך לרוץ היום לעיריות.

אנחנו הולכים לקראת תקופה שבה מקור הכוח הפוליטי הוא באיזור־הבחירה שלך. מסתיימת תקופת העסקנים שצועקים בסניפים. אנשים צריכים להציג מה הם עשו, לא מה שהם חושבים שהם מסוגלים לעשות.

לדעתי, הולך ודוהה דור העסקונה, כאשר מי שדוחף יותר במרכז־המיפלגה יהיה חברי־כנסת. את זה את יכולה לראות כיום במנהיגות. אנשים שלא עשו כלום, אבל דחפו את עצמם, אנשים חלשים, יוצרים חללים ואכזבות לסביבה.

● החלטת לרוץ על דעת עצמם, או שפנו אליך?

אני חוזר ואומר: אני מייצג דור שבו עניין רין־התנועה הלך לעולמו. זה נכון שאתה צריך להיכחר באורח דמוקרטי בסניף שלך, ואני נבחרתי ברוב מוחץ. זו לא המצאה. זו אמת. באו אלי ואמרו...

● באו או באת?

תראי, זה התבשל במשך תקופה ארוכה. זה נולד והיה באינקובציה כתוצאה מפנייה, והכל ביחד הוליד תוצאה שלא היתה אף פעם בהרצליה. בפעם הראשונה, סניף תנועת־הליכוד היה מאוחד סביב מועמד.

● אתה רואה את ניצחונך כניצחון הליכוד?

קודם כל זה ניצחון, וגם של הליכוד. כל

לנדאו בחוות־ו של אריאל שרון
"כמו כל אדם, שרון עושה שגיאות"

● האם העובדה שהיית שם מקנה לך את הזכות החוקית להחזיק ברובה קלצ'ניקוב באוסף פרטי בביתך? האם זה לגיטימי?

זה לא לגיטימי. אדם שעשה דבר שלא רשאי היה לעשות קיבל את עונשו — קנס מסלי בסך 1500 לירות. המרינה עירערה, ובבית־המישפט הופיעו כעדים אנשים שראו אותי מתפקד כסופר צבאי. אחר־כך דן אותי בית־מישפט מחוזי על אותה עבירה לשישה חודשי מאסר על־תנאי, והגשיא נבון חנן אותי. כך שמבחינה ציבורית העניין מחוק לחלוטין.

כשמישהו רוצה להפוך אותך למה שאינך, הוא משתמש בנשק חלוד.

הקלצ'ניקוב, דרך אגב, לא היה חלוד.

● אם אנחנו מדברים על תקופת היותך כתב צבאי, באותה תקופה ישנה פרישה מאוד לא נעימה, הקשורה בעבודך. בהיותך כתב צבאי של „מעריב" נבחרת כ„פול־מן" והצטרפת לפשיטה של השריון על הגדה המערבית של תעלת־סואץ. הייתי אמור לחלק את התמונות של אותו מיבצע בין העמיתים שלך, ותחת זאת מכרת את התמונות לסוכנויות זרות.

זו טעות! זו טעות, וכדאי שהציבור יידע זאת. כמה סופרים צבאיים עמדו אז להיות פול־מנים, ומפאת כבודם לא אזכיר שמות. מסיבות אישיות מצאו דרך להתחמק מהפשיטה. אני התנדבתי להצטרף לפשיטה, כפי שעשיתי בעשרות פשיטות.

הודעתי לדובר־צה"ל שאני לוקח מצלמה — זה היה בראשית הטלוויזיה — מצלמה עם סרט,

„חברת־הביטוח מצאה שהמכונית שלי נשרפה מפני שזוג, שהתמזמז בחוכה, זרק סיגריה בוערת"

ואעביר אותה לאולפני גבע. כך עשיתי. האולפנים הם שמכרו את הסרט, מאוחר יותר, לסי־בי־אס ולאן־בי־סי. קיבלתי אישור מראש.

● היה לך אישור מדובר־צה"ל להעביר את הסרט ל„גבע"?

קיבלתי אישור מראש. היה מי שהתכחש לו, ולא חשוב שמות.

● כמה כסף הרווחת?

לא קיבלתי אגורה שחוקה אחת בשביל הסרט הזה.

● מי שהיה ראש אמ"ן באותה התקופה, אהרון יריב, הדיח אותך מהאמנתך בכתב צבאי.

הוא לא יכול היה להדיח אותי. בעיתונות קובעים העורכים מיהו הכתב. אהרל"ה יריב ביקש לשלול את האמנתי ככתב צבאי, ואחרי ויכוח חזר בו. אני רואה בו ידיד, ומעריך אותו מאוד.

● מדוע התכחש דובר־צה"ל לאישור שקיבלת?

לא יודע אילו מניעים היו לדובר־צה"ל לדווח כמו שדיווח לירי־ב. אני עומד על דעתי שהדיווח היה מטעה. אל"מ אפרת, זוכרונו לברכה, שהיה דובר־צה"ל, היה איש טוב ואיש חלש, שלא עמד בלחץ.

● לחץ של מי?

העולם רעש. זו היתה פשיטה, שאחריה קיבל גמאל עבד־אל־נאצר את התקוף־הלב הידוע שלו. ככתב צבאי הייתי במשך תשע שעות על אדמת מצריים, רכוב על נגמ"ש רוסי. זו היתה פשיטה מרתקת ודרמתית.

● הסרט שצילמת עבר צנזורה?

עבר צנזורה.

● לפני שהעברת אותו ל„גבע"?

בוודאי. והסרט הזה נלמד היום בבית־ספר לשריון.

● מדוע, אם כן, עשה דובר צה"ל בעיות?

היה עליו לחץ עצום.

● של מי?

זה הכל היה עניין של קינאת־סופרים.

ואני רוצה לשאול שאלה אחת: איפה היו כל הסופרים הצבאיים האלה כשצריך היה להצטרף לפשיטה?

● יש אי־שהו קו מוזר בקאריירה הצבאית שלך. היית צנחן. אחר־כך מדריך בדרגת סרן בבית־ספר לקצינים. היית מה שמכונה סייטר. ולפתע עברת מעבר חד לתפקיד של ג'ובניק ב־במחנה".

היתה תקופת־המעבר בין צ'רה לרבין. היה או שקט בארץ. אני באתי לצבא להיות קצין. בתקופה ההיא, תפקידו של קצין התבטא בכריקת מסמרים בסוליות־הנעליים של הצנחנים, ולא בשביל זה התגברתי לצנחנים. החלטתי לצאת לחיים אזרחיים ככתב במחנה.

אחר־כך עברתי לאמ"ן, ליחידת־מילואים של דובר־צה"ל, שבה השתתפתי בעשרות פעולות.

● כמדריך על הצנחנים לא היית פיסולארי?

„הגעתי לבחירות לא־נאיבי, וראיתי שהייתי יותר מדי נאיבי"

הייתי קצין טוב, וכל הסיפורים עלי — חלקם הגדול מצוץ מהאצבע.

● גם הסיפור על זה שמבוניתך הפרטית נמצאה שרופה בשטח המחנה, והדיעה הרווחת היא שחניכיך, שלא אהבו אותך בלשון־המעטה, הם שחיבלו במכונית?

מה את כל הזמן מתעסקת בפרשיות מהעבר? עזבי את זה!

חברת־הביטוח מצאה שאיזה זוג התמזמז במכונית, והשריפה פרצה כתוצאה מזה שהשליכו סיגריה. אבל די, מספיק עם פרשיות. בואי נלך הלאה?

● איך זה שאתה באמת מעורב בכליכך הרבה פרשיות?

מי שמעורב בחיים, מעורב בכל, ומי שלא מעורב, יכול להמשיך לחיות בשקט בשכונה שלו, ולא להיכנס לחיים ציבוריים.

■ ■ ■

● ספר לי על הקשר שלך עם אריק שרון?

אני חושב שאחת התקופות המרתקות בחיי היתה תקופת העבודה איתו. היכרתי אותו, כי השם של אריק היה שם ידוע לכל מי שהיה צנחן, ועוד מההתיישבות העובדת, כמוני.

● אתה מההתיישבות העובדת?

כן, התחנכתי בקיבוץ חפציבה, וזו היתה תקופת־נעורים טובה ובונה. נולדתי בתל־אביב. יש לי אח צעיר, בחור נפלא...

● מה הוא עושה?

עזבי את זה.

● ספר לי על בית אביך.

תראי, את רוצה ראיון או חש יפה? עזבי את המישפחה שלי! ההורים שלי נפטרו, מנוחתם עדן. התחנכתי בקיבוץ המאוחד. לדעתי, התנועה הקיבוצית היא אחד הדברים הנפלאים שקרו לארץ הזאת. מאוד לא אהבתי איך שבגין התייחס אליהם, כאל מתעשרים. אבל לקיבוץ קרה משהו לדאבוני. אמרתי בבית־אלפא שהטרגדיה היא שהאנשים הנפלאים האלה, שהקימו גן־עדן מתוך הביצות, נלחמים בגוש־אמונים, שהם ממשיכי־הדרך. אני טבעתי את הסיסמא: „חניתה מול קרני־שומרון, ועין־חרוד מול אילון־מורה."

■ ■ ■

● אם מדברים על קרני־שומרון, בזמנו רכשת קרקעות באיזור חרס, שבו הוקמה קרני־שומרון...

כל הזמן מנסים לחזור לנושא הזה! הייתי מהראשונים שרכשו קרקע בקרני־שומרון. נכנסתי לעיסקה, אחרי שמי שהתחיל בה הפך עובר־מדינה.

● ומה קרה לעיסקה, כשאתה הפכת עובד־מדינה?

לא עסקתי יותר ברכישת מטר מרובע אחד.

● ומה קרה ל־60 הדונאם שהיו בבעלותך?

העברתי אותם לידי המדינה, במחירי־הפסד, ויש מיסמכים במינהל מקרקעי ישראל, הפתוחים לפני כל מי שרוצה לבקר.

● לא נותרה בידך אף לא חלקה אחת?

חלקת־קרקע אחת, שאותה התכוונתי לתת לקבוצה שתקים עליה ישיבה. לצערי הישיבה עדיין לא הוקמה.

● איזה אינטרס יש לך בהקמת ישיבות?

יש לי אינטרס שיהודים יישבו ביהודה ושומרון.

● אחרי שעבדת „בעוזר שר־הביטחון הפכת יושב־ראש מועצת־המנהלים של „שקם". אומרים שזו מתנה שניתנה לך על־ידי אריק שרון.

אריק לא מחלק מתנות! מרגע שעזבתי את עבודתי כעוזר שר־הביטחון, היה ברור שאעבוד במיסגרת מערכת־הביטחון. בשקם מצאתי נושא מרתק בשטח הכלכלי.

● איך קיבלת את התפקיד? האם היה מיכרז?

לא, היה מינוי. לתפקיד הזה ממנים שר־הביטחון ושר־האוצר.

● שלגמרי במיקרה הם גם חברים שלך?

אני יחד איתם הולך באותה הדרך.

● איזה הישגים הישגת ב„שקם"?

את זה יגידו אחרים.

● בשהיית בעל הוצאת־ספרים, הוצאת את „המחדל". האם היית היום מוציא ספר מהסוג הזה, שיבקר את מילחמת־הלבנון ואת המנהיגות שהובילה למילחמה הזו?

ביקרתי את מהלכי המילחמה. נעשו במילחמה הזו שגיאות. אבל יחד עם זה גם האמריקאים, שמייצגים את העולם המערבי, יודעים שיש לנו בעייה לא רק עם לבנון, אלא גם עם הסביבה.

אני שייך לאלה שחשבו שצריך לדבר עם יאסר ערפאת, אם זה יועיל. צריך למצוא פיתרון לעם הפלסטיני, להושיט לו יד. אחרת לעולם לא יהיה שקט, ולא נוכל לישון במצפון שקט. לב הבעיה הוא מציאת הסדר, אחרת הבעיה תשכון לנצח.

זאת ההזדמנות לעם־ישראל לומר לעם הפלסטיני, על־ידי מתן סיוע ליאסר ערפאת:

ליאורה יאלי לנדאו
„אשתי יכולה לקנות את האולפנים המאוחדים"

אנו מושיטים לכם יד! יאסר ערפאת זקוק לנו כעת יותר מאי־פעם. הסורים עורכים בו שחיטה, וזו ההזדמנות שלנו להוכיח ל־פלסטינים על מי כדאי להם יותר לסמוך.

● אתה מתכוון שנצא להילחם לצידו של ערפאת נגד הסורים וה„מורדים"?

„צריך לדבר עם ערפאת ולמצוא דרך ללבם של הפלסטינים"

אני לא אמרתי להילחם. אני אומר לסייע. יש כל מיני דרכים לסייע, באופן הומאני ו־באופן פוליטי. צריך להוכיח להם כעת — וזוהי הזדמנות בלתי־חוזרת להוכיח הלכה למעשה — שאנחנו מושיטים להם יד ברצינות.

● גם אריק שרון חושב כמוך?

אינני דובר של שרון. אני דובר של לנדאו. אני לא אתייחס לדיעותיו של אריק. אני מעריך את כישרונותיו, אבל הוא שונה כמו כל אדם אחר. כשאני משווה אותו למוטה גור, הוא אלף רמות מעליו.

אחת האכזבות הגדולות שלי הוא מוטה גור, שעשיתי במשך 17 שנים מאמצים גדולים לשמור על כבודו. בעיני הוא מיקרה עצוב של הפוליטיקה הישראלית, והוא יודע למה אני מתכוון. אני מציע לו לזכור וללמוד שלא כל דבר הוא לגיטימי בפוליטיקה.

■ ■ ■

● אתה מרמז על כך שמוטה גור טען בעת מערכת־הבחירות שאיימת עליו?

בלילה שבו התחילו להפיץ חומר־תועבה נגדי, טילפנתי למוטה ב־4 בבוקר, אחרי שלא ישנתי כל הלילה. הם הפיצו חומר־תועבה, שהיה בו זיוף, הפצת־דיבה וזיוף של גרפיקאים. אמרתי לו: „מוטה מעולם לא הערתי אותך בשעה כזו, אבל העניין רחוק."

מוטה אמר: „אני עייף, בוא ניפגש ב־7 בבוקר."

הרמתי טלפון לרפי איתן*, שהוא חבר שלי, באמת חבר. שמחתי שיש לי עם מי לשתות קפה ולהירגע.

ב־7 בבוקר ישבנו בגינה אצל מוטה. שמתי את החומר עם המודעות והזיופים על שולחנו ואמרתי: „מוטה, למען השם — תפסיק את זה! יש לשנינו ילדים!"

הוא הציץ בחומר ואמר: „אלי, אני מזועזע!" אמרתי לו: „מוטה, גם גולדה היתה מזועזעת ערב מילחמת יום־הכיפורים."

הוא הבטיח לי תשובה ב־12 בצהריים. את התשובה קיבלתי בעיתון מקומי: „מוטה גור: אלי לנדאו איים עלי!"

זה היה אחד השיעורים הכואבים של מי שאינו נאיבי, אך הסיק במהלך הבחירות שהיה יותר נאיבי מכפי שחשב.

● למה אתה מתכוון בשאתה אומר „זיוף גרפיקאי"?

עזבי אותי, אני עם ארון ראש־העיר הקורס לא רוצה להתעסק יותר. את התשובה הוא קיבל בקלפי.

במערכת־הבחירות הזו הכנסנו מחשבים, שהוכיחו את עצמם. היה לי ראש־מטה, שהיה מאנשי רבין, שמו צח חיים. הוא עבד עם גבו בבחירות לטובת רבין, פנה לרבין וביקש לנסות ולהפסיק עם הפירסומים, להוריד את המתח, ולא קיבל תשובה.

אני קיבלתי את התשובה במיסמך הארבעה. הציעו לי להפיץ כרזות נגד רבין, עם כל הסיפור עליו, אך אני סירבתי. אני בקשרים טובים עם רבין, שהיה אורח־כבוד בחתונתי. אני מעריך אותו. הסבל שרבין עבר, בגלל העניין העצוב שלו עם חשבון־הדולארים של אשתו, עצוב דיו, ולי אין סיבה להיות מי שמוסיף שמן למדורה.

אי־אפשר היה להפסיק את הפירסומים שלהם. הם זייפו ממש דברים. כך, למשל, לקחו קטע בעיתון שבו הורשע אחד הנאשמים האחרים בפרשה, ובמקום שמו, עמוס, כתבו לנדאו.

● הכוונה לעמוס בן־שחר?

(המשך בעמוד 61)

„נגמרה התקופה שבה מי שרוחץ וצונק במרכז נבחר כחבר־כנסת"

לנדאו מחלק קרח לחיילים במילחמת־הלבנון
„במילחמה זו נעשו הרבה שגיאות"

---

* *רפאל איתן, יועץ ראש הממשלה לענייני טירור.*

קצר את טיסותיך הארוכות. טוס דרך פרנקפורט.

כי בפרנקפורט לא יהיה עליך למהר ממסוף אחד למשנהו או להתרוצץ כדי למצוא את שער היציאה לטיסת ההמשך שלך.
בפרנקפורט הכל נמצא תחת קורת גג אחת.
לא תבזבז את זמנך. לא תאבד את עצבייך.
כדי לחסוך בזמן, הטיסות היומיומיות שלנו לפרנקפורט מותאמות בקפדנות לטיסות ההמשך שלך. לכן, תוכל לעזוב את פרנקפורט באותה מהירות שהגעת אליה. לכל יעד.

Lufthansa

נקמה באשה

לצורך תפקיד בהצגה התיידד שרגא הרפז עם עבריינים. אחד מהם הפך בן־בית אצלו, אך בגלל חוב כספי תקף את אשת השחקן וגרם לה חבלות חמורות בעוד חברתו חתכה את פני האישה בסכין־גילוח

אשה קטנטונת ולמודת־סבל עמדה על דוכן־העדים והישירה מבט אל יעקב טובול, שישב על ספסל־הנאשמים. עידית הרפז, אשתו של השחקן שרגא הרפז, סיפרה בבית־המישפט על פרשה שאירעה בחייה בשנת 1977.

ב־1976 עמד שרגא הרפז לשחק תפקיד של עבריין במחזה מי־תהום בהבימה. כדי להתכונן למחזה, רצה השחקן להכיר עבריינים וללמוד את מנהגיהם וצורת־התנהגותם.

באחד מטיוליו אלה בבתי־קפה של עבריינים פגש את יעקב טובול, לטובול היה עבר פלילי, והוא ישב שנים אחדות בבתי־סוהר. השניים התיידדו והפכו חברים קרובים.

עידית, אשתו של הרפז, התנגדה לידידות זו. "התנגדתי לחברות זו, כי התחילו להגיע הביתה חברים מפוקפקים, והיו להם עיסקות סמים אצלנו," סיפרה בבית־המישפט.

אולם החברות נמשכה. טובול היה שוהה שעות רבות בבית־השחקן, משחק עם בנותיו הקטנות וקונה מיצרכים הביתה.

חתכים בסכין־גילוח

מטובול עבר תאונת־דרכים קשה, ובאותו זמן זכה בפיצויים בעיקבות התאונה. הוא קיבל סכום גדול, קנה מכונית אמריקאית יקרה ושילם חובות.

חלק מיתרת הכסף ביזבז, לדבריו, על השחקן. הוא היה משלם עבור בילויים משותפים של השניים, ועבור משקאות שצרכו יחדיו. הוא גם שילם סכום נכבד לכלכלת הבית של השחקן, ברצינות רבה לחברתו החדשה, ונפגע עמוקות כאשר עידית הרפז היתה מעליבה אותו ולועגת לו לפני חברתו. טובול הנעלב החליט לגבות את החוב.

שרגא הרפז ומונה זילברשטיין
"הם עשו אהבה במיטה שלי..."

בסוף אוקטובר 1977, בשעות הערב, הגיעו טובול וחברתו לדירתו של השחקן. הם דרשו ממנו את סכום החוב, שלדבריהם הגיע כבר ל־18 אלף לירות. כאשר הדיבורים עלו לטונים גבוהים, הציע הרפז כי יעברו לבית־קפה סמוך ויגמרו שם את השיחה. הילדות כבר היו במיטות והצעקות הפריעו להן.

השחקן וזוג חבריו הלכו לבית־קפה ברחוב בן־יהודה, סמוך לביתו של הרפז. שם הזמינו השלושה משקאות חריפים, כאשר הרפז מכבד אותם ומבטיח לשלם עבור המשקאות.

"שתינו הרבה משקאות וקוניאק, ניסיתי לרכך אותו," העיד הרפז בבית־המישפט. בעל בית־הקפה ביקש מהשלושה ללכת, מכיוון שרצה לסגור את בית־הקפה. שני הגברים נכנסו לחצר צדדית כדי לעשות את צרכיהם, ואז קלט הרפז בזווית עינו כי ויקי מוסרת במהירות משהו מבריק, שנראה כסכין, לידי טובול. הרפז נמלט על נפשו מהמקום.

כאשר ראו טובול וחברתו ששרגא נמלט מידיהם, פנו לעבר ביתו. השעה היתה כבר אחרי חצות, ועידית ישנה, כשהיא לבושה חולצת־טריקו ותחתונים. היא שמעה דפיקות בדלת, שהיו קוד בינה ובין בעלה. בלי כל חשד פתחה את הדלת וראתה את בני־הזוג ניצבים בפתח. היא לא פחדה, מכיוון שטובול היה בן־בית, אך השניים פרצו לדירה, דחפו אותה, וטובול תפס את ידיה מאחור. ויקי הוציאה סכין־גילוח והחלה חותכת את פניה ועורפה של עידית.

"בעייה עם מונה"

לחקירתה של התובעת שרה רדין, ענתה עידית, כי בשלב מסויים לא הצליחה לעמוד נגד כוחם המשותף של שני התוקפים, ונפלה לארץ. אז בעט טובול ברגליו בביטנה, בראשה ובכל חלקי־גופה.

מפתח חדר־השינה של הילדות נשמע קול־בכי חזק, וויקי סגרה את הדלת. עידית, שהיתה מוטלת על הריצפה, התחננה: "די, תעזבו אותי! אני מתחננת!" אולם טובול רק נהם נהימות של זעם, ולא הסביר אפילו את פשר ההתקפה.

"הם ידעו טוב מאוד שאין לי כסף בבית, ושבעלי נותן לי בקושי כסף לפרנסה," אמרה עידית.

שחקן הרפז בורח מבית מאהבת בסרט "אהבה אילמת"
"כשראה סכין, נמלט על נפשו..."

עידית שותת־דם שכבה על הריצפה. ויקי קרעה מעליה את שרשרות־הזהב שענדה לצווארה, ונטלה צמיד־יהלומים שנפל במהלך הקטטה לארץ.

שכנים, שהתעוררו למשמע הצעקות, הזמינו מישטרה ואמבולנס. עידית הגיע לבית החולים איכילוב כאשר היא חבולה ומוכה בכל גופה. הרופאים איבחנו שבר בגולגולת, נפיחות בשפה, דממת סביב העין ושריטות בחזה. היא אושפזה לימים אחדים והוזמנה לבדיקה חוזרת אחרי חודש.

"הנאשם היה תמיד חביב אלי, הביא לי אוכל הביתה, נתן לי כסף והיה תמיד מאוד לארג'. לכן התפלאתי שהיכה אותי," סיכמה עדית את עדותה.

ויקי הורשעה בינתיים על סמך הודאתה, ומכיוון שהשתקמה ונישאה, החליט בית־המשיפט להסתפק בעונש של מאסר־על־תנאי. טובול עומד כרגע לדין, והוא כופר בכל־ההאשמות. מהצורה שבה הוא חוקר את העדים, ניתן להבין כי הוא מתכוון לטעון שעידית ספגה את המכות והחבלות מבעלה, והעלילה על טובול.

אומנם, חייה של עידית לא שפרו עליה גם אחרי התקיפה. מאז היא הסתכסכה עם בעלה. "הוא אישׁ־בוהמה והסתובב עם נשים אחרות," סיפרה בבית־המישפט. היא סיפרה כי למרות שאינם חיים יחד כבר שנים אחדות, מסרב בעלה לתת לה גט, והיא סבלה קשה בגלל יחסו אליה.

"היתה בעייה עם מונה זילברשטיין. שחיה עם בעלי במיטה שלי. היא קראה לי גמד קטן, והתעללה בי," סיפרה עידית במהלך עדותה.

אך בית־המישפט היה מעוניין רק באפיזודה קטנה ומכאיבה זו בחייה של עידית.

טובול עצמו עומד להעיד בישיבה הבאה, והשופט, שמואל קווארט, יחליט מי באמת היכה את עידית.

זוהי נעמה דלל, הילדה מאשקלון, אשר המישטרה חושדת כי מתה מן המכות שספגה מידי הוריה

ילדה זו הוכתה למוות

תחילת השבוע, התאספו 27 בני מישפחת דלל מאשקלון בדירת סבא יעקב וסעדו על שולחנו. השולחן היה עמוס עוגות ופירות. הילדים שהתרוצצו בחדר היו לבושים בגדים חגיגיים. מבין 30 הנפשות שכוללת מישפחת דלל חסרו באותו ערב שלוש.

שניים מהנעדרים הם יוסף ומרים דלל, שנאלצו להישאר בבית־המעצר על פי פקודת שופט בית־מישפט השלום. השלישית, שלא תשתתף עוד לעולם בסעודות המישפחתיות בביתו של סבא יעקב היא נעמה, בתם של יוסף ומרים. הילדה בת השנתיים נקברה לפני שלושה ימים בבית־העלמין באשקלון.

סבא יעקב, בן 53, עדיין חזק. מבנה גופו ענקי. האיש, שעלה לפני 33 שנה מעיראק, עבד במשך שנים רבות בשירות בתי־הסוהר. עכשיו הוא פנסיונר. הנהנה מן המישפחה הענפה שבראשה הוא עומד. ליעקב 11 ילדים, נכדים רבים. כולם נוכחים בסעודה המסורתית שנערכה אחרי קבורתה של הנכדה נעמה.

הוריה של נעמה נעצרו כחשודים בגרימת מותה, אך הסבא טוען בלהט: "לא, יוסף לא עשה את זה. אם היה קורה דבר כזה, הייתי יודע ולא הייתי שותק. בני לא פגע בנכדה שלי, נעמה. היא היתה כל־כך עדינה." כף ידו הימנית של יעקב דלל, הסבא, נתונה בתחבושת. "היו שם בתחנת המישטרה 60 אנשים בערך. השוטרים נתנו מכות לכולם," הוא מספר. "כל בני המישפחה שלנו קיבלו מכות. התקוטטנו אחרי שהם עצרו את בני יוסף ואת אשתו מרים."

אולי בגלל הבדיקה

סבא יעקב משגר שליח, כדי להביא אל ביתו את שימחה זרד, שכנתם של יוסף ושל מרים דלל.

השכנה, אשה רזה, בתחילת שנות השלושים שלה, משתדלת לתאר באופן משכנע את התרחשות המאורעות הטרגיים בבית הוריה של נעמה. "הילדה נלקחה על־ידי האם מרים, למכון להתפתחות הילד באשקלון. שם העלו אותה על גלגל המעצר של הורי הפעוטה, שלמישטרה נודע שיוסף דלל האב, נהג להכות את בתו נעמה במקל, עוד בהיותה בת שלושה חודשים.

"מדוע לא התערבתם?" שאל השופט את נציג המישטרה בבית־המישפט, כך מספר יעקב דלל ומוסיף: "השוטר ענה: 'לא היתה תלונה, אדוני השופט'."

הגיס שלמה מספר כי ביקר השבוע את רופאת־הילדים שטיפלה בזמנו בנעמה. "שאלתי אותה מדוע אמרה שהיה ברור לה שמה שקרה עם נעמה, היה צפוי. היא ענתה לי שאכן אמרה כך. מדוע לא דאגת שזה לא יקרה? שאלתי אותה. הרופאה אמרה לי: 'מה יכולתי לעשות? זו לא ילדה שלי'."

יעקב דלל מבקש לספר שאולי הנכדה שלו נעמה מתה מאותן סיבות מיסתוריות שגרמו למותה של נכדה אחרת שלו לפני כשנה. "אולי זה משהו תורשתי? לאחותי בצריה, בת בשם מרים. התינוקת של מרים מתה גם היא באופן מיסתורי. אולי זו אותה סיבה שגרמה למותה של נעמה?" שואל יעקב דלל.

אולם כאשר ביקשה המישטרה לבצע ניתוח בגופתה של התינוקת, התנגדה לכך המישפחה.

"אצלנו יש מסורת שאוסרת ניתוח כזה. אמרו לנו שחותכים ולוקחים איברים ולכן התנגדנו." מסביר סבא יעקב את התנגדותם.

ניתוח הגופה בוצע בכל זאת, אחרי שיוסף דלל לא הצליח להסביר בבית־המישפט את התנגדותו, "מפני שהיה בהלם." לדברי אביו. הורי הילדה נעצרו בעיקבות תוצאות בדיקת הגופה, שנעשתה במכון לרפואה מישפטית באבו־כביר. בבדיקה נתגלו שטפי־דם תת־עוריים וסימנים כחולים המעידים על מכות. למרות זאת, דחתה מרים דלל את חשד חוקרי המישטרה כי הפעוטה הוכתה ולכן התעלפה ומתה, שלוש שעות אחרי שהובאה לבית־החולים באשקלון.

סיבות מיסתוריות

יוסף דלל, בן ה־33, שדומה במיבנה גופו הרחב לאביו, היה טוהר בשורות בתי־הסוהר. האם ייתכן שהתנהג אל בתו הפעוטה נעמה, כמו שנאלץ להתנהג בעבר עם האסירים?

יעקב דוחה אפשרות זו: "יוסף התחתן עם מרים כשהיא היתה בת 18. מאז עברו 10 שנים. במשך חמש שנים לא היו להם ילדים. היתה זו תקופה ארוכה של עקרות. הם אהבו מאוד את שלושת הילדים שלהם. אולי חנית, בת השלוש, היא אשר עשתה את הסימנים הכחולים לאחותה נעמה."

האם גם לפני יותר משנה, כשנתגלו שברים בגופה של נעמה, גרמה אותם אחותה חנית, שהיתה אז בת שנתיים?

יעקב דלל אינו זוכר איך זה קרה בדיוק, אך השכנה שימחה מוכנה שוב לעזור: "היו לה שברים בזרוע. אולי הילדה נפלה, או שדחפו אותה."

יעקב דלל אינו מסתפק בהסבר הזה. הוא כועס על כך שחוקרי המישטרה טענו באוזני השופט, שרון בבקשת על גופה של הילדה, סימנים המעידים כי פעלו נגדה באלימות?

השכנה ממהרת להשיב: "גם לי, שאני אשה ולא ילדה, אם נוגעים בי, נשארים סימנים על גופי."

יעקב דלל מאשר בתנועת ראשו את העדות של השכנה ומוסיף: "היא היתה מאוד עדינה. רזה מאוד. לא היתה אוכלת, רק שמנת. בעבר היתה מאושפזת בבית־חולים. ילדה חולנית."

לפני כשנה הובאה נעמה לבית־החולים כששברים בגופה.

ממה נבעו השברים?

"אני לא יודע," אומר הסבא. "אולי נפלה. אולי הפילו אותה ילדים אחרים. אני יודע שלא שמו אותה בגבס."

שלמה חלק, הגיס של יוסף דלל, מבקש להסביר: "הילדה היתה חולנית. אך איש מבני המישפחה אינו מאמין כי יוסף פגע בבתו. "יוסף אהב הרבה את נעמה ואת שאר ילדיו," אומר יעקב דלל. "הוא עזב את עבודתו הקודמת ועבד כנהג מחלק בלוני גז בפז גז. קודם הוא היה בא הביתה אחרי יומיים של מישמרת. הוא עזר למרים לתת אוכל לילדים וטיפל בהם."

איך זה יכול להיות שכל זמן שנעמה היתה עם אמה היא הרגישה טוב ואף נראתה בצהריים, כשהיא במצב־רוח טוב, ופיתאום מתה?

האם ייתכן שבמשך אותן הדקות שנשאר איתה לבד בביתו פגע בה אביה?

השכנה משיבה: "לא! כנראה שהיא מתה כתוצאה מהמאמץ שאילצו אותה לעבור בבדיקה במכון."

מדוע, אם כן, נראו סימנים כחולים לכן העבירו אותה למטפלת־אומנת. אחרי שבעה חודשים בערך החזירו את התינוקת למרים, האם."

סבתה של הפעוטה מקשיבה כל העת לשיחה. האם גם היא מסרה את אחד מ־11 ילדיה למטפלת, כשהתקשתה בניהול הבית?

"לא, משיבה הסבתא." טיפלתי בכולם בעצמי. מדוע מסרו את נעמה למטפלת? "היא היתה ילדה חולה. אמא שלה לא הצליחה לטפל בה."

הרופאים שטיפלו בנעמה בבית־החולים מסרו את ההודעה על מותה למישטרה. אז יצא פקד אברהם ברזילי, ראש אגף חקירות באשקלון, עם אנשיו, לגבות עדויות מהמעורבים בעניין.

סבא יעקב דוחה כל אפשרות של אלימות מצד בנו יוסף דלל כלפי נעמה. "גם אני אף פעם לא פגעתי באחד מ־11 הילדים שלי," הוא אומר. "לא נתתי להם אפילו סטירה." **מרסל זוהר** ■

נעמה והוריה תמונה זו צולמה לפני פחות משבועיים. היה זה במסיבת יום־ההולדת השני של נעמה. סביב השולחן ישבו כל בני המישפחה, פרט לסבא יעקב, שהיה חולה לפי דבריו. נעמה עומדת ליד אמה, מרים. אביה, בחולצה לבנה, מחזיק בזרועותיו את בנו של אחד מאחיו. משמאל ליוסף דלל נראה גיסו. בני מישפחת דלל, בראשות הסבא יעקב, ניסו לשכנע את השוטרים לשחרר את יוסף ומרים.

„הפרשיות רודפות"

(המשך מעמוד 57)

לא אומר שמות. הם פשוט ליכלכו. אבל את רואה — כל זה לא עזר להם!

■ ■ ■

● **מה יהיה הדבר הראשון שתעשה בהרצליה?**

אנקה אותה.

● **זה נשמע מפחיד!**

לא את מי שראה את פחי־האשפה ברחובות הרצליה. כל מי שרוצה להדביק לי תווית של איומים, שילך לשכונות ויבין למה שאני מתכוון.

● **היית המועמד ה־57 ברשימת הליכוד לכנסת. כספע היה בינך לבין הכניסה לבית־המחוקקים. האם ויתרת?**

לא. בהחלט לא. להיפך!

● **מה אתה רוצה לעשות בכנסת?**

לא רוצה לדבר על מה אהיה כשאגדל. אני מכיר אחד מוטה גור שאמר שהוא יהיה ראש־ממשלה.

● **אז מה, תושבי הרצליה השקיעו בראש־עיר לשנתיים?**

אני יכול להיות ראש עיר וח"כ. שיטרית ומגן הוכיחו שזה אפשרי.

■ ■ ■

● **בזמני הואשמת כאילו נתת ל„אולפנים המאוחדים" להפיק את מאגזין „שקם" במעגל סגור. מסני שאשתך**

„נבו הפיץ נגד כרוזים בנוסח „מדינת ישראל נגד אייכמן!"

ליאורה, שהיא מפיקה ב„אולפנים המאוחדים", מעורבת בפרוייקט.

זוהי אותה הרכילות המרושעת שרודפת אותי תמיד, ושהארץ העיתון שפירסם אותה, לא מוכן להכחיש.

המגאזין נמסר במיכרז. זה כמו שכתבו שנתתי לחברת עממית לבטח את שקם מפני שסייעו לי ב־מערכת־הבחירות. אף אחד לא התחשב בזה שהם קיבלו את הביטוח שנה לפני שנכנסתי לשקם. זה היה נסיון של הארץ ושל המקומון שלו צומת השרון, לפגוע בי באיצטלה של עיתונות חופשית.

■ ■ ■

● **איך הגיבו ארבעת ילדיך על ההשמצות נגדך?**

אנחנו מישפחה חזקה. הילדים שלי השתתפו במלוא המרץ במערכת־הבחירות.

● **יש לך תמונות שלהם?**

לא רוצה תמונות שלהם בעיתון!

אני רוצה לדבר איתך על מע־רכת־הבחירות. הצטערתי מאוד כש־ראיתי את שמו של רבין באותו מיסמך מפורסם. ציער אותי מאוד לראות גם את שמו של שימעון פרס, שחודשיים קודם לכן את ידי בחום, ומה אני אגיד לך — הוא דיבר נגד רבין באותה הזדמנות. זה מצחיק!

בפוליטיקה כל דבר לגיטימי, ואני אעשה כל מאמץ שהשניים האלה לא ישובו לעולם לשילטון!

ואני רוצה לספר לך שקבלן ידוע בא אלי עם ארגז מלא כסף, ושלחתי אותו לכל הרוחות. לא רציתי ממנו פרוטה! והיה עוד קבלן אחד בהרצליה, שרצה לתרום 100 דולאר. אמרתי שילך עם ה־100 דולאר, אני לא נוגע בכסף של קבלנים.

יותר מזה: אני אספר לך שהיה ספק אחד של שקם מקנדה, שרצה לתרום לי באופן אישי למערכת־הבחירות. אמרתי: בשום פנים ואופן לא!

והנה נמצא פה היהודי הזה, שיושב פה, ובא לברך אותי, והוא יעיד.

אבל משמיצים. למה לא? אם אפשר להשמיץ ולפזר שקרים — אז למה לא?

האם רצחה מיכל אלקיים (מימין) את בת־שבע חזן כדי להשתלט על חוג הלסביות בצפון תל־אביב?

„שאני נכנסת לחדר כולם משתתקים:" התפארה מיכל („מישל") אלקיים בפני מכרות. הצעירה בת ה־24 לא הסתירה מעולם את נטיותיה הלסביות, להיפך היא התגאתה בהן. היא טיפחה חזות גברית ונהגה להדגיש אותה בכל הזדמנות. מיכל היא בעלת קומה ממוצעת, רחבת גוף ומתלבשת ברישול בולט. כאשר נשאלה על־ידי חברות בכלא מדוע אינה מבהירה את שערות שפמה אמרה כי היא רוצה להראות יותר גברית. מסיבה זו גם לא התקינה בפיה את השן הקדמית החסרה, ולא עשתה ניתוח פלסטי, כדי לסלק את הצלקות העמוקות המכערות את זרועותיה.

בת־שבע חזן, בת גילה של מיכל, היתה גם היא לסבית. אמנם הופעתה היתה נאה יותר, גופה היה מחוטב ושערה ארוך ומתולתל, אולם גם היא היתה ידועה בחוגים של הקוקסינלים והלסביות של צפון תל־אביב. כגברית. ב־6 בספטמבר השנה, מצאה בת־שבע את מותה בתחנה המרכזית החדשה בתל־אביב. הפרקליטות האשימה את מיכל כי רוצצה את גולגלתה של בת־שבע על רקע סכסוכים שנבעו ממילחמת השליטה על חוג הלסביות בתל־אביב.

שתי הנשים הכירו זו את זו לראשונה בבית־הכלא נווה־תרצה, שבו היו עצורות. בת־שבע נשלחה למאסר רק פעם אחת. רעיה אפשטיין, שהיתה מנהלת הכלא, מספרת כי „היא נשלחה לתקופה קצרה. אילו היה לה מזל והיתה נשלחת לתקופה ארוכה יותר, אולי היינו מצליחים לשקם אותה ולמנוע את הטרגדיה שלה." בת־שבע היתה מכורה כליל לסמים קשים, וגופה היה הרוס כבר בגיל צעיר משימוש־יתר בהם.

מיכל היא בחורה בעלת אינטלי־גנציה גבוהה. היא נהגה לכתוב כתבות לעיתון בית־הסוהר ואחת מהן היתה על אהבת־נשים, נושא שהעסיק אותה מאוד. את כל קשריה בכלא ומחוצה לו יצרה על רקע העדפתה המינית. היא היתה מתיידדת מהר ומתרחקת במהירות גדולה עוד יותר מנשים בכלא. מדי פעם ביקשה משלטונות הכלא להעביר אותה מחדר לחדר, מאגף לאגף, ומעבודה לעבודה.

מיכל היא בת למישפחה מרובת ילדים, אשר גדלה רוב חייה במעונות ובמוסדות. הרבה מאמצים הושקעו בבחורה בעלת הפוטנציאל, מצד כל הגורמים. משפחתה ניסתה לעזור לה ולתת לה דירה וכסף, שירות בתי־הסוהר היה מוכן לשלם עבורה שכר־דירה במשך השנה הראשונה אחרי שחרורה מהכלא, אולם כל המאמצים הללו נכשלו.

מיכל ישבה בכלא שלוש פעמים על עבירות רכוש ואלימות. רעיה אפשטיין אומרת, כי ראתה במו עיניה את הדרדרותה של הנערה. היא נכנסה לראשונה בקטינה ומפעם לפעם נעשתה קשוחה יותר ואטומה יותר. היתה סביבה תומה שלא התירה לזרים להתקרב. „היא סגלה מחסך ריגשי," אומרת אחת מאותן שהיו איתה במגע בכלא.

אורגיית המחלוקת

מיכל השתמשה בסמים, אולם בין מכריה חלוקות הדעות אם היתה נרקומנית ומכורה לסמים, או השתמשה בהם מדי פעם, ללא התמכרות. בין מאסרה השני והאחרון ישבה שם זמן קצר, לא עבדה וקבלה כסף ממישפחתה, אך גם סידור זה לא נראה לה. בחודש יוני עזבה את ירושלים וחזרה לתל־אביב. היא התגוררה בחדר שכור בנווה־שאנן, ונהגה לשבת על הברזלים בתחנה־המרכזית.

בחודש יולי השנה נעצרה בחשד כי חטפה ארנקים מתיירים ברחוב הירקון, אך שוחררה מהמעצר. היא חזרה לחייה הרגילים, נהגה להסתובב בתחנה־המרכזית ובבתי־הקפה ובמקומות המיפגש של הלסביות בתל־אביב. היא לא עבדה בתקופה זו.

בת־שבע, שהיא אחותו של עו־רך־הדין יהודה חזן, שהיה כוכב מישפטי בגניבות הייהלומים בנמל התעופה בן־גוריון, התגוררה עם בני מישפחתה. השמועות אומרות כי לצורך רכישת הסמים נהגה לעבוד בזונות.

לפני כחודשיים הזמין ישיש את חבורת הלסביות לבילוי משותף בביתו. הוא התכוון לשלם לנערות כסף תמורת מגע מיני עם אחת מהן ולצפות בשאר, בעת שהן מקיימות מגע מיני ביניהן. ניסו לשקמה על־ידי מסירתה למיש־פחה אומנת בבת־ים, אולם היא לא החזיקה שם מעמד וברחה. היא השתחררה מבית־הסוהר לאחרונה אחרי חג־הפסח השנה.

היו תוכניות רבות לשיקומה. עוד בכלא השתתפה בקבוצה טיפולית, והוברר לה כי היא תוכל לבחור במקום־מגורים ושהמדינה תישא בהוצאות שכר־הדירה בשנה הראשונה. גם אחותה מירושלים עשתה הכל, כדי להחזיר את מיכל למוטב. לפני תום מאסרה, שוחחה האחות עם מנהלת הכלא והציעה כי מיכל תיסע לארצות־הברית, שם גר אחיה שהוא אמן.

בכלא עבדה מיכל בתקופה האחרונה במיפעל של בית־החרושת תדיראן, והצטיינה בעבודתה. כאשר עמדה לבחור מקום־מגורים, חשבה לעבור לראשון־לציון, כיוון שגם שם יש מיפעל של תדיראן, והדבר יחזיק אותה מתל־אביב וממקומות הבילוי של עברייניים. אולם למטפלים הסתבר כי הבחירה בראשון־לציון היתה מסיבות אחרות לגמרי. בראשון יכלה מיכל להשיג דירה של בחורה אחרת שהיתה סוחרת־סמים, שאותה הכירה בכלא.

עם שחרורה חיכתה לה אחותה ולקחה אותה לביתה בירושלים. מיכל במיפגש זה השתתפו גם בת־שבע ומיכל. איתן היו עוד כמה נערות צעירות. הזקן נתן להן סכום של 4000 שקל, כדי שהן תקנינה מנה הרואין, ואז תחזורנה לאורגיה. אולם הבנות לא קנו את הסם, אלא נגבו את הכסף ולא נתנו לישיש את התמורה לכספו.

אותה אורגיה וגניבת הכסף היו לסלע המחלוקת בין מיכל ובת־שבע. מיכל אמרה בגאווה כי „לא עשו יותר כבוד לבת־שבע," אחרי שהיא השתחררה וחזרה לשטח. מיכל היתה גאה מאוד בכך שהצליחה לכבוש לעצמה את מעמד הבכורה בקרב חוג ידידיה. למיכל היו שתי חברות, כוכבה אדרי וגלית מזרחי. שתיהן לסביות צעירות. גלית, שהיא דקת־גיזרה ובעלת שיער שחור קצוץ, מצאה חן בעיני בת־שבע, וחיזרה אחריה בגלוי. זו היתה עוד סיבה לסכסוכים בין שתי הנשים.

מחווה שאחרי הרצח

ביום הרצח, ישבה מיכל, כהרגלה, על הברזלים בתחנה־המרכזית ליד קולנוע מרכז. היא ראתה את בת־שבע עוברת המקום ופנתה אליה. מיכל אמרה לה: „שמעתי שא רוצה לגמור אתי חשבון," אבל בת־שב ניסתה להתעלם ממנה ואמרה כי ה ממהרת וכי אין לה זמן. אז שינתה מי את עמדתה, לדברי כתב־האישו שהגיש הפרקליט אברהם לנדשטי היא אמרה כי היא רוצה לעשות סולח והזמינה את בת־שבע לתחנה־המרכז החדשה, שם, לדבריה, הסמינה מנ הרואין.

השתיים הלכו לשם, וכאשר הגי למקום החשוך הצביעה מיכל על נ כסף שעל הקרקע. כאשר התכופ בת־שבע להרים את הסם, בעטה מי בפניה. הבעיטה הפילה את בת־שב ארצה ודם רב זרם מפיה. מיכל חשו כי היא גוססת, הרימה גוש בטון ע והנחיתה אותו פעמיים על גולגל של הפצועה.

אז הפשיטה מיכל את קורבנה כ ליצור את הרושם שנרצחה על רק מיני, לקחה ממנה את תכשיטיה ושנ של 100 דולר שהיה בכליה, וזרקה א הגופה לפיר המעלית. את בגד המוכתמים־בדם של בת־שבע שר מיכל במקום.

מייד אחרי המעשה נסעה מיכ לבית חברתה גלית מזרחי, שהשבו מלאו לה 18. היא פשטה את בגדי המגואלים בדם, ויחד עם כוכבה ארו יצאו השלוש לכיכר אתרים, שם ק ג'ריקן בנזין. אז נסעו לנמל הישן ש תל־אביב ושרפו את בגדיה של מיכ

למחרת, ביום ראשון, יצאו השלו לעזה, כדי למכור שם בשוק א תכשיטיה של בת־שבע. אולם השו היה סגור, והן חזרו לתל־אביב ע התכשיטים. למחרת הלכו מיכל וגלי לצורף ברחוב בן־יהודה בתל־אבי ומכרו לו את תכשיטי הזהב תמורת 0 אלף שקל בערך.

שישה ימים אחרי הרצח טילפו אלמונית למוקד המישטרה ומסרה גופתה של בת־שבע נמצאת בתחנ המרכזית. המרכזנית ניסתה להאר בשיחה ולגלות את זהותה ש המטלפנת, אולם היא רק אמרה, שמה שרית כהן וטרקה את השפופר בעיקבות השיחה יצאו אנשי המישטו למקום, וגילו את הגופה המושחת התביעה חושדת כי מיכל עצמה ה אשר טילפנה למישטרה, כיוון שרצ כי הגופה תובא לקבר ישראל, וכי לב מישפחתה הדואגים יהיה מקום לונ קריש.

אילנה אלין

העסקה

יסורי של הברוקר יוסף („יוסי") שטרוזמן נשמע כאילו הוא תסריט קץ מיספר 3.

שטרוזמן, מנהל חברת דנור־ניירות והשקעות בע"מ, פגש בשלהי מרס האחרון בשני אנשי־עסקים ים, הקבלן שלום אהרון גניש ו הוותיק, מוניה שפירא.

לדיברי שטרוזמן באו אליו השניים עה שלא יכול היה לסרב לה. הם ו לו שהם מחזיקים בידיהם את מניות חברת מקט הנסחרת סה. החברה הוציאה לציבור 3.4 ון ערך נקוב מניות.

גניש ושפירא, על־פי טענת זוזמן, אמרו לו שהם מחזיקים 3 ון, כך שיש להם השפעה מכריעה החברה. הם אמרו כי הם מעוניינים ות את שאר המניות. לדיברי זוזמן, אמרו לו השניים שהם באו לחשבונות אלה את כל מניותיהם בחברת מקט.

שטרוזמן סיפר לחבריו, שכבר בשלב הראשון לא עמדו גניש ושפירא בהבטחותיהם. הם לא העבירו בזמן כספים לכיסוי הוצאות כמתחייב, ואם לא די בזה, הם הורו על סגירת החשבונות שפתחו. כך נאלצו לקו־חותיו של שטרוזמן לממן את רכישת מניות מקט.

הפרשה הגיעה לשיאה בחודש מאי 1983.

אז החלו מופיעים בשוק היצעים גדולים של מקט, שהפתיעו את שטרוזמן. הוא סבר שאלה אינן מניות שהחזיקו משקיעים אלמונים, אלא של שותפיו להשתלטות על מקט. הוא חיפש את גניש ושפירא, וגילה לתדהמתו שהם עזבו את הארץ למונטה־קרלו.

מוניה שפירא ושלום אהרון גניש הציעו לברוקר עיסקה שהוא לא יכול היה לסרב לה: להרוויח מיליונים במכה אחת. אבל המכה ירדה עליו...

שטרוזמן גילה שב־1982 הומלצה מניית החברה ככדאית, ואפילו בנק הפועלים רכש בסוף דצמבר 1982 חבילת מניות של החברה, מכעל המניות העיקרי שלה, מחוץ למיסגרת המיסחר בבורסה.

עיסקת חיים

ב שלב זה, לדיברי שטרוזמן, הגיעו גניש ושפירא להסדר איתו. בשלב הראשון של תוכנית חלוקת המניות, היתה דנור אמורה לרכוש מיליון שקל ערך נקוב מניות של מקט, שנמצאות בידי גניש ושפירא. אחר־כך יפעלו שני הצדדים, במיסגרת דנור לרכישת שאר מניות מקט שבידי הציבור, בשער מינימום של 2400 נקודות.

גניש ושפירא אף התחייבו להפקיד סכום התחלתי של מיליון שקל, כדי שדנור תוכל לרכוש את מניות מקט שבידי הציבור. שטרוזמן סיפר למקורביו, שהוא היה בטוח שזו עיסקת חייו, ושזו השקעה טובה עבור לקוחות חברתו.

אחרי שהשלושה הסכימו על פירטי העיסקה, רכשו שטרוזמן וחברתו מיליון שקל ערך נקוב מניות מקט, עבור לקוחותיה, שער שעמד סביב 2700 נקודות, בסכום שהיה שווה אז כ־700 אלף דולר. מחירו של דולר אחד באותה תקופה היה 40 שקל.

שטרוזמן שילם את הסכום הענק במזומנים ובהעברת בעלות על מניות בנק אדנים שהיו ברשותו.

מניות נוספות, בערך נקוב כולל של 150 אלף שקל, נקנו בשער דומה לזה של הרכישה הראשונה, בעיסקה שבוצעה מחוץ לבורסה באמצעות חברת הברוקרים בטוחה.

לטענת מנהל חברת דנור פתחו גניש ושפירא חשבונות לניהול ניירות־ערך באותה חברת־בת של בנק לאומי, שבאמצעותה ניהלה חברת דנור את תיקי השקעותיהם של לקוחותיה. הם אף התחייבו להעביר מתוך תחושת אחריות לבעלי תיקי ההשקעות בדנור החל שטרוזמן רוכש את המניות, כדי למנוע ירידת שערים דרסטית, אך מכיוון שההצעים היו רבים מאוד ובשערים גבוהים, הוא נקלע לקשיי מימון.

כשהוא אחוז זעם, הסביר שטרוזמן שהשניים פשוט רימו אותו. בהתחלה מכרו לו חלק ממניותיהם במחיר גבוה ואילו את השאר מכרו בבורסה, ועוד אילצו אותו לרכשן בשערים גבוהים.

העולם הזה פנה, כמובן, לגניש ולשפירא לשמוע מה יש בפיהם. השניים לא הופתעו מהשאלות שכוונו אליהם. גם אליהם הגיעה השמועה

(המשך בעמוד 66)

מצריים

אין תחליף

100 אלף הרוגים ופצועים, נזקי רכוש ואובדן ציוד של 100 מיליארד דולר שיכנעו את מצריים כי אין טעם להמשיך במילחמות אין קץ עם ישראל. מה עוד, שמאזן הכוחות הבינלאומי אינו מאפשר את חיסול מדינת ישראל, או אפילו איום ממשי על קיומה.

אחר הכל, ארצות־הברית מספקת לה נשק וברית־המועצות — עולים.

אלה הן כמה מהנקודות הבולטות בראיון שהעניק לאחרונה סגן ראש ממשלת מצריים ושר־החוץ שלה, כמאל חסן עלי, לשבועון אוקטובר.

אופטימי. כאשר חסן עלי מדבר, הוא איננו חוסך מילים. הוא איש לעניין, היודע את אשר לפניו. אחרי קריירה ממושכת בצבא (מפקד כוחות־השיריון במילחמת יום־הכיפורים, מפקד חיל־המודיעין בעת ביקור אל־סאדאת בישראל) נתמנה ב־1978 כשר־ההגנה, ב־1980 כשר־החוץ.

אולם כדי להגיע לשלום עם ישראל היה צריך קודם כל לשבור את המצב של לא־מילחמה־לא־שלום (או, יותר נכון: כן מילחמה ולא שלום), ששרר במשך 25 שנים בין מצריים וישראל. לשם כך, מזכיר חסן עלי, באה מילחמת יום־הכיפורים, שמטרתה היתה — כלשון ההוראה של סאדאת לשר־ההגנה של אותם ימים, הגנרל אחמד איסמאעיל: „לבצע פעולה צבאית מוגבלת... שתביא לתוצאות שניתן יהיה לנצלן להגשמת מטרות מדיניות."

וכך, לדעת שר־החוץ המצרי, אכן היה. „תר־על־כן, לדעתו גם סוריה רצתה לנהוג כמצריים, אחרת לא היתה מסכימה לשלב הראשון לקראת שלום אפשרי — הפרדת־הכוחות.

חסן עלי, הנשמע אופטימי מאוד, הצהיר:

שר־החוץ עלי
יש נשק. יש עולים

„השלום בינינו ובין ישראל... עובדה שאין עליה עוררין." יותר מזה: „אם יקיימו מדינות־ערב, הלכה למעשה, את מה שמשתמע מהחלטות שונות בוועידות הפיסגה שלהן, ניתן יהיה להגיע לשלום כולל."

בינתיים, הוא מגלה, נמשכים, למרות ניתוק היחסים הרישמי, המהלכים הבינערביים: נמשכות ההתייעצויות עם ירדן, ולאחרונה אף ביקר במצריים סגן ראש ממשלת עיראק, טארק עזיז. נכון, אין שגרירים. אבל יש קישרי־כלכלה, קישרי־מסחר ומצריים מספקת לארצות ערב מיליוני ידיים עובדות.

כל מה שנותר לעשות הוא שמדינות ערב יתרוממו מעל הידיים שעליהן הן יושבות ויוישיטו אותן למצריים. אז יוכח שוב, כי הגורל, הדם והשפה המשותפים חזקים מכל גורם מפריד, וכי יחסי מצריים־ישראל אינם תחליף ליחסי מצריים עם ארצות־ערב.

הגאווה של סוסי ההרבעה

מאה סייסים, שישה רופאים וטרינאריים וארבעה אגרונומים מטפלים ב־250 הסוסים הערביים הגיזעיים בחוות ההרבעה אל־זהרה. המשתרעת על 240 דונם• בליבה של שכונת עין־שאמס הקאהירית.

אל־זהרה הוקמה ב־1931, בזכות האקלים המידברי היבש השורר במקום, והמזכיר את האקלים של מולדת הסוס הערבי בערב ובתימן. 21 שנה לאחר מכן הולאמה החווה על־ידי מועצת המהפכה המצרית, ומאז היא משמשת כמקור לא־אכזב להכנסות במטבע־חוץ.

אין מחיר. מגדלי־סוסים מארצות־הברית, מגרמניה, מאוסטרליה ומברית־המועצות עומדים בתור לרכוש סייחים בני שנה (במחיר 10 אלפים דולר האחד) וסייחות בנות שנה־שנתיים (במחיר 50 עד 70 אלף דולר האחת, בזכות פוריותן).

מדי שנה נמכרים לכל היותר 25 סוסים, כשלכל קנייה מצרפים את שולשלת־היוחסין של הסייח או הסייחה, עד עשרה דורות.

אך גאוותו העיקרית של מנהל החווה, הד"ר איבראהים זאגוול, היא על סוסי־ההרבעה, שאותם כמעט ואין מוכרים. כי פשוט אין להם מחיר. היהלום של החווה הוא סוס ההרבעה אמיר („נסיך") בן ה־13. אחד מצאצאיו, שנמכר לפני עשר שנים למגדל אמריקאי ב־30 אלף דולר, נמכר השנה, במכירה פומבית בפלורידה, בשישה מיליון דולר.

יש הצלחה. הסוסים של אל־זהרה הם צאצאי הסוסים שעליהם רכבו הסולטנים התורכיים, שאותם ייבא בית־המלוכה המצרי במאה שעברה למצריים. כמו כל סוס ערבי גיזעי, הם מצטיינים ביופי, בחיוניות, במהירות ובפיקחות.

הם טובים במיוחד לספורט־סוסים כמו מישחק הפולו, למירוצי־משוכות אבל מעל לכל — למירוצי סוסים.

וההוכחה הטובה ביותר להצלחת הסוס הערבי יליד מצריים הוא נביל („אציל"), סוס־ההרבעה שהעניק אנוור אל־סאדאת ב־1979 למי שהיה אז מלך סעודיה, ח'אלד. נביל עבד כל־כך טוב, עד שלאחרונה נתבקש הד"ר ואגוול לצאת לסעודיה, כדי לסייע שם, במולדת הסוס הערבי, בהקמת חוות סוסי־הרבעה ערביים.

מארוקו

צעד ראשון

עוד לא ברור מי תהיה המדינה הערבית הראשונה, מאותן שניתקו את יחסיהן עם מצריים אחרי מסע אל־סאדאת לירושלים, אשר תחדש את היחסים עם קאהיר. אבל מה שכבר בטוח — מארוקו תהיה השנייה.

כך, לפחות, הבטיח חסן מלך מארוקו לחוסני מובארכ, בעת פגישה עימו, שארכה יותר משעה, בחודש שעבר, בעצרת הכללית של האו"ם.

* *שטח השווה לרבע שטח העיר העתיקה בירושלים. המתשרעת על אלף דונם.*

הבן בעיקבות האב

ב איחור של שישה שבועות פורסמה העובדה. דווקא ב־28 בספטמבר החליטו כמה תיירים ישראליים בקאהיר לבקר את קיברו של גמאל עבד אל־נאצר. כל מה שביקשו היה להצטלם למרגלות הקבר, הנושא בהבלטה את שמו של שליט מצריים המנוח.

הם לא הביאו מדוע מפקד מישמר־הקבר ביקש מהם שלא להפעיל את מצלמותיהם ולעזוב את השטח כמה שיותר מהר. אך כשהחלה תגובה של כמה מאות מצרים לעבר הקבר, ירדו הישראלים לסוף דעתו של מפקד המישמר.

היה זה יום השנה ה־12 למותו של נאצר. ונאמניו באו לעלות על קיברו. הדבר האחרון שמפקד־המישמר היה רוצה ביום כזה, היתה פגישה בין המעריצים המצרים והמבקרים הישראליים.

קשיש סודי. ואת לא היתה הפגנת

ד"ר עבד־אל־נאצר (משמאל)
לא לצלם

הנוכחות היחידה של נאמני נאצר כשבועות האחרונים. הם גם החליטו, בעידודו של בנו של הראיס, הד"ר ח'אלד עבד אל־נאצר, להגיש בקשה לשילטונות שיאשרו הקמת מיפלגה נאצריסטית.

בראש המיפלגה יעמוד שר מצרי לשעבר. קשיש אשר והתו נשמרת ניתנים בסוד.

היה זה דווקא מובארכ שהעיר כי אין צורך להיחפז. הסולידאריות הערבית חשובה בעיניו מהחזרת שגרירים לקאהיר או קבלתה מחדש של מצריים לליגה הערבית.

נירמול. בינתיים יכול מאוד להיות שהראשונה תהיה עיראק. במילחמתה עם איראן היא זקוקה למצריים ועושה מחוות.

עתה הגיע לקאהיר, במחווה ראשונה של נירמול, הדיפלומאט העיראקי סמיר אל־נג'ם. תוארו הרישמי: „הממונה על האינטרסים של עיראק במצריים."

לא רק שיש לו דרגה של שגריר, אלא יש לו גם עבר של שגריר: הוא היה פעם שגריר עיראק במצרים.

ויכול מאוד להיות, שיהיה עוד פעם.

מלך חסן ונשיא מובארכ
פעם שגריר, תמיד שגריר

תוניסיה

הבן והאם החורגת

החוקה התוניסית קובעת חד־משמעית: במיקרה של פטירת הנשיא, ימלא ראש־הממשלה את מקומו עד תום הקדנציה, ואז ייערכו בחירות לנשיאות.

אולם לנשיא תוניסיה, חביב בורגיבה, יש רעיונות אחרים. הוא היה מאוד רוצה לשנות את החוקה בנקודה זאת. הוא מבקש לאפשר לבנו, שהוא יועץ־הסתרים שלו ושליחו המיוחד, ואשר שמו והה לשם אביו — חביב בורגיבה — להתמנות כממלא־מקומו כך שבמיקרה פטירתו ישמש נשיא עד לבחירות החדשות.

את המיכשול הראשון בדרך לתיקון החוקה עבר חביב בורגיבה הבן. הוא שיפר לאחרונה מאד את היחסים עם אמו החורגת, ווסילה, הנחשבת לאיש החזק באמת בתוניסיה, ואשר התנגדה עוד כה לקידום האפשרי של בנה החורג.

פחות ברור מה חושב בעניין זה ראש הממשלה, מוחמד מזאלי, שעד עתה היה היורש הוודאי של הנשיא בן ה־80.

סעודיה

הדוגמה הישראלית

5200 מיליון דולר — זה הסכום שסעודיה השקיעה בחמש השנים האחרונות בפיתוח רשת־הטלפונים שלה. התמורה: גידול מיספר מנויי הטלפון מ־160 אלף ל־800 אלף, ואפשרות חיוג ישיר ל־80 ארצות־חוץ (שיחה בת דקה מג'דה לוושינגטון עולה כשניים וחצי דולר).

החברות היפאניות, הקנדיות, האיטלקיות, ההולנדיות, השוודיות והאמריקאיות שפיתחו את הרשת הזאת עבדו כל־כך יפה, עד שהן יכולות לצפות השנה לעוד 1800 מיליון דולר להרחבה נוספת של הרשת.

גם לוויינים. הסעודים אינם מסתפקים בטלפונים. חברה בריטית, למשל, בונה עבור המישמר הלאומי (הכוח שמאחרי כס־המלכות) רשת מיקרו־גל ארצית תמורת 700 מיליון דולר. וחברה צרפתית בונה שני לווייניים שישוגרו בסוף 1984, כשכוונת הסעודים להתקין בהם גם ערוצי־טלוויזיה שיספקו תוכניות של טלויזיה לימודית לאזור כולו.

ואם מישהו חושב שחלקם של הישראלים נגרע בפיתוח־הענק הזה — הוא טועה. לכל הפחות, הם משמשים דוגמה. השבוע הודיע שר הדואר, הטלגרף והטלפונים, עלאווי דרוויש כייאל, כי הוחלט להפוך תוך שנתיים את אגף־הטלפונים שבמישרדו לחברה עצמאית.

וזה בדיוק מה שמרדכי ציפורי עשה עם חברת בזק, אך השנה.

מסך החול

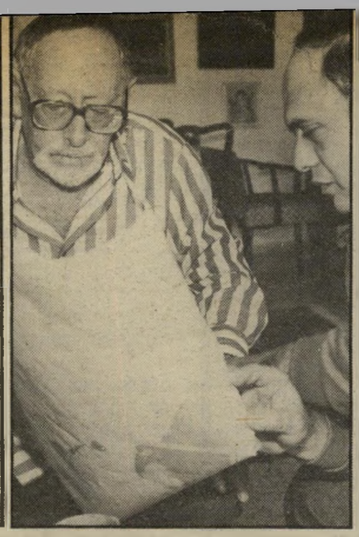
אין משכורת

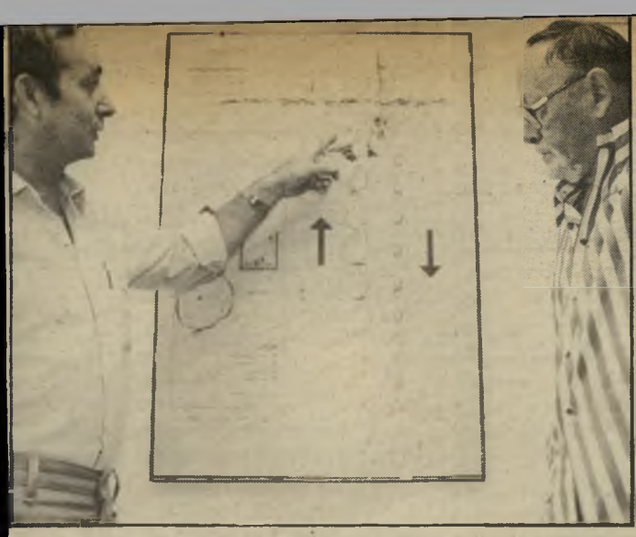
● עונת העלייה לרגל למכה הסתיימה בשבוע שעבר תוך שבירת כל השיאים הקודמים. מיספר העולים לרגל: שלושה מיליון. מהם מיליון וחצי סעודים, והשאר עולים לרגל מכל ארצות האיסלאם.

● הליגה הערבית, אשר אחרי חתימת־הסכם השלום הישראלי־מצרי עברה לתוניס, נתונה בגרעונות כספיים כבדים, מאחר שחברותיה אינן עומדות בהתחייבויותיהן כלפי תקציב הליגה. אחת התוצאות האפשריות בעתיד הקרוב: מאות עובדי הליגה לא יקבלו את משכורת החודש הבא.

● הפרי העיקרי של מסע מובארכ לארצות־הברית, לפני חודשיים, הם 1300 מיליון דולר. כנראה, כולם מענק. אשר לצד הצבאי: צפוייה אספקה נוספת של מטוסי אף־16; טנקים אם־60; טילי הוק משופרים ונגמ"שים.

08.30 סדר יומו של יגאל משתנה. הבוקר הוא נפגש עם המאייר שלו, גיורא רוטמן, המצייר את הדמויות בספרים האחרונים של חסמבה.

10.09 „אף פרוטה לא קיבלתי עד היום עבור העצות איך ליישם מבחינה טכנית את הרעיונות של יגאל, ואני עושה את זה בשימחה."

יום בחייו של יגאל מוסינזון

אמא בן 65

06.30 שעת הקימה בביתו התל־אביבי המרווח של יגאל. כל הבית מתמלא פעילות, כדי להספיק להכין ולשלוח את הילדים לגן ולבית־הספר. יגאל מטפל בבן גיל־גיל וחנה אשתו בבת רנן.

ירה תל־אביבית, שעת־בוקר מוקדמת, חודש נובמבר. ספק־ץ, ספק חורף.

06.30: השעון הביולוגי מצלצל, עיר את חנה ויגאל מוסינזון.

חנה קמה ראשונה לקראת היום חדש. יגאל קצת עייף. גיל־גיל בן המש נכנס לחדרם ב־2 וחצי אחרי צות, העיר בלחישה את אבא — את מא אף פעם אין מעירים — וביקש אכול משהו. הוא התעורר רעב.

אבא נכנס עם גיל־גיל למיטבח, בשהחל מכין חביתה חש רעב גם הוא. יחד ישבו השניים במיטבח, אכלו פיטפטו. הרבה לא נותר לשינה.

גיל־גיל (ה„גיל" השני — 'כדי הבדילו מילד אחר בגן) אוכל צהריים גן־הילדים. ורנן בת ה־6 אוכלת בבית ספר א־ד גורדון בתל־אביב, שם היא לומדת. אין ארוחות־בוקר בבית הזה.

אבא ואמא שותים קפה וזהו. אבא עוד ילגום לפחות 20 ספלי־קפה בהמשך היום.

אמא מלבישה ומכינה את רנן, אבא עסוק במיקלחת עם גיל־גיל. הוא הרטיב בלילה, ואבא רוחץ אותו.

ב־7 יוצאים אמא, רנן וגיל־גיל מהבית. חנה מסיעה את הילדים ואחר־כך נוסעת לבית־הספר שלה. בתיכון חדש היא מלמדת אמנות, בעיקר קרמיקה. אחרי־הצהריים היא תאסוף אותם במכוניתה ותחזירם הביתה.

מדימיון פרוע למציאות

שעות הקרובות הן השעות שבהן יוכל יגאל לכתוב ולערוך את פגישותיו הרבות.

גם אחרי שחנה יצאה את הבית ממלאת אישיותה כל פינה בדירה. קירות הדירה, בעיקר בסלון הגדול והמרווח, מכוסים כמעט ער אפס מקום בציוריה ובעבודות הקרמיקה שלה.

פינה מיוחדת שמורה לכרזות תיאטרון, המבשרות על הצגותיו של יגאל. רק צמח אחד השתחל לתוך הבית. חנה שולטת מצויין בציור ובקרמיקה, טעמה מאוד מפותח. באחד מבתי־השימוש קבעה טבלה מקרמיקה, שעליה כתבה: „אם תפגוש אדם ללא חיוך — תן לו חיוך משלך."

08.30: מגיע גיורא רוטמן. גיורא מאייר את סיפרי חסמבה מאז 1972. עד כה אייר 15 ספרים, מתוך ה־32 שיגאל כתב. גיורא משמש גם כמאייר של שבועון הילדים הארץ שלנו, אך בהכשרתו הוא ארכיטקט. השניים יושבים שעה קצרה על כיתבי־היד של יגאל.

09.10: כשהלך גיורא, בא יהודה קלקובסקי. את יהודה הכיר יגאל בעת שהלך לפני שנים ברחוב. יהודה ובתו נתקלו בו, הבת ביקשה את חתימת־ידו של יגאל, נקשרה שיחה, וידידות עמוקה בעיקבותיה.

יהודה מהנדס, לפני כמה ימים חזר מטייוואן, שם הקים מיפעל גדול לייצור צעצועי־ילדים. זה שנים שיהודה מתנדב לעזור בפיתוח המצאותיו של יגאל ובהפיכתן מדימיון פרוע למציאות מעשית.

יהודה סייע עד כה בפיתוח גלגל־האנרגיה ובמערכת התפלת המים, שתיים מהמצאותיו של יגאל.

אחים במעטה סודיות

יגאל אינו אונס את עצמו לכתוב. רק כשנחה עליו הרוח הוא יושב לשולחן. שלא כסופרים אחרים, הוא אינו מייעד זמן קבוע לכתיבה.

יגאל טוען שאין לו סדר־יום קבוע, אך העובדות סותרות את הטענה הזאת. הוא דייקן עד להחריד. אם קבע פגישה מחוץ לבית — ייצא לדרכו לפני השעה היעודה. כשיגיע למקום ישוטט בסביבה, וייכנס רק בשעה המדוייקת.

יומו מחולק על־פי תוכנית קבועה כמעט, החוזרת על עצמו תמיד.

את חנה הכיר לפני 17 שנה. כשרצה לשאתה לאשה, התנגדו הוריה בחריפות. חנה היתה אז צעירה בת 21.

יגאל מבוגר ממנה כמעט בשלושה עשורים. מאחוריו כבר הותיר שלוש נשים גרושות ורומנים סוערים, שפירסמו את שמו לא פחות מספריו ומחזותיו. חמותו צעירה ממנו, אך יגאל קורא לה אמא.

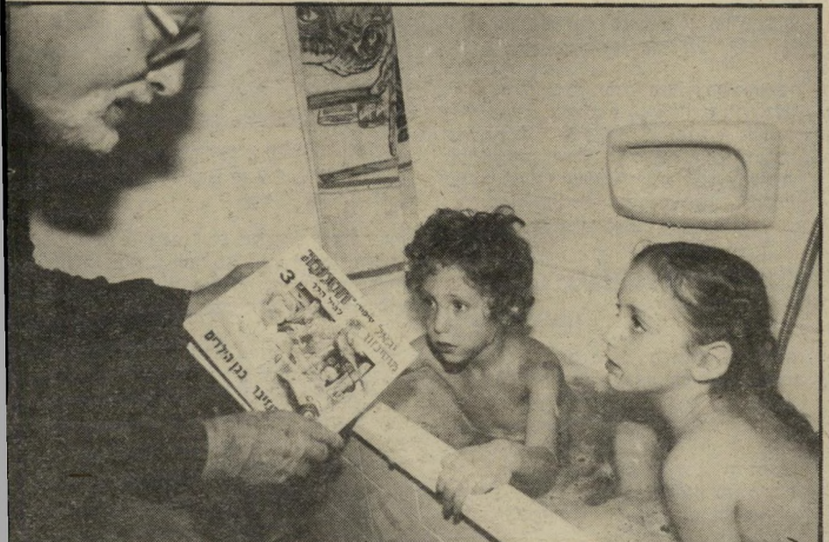
כשנישאו ואחר־כך, כשנולדו הילדים, נטל יגאל את מלאכות־הבית על עצמו. אחרי לידותיה חזרה חנה — בתוך שבוע, לעבודתה. חלוקת התפקידים נוצרה מייד. בלילה וביום היה יגאל קם ומגיש את הבקבוק. כשתינוק צרח — הוא קם להרגיעו. הוא רחץ, חיתל, האכיל, השכיב לישון וסיפר סיפורים.

כך זה היה, וכך גם מתנהלים הדברים היום. גם היום אין הילדים מעזים להעיר את אמא. בשבת הוא מוציא אותם מהבית, כדי שחנה תוכל לנוח.

אין הוא רואה פליאה בכל אלה. „תמיד קיננה בי מידה מסויימת של נשיות," הוא סבור. אך מעולם לא נתנה את אותתיה כך."

חנה טוענת, שזו המישפחה האמיתית היחידה שהקים. נשיות או לא, אין ספק שיגאל נהנה

21.30 יגאל נהג לשחק עם טומי לפיד שח־מת שלוש פעמים בשבוע, אך מאז שטומי מונה למנכ"ל רשות־השידור האיטו את הקצב. הם נפגשים אצלו, או אצל טומי. היום בא טומי לשחק אצלו. הם אוהבים לשחק זה מול זה והכוחות שווים פחות או יותר.

20.15 מדי ערב רוחץ יגאל את הבן. זה רק חלק קטן מן העבודה שדורש הטיפול בילדים. „תמיד קיננה בי מידה מסויימת של נשיות," הוא סבור, „אך מעולם לא נתנה את אותותיה כך." חנה טוענת, שזו המישפחה האמיתית היחידה שיגאל הקים.

12.00 מנחם הורמן, בעל מיפעל המייצר ציוד לצה"ל. הוא היה זה שעזר גם לזרחין בתחילת דרכו. הוא מכיר את יגאל מ־48'.

12.14 יגאל מתרשם ממיתקן במיפעל, שנועד למנוע מה שקרה במילחמת ששת־הימים, כאשר חיילי צה"ל נפגעו בהיותם חשופים בצריף. יגאל מקדיש לאחרונה הרבה מזמנו, כדי ליישם רעיונות ופטנטים שלו. מנחם הורמן טוען, שכשיגאל הולך לשפת הים ורואה שם נערה יפה צפה על מיזרן־ים, מייד עולה בדעתו רעיון איך ניתן לנצל את כוח־הציפה של המיזרן למטרה אחרת.

הנאה מרובה מהתעסקותו הבלתי־נפסקת עם הילדים. אין ספק שהוא יוצא נשכר.

רנן וגיל־גיל אינם יודעים שלאבא יש צאצאים אחרים. עוברה זאת מוסתרת ביעילות. בנו אביטל הוא באמצע שנות ה־40 שלו. עידו, בנו השני, מנשואיו השניים, נפל במלחמת יום־הכיפורים ברמת־הגולן. אחיו של עידו, נחום־חומי, הוא כיום בן 40. בנו יוני, מנשואיו השלישיים, ליורשת עשירה (רבלון), חי עם אמו בארצות־הברית, והוא היום בן 24. נכדים עד כה — ארבעה, שניים מכל מין. רק הצעירה בנכדותיו קטנה מרנן וגיל־גיל.

מאו שנולדו הקטנים, ניתק מגע מהבנים והנכדים. את אביטל הוא רואה לפעמים. אך אינו מתיר לו לקרוא לו „אבא" בנוכחות הילדים הקטנים. לבת־מיצווה של נכדתו לא בא, ואף לא שלח מתנה. בנים ונכדים — יוק.

נערה על מיזרן־ים

אך בעברו הוא מרבה להיזכר, בעיקר בילדותו בעין־גנים, ה־מושב הראשון בארץ.

במישקם ביקרו והתגוררו דמויות חשובות בתנועה וביישוב היהודי. א"ד גורדון ביקר שם כמה פעמים. שמואל דיין, אביו של משה, עבד בפרדסם. כך אף לוי אשכול.

„אשכול," הוא נזכר, „היה פועל מצויין, עבד עם הטוריה ביד בפרדס."

אמו היתה טיפוס רומנטי, כתבה שירים ברוסית. „כשבאה ארצה, הביאה את כינורה האהוב איתה."

שני אחיו היו גדולים ממנו. משה וישראל כבר אינם חיים כיום.

כשגבר קצת, נשלח ללמוד בבר־שמן. הוא זוכר שסבל מנמשיו הרבים, ניסה להעלימם על־ידי מישחות שונות. הנמשים נעלמו, הוא לא יודע אם בהשפעת המישחות.

בספורט לא עסק הרבה גם אז. היום, כמו בילדותו, הוא אוהב לשחות. בשחייה הוא מצטיין. בנערותו הציל לא מעט ילדים מטביעה.

ילדיו הקטנים של הסופר אינם יודעים על קיומם של ילדיו הגדולים

12.00: יגאל נוסע למנחם הורמן. מנחם הוא מנהל מיפעל תעשייתי, המשרת את מערכת־הביטחון. מנחם טוען שליגאל רעיונות פשוטים ומהפכניים. לדעתו, כשיגאל הולך לשפת הים ורואה נערה יפה צפה על מיזרן, מייד עולה בדעתו לנצל את כוח־הציפה למטרה אחרת.

יגאל ומנחם מכירים איש את רעהו מאז 1947, מתקופת הפלמ"ח. מנחם בנה את הטורבינה הראשונה של המהנדס אלכסנדר זרחין, והוא מסייע ליגאל בצד המעשי של פיתוח המצאותיו.

12.14: בפגישה עם מנחם מציג יגאל את הסיגריה המי יודע איזו. הוא מעשן בשרשרת, שורף לפחות חפיסה וחצי ביום. הסיגריות וסיפלי־הקפה — אלה הנאותיו הקטנות. הוא מרבה להשתעל, טוען שהוא אוהב להשתעל. אלכוהול אינו שותה. אוכל — מה שבהישג־יד. ארוחותיו פשוטות מאוד, האוכל אינו מלהיב אותו.

בשעות הצהריים הוא הולך לחדר־שינה, לחטוף תנומה של שעה. כשחוזרים חנה והילדים אחר־הצהריים ישבים כולם לאכול. חנה מכינה משהו. גם היא לא מכורה לאוכל. הוא אוהב חצילים, זיתים ויוגורט. גם עגבניות.

יוגורט מזכיר לו מוצר חלבי אחר, כפיר, שנעלם כבר בהיסטוריה הרחוקה.

16.15: מהרגע שחזרו הילדים, אבא הוא כולו שלהם. הפגיות הרבות שלהם הן תמיד לאבא. חנה חושבת שיגאל פשוט למד לברור את המוץ מהתבן, ועושה את הדברים החשובים לו באמת.

מדי פעם הוא מתפנה לטלפונים או לפגישות נוספות, או שהוא יוצא עם הילדים לגן־החיות, או גן־הטר־זנים. בקיץ הוא מרבה ללכת אתם לים.

יגאל סוגד לעבודת־כפיים. הוא נזכר בתקופה שבא טיפס על הפיגומים בניו־יורק, שם עבד כפועל בניין. העבודה במרומי הפיגומים היתה מלווה בצחוק כמעט בלתי־פוסק. העליצות והריעות של פועלי־הבניין היא משהו מיוחד. הוא אינו זוכר תקופה שבה הירבה כל־כך לצחוק.

הגברת בעלת הכובע

יגאל נזכר: יום אחד פגש בתיאטרון הבימה את לי שטרסברג, שבא לישראל לביים בית ברנרדה

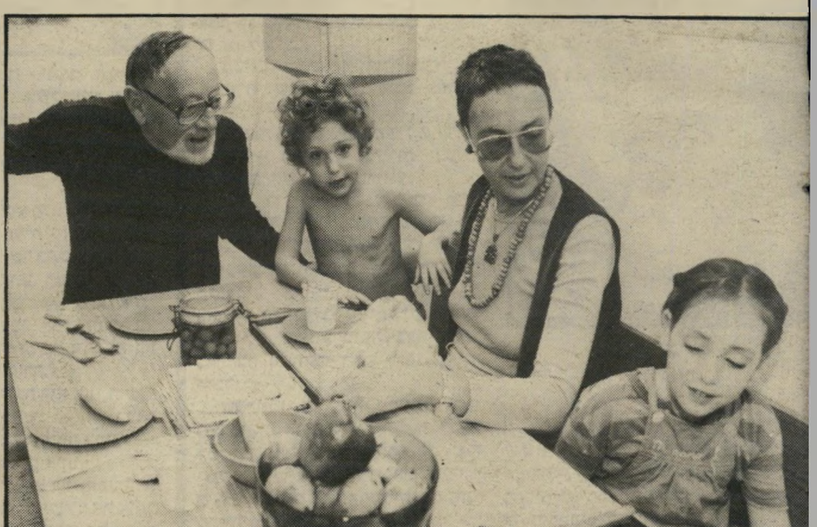
(המשך בעמוד 66)

16.15 השעה שבה מגיעים הילדים. יגאל מרבה לספר לילדים סיפורים, ומרבה לשחק עימם. מדי פעם הוא מתפנה לטלפונים או לפגישות נוספות, או שהוא יוצא עם הילדים לגן הנביאים.

18.30 יגאל וחנה אשתו בחברת שני ילדיהם, כשהם צופים בתוכנית טלוויזיה לילדים. עד שהתחילו ללכת לגן תפסו הילדים את מרבית יומו של יגאל. כשנישאו בני־הזוג, ואחר־כך, כשנולדו הילדים, נטל יגאל את מלאכות הבית על עצמו.

19.40 זו השעה היחידה, שבה יושבת המישפחה לאכול. חנה ויגאל מכינים את הארוחה במשותף. בדרך־כלל הארוחה צנועה ופשוטה. אוכל אינו מלהיב את יגאל. גם חנה אינה מכורה לאוכל. יגאל אוהב חצילים, זיתים ויוגורט. גם עגבניות.

(המשך מעמוד 65)

אלבה. באותה העת הציגו גם את מחזהו בערבות הנגב. שטרסברג התרשם, הזמין אותו לאולפן־השחקנים שלו בניו־יורק. בדרכו לאולפן נכנס לשתות קפה.

בקפה הבחין בגברת הדורה, כובע לראשה, לבושה בסוורד גדול שחור. אחר־כך, באולפן, ישב לצד בימאי ידוע. בעלת־הכובע נכנסה לאולפן והתישבה מצידו השני. הבימאי שאל

קצין יגאל היה דובר מישטרת ישראל, משם ליקט סיפורים לכמה וכמה מספריו הבאים.

בלחישה אם הוא מזהה את הגברת. יגאל משך בכתפיו. השכן לחש שהיא מרילין מונרו.

יגאל פנה בקולו הנמוך ביותר — הקול שנשמר להזדמנויות חגיגיות — וביקש שתצטרף אליו לקפה אחרי השיעור באולפן. היא שאלה לשמו, הוא השיב לה, אמרה את שמה, אך הוא לא הגיב. אחר־כך טפח על שיכמה טפיחה פלמ"חניקית, והבטיח לה שיום אחד עוד יעשה ממנה כוכבת.

כשיצאו לרחוב, ניגשו אנשים ו־ ביקשו את חתימת־ידה. הוא לא התרשם. שוב שאלה אם הוא יודע את שמה. הוא ביקש שתרשום את שמה על דף מפינקסה. כשרשמה, תחב את הנייר לכיסו, מבלי להציץ בכתוב.

כשישבו בקפה הצטרפה לשולחנם פטריצ'יה ניל, באותה התקופה שחקנית מתחילה ומצליחה, אחרי ששיחקה עם גרי קופר בסרט כמעיין המתגבר.

את פטריצ'יה הכיר עוד קודם לכן. פיטר פריי, שהוא יליד קנדה, כמו פטריצ'יה, הציג אותה פעם לפניו.

באמצע השיחה קם ונפרד משתיהן לשלום. פטריצ'יה, הוא טוען, היתה הרבה יותר יפה ממרילין מונרו.

„ידעתי שעוד אפגוש את מרילין יום אחד. ואומנם, בתוך כמה ימים נפגשנו. הלכתי ברחוב עם הסופר והמחזאי מאיר לוין ועם ידידתי זיידי, צלמת ידועה של השבועון טיים. לפתע פגשנו בה. סיפרתי לה על המתיחה. היא פרצה בצחוק מתגלגל וסוער, עד דמעות."

הידידות ביניהם נמשכה חצי שנה. מרילין התגוררה בקומה ה־17 של מלון פלאזה בעיר, והוא התגורר בדירה ממולה. כל מה שביקשה אז — להשיג קצת פרטיות.

היה לה גוף מושלם, אך עורה לא היה יפה. יגאל טוען, שנשים אלמוניות שפגש בעולם עלו בחינן וביופיין על הכוכבות שהכיר.

למרילין היתה תאוות־לימוד. היתה ילדותית, כמעט אינפנטילית. היא מזכירה לו פודל, חתלתולה חמודה.

כשהוא נזכר בה, הוא כורך את זיכרונה בריח של בושם יקר ומיוחד. היה לה צחוק של פעמונים. היתה בה רגישות רבה לרגישותם של אחרים. כשהכיר אותה, היתה אחרי נשואיה לג'ו דימאג'יו ולפני נשואיה לארתור מילר. „הבנתי מדוע התגרש ממנה — לא הבנתי מדוע התחתן איתה קודם."

פצצות על תל־אביב

מרילין לא היתה, כמובן, היחידה שבכיבושיו.

בארץ הילכו, ועור מהלכות, אגדות על מעלליו. על עיתונאית נודעת מספרים איך גורשה ממיטתו. אמנית ידועה מאוד ירדה לשפלה מירושלים, כדי לאבד את בתוליה דווקא בחברתו.

רבות התפארו באהבהביהן עימו. לפחות חלק ברו את זאת מליבן. הוא לא דאג להכחיש, גם שמועות־השווא החמיאו לו.

היום כל אלה נמצאות הרחק מעבר לגבו.

בקיץ הוא ממשיך לנעול סנדלים וללבוש מיכנסיים קצרים. בחורף הוא מחליף אותם בג'ינס ובנעליים. פעם מנעו ממנו את הכניסה לכנסת בגלל לבושו. את ידידו הנשיא נסע לבקר במישכן, לבוש בלבושו הרגיל: מיכנסיים קצרים וסנדלים. זה היה ביקור אצל חבר. מדוע הוא חייב ללבוש מחלצות לכבודו?

הכתיבה משמשת עד היום מקור לפרנסתו, מקור טוב מאוד. סיפרי חסמבה נמכרים ללא הרף, וממשיכים להכתב. אך הוא ורעיו הסופרים נאלצים לכתוב גם בעיתונות, אחרת תחסר פרנסתם. הוא מונה אותם: חיים גורי, אהרון מגד, משה שמיר, יורם קניוק, חנוך ברטוב.

השנים עושות את שלהן. החשובים והנודעים שבחבריו וידידיו הפכו לשמות הרחובות שבהם הוא צועד. אלתרמן איננו. שלונסקי איננו. רפאל אליעז איננו. יצחק שדה איננו.

כשכתב על חסרונם, זכה בפרס ראש־הממשלה על יצירתו. אך הם קבורים. ורק עם כמה מהנותרים — גברדיה צעירה יותר — הוא נפגש לעיתים. ביניהם שלמה טנאי ומשה שמיר.

חנה מתייחסת להמצאותיו קצת בספקנות, או שמא בחששת שייפגע אם יכשל. היא טוענת, שהסיבה השנייה היא הנכונה. כך או כך, היא אינה נלהבת. היא רוצה לשמר אותו כמו שהינו: „רק שאלוהים ישמור עליו."

בעיניה, אין הרבה אמת בתדמית שנוצרה מסביבו. יגאל בעיני חנה הוא אדם צנוע ושקט.

בריאותו טובה מאוד. יגאל טוען, שמעולם לא הלך לרופא.

19.40: הגיעה השעה להאכיל את הילדים ולהשכיבם לישון.

רנן מזכירה לו את אמו. אותן העיניים הכחולות הגדולות. בכלל, הוא נזכר באמא לא מעט. לעולם לא ישכח יום מסויים במילחמת העולם השנייה. הוא הלך עם אמו לבית־חולים. בדרך החל נשמע רעש־מטוסים. לפתע החלו לנחות מסביבם פצצות.

האיטלקים תקפו את תל־אביב.

מהדף אחת הפצצות הועף למרחק של עשרות מטרים. לעולם לא ישכח את הטראומה של אותו היום, שבו נהרגו יותר מ־300 מאזרחי העיר הזאת בהפצצה.

ארוחת־הערב. חנה ויגאל מכינים את הארוחה: סלט חביתה ותבשיל. בין 8 ו־8 וחצי משכיבים את הילדים. לפעמים גם חנה מספרת סיפור לאחד מהם. בדרך כלל עושה זאת יגאל.

21.30: פעם שיחק שלוש פעמים בשבוע שח־מת עם טומי לפיד. עכשיו נפגשים אצלו, או אצל טומי, פעם או פעמיים בשבוע. היום בא טומי לשחק אצלו. הם אוהבים לשחק זה מול זה. הכוחות שווים פחות או יותר.

לא חוזר בתשובה

את הערבים מבלים בשקט בבית. ממעטים מאוד ביציאות בערבים. לפעמים הוא יוצא להרצאות, לעיתים היא מתלווה אליו. פעם, כשהיו יוצאים, היו הילדים מקבלים 30 שקלים כל אחד, תמורת הסכמתם להישאר בלי שמר־טף. אך הסכתא שברה את מחיר־השוק. היא העלתה את המחיר לדולר.

לקולנוע כבר לא הלך שנה או יותר. מתיאטרון הבימה שולחים כרטיסי־הזמנה להצגות בכורה, אך בדרך־כלל הוא נשאר בבית עם הילדים. חנה הולכת עם חמותו.

לבתי־קפה או למקומות בילוי הם אינם יוצאים. אך הוא נזכר בגעגועים לשבת בפאב של פרדריקה. לשם אהב מאוד ללכת.

על צורת חייו הוא מגן: „אינני חושב שהשתניתי. אם הייתי זוכה לאותה השלווה ואותו האושר בתקופות אחרות של חיי, הייתי אותו האדם. אני לא מאמין שקווי־היסוד משתנים. אינני חוזר בתשובה, כמו אורי זוהר. לא עשיתי מהפך. כל הדברים האלה היו טמונים בתחילת הדרך."

מהעתיד ומהזיקנה הוא אינו חושש. המוות אינו מפחיד אותו. הכאב והיסורים שיכולים להתלוות למוות — אלה בהחלט מפחידים אותו.

רנן בתו היחידה לא רק מזכירה לו את אמו, אלא גם אותו. יש לה את אותה עין צופה, הדרושה לסופר. פעם ישב אבא עם רנן וסיפר לה על מעשה בראשית. רנן הקשיבה, אחר כך פסקה: „העולם לא נברא לילדים. כי אדם וחווה כבר נולדו מבוגרים."

שולמית ידיב ■

זרוק אותו לכלבים במיזנון הבימה, יושב המחזאי יגאל מוסינזון, כשלימינו ראש־הממשלה הראשון, דוד בן־גוריון, ולשמאלו פיטר פריי, בימאי המחזה.

(המשך מעמוד 62)

ששטרוזמן שוקל נקיטת צעדים מישפטיים, כדי להשיב לו את כבודו וכספו.

שפירא: „הוא מיקצוען. הוא יזם את הפגישה איתנו. לא הכרתי אותו כלל. הוא פנה בתחילה לגניש וביקש לקנות מאיתנו חבילת מניות קטנה של מקט."

גניש: „הוא בא אלי פעמיים לאתר־הבנייה. הייתי עסוק בפרוייקט וגירשתי אותו, אבל הוא חזר. עשינו עסק. קנינו את מניות מקט, ארבעה שותפים. שפירא ואני, הוא ושותף אחר שלו."

שפירא: „לא עשינו איתו שום הסכמים. היו לי מיליון וחצי מניות ומכרתי לו חלק קטן ביותר של מניות לפני בקשתו, וכך גם גניש. מכרתי לו בבורסה כחוק. זה לא נכון שמכרתי את כל השאר. כל מה שהיה לי עדיין אצלי."

גניש: „מכל מה שקניתי, מניה אחת לא נמכרה. היה לנו 2.5 מיליון. הוא נתן לנו רק עבור חלק קטן, אולי 200 אלף מניות, לקח את הנייר ב־2200 והשחיל אותו לאנשים ב־2800. אנחנו עשינו החלפה וקיבלתי מניות בנק אדנים."

שפירא: „לא היתה לי בכלל שום מחוייבות כלפיו, שלא למכור. אבל

איש־עסקים שפירא
לא הכרתי אותו

אנחנו לא אשמים שהמניות ירדו. השותף שלו, שאיתו הוא התחלק, מכר את המניות. כתירוץ לשטרוזמן הוא אמר לו שאנחנו מכרנו, ולכן כביכול ברחנו לחו"ל."

גניש: „השותף שלו מכר את הסחורה שלו בדרך והוא מאשים אותנו."

הדמות האלמונית במשולש ששתי צלעותיו האחרות מוכרות בעולם העסקים, הוא יוסי שטרוזמן.

הוא בן 27, ממוצע־קומה ובעל נטייה להשמנה. לפני שפתח את מישרד הברוקרים הוא עבד כקופאי במיפעל השיכפול באוניברסיטת תל־אביב. באותו מקום הוא פגש באמיר (החתול במגפיים) ישי, שעל עליליותיו באוניברסיטה כבר נכתב בהרחבה (העולם הזה ה־12 באוק טובר).

שטרוזמן לא היה סטודנט באוניברסיטה, אולם הוא התיימר להבין בכלכלה. הוא השקיע כסף רב, שלו ושל בני־מישפחתו בבורסה, ומכיוון שעקב יום יום אחר התנודות, גם נהנה מרווחים נאים.

לפני כשנתיים פתח שטרוזמן, בשותפות עם אחד מגיסיו, את דנור – ניירות ערך והשקעות בע"מ. מישרדיה המפוארים של החברה שכנו בדיזנגוף סנטר.

מכיוון שהיה גם גיזבר קבוצת הכדורגל של הפועל רמת־גן, היו מושקעים בחברתו כספי רבים משחקני הקבוצה. על חולצות שחקני הקבוצה אף היה רשום השם דנור, כפי שנעשה תמיד לחברה המאמצת קבוצה. ישי נמנה גם הוא על עובדי המישרד.

חיים במחתרת

שמו של הצעיר הפעלתן והמישרד המשגשג עשו להם כנפיים. רבים התדפקו על דלת המישרד וביקשו שהצוות של שטרוזמן ינהל עבורם את תיק־השקעותיהם.

הברוקר הצעיר, שהחזיק מכונית ב־אמ־וו חדשה, חי בתחושה שהוא „שיחק אותה". הוא הבטיח ללקוחותיו רווחים בטוחים וכדי להוכיח להם שהוא דובר אמת, נהג לצייד את לקוחותיו ה„שמנים" בשטר־ביטחון בסכום העולה פי־כמה על השקעותיהם הראשונות, באומרו להם בחיוך שהוא מבטיח להם את רווחיהם מראש.

אך שטרוזמן שכח, שלא לעולם חוסן. פרשת מניות מקט, נפילת השערים וחוסר האימון בבורסה מצד הלקוחות, הכניסו אותו לקשיי־נזילות רציניים. ואם לא די בכך, הרי שאלה שהחזיקו בשטרי־ביטחון, שאותם התחייב שטרוזמן לפרוע, הציגו אותם בבנק אך לא זכו בתמורה עבורם.

שטרוזמן מכר את דירת הוריו ואת דירתו. הוא נקלע לקשיים מישפחתיים עם אישתו. הוא ירד למחתרת. אי אפשר למצוא אותו, הוא אינו עונה לטלפונים, נע־נד מבית ידידים אחד לשני, כשעורכי־דין מחפשים אחריו כדי שיפרע את הצ'קים שהציגו, בהוצאה לפועל. אחד מאלה שהציג את שטר הביטחון לפרעון ולא קיבל מאומה הוא יוסף מרשק, בעל מיפעל התכוף בחיפה. לא מזמן הריצה „המאפיה החיפאית" של הברוקר עקיבא בר את המניה הזו לגבהים בלתי־סבירים, עד להתמוטטות הבלתי־נמנעת.

בתחילת חודש אוגוסט ניצל מוניה שפירא בנס, כאשר מכוניתו שמולכדה לא התפוצצה. שטרוזמן נעצר מייד אך הוא שוחרר אחרי פחות מ־48 שעות.

מישרדי החברה נסגרו, והם היום שוממים.

קבלן גניש
גירשתי אותו

כל מי שפוגש את שטרוזמן שומע שהוא יתאושש בעיקבות התביעה האזרחית שהוא יגיש נגד שפירא וגניש בסכום של 600 אלף דולר. לדבריו, יש לו מיסמכים להוכחת טענתו כי נפל קורבן למירמה. עורכי־הדין שלו שוקדים בימים אלה על הכנת כתב־התביעה.

שפירא וגניש, לעומת זאת, אינם מודאגים כלל!

בן־ציון ציטרין ■

מאת מאיר תדמור

ומה עם כל היתר

בשבוע שעבר היתה לי שיחת רעים עם בנקאי. הוא הראה לי את המיכתב שקיבל מהיועצת המישפטית של הרשות לניירות־ערך. קראתי. לא נורא. בסך־הכל היא מבקשת מכל אותם אנשים המוגדרים כ„איש פנים" בבנק, לדעת אם מכרו ניירות־ערך בנקאיים שברשותם, בעקבות מידע שהיה להם בדבר כוונת הבנק להפסיק את פעולת המניות, כדי למנוע מעצמם הפסדים עקב ירידות שערים צפויות.

הערב, בשעת כתיבת הדברים רק מעטים השיבו, אף כי כולם, כל מאות „אנשי הפנים" נתבקשו להשיב, גם אם לא מכרו את המניות שברשותם. יפה.

עכשיו נחזור לירידנו הבנקאי. יש לו טענות. ובמחשבה שניה, צודקות.

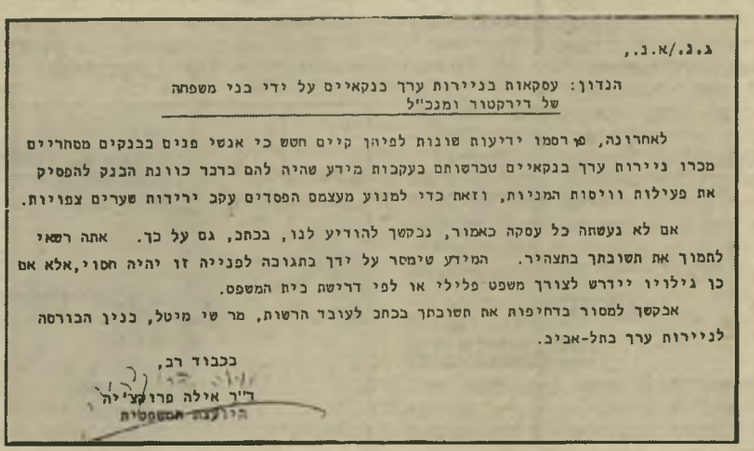
וכך אמר: למה רק הבנקאים קיבלו מיכתב כזה? מה עם עובדי בנק־ישראל, עובדים בכירים באוצר, חברי ועדת־הכספים ואפילו אנשי הרשות לניירות־ערך והאגף הממונה על שוק ההון. למאות אם לא לאלפי אנשים היתה ידיעה מוקדמת בשלב זה או אחר, על העומד להתרחש, עוד לפני, הרבה לפני הישיבה הלילית אצל יורם אריזור, שבה הוחלט סופית על העניין. מה עם כל אלה? למה אליהם לא פונים?

ותראה מה אומר המיכתב. אנחנו חייבים לדווח גם על בני מישפחה, את, אחות, הורה, צאצא, בן־זוג של צאצא; אני מוכן להיות אחראי לעצמי ולבת זוגי. אני חייב לחקור מה עשו הקרובים שלי?

עד כאן המונולוג של הבנקאי.

כן, אמרתי, החוק שווה לכולם וצריך לקיים אותו. לא נעים ואפילו יכול להיות נורא. אלה שהפסידו את מחצית חסכונותיהם, היו רוצים להיות מנהלי בנקים ואז, גם אם היו בעלי מידע לחכות ארבע ואולי שש שנים עד לפריון.

יעבור זמן. דבר לא יקרה. לרשות אין שיניים. ואלה שיש לה קהו. חוץ מזה. בשביל מה לעורר מהומות על ענין של כמה מאות מיליוני שקלים

ג.נ./א.נ.,

הנדון: עסקאות בניירות ערך בנקאיים על ידי בני משפחה של דירקטור ומנכ"ל

לאחרונה, פרסמו ידיעות שונות לפיהן קיים חשש כי אנשי פנים בבנקים מסחריים מכרו ניירות ערך בנקאיים בטרם פרסום מידע שהיה להם בדבר כוונת הבנק להפסיק את פעילות וויסות המניות, וזאת כדי למנוע מעצמם הפסדים עקב ירידות שערים צפויות.

אם לא נעשתה כל עסקה כאמור, נבקשך להודיע לנו, בכתב, גם על כך. אתה רשאי לחסוך את תשובתך בתצהיר. המידע שימסר על ידך בתגובה לפנייה זו יהיה חסוי, אלא אם כן גילויו יידרש לצורך משפט פלילי או לפי דרישת בית המשפט.

אבקשך למסור בדחיפות את תשובתך בכתב לעובד הרשות, מר שי מיטל, בנין הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

בכבוד רב,

ד"ר אילה פרומר־צ'יליה
היועצת המשפטית

„חוזר הבנקאות" למנהלי הבנקים
מה עם הח"כים והשרים

פנימי, לא היו נזקקים למכירת המניות. למה למכור? הרי זו השקעה מצויינת.

ואולי תכריז הרשות לניירות־ערך חנינה לכל „בעלי המידע" ותרשה להם לקבל בחזרה את המניות הבנקאיות שמכרו, ועונשם יהיה שהפסידו רק חצי מערכן וגם להם תהיה הזדמנות או יותר, שהפכו לדולארים לפני ה־6 באוקטובר וזכו לתגמל את הפיחות הגדול ואת הפיחותים הזוחלים שאחריו?

אבל תתכבד הרשות ותשלח מיכתבים לכל ה„נגועים" כולל חברי ועדת השרים לכלכלה, וזה למען ההיגיינה הציבורית.

„בורסה קטנה" — עכשיו!

מעבר לרלפק. הגיע העת שגם לנו יהיה מה שהולך טוב בארצות־הברית, שוויצריה ובריטניה.

בארצות־הברית מקובלים ניירות הערך הנסחרים מעבר לרלפק. אלה הם אותם ניירות ערך שלא עמדו בדרישות המחמירות של הבורסה הניו־יורקית ונסחרות ברשימה נפרדת.

לפני שלוש שנים החל ניסיון דומה בבריטניה ב„בורסה הקטנה" של מניות לא רשומות. בורסה זו חגגה השבוע שלוש שנים לקיומה, באישור קבלתה של חברה חדשה, שהנכס שלה הוא בית־הימורים ידוע בפאתי לונדון.

בשוויצריה היתה החגיגה גדולה עוד יותר. שם עודדה הממשלה את הבורסה הקטנה על־ידי הענקת הטבות מס לחברות תעשיה קטנות וחברות טכנולוגיה מתפתחות. שביקשו לגייס הון מהציבור. חברות גדולות שניסו להגיע לבורסה זו בעורמה, נכשלו. רק הקטנים נהנו מהטבות כל עוד הם קטנים.

אני מציע להקים במיסגרת הבורסה הקיימת, בורסה קטנה, שתהפוך את הגדולה לכמעט מיותרת. שירשו לנו להשקיע את המניות הבנקאיות שלנו בבורסה הקטנה, כתשלום, או חלק מתשלום עבור המניות הנסחרות בה. תראו איזה הצלחה זו תהיה. ה.עסק יקום לתחיה.

את הפרטים המדוייקים יעברו מי שעיסוקם בכך. אני מעלה את הרעיון. ותאמינו לי שהוא הרבה יותר טוב. מאשר להשקיע חצי מיליארד דולר בשקלים במניות בנקאיות, כפי שהאוצר עשה עד כה. וזה הרבה יותר טוב מלעריב לשבעה מיליארד דולר.

בבורסה הרשת קרועה

אין בורסה. הכל יורד. כשייגמר העניין, וגם זה יקרה, נוכל לעוץ לכם כמה עצות.

בינתיים מי שבפנים ורואה בהשקעה „חוב אבוד" שיישאר שם. מי שצריך כסף, כדי לממן את הפסדי „הבנקאיות", שימכור. מי שחושב שהשאלה „עד איפה הם יכולים לרדת?" מתאימה לכל המניות וזה אכן יקרה להן גם בשבוע הבא, שיחכה עוד שבוע.

הכלל הוא שכל מה שיורד, עולה, אבל מתי, לכל הרוחות? או, זהו. אף אחד לא מתנבא חוץ, כמובן, מהחוזרים של הבנקים הטוענים בעקשנות ראויה לציון „שיש כבר הרבה מניות שמחיריהן אטרקטיביים להשקעה וזאת בהתבסס על קריטריונים כלכליים, כמכפיל, מרכיב היצוא בסך המכירות ונזילות החברה." ובהמשך אומר אחד החוזרים הפנימיים והמסווגים, שמניות הבנקים הינן אטרקטיביות כהשקעה במסלול צמוד למט"ח. התשואה הצפויה וכו', הסיפור הידוע שהם הבנקים לא מבינים מדוע לא קונים או נמנעים מלמכור את המניות שלהם, ובאמת מדוע?

האטרקציה נגמרה רבותי. הליצן נפל מהחבל והרשת היתה קרועה. הוא שבר את שתי הרגלים והתקינו לו תותבות. אבל יותר לטסס על החבל לא יוכל. ולכן קהל הצופים לא קונה יותר כרטיסים.

מי ידאג לשכיר הממוצע

בתחילת השבוע טרחו הבנקים להודיע כי מעתה, או ליתר דיוק מה־15 בחודש זה, הם יעלו את הריבית על התפ"סים, (תעודות פיקדון סחירות) על הפק"מים (פיקדון קצר מועד) ועל הפז"קים (פיקדון לזמן קצוב) שאנחנו בעלי חשבונות העו"ש (עובר ושב) נואיל להפקיד בבנקים.

לכל התעודות והפיקדונות עם ראשי התיבות האלה, יש משהו משותף: אינם חייבים למ. בפק"מים אפשר אומנם להשקיע לשבועיים, שלושה וחודש כל סכום, והוא הדבר בפז"ק, שבו צריך להשקיע לתקופות של חודשים.

עכשיו, מה הבעיה? הבעיה היא של שכיר ממוצע המקבל, נניח, שכר נטו של 40 אלף שקל לחודש, ואיננו רוצה להפסיד כל יום חצי אחוז ויותר מכוח הקניה של שכרו. אילו היו מאפשרים לו להפקיד את מחצית שכרו למשך 10 ימים או אולי אפילו יותר, ולמשוך מהפיקדון כל סכום ושהיתרה תזוכה בריבית, מצבו היה נוח יותר.

האפשרויות הקיימות אינן מאפשרות להנות מהסדרים אלה, לאלה שבאמת זקוקים להם. בפק"ם, לתקופה של שבועיים מוכן הבנק לזכות את המפקיד ב־83% (ריבית) אבל לעומת זה הוא (הבנק), יגבה ממך ריבית בשיעור של פי שלושה על האוברדראפט שלך. ותסכימו איתי שזה לא כל־כך סימטרי. לקחת פי שלושה ולתת שליש. בתפ"סים יש בעיה אחרת: שם אתה חייב להפקיד יותר משאתה, השכיר הממוצע מרוויח.

אני מציע לשנות את השיטה. היא קיימת בארצות־הברית, למשל. לאפשר לבולנו להפקיד בבנק כל סכום לכל תקופה ולקבל על כסף זה ריבית ראויה. אז אולי נהיה מוכנים להחזיק חלק יותר גדול מכספנו בבנק, במקום אולי במזרן. לתשומת ליבו של שר־האוצר החדש ונגיד בנק־ישראל הזותיק. זה בתחום טיפולכם וביחוץ שהיום יותר מתמיד יש לכם מה להגיד בבנקים. עשו משהו, חוץ מלדאוג לבנקים.

הבנק תמיד מרוויח

תמיד אמרנו שהבנק מרוויח. הנה הוכחה נוספת. מר אורדג הפקיד בחשבון העו"ש שלו 10,000 שקל. בכל פעם שמשך כסף מחשבונו רשם בפינקסו כמה נשאר בבנק. אחרי כמה משיכות נראה פינקסו כך:

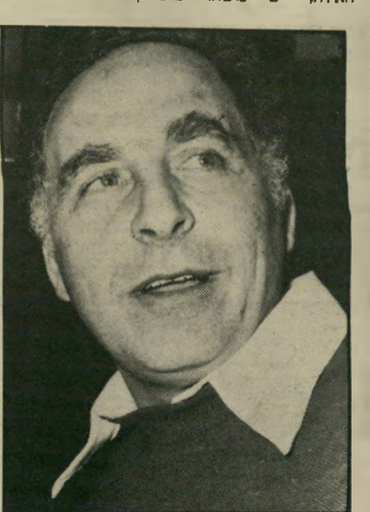
משיכות	הסכום שנשאר
5000 שקל	5000 שקל
2500	2500
1000	1500
800	700
500	200
200	0
10,000 שקל	9900 שקל

„מוזר," אמר לעצמו אורדג. למעשה רוקנתי את חשבוני, כל המשיכות מסתכמות ב־10,000 שקל, אך זה נראה כאילו היו לי רק 9900 שקל בחשבון. אז כפי הנראה אצטרך להחזיר לבנק 100 שקלים. האנמנם? תשאלו את מנהל הבנק ולעזאזל תפסיקו למכור מניות בנקאיות. עוד יכול להתברר שאתם חייבים לבנק כסף.

יבולי חיטה מנפט

יש לי בשורה משמחת, שהגיעה היישר מסעודיה: ובכן, בשנה הבאה תוכל סעודיה לספק את צרכיה בחיטה, את כל צרכיה ולטענת שר־החקלאות של מדינת הנפט, אפילו יהיה עודף לייצוא. לשר־החקלאות הסעודי אין בעיות של אקלים, הוא יוצר אותו. וכך קרה שאת הגשמים הדרושים לחיטה, כדי שתגדל במידבריות סעודיה, הוא מביא במיכליות. ועכשיו גדלה בסעודיה חיטה לתיפארת בהשקייה ממוחשבת, פרי פיתוח ישראלי דווקא. המחיר, או ליתר דיוק, העלות של יצור טונה חיטה, הוא אומנם משהו כמו אלף דולר, אבל למי זה איכפת, אם ההישג הוא גדול כל־כך. אגב, מחיר טונה חיטה בשווקי העולם הוא 150 דולר.

מי שהטיל ספק באפשרות של השקיית שדות בנפט, וקבלת יבולי חיטה, התבדה. עובדה.

שר־אוצר כהן־אורגד
תפ"סים לשכירים

במס־הכנסה, בעמלות ובכל מיני שמות אחרים שמאחריהם מסתתרות עמלות נוספות. אבל אלה יש להם מיגבלות מסויימות, שהן בעוכרי מקבל השכר הבינוני.

נתחיל בתפ"סים. את אלה אפשר לרכוש רק בסכום של 50 אלף שקל ומעלה. למרות האינפלציה, זה עדיין הרבה. בהמשך תבינו גם

הברוקר הוא מחשב

מי שעדיין חושב על עסקי בורסה בישראל יוכל לאמץ לעצמו מחשב בורסאי שזה עתה יצא לאור העולם בניו־יורק. לדברי מצהיאו והחברה העוסקת בשיווקו, אין טוב ממנו לצרכי עסקות בבורסה, ועכשיו, נראה מה הוא עושה. לכל מי שיש מחשב ביתי תהיה מעכשיו אפשרות למכור ולקנות ניירות־ערך, מבלי אפילו לדבר עם הברוקר. ההוראות לקניית ולמכירת ניירות־ערך מוזנות לתוך המחשב ומשודרות אוטומטית אל מישרדו של הברוקר, המבצע את העסקות. תוך דקות מקבל המשקיע אישור על ביצוע העיסקה. דבר זה, אגב, אפשרי בשל שיטת המיסחר השונה הנהוגה בבורסה של ניו־יורק, של מיסחר דו צדדי.

הוגי הרעיון הן שתי חברות שמרכזן דווקא בקליפורניה. שפתחו שרותי ברוקר ממוחשבים ויש להן כבר 17,000 לקוחות. הם אומנם משלמים עמלות על העסקות, אך נהנים מכמה יתרונות. קודם כל, הלקוח לא צריך לדבר עם הברוקר שלו, ומי שזוכר את ימי הגאות אצלנו, כאשר לאף יועץ וברוקר לא היה זמן ורצון לדבר, או אפילו להגיע אל הטלפון, יבין מה גדול היתרון.

יתרון נוסף — אפשר לתת הוראות קניה ומכירה גם כאשר הבורסה והברוקרים אינם פעילים. כאשר הזנת את המחשב בהוראה כלשהי, חזקה עליו שיעביר את ההוראות ברגע שמישרדו של היועץ יפתח. אפשר לתת 18 הוראות שונות בהגבלות שער. המחיר לחבילת תוכנה כשלוש מאות דולר וחיזב עבור שיחות הטלפון בהתאם לתעריף קבוע.

במקרה שלנו ניתן להסיק מיתקן המזהיר בפני מכירת מניות בנקאיות שב.הסדר", ורק הזהרה חוזרת למכירת המניות גורמת לשריפה במחשב.

כדורגל

הגירסה מנתניה

טורניר הקיץ האירופי, האינטרטוטו הצליח מאז ומתמיד להטיל אימתו על הקבוצות של הליגה הלאומית. יצא המיקרה ומאז שאומץ על־ידי ההתאחדות לכדורגל הישראלית, כל הקבוצות שהשתתפו בטורניר, מאז ועד היום, לא הצליחו משום־מה במישחקי הליגה לאחר מכן.

הסיבה, אמרו שחקני הכדורגל, היא „עייפות החומר" שהטורניר גורם להם. הוא מצליח לגרוע מפגרת־הקיץ החיונית כל־כך עבורם.

במישחק האינטרטוטו האחרון לא התייחסה הרעשני של קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים, הם האוהדים התל־אביבים של הקבוצה ומסתבר שיש, ועוד איך, כאלה. עונש הרדיוס שהוטל, הומתק בחציו. הרדיוס נישאר, אך הרחקתו של הקהל בוטלה וזה יכול לצפות בכוכביו על מישטח הדשא הירקרק של בלומפילד.

במיגרש היפואי התחילה בקול תרועה גדולה כל השתלשלות האירועים.

היחידים שיצטרכו להתאמץ העונה, כדי להגיע ליפו, יהיו האוהדים הקבועים חמי־המזג של הקבוצה הירושלמית. מי שמכיר אותם מקרוב יודע, שאת המאמץ הזה להגיע למיגרש הביתי החדש שלהם הם יבצעו עם הרבה אהבה.

„אל תתערב!" השינוי הגיאוגרפי לא יהיה שימשון תל־אביב במלוא הרצינות וזאת למרות ההתלהבות הראשונית לכבוד שנפל בחלקה של קבוצת כרם־התימנים. לעומתם יצא עמיתם, מוטלה שפיגלר, בקול גדול שקבוצה גדולה כמו מכבי נתניה שלו מתייחסת לכל מישחק בכל הרצינות. אמר וגם עשה.

דבר דומה קרה לו עם המישחק המאוס על כולם, אלוף האלופים. גם אליו לקח מוטלה את תניכיו וצחק לכולם בעיניים.

וכשניצחה קבוצתו בטורניר גביע הליגה שהוא תוספת נוספת למישחקי הליגה והמתקיים בתחילת העונה, אמר שפיגלר לכל בית הכדורגל בארץ, ברברבנות האופיינית לו: „הנה לכם עובדה שהאינטרטוטו לא רק שאינו גורע, אלא מוסיף."

כיום, כשנתניה כבר לא מצליחה לנצח, ורק מפסידה מדי שבוע, שואלים רבים: „האם שפיגלר עומד כיום בגירסתו, שהיתה החריגה מבין כל אלה של מאמני הליגה?"

עם הרבה אהבה

היחידים שיחוגו העונה את עונש הרדיוס היחידי לאוהדים המיוחדים האלה. ניצחונותיה ומיקומה הראשון של בית"ר ירושלים בטבלת הליגה הלאומית גרם שינוי מהפכני בהתנהגותם של האוהדים המפורסמים בארץ.

אלה ידועים בכך שאינם מסתפקים בצפיה ובהתרגשות גרידא של מישחק, אלא במעורבות הגדולה שסימניה: עצות למאמן ולהנהלה, שלעיתים מלוות גם באיומים ובמעשי ביריונות.

במישחק הליגה בשבת מול בית"ר תל־אביב, אך העז אוהד לנסות ולתת עצה אחת קטנה למאמן דויד („רוביד") שווייצר, ומייד קמו להשתיקו כל חבריו שסביבותיו: „שתוק, ואל תתערב. תן לשווייצר לנהל את העניינים."

האם היחסים האידיליים בין אוהדי בית"ר הירושלמיים ובין מאמנם התל־אביבי חם־המזג יישארו גם אחרי ההפסד הראשון? לעתיד פיתרונים.

כדורסל

בלי כדורים ובלי סלים

קשר השתיקה שאפף את מאמן הפועל רמת־גן שימחה ריגר ואת כדורסלניו, עם בואם ארצה, הגדיל את המיסתורין סביב ההפסד הפיתאומי של הקבוצה הישראלית לאיטלקית קאזרטה. בחדרי־חדרים נודע שהסיבה הכמעט־יחידה והשטותית שהכריעה את הכף לחובתם של הרמת־גנים היה מצב־הרוח המרומם של השחקנים ומאמנם, ערב המישחק.

קשה לא להיכנס לאופוריה כשרק שבוע קודם לכן זכו הכדורסלנים בניצחון גדול ויוקרתי מול האלופה, מכבי תל־אביב. עכשיו הם עמדו מול קבוצה איטלקית ממוצעת עם יתרון של 31 נקודות ממישחק קודם.

חוסר הערכה נכונה של ההתמודדות שלפניהם המשיכה אצל השחקנים גם כשהחלו לאבר במישחק כדורים, סלים והגנה. „היתה לנו התמוטטות כללית," אמר שחקן רמת־גני „מבואס" והעדיף להישאר באלמוניותו.

כשהתחילו חניכיו של ריגר להתעורר ממכת הסלים וההתקפות שנחתה עליהם, היה כבר מאוחר מדי. תוצאה של ארבעים נקודות לטובת האיטלקים שניצלו את חולשתם הבולטת של הישראלים סיימה את המישחק וגם את מרוצם של הרמת־גנים בטורניר קוראץ האירופי.

כדורסל

אור אדום בקופה

מי שנכח ביום חמישי שעבר במישחק הכדורסל של מכבי־תל־אביב נגד אריס־סלוניקי היווניה, לקראת גביע אירופה, ראה שלמכבי צפויים חיים לא קלים, לא רק מבחינה מיקצועית על המיגרש אלא גם על אלפי המושבים שמסביבו.

במישחק האחרון נכחו בהיכל הספורט כ־5000 צופים, למרות שמישחק זה קבע רבות להשתתפות מכבי בבית־הגמר. תופעת מיעוט הצופים לא היתה הדבר החריג היחידי בהיכל. בסיום המישחק ליוו הצופים מהיציעים את השחקנים, בפעם הראשונה מזה שנים, בקריאות בוז.

גבוה, לכל הדיעות. אין ספק שבריחת הצופים הדליקה אור אדום נוסף לראשי הקבוצה. מחיר הכרטיסים, העונה, הועלה בצורה ניכרת. במישחק מול אריס, שנחשב למישחק מוקדם, נמכרו כרטיסים ב־900 עד 1500 שקל. מחירים גבוהים לכל הדיעות.

מחירים אלה והיכולת הבלתי־מלהיבה של מכבי תל־אביב עשויים להעמיד את קהל האוהדים הקבוע בפני התלבטויות רבות, מפני שהתענוג (אם זה תענוג בכלל) יקר מאוד.

דוגמה קטנה מוכיחה שמישפחה בת ארבע נפשות, הרוצה לחזות במישחק, תצטרך לשלם עבור מינוי לבית־הגמר (חמישה מישחקים) 30 אלף שקל מראש, ואנשים רבים יביאו זאת בחשבון.

ייתכן שאנשי מכבי ייאלצו השנה שלא כהרגלם, להפיץ כרטיסים לכל מישחק בניפרד, ואז זה יהיה תלוי במה תשיג מכבי במישחקיה הראשוניים. במכבי בנוי התקציב ברובו על ההכנסות הללו, והמצב שבו מצויה הקבוצה כיום גורם כאב־ראש לא קטנים, ומה עוד אם מביאים בחשבון את הפיחות שקרה לה, כמו לכולם.

איצטדיונים

אחרי הדרום והצפון, במערב נמצא הפיתרון

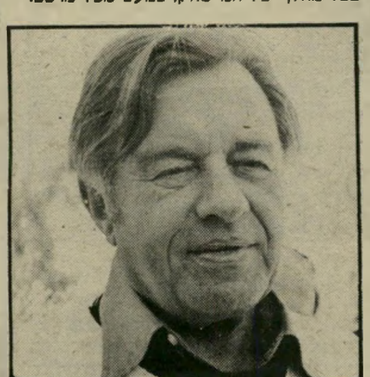
קודם חשב טדי קולק כי מצפון תיפתח הטובה. לכן הציע להקים את האיצטדיון הירושלמי בשועפאת. רק שהחרדים של ירושלים לא התפעלו מן הרעיון, שרבבות אוהדי כדורגל יעברו מדי שבת בשכונותיהם.

הצפון ירד מן הפרק והגיע תור הדרום. ראש־העיריה הכמעט ניצחי של ירושלים הציע לבנות, באין ברירה, בין מרכזי המגורים בקטמון. אבל גם שם רצתה האוכלוסיה את השקט שלה בשבתות, אפילו שאין היא על טהרת החרדים.

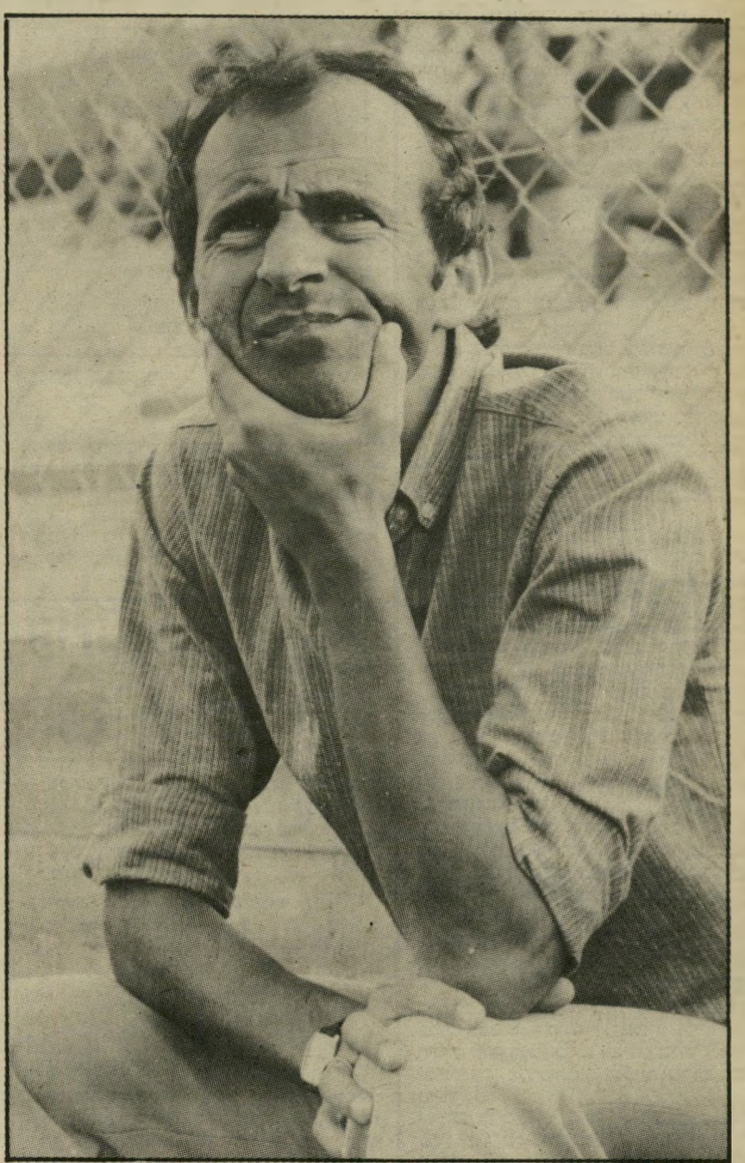
צפייה מושלמת. עתה, עם נצחונו הנוסף בבחירות העירוניות, נראה כי המזל החל להאיר לטדי קולק גם בפרשת האיצטדיון. סוף־סוף אותר מקום שעליו אין מחלוקת.

זהו אתר במערב העיר, במלחה, והאדריכלים כבר התחילו לתכנן את האיצטדיון של 30 אלף צופים, שבנייתו תעלה יותר ממיליארד שקל, במחירים של היום.

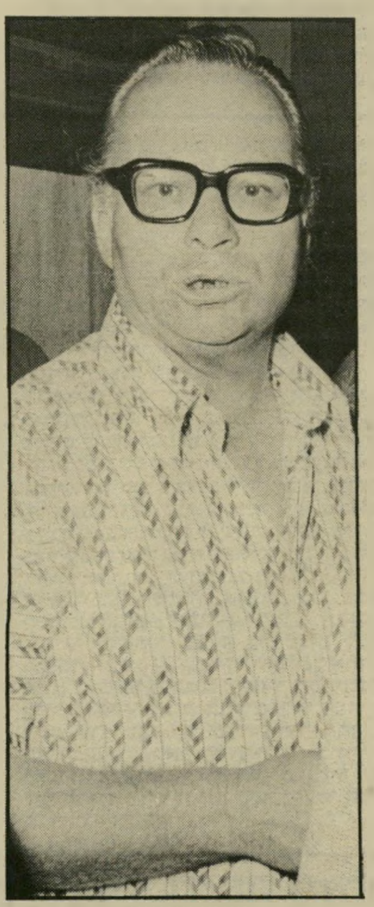
יהיה זה לא רק האיצטדיון היקר ביותר, אלא, כמובן, גם המשוכלל ביותר בארץ. הוא ייבנה בצורת מכתש ויאפשר לצופים צפייה מושלמת בכל מהלך של המישחק, כמעט מכל מושב.

ברנה קולק
שקט בשבת

מאמן שפיגלר
צחוק בעיניים

מאמן שווייצר
פתרון בעתיד

יותר אוהדים, יותר כסף!

אותות המיתון הנראה באופק המצב הכלכלי הקשה שאליו אולי עומד להיקלע המשק אינם משפיעים על הקהל, כאשר מדובר במישחקי ליגה משובחים.

השבוע צפו במישחקי הדרבי התל־אביבי מספר שיא של צופים בסטאנדרט הישראלי: כ־20 אלף צופים. גם במישחק בין בית"ר ואחוותה מירושלים צפו כ־5000 איש, דהיינו מיגרש מלא.

בשבוע הקרוב צפויים בבלומפילד שני מישחקים, שבהם ישתתפו ארבע קבוצות בעלות קהל רב והאיצטדיון צפוי להיות שוב מלא.

מה שמעלה שוב את השאלה ברבר צימצום הליגה כדי להעלות את רמתה, דבר שיביא אוהדים, כסף ואולי, בסופו של דבר, גם מיתקנים משובחים יותר.

אין שום ספק כיום, שלהכנסות הקבוצות מהמישחקים תהיה השלכה רבה על הכדורגל בעתיד. לקבוצות שלא יצליחו להביא קהל רב למישחקים לא תהיה זכות קיום. זכות זאת תישאר לקבוצות שימשכו קהל רב. אלה יוכלו להתקיים בכבוד ולא יהיו תלויים בחסדיהם של גורמים שונים.

חרים בנימיני

מזל החודש:

עקרב

בכל יום בחודש נולד טיפוס מסוג אחר

כבפעמים הקודמות, כן גם הפעם ננסה לחלק את ילידי המזל לפי התאריך שבו הם נולדו. 30 מעלות למזל, וכל מעלה מסמלת אופי מעט שונה. זה לא מבטל את התכונות המשותפות לכל העקרבים. אולם אלה כבר ידועות ומוכרות. כאן נתייחס למה שמבדיל אותם האחד מהשני. וזאת לפי חלוקתו של האסטרולוג שכינויו חרובל.

24.10 – הוא אדם מסור, מלא אמון. לא אנוכי ומושפע מאחרים.

25.10 – זהו הטיפוס המיסטי, אוהב הניסתר, חודר לעומק ונתון למצבי־רוח מלנכוליים.

26.10 – כישרונות מגוונים, אופי חזק. אדם שעושה לעצמו שם בעולם. מוחו גדול והתכונות האינטלקטואליות והמוסריות שולטות בו. אדם המשיג כבוד ללא חוצפה, דרכיו עדינות.

27.10 – אדם בעל כוח־רצון רב ונטיה לעסוק בניסתר.

28.10 – אדם בעל אמונה, תיקווה ורוך. תמיד מתכנן תכניות חדשות לטובת האנושות ומוכן לעזור לכל אחד.

29.10 – אדם דו־פרצופי, בעל כפילות לשון, משמיץ ומלשין, אך מוכשר בכל מעשה ידיו.

30.10– מלא תמימות, הדרת־פנים טיבעית. מובטחת לו גדולה בעתיד.

31.10– בעל מצבי־רוח קיצוניים. הנולד בתאריך זה יעשה מעשה גדול בחייו.

1.11 – אדם המיטיב לאנושות ומכובד בחברה.

2.11 – אדם שיש לו אינטואיציה חזקה, אוהב את מדע הניסתר ומגלה תגליות.

3.11 – מצביע על אהבה גדולה להורים. אדם זה לא יהיה מאושר, אלא אם יאהב מישהו ויהיה תלוי בו.

4.11 – אדם שנוטה להיות רגזן באופן קבוע, ורוצה שהכל יתנהל לפי רצונו.

5.11 – אדם אנוכי. מטרותיו אנוכיות, אך הוא איסטראטג טוב.

6.11 – משופע תמימות, בעל הרבה אומץ מוסרי. לא עושה רב. פועל יותר מתוך הלב ולפי הרגש ופחות בהגיון. ידיד־אמת ומאהב נאמן.

7.11 – אדם חזק, מגנטי ונוטה לשמור מנהגים דתיים. נמשך למיסטורין שבדת ומתעניין באמונות שונות.

8.11 – תשוקה עזה והתלהבות למען תנועה או גוף שהוא מייצג. אדם זה הוא ידיד־אמת ואוהב באופן גלוי.

9.11 – תשוקות חזקות משתלטות על אדם זה, תשוקות שלעיתים נחשבות כנחותות.

10.11 – אדם בעל חוש מפותח לצדק, ישר מאוד וקפדן מדי.

11.11 – אדם המקשה על קרוביו וידידיו. בחברה הוא איננו מסתדר, ולו עצמו קשה למצוא את מקומו.

12.11 – אידיאליסט לוחם או אקרובט. אינו מכיר בשווים לו, והוא אויב מסוכן לירביו.

13.11– אדם נעים שיש לו פשטות רבה במינהגיו. הוא אוהב ילדים ונהנה במיוחד מתענוגות ילדותיים.

14.11 – אדם אכזר, מוג־לב, המתעלל בחלשים ממנו ובחסרי־הישע.

15.11 – אוהב שינויים, ספקולנט. בציפיותיו מהחיים הוא אופטימי מדי, ובכל זאת הוא די מאושר.

16.11 – אדם רגיש וסימפטי, שבגורלו לסבול ממיקרי־מוות של חברים. זה גורם לו צער רב. הוא מעדיף את הצל שבחיים, ולא את השמש והאור.

17.11 –– אדם בעל רעיונות נאצלים וכוונה טהורה. בסוף הוא יתגבר על כל המיכשולים ועל כל המתנגדים.

18.11 – אינדווידואליסט גדול, עצור מאוד, שונא ציבור ומרגיש בנוח בחברת ידיד אחד.

19.11 – כשמעלה זו עולה באופק ויש לו לאדם סימנים טובים נוספים במפת הלידה שלו – הוא יהיה מאוד בלתי־רגיל. אדם שעשוי לקחת חלק פעיל בחיי־הציבור, ותהיה לו השפעה עצומה על האנושות.

20.11 – אדם שנולד בתאריך זה יהיה נקמן, נוטר ולפעמים אף אכזר. זהו שוחר המילחמות והקרבות.

21.11 – אדם שיודע לקלוע היטב. אוהב ציד, אבל באופיו הוא אציל נפש ואוהב חברה. בדרך־כלל צפויה לו הצלחה רבה בחיים.

22.11 – יליד תאריך זה הוא בעל נטיה להתעסקות צבאית. מידות גופו טובות, הופעתו נאה והוא חייל טוב. דיקנות ומהימנות מאפיינות אותו.

ילידי השלושה בנובמבר זקוקים לאהבה, אותם שנולדו בשמונה בחודש הם ידיד־אמת של ממש ולמי שנולד ב־9 בנובמבר תהיה השפעה עצומה מאד על האנושות

במקום שבו אתם עובדים עומדים להציע הצעה מאוד מושכת ומפתה, אלא שהפעם **רצוי לרסן את ההתלה־בות ולא להיחפז במתן תשובה. למרות שברגע זה הכל נראה בטוח ויציב, בתוך זמן קצר יתברר שההצעה אינה ריאלית. שמירה על הקיים חשובה ברגע זה, ובתוך זמן לא רב תופתעו מהצעה שתבוא מכיוון שעליו לא חשב־תם. בשטח־האהבה מצפה לכם שבוע מצ־טיח, פגישות רומנטיות חשובות וחיוביות.**

* * *

כמה דברים עלולים להקשות עליכם השבוע. ראשית – יש להקפיד למלא את התפקידים שלקחתם על עצמכם.

לארגן מחדש את סדר־היום. ברגע זה אתם מבולבלים. וחוסר ה־אירגון גורם ביזבוז־זמן ומצב־רוח קודר. מצב הבריאות דורש השגחה – אל תזניחו את עצמכם. גשו לרופא בשעת הצורך. במיכתב שיגיע מחוץ־לארץ יימצא סכום כסף שיסייע לכם בקניית מתנה יפה למישהו במישפחה.

* * *

החריצות הרבה וההספק במקום העבודה משפרים את תדמיתכם ואת שמכם. אותם החושבים על שינוי – רצוי שימתינו כמה שבועות. בתוך זמן לא רב יוכלו לפנות לדרך חדשה ומעניינת יותר. מבחינה בריאותית אינכם חזקים כתמיד, ולמרות שאינכם אוה־בים לפנות לכם זמן למנוחה – הפעם רצוי שתנוחו. נשים עלולות לסבול מבעיה גינקולוגית, חשוב לטפל בבעיה בדחיפות, ולא להתעלם ממנה.

מריבות. סיכסוכים או אי־הבנות שהיו לכם עם בני־הזוג ניתן יהיה לתקן השבוע. הופעתכם והתנהגותכם תמשוך אליכם את בני המין השני. בנות סרטן – קנו לכן בגד חדש. אתן עומדות להיות מוזמנות למסיבות ול־מיפגשים חברתיים מרגשים. הצבע הלבן ימשוך אליכן תשומת־לב מיוחדת. הורים במזל סרטן יצטרכו להקדיש זמן לילדים שלומדים בבית־ספר – השבוע הם יהיו זקוקים לעידוד ועזרה.

* * *

עניינים כספיים דורשים זהירות מיוחדת השבוע. אם אפשר, דחו כל עיסקה חשובה. והימנעו מלהיכנס להו־צאות גדולות. בשבוע הבא יהיו הזדמנויות טובות יותר. נסיעות קצרות ישפרו את מצב־הרוח. רצוי לצאת עם בן־הזוג לחופשה קצרה בסוף־השבוע. ריהוט חדש או אביזרי־ חשמל שהזמנתם לא מזמן עומדים להגיע השבוע. נהגים עלולים לסבול השבוע מבעיות בגב, רצוי לשפר או להחליף את מושב הנהג.

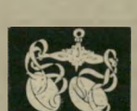

* * *

נסיעות שתיכננתם להשבוע רצוי לדחות. אתם, יותר מהשאר, תהיו נתונים בסכנות. למרות שבדרך־כלל הז־הירות הרבה והדייקנות מאפיינים אתכם. הפעם תצטרכו להיות עירניים שיבעתיים. בני־מישפ־חה או שכנים יזדקקו לעזרתכם. בשני מישר־רים. הראשון, בענייני בריאות, השני בסיכסו־כים שיהיו לכם עם בני־המישפחה. הפעם אתם תתבקשו לשפוט מיהו הצודק. האמנים שביניכם יוכלו להצליח בשיטחי הפיסול.

אחרי תקופה של עייפות תוכלו שוב ליהנות מהמרץ המתחדש, וגישתכם לעניינים שונים תהיה יותר בונה. כעת הגיע הזמן להחליט החלטות שקשורות לע־תידכם המיקצועי – עדיף להמשיך בדבר שהתחלתם בו, ולמרות הפיקפוקים צפויה לכם הצלחה. בני מזל קשת מתכננים טיול משותף –אל תסרבו, התוצאות יהיו מבורכות, והטיול ייזכר עוד זמן רב אחרי שיגמר. בענייני כספים אתם עלולים להיקלע לבהלה.

* * *

מצב־הרוח אינו קל לאחרונה. בעיות שונות מטרידות אתכם ברגע זה. השבוע לא רצוי לתכנון בילויים מחוץ לבית. קרוב לוודאי שתיאלצו להישאר בביתכם ולארח ידידים וקרובים שיבואו לבי־קורי־פתע. בכל זאת, תוכלו ליהנות ממתנה מיוחדת שתישלח אלי־כם מידיד מארץ אחרת. בני מזל עקרב העוסקים בספורט או בריקוד אמנותי יזכו בשבחים מוצדקים מפי מדריכיהם, שיביעו פליאה על התקדמותכם.

* * *

השבוע רצוי להשתתף במישחקי־מזל למי־ניהם. הסיכויים לזכות טובים בעיקר בימים הרביעי והחמישי. סטו־דנטים יצטיינו במיוחד בעבודות או בבחינות. העייפות שאתם חשים לאחרונה עדיין לא תיעלם, לכן רצוי שתר־בו בשינה ובמנוחה. בתקופה זו אתם נוטים יותר מתמיד להידבק בשפעת או בהצטננות. לקראת תחילת שבוע הבא מצפה לכם נסיעה קצרה, אך מהנה, שכתוצאה ממנה יתפתח רומן לא מחייב.

השבוע יתחיל בהתרגשות ואולי אף בהתרג־זות. הצעות שיציעו לכם הממונים עליכם או עמיתיכם לעבודה יער־ררו בכם כעס רב, בגלל חוסר־הצדק כלפיכם. אולם גם אם תיאלצו לשנות לפתע את כל תוכניותיכם ולהתחיל מחדש – יתברר לכם מאוחר יותר שלטווח רחוק היה הענין כדאי. בשטח הרומנטי צפויות הצלחות. לפתע תהיו מוצפים בשיחות־טלפון מידידים שכמעט שכחתם על קיומם – ויבקשו את קירבתכם.

* * *

עייפות, ליאות וידיכדוך יאפיינו את הימים הרביעי והחמישי – המתיחות בבית לא תאפשר לכם להירגע. הסיבה למתיחות נעוצה בכך, שאנשים שסמכ־תם על הבטחותיהם אינם מסוגלים לקיים את מה שהבטיחו. נסו להימנע מלהסתכסך עם הסביבה הקרובה. טוב להתרחק ליומיים מהמישפחה ומהעבודה – צאו לחופשה קצרה ונוחו. סוף השבוע ייראה טוב יותר, בעיקר בגלל פגישות מיקריות עם ידידים מחו"ל.

* * *

השבוע רצוי לקשור קשרים עם אנשים מבוגרים. הם אמורים לעזור לכם למצוא פיתרון לבעיה מסובכת המעסיקה אתכם בשלו־שת השבועות האחרו־נים. נהגים יצטרכו להקפיד ולשמור על כל חוקי התנועה – התעל־מות מהם עלולה לעלות ביוקר. זה יכול לחגיע עד תביעות משפטיות ואיבוד זמן יקר כספים. בשטח־הלימודים צפויה הצלחה. אלה מביניכם הפונים ללימוד פסיכולוגיה, יקבלו השבוע בשורה משמחת.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פרש בכתבת־שער נרחבת את הסיפור שמאחרי פרשת מאסרו של המיזרחן, חבר קיבוץ שער־העמקים, אהרון (־אהרנצ'יק) כהן, שהואשם בריגול. כתבה נוספת, תחת הכותרת "האיש אשר הבין כתב־אישום חריף נגד דויד בן־גוריון — אהרנצ'יק כהן", פרשה את עולמו של האיש, עמדותיו הפוליטיות הבלתי־מתפשרות ותולדות־חייו הפוליטיים. תחת הכותרת "מזג האוויר — מעונן חלקית" הביאה כתבת השבועון ריתוי ורד את סיפור אופנת החורף, כאשר בין הדוגמניות בולטות אילנה רובינא ואילה יראל. תחת הכותרת "האם רצח בליץ?" הובא סיפור שיחזור רצח המהנדס סיאטלי ליד קלנוע צפון.

בשער הגיליון: מיזרחן אהרון (־אהרונצ'יק) כהן, שהואשם בידי הש"ב בריגול.

"העולם הזה" 1102
תאריך: 12.11.1958

כמעט עלילה על מפ"ם ★ מקומוני רמת־גן ★ סיפור אהבה ועוברים

העם

עיניים קשורות

מעולם לא היה האזרח הישראלי קורבן של מסע כה שיטתי של בילבול וטימטום המוחות כמו השבוע. קריאל ("דוש") גרדוש צייר אותו בדמות ילד בעל עיניים קשורות, השומע מסביבו קריאות וצווחות, אינו יודע מניין הן באות ומה משמעותן.

מן הרגע הראשון הבין כי קרה משהו בעל חשיבות בלתי־רגילה, שהתחוללה מאחורי הקלעים אחת הפרשיות הפוליטיות המכריעות ביותר מאז קום המדינה. אולם מלבר קומץ בעלי־הקשרים, לא ידע איש מה באמת התרחש.

מן הרגע שהתפוצצה הפרשה הפך האיפול הממשלתי הקפדני מכשיר לניפוח אדיר של הענין, ולהתקפה ציבורית מוחצת על מפ"ם. הידיעה האמיתית היתה, כי אחד ממנהיגי מפ"ם נחשד בעבירה מסויימת — חשד שלא הוכח בשום מוסד מוסמך, ושהועלה על־ידי מגנגון השונא את אהרון כהן מזה שנים רבות. באופן רשמי לא הגיע התיק אפילו לידי היועץ המישפטי. אולם האיפול הרשמי יצר את הרושם כי נתגלה פשע מתועב, וכי הפושעים, שאשמתם אינה מוטלת בספק, הם מנהיגי מפ"ם.

אחרי שנוצר מצב כזה, הודות למגנגון הנתון כולו למרותו, עשה דויד בן־גוריון את אחד המעשים הפיקחיים ביותר של חייו. בזעם אצילי גינה את החוגים המטילים אשמה על "ציבור שלם, הידוע כמיפלגי החלוצים."

בצורה זו נהנה בן־גוריון גם מן העולם הזה וגם מן העולם הבא. הוא יצר את האווירה הציבורית, הכניס את מפ"ם למצב הקשה ביותר מאז שנוסדה, ובאותה שעה נשאר צדיק הדור.

בכל פרשת אהרון כהן, היה זה המעשה היחיד המעיד על בעליו שהוא יודע מה הוא עושה.

עירית

סבלניים מאוד

"... אזרחים אלה מבקשים לראות בעירם כתב־עת משלהם, המביע הגיגיהם וסיפוריהם, של אלה שהם שומעים אודותם ורואים אותם בנעלי־בית על המירפסות שמנגד..." כתב ואב אלתגר, עורך ידיעות רמת־גן. ביטאון החצר של אברהם קריניצי, ראש־העירייה. אחרי שבועיים ענה לו על כך אחד בשם "ר' מגיב" מעל רפי הירחון בעבודה, ביטאון החצר של מועצת פועלי רמת־גן וגבעתיים. "... המירפסות ברמת־גן הן באמת סמוכות אלה לאלה כל־כך, בניגוד לכל כללי הבנייה האלמנטאריים, עד שבעל כורחו נאלץ לראות כל אזרח את נעלי־הבית של שכנו.

מילחמת העיתונים של סיעות הימין וסיעות השמאל מתנהלת ברמת־גן ככר שנים אחדות. אחרי שכל מאמציהם של צירי השמאל במועצת־העירייה להפסיק אחת ולתמיד את הופעת ביטאונו האישי של קריניצי — היוצא־לאור ביותר מ־20 אלף עותקים ומחולק חינם לכל משלמי המיסים בעיר — עלו בתוהו, החליטה מועצת פועלי רמת־גן לצאת למערכת־נגד. היא הקימה והוציאה לאור את בעבודה, העיתון המתחרה.

בעבודה וידיעות רמת־גן הפכו מאז לשני צידיה של מטבע אחת. בשעה שבידיעות רמת־גן נדפסים עשרות מיכתבי־הערצה, התובעים להרחיב את הביטאון ולהופכו לדו־שבועון, מוצף בעבודה במיכתבי־זעם התובעים להפסיק מייד את הופעת ידיעות רמת־גן "על חשבון משלם המיסים".

הפלא של פלג. תמורת מיסיהם חייבים אזרחי רמת־גן לסבול שני ביטאונים מטופשים בבת־אחת. "הפלא של פלג," מכריזה כותרת רעשנית בידיעות רמת־גן ומספרת על גביע שנמסר למישטרת רמת־גן, אחרי שהצליחה בתחרות קישוט קירות־התחנה. "מישטרת רמת־גן זכתה בגביע עבור הצטיינותה בקישוט תחנתה ביום־העצמאות," מתמוגג אלתגר, שראג והיום רובר מועצת פועלי רמת־גן, גיבורים משלו: "חברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שביקרו בבית המועצה."

משלם המיסים הרמת־גני הוא סבלני מאוד. אך אם הוא משלם מיסים לעיריה וגם להסתדרות העובדים הכללית — הוא סבלני כפליים.

דרכי חיים

מתילדה היפה

אחד ההישגים היפים ביותר של מכון וייצמן ברחובות, היתה, ללא ספק, המדענית ד"ר (לביולוגיה) מתילדה דנון. היא זכתה בפירסום רב לא רק בשל הישגה המדעי, כאחת מקבוצה של שלושה מדענים צעירים שגילו שיטה לקביעת מינו של עובר לפני היוולדו. הדוקטור הבלונדית היתה מפורסמת לא פחות בשל יופיה. "כולם משתגעים אחריה," היו מספרים עליה.

מתילדה נולדה להורים שווייציים־קתוליים באיטליה. בתקופת המילחמה עברה לג'נבה שבשווייץ הניטראלית, שם למדה ביולוגיה באוניברסיטה המקומית, התפרנסה מעבודה כמלצרית, שוטפת־רצפות ופועלת בתי־חרושת.

בגיל 22 כבר היתה מתילדה אסיסטנטית לביולוגיה באוניברסיטת ג'נווה — הצעירה בחבר המרצים. בעת עבודתה זו הכירה צעיר ממושקף בשם דויד דנון. הוא היה ישראלי. דנון, איש אצ"ל שריצה תקופה ארוכה בבתי־הכלא של יפו ולטרון, נשא את מתילדה לאשה, בתנאי שתעבור עימו ארצה.

מיליונר מהוליווד. מתילדה המשיכה לעסוק בעניני מדע, ובינתיים הכירה גברים רבים. בין השאר הכירה גם את ארתור קרים, נשיא חברת הפצת־הסרטים האמריקאית הגדולה יוניטד ארטיסט. קרים, עורך־דין יהודי ועשיר מופלג, הוא יידידו האישי של מאיר וייסגל, נשיא מכון־וייצמן. בעוד חודש הוא עומד לשאתה לאשה.

ביטחון

סכינים בגבול

למישרדי המימשל הצבאי — איזור התיכון, הגיע יוסף שבו (55) כשהוא מצוייד בתוכירים ובהמלצות של המוסדות הסוציאליים של רעננה וכפר־סבא. "הנ"ל, תושב מעברת כפר־נחמן," נאמר בהמלצות, "נא לעזור לו להתפרנס מעבודתו: משחיז סכינים!"

המושל הצבאי ונציגיו בכפרים לא ראו כל רע בכך שיוסף שבו ישחיז את סכיניהם של הכפריים. שבו היה יוצא בוקר־בוקר מביתו בכפר־נחמן, בוחר לו כפר אחר לעבודת יומו, סובב בין בתי הפלאחים ומשחיז את סכיניהם, להבי חרמשיהם ומגליהם, תמורת סכום פעוט. פקידי הלישכה הסוציאלית נשמו לרווחה. נסגר תיק נוסף מתיקיהם הקשים.

ביום שבו נסגר תיקו של יוסף שבו במישרדי הלישכה הסוציאלית, נפתח לו תיק במישרד אחר: מישרדם של שירותי־הביטחון. "שבו מסתובב בכפרים כשהוא מצוייד בגנראטור חשמלי להשחזת סכינים," נאמר באחד הדוחות השיגרתיים.

פגישה על הגבול. העובדה שליוסף שבו יש גנראטור חשמלי עוררה את חשדות אנשי־הביטחון — ובצדק. "מהיכן למיקרה סוציאלי כזה כסף כדי לקנות גנראטור חשמלי להשחזת סכינים? כמות הסכינים שהוא משחיז אינה מספקת לכיסוי הוצאות־ההשקעה בחמש שנים," טענו אנשי המימשל ברווחותיהם השוטפים.

כעבור שבועות אחדים נמסר דוח נוסף על יוסף שבו: "משחיז הסכינים נראה בכפר טייבה בחברת בחורה צעירה יהודיה," מסרו מודיעי המימשל. "יש לפתוח בחקירה."

החקירה נסתיימה בתוצאות מפתיעות. עיקוב ממושך אחרי יוסף שבו קבע, כי השחזת הסכינים היא רק מיקצוע צדדי בשבילו. מיקצועו הראשי: מסירת אינפורמציה ביטחונית־סודית לקציני הליגיון היהודי, שאיתם היה נפגש בכפרי־הגבול.

המדענית מתילדה דנון

קאתולייים משווייץ, שבאה לישראל אחרי שנישאה לאיש־אצ"ל. בינתיים התגרשה, והחליטה להתחתן עם מפיק הוליוודי, ארתור קרים, מידידי מכון וייצמן למדע ברחובות.

היום: 25 שנה אחרי

● פרשת מעצרו של אהרון כהן הפכה למישפט מורכב. בפסק־הדין של בית־המישפט־העליון מצאו אותו שני שופטים אשם, בהתבסס על חוק ביטחון המדינה, הקובע כי הוכחת ניקיון־כפיו של הנאשם חלה עליו, מבלי שהתביעה תצטרך להוכיח את אשמתו. שופט שלישי, אלפרד ויתקון, זיכה את כהן. הוא ישב תקופת־מאסר בכלא ושוחרר. לפני כמה שנים נפטר אהרון כהן בקיבוצו, שער־העמקים.

באחרונה, בתוכנית הטלוויזיה חיים שכאלה, חשף ראש־המוסד לשעבר איסר הראל את סיגנון העבודה של אירגונו, בביטול ההאשמות כנגד אהרון כהן, ובעיקר את הניסיון להפוך את מנהיג מפ"ם יעקב חזן לעד מרכזי נגד כהן.

מאגדות פרופסור פלסנר (האבא)

הפרופסור וההמור

כאשר היה עדיין פרופסור מאיר פלסנר מורה בבית־הספר הריאלי, אירע מיקרה ובשעת אחד השיעורים פרצו התלמידים בצחוק, כשבקע לחלל הכיתה קול חמור נוער. הפרופסור הנכבד הלם באגרופו על השולחן, התרומם מכיסאו ושאל בזעקה: "הייתי רוצה לדעת למי אתם מקשיבים – לחמור שבחוץ או לזה שבפנים!"

* * *

הפרופסור והרועה

הפרופסור הנודע למדעים שמיים איננו פגז בערבית המדוברת של ימינו. באחד מטיולי כיתתו איבדו התלמידים את דרכם ותעו שעה ארוכה, עד שפגשו רועה ערבי. משראה הפרופסור את הרועה, השקיף על תלמידיו במבט של נמוליאון לפני קרב הפיראמידות, ובחייך של נצחון ניגש לערבי.

התלמידים לא הצליחו לקלוט את השאלה, אך שמעו בבירור את תשובת הערבי, שענה בהבעת־צער עמוקה: "סליחה, יא סידי, איני מבין אנגלית."

הסקופ של גלי

חשיפה ראשונה.

הנה זה בא: האופנה הספורטיבית המיוצרת במפעלי גלי, בעיצוב שוקי לוי — עכשיו בחנויות: סווטרים, אימוניות, שכפצים, מכנסי קורדרוי, מכנסי כותנה, סווטשירט'ס, מעילי רוח, צעיפים מרהיבים ואביזרי לבוש מדליקים. הסקופ של גלי לחורף — עכשיו גם אתה יודע.

Gali® SPORT

מקבוצת מפעלי גלי

גלי ספורט-איתך ברגעים הגדולים.

כסלו תשמ"ד 9.11.83 מיספר 2410

העולם הזה

דויד אילוז: גיבור צור

„כאשר ירית, ריחמתי עליו וריחמתי על עצמי...“